ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\detektvky a valečné\Dumas A. - Tři mušketýři 1 [Papyrus].pdb

PDB Name: Untitled
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 17.6.2009
Modification Date: 17.6.2009
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Alexandre Dumas
TŘI MUŠKETÝŘI
díl 1

Nakladatelství PAPYRUS a JEVA 1995
ISBN 80-85776-54-5 (Papyrus)
ISBN 80-85797-32-1 (Jeva)
Copyright © Papyrus a Jeva
Translation Copyright © ing. Miroslav Brož

Předmluva
V NÍŽ SE DOKAZUJE, ŽE AČKOLI JMÉNA HRDINŮ PŘÍBĚHU, KTERÝ BUDEME MÍT TU ČEST VYPRÁVĚT, KONČÍ NA –OS A –IS, NEMAJÍ NIC SPOLEČNÉHO S MYTOLOGIÍ.

Přibližně před rokem jsem při pátrání po pramenech k svým dějinám Ludvíka XIV. [Pod názvem Louis XIV. et son siede (Ludvik XIV. a jeho století) vydali původní L.-B. Fellens a L.-P. Dufour v Paříži v letech 1844-1845. Pozn. překl.] v Královské knihovně náhodou objevil Paměti pana d'Artagnana. Toto dílo vydal Pierre Rouge v Amsterdamu – jako většinu prací autorů oné doby, kteří chtěli psát pravdivě, ale nepřáli si odsedět za to delší či kratší čas v Bastile. Protože mě název knihy upoutal, odnesl jsem si ji se svolením pana knihovníka domů a jedním dechem jsem ji přečetl. Nehodlám zde toto zajímavé dílo rozebírat, a spokojím se s tím, že na ně upozorním ty čtenáře, kteří mají rádi dobové obrazy. Najdou v něm mistrovsky načrtnuté portréty, a ačkoli byly většinou naskicovány na kasárenských vratech nebo na stěnách krčem, poznají v nich, podobně jako v dějinách pana Anquetila [Louis-Pierre Anquetil žil v letech 1723-1806. Je autorem historických prací, především Précis de l'Histoire Universelle (o devíti svazcích, vydáno poprvé r. 1799) a čtyřsvazkové L'Histoire de France (vyšlo ponejprv v roce 1805). Pozn. překl.], podobizny Ludvíka XIII., Anny Rakouské, Richelieua, Mazarina a většiny dvořanů oné doby.
Je však známo, že to, co zaujme rozmarnou duši básníka, nebývá vždycky totožné s tím, co zapůsobí na široké čtenářské vrstvy. Proto také, ačkoli jsem se obdivoval jako bezpochyby všichni ostatní dílčím podrobnostem, vyvolala můj největší zájem jedna skutečnost, které si přede mnou zřejmě nikdo nepovšiml.
D'Artagnan vypráví, jak se při první návštěvě u kapitána královských mušketýrů pana de Tréville setkal v jeho předpokoji se třemi mladými muži, kteří se jmenovali Athos, Porthos a Aramis a sloužili v elitním sboru, o přijetí do něhož on sám teprve usiloval.
Přiznám se, že mě ta tři podivná jména udivila a hned mě napadlo, že to jsou pseudonymy, jimiž d'Artagnan zakrývá nějaká snad slavná jména, která si vybrali sami jejich nositelé za situace, kdy z rozmaru, v důsledku nějakého zklamání či hmotného úpadku oblékli prostý mušketýrský kabátec.
Od té doby jsem bez ustání pátral v soudobé literatuře po jakékoli zmínce o oněch třech nezvyklých jménech, která tak podrážděla mou zvědavost.
Pouhý výčet knih, které jsem za tím účelem přečetl, by vyplnil celou kapitolu, jež by byla možná velice poučná, ale pro čtenáře málo zábavná. Omezím se proto na pouhé sdělení, že když už jsem byl zklamán rozsáhlým neplodným hledáním a chtěl jsem toho nechat, objevil jsem konečně díky radám a pokynům svého slavného učeného přítele Paulina Parise rukopis na očíslovaných listech evidovaný pod číslem 4772 nebo 4773 (už si přesně nepamatuji) nadepsaný:

„Paměti pana hraběte de La Fere týkající se některých událostí, které se zběhly ve Francii ke konci vlády krále Ludvíka XIII. a na začátku panování krále Ludvíka XIV."

Měl jsem pochopitelně velikou radost, když jsem při listování tímto rukopisem, který byl mou poslední nadějí, objevil na dvacáté stránce jméno Athose, na sedmadvacáté zmínku o Porthosovi a na jedenatřicáté o Aramisovi.
Objev zcela neznámého rukopisu v době tak mocného rozvoje historické vědy jsem považoval téměř za zázrak. Proto jsem urychleně požádal o povolení vydat jej tiskem ve snaze moci jednoho krásného dne přijít do Akademie pro studium nápisů a krásného písemnictví (Académie des inscriptions et belles-lettres, založená Colbertem r. 1663 – pozn.

překl.), kdyby se mi nepodařilo dostat se do Francouzské akademie se svým vlastním dílem. Musím dodat, že mi bylo ono povolení laskavě uděleno. Říkám to zde proto, abych veřejné vyvrátil pomluvy, že naše vláda není nijak zvlášť nakloněná literátům.
Dnes tedy předkládám čtenářům pod vhodně upraveným názvem první díl tohoto vzácného rukopisu a zavazuji se, že dočká-li se zaslouženého úspěchu, o čemž nepochybuji, uveřejním ihned díl druhý.
Protože patron je vlastně druhým otcem, žádám čtenáře, aby za to, bude-li se mu kniha líbit, anebo ho naopak zklame, činil odpovědným mne, a nikoli pana hraběte de La Fere.
A teď už přistupme k vyprávění.

I. DÍL

I Tři dary pana d'Artagnana staršího

V první dubnové pondělí roku 1625 vládl v Meungu, rodišti autora Románu o růži takový rozruch, jako by tam vtrhli hugenoti a chystali se přeměnit je v druhou La Rochelle. Pohled na ženy, které utíkaly směrem k Velké ulici, a křik dětí před vchody domů přiměl některé měšťany, aby si spěšně navlékli kyrys, podepřeli svou poněkud pochybnou chrabrost mušketou nebo halapartnou a pospíchali k zájezdnímu hostinci U Svobodného mlynáře, před nímž se kupil a každou minutou houstl povykující dav zvědavců.
Tehdy docházelo k všelijakým incidentům velice často a málokdy uplynul den, v němž by to či ono město nemohlo zaznamenat do svých análů podobnou událost. Urození pánové válčili navzájem mezi sebou, král bojoval proti kardinálovi a Španělé proti králi. Kromě těchto skrytě či zjevně, tajně nebo otevřeně probíhajících válek byli zde lupiči, žebráci, vlci, hugenoti a lokajové, kteří válčili proti každému. Měšťané se vždycky chápali zbraní proti zlodějům, vlkům a lokajům, nezřídka proti feudálním pánům a hugenotům, čas od času i proti králi, avšak nikdy proti kardinálovi a Španělům. Proto když v ono pondělí v dubnu 1625 uslyšeli meungští měšťané hluk zápasu a nespatřili nablízku ani žluté a rudé praporce, ani livreje sloužících pana vévody de Richelieu, rozběhli se k zájezdnímu hostinci U Svobodného mlynáře.
Tam už mohl každý zjistit příčinu nastalého rozruchu.
Hlavní osobou byl mladý muž… Představte si osmnáctiletého Dona Quijota bez drátěné košile, brnění a chráničů nohou, v krátkém vlněném kabátci, jehož původně modrá barva nabyla zvláštního odstínu mezi temně červenou a blankytně modrou. Měl protáhlou snědou tvář s vysedlými lícními kostmi, což je neklamným znakem zchytralosti, a abnormálně vyvinuté čelistní svaly, podle nichž lze na první pohled s jistotou poznat Gaskoňce, i kdyby byl bez baretu. Náš mladý muž však měl na hlavě baret ozdobený čímsi, co kdysi bývalo pérem. Pohled jeho očí byl přímý a inteligentní, nos orlí, přitom však jemně tvarovaný. Postava se zdála příliš vysoká na chlapce, a přitom malá na zralého muže. Nebýt dlouhého kordu, který visel na koženém bandalíru a při chůzi tloukl svého pána do lýtek, kdežto při jízdě čechral zježenou srst jeho koně, mohl nezkušený pozorovatel považovat onoho mladíka za selského synka na cestách. Mladý muž měl totiž koně, a to tak pozoruhodného, že si ho musel všimnout každý. Byl to dvanáctiletý až čtrnáctiletý béarnský valach žlutorezavé barvy s vypelichaným ohonem a opuchlými spěnkami. Když klusal, nesl tlamu níže než kolena, takže jezdec nemusel používat otěží. Přesto dokázala tato herka urazit za den osm mil (rozumí se tzv. pozemní míle rovnající se necelým 4,5 km – pozn. překl.).
Tyto kvality však byly naneštěstí natolik zastíněny jejím nelaciným držením těla a podivnou barvou srsti, že v oné době, kdy se v koních každý vyznal, vyvolala při příjezdu do Meungu Beaugencyskou branou před čtvrt hodinou rozruch, který se nepříznivě přenesl i na jezdce.
Mladý d'Artagnan, jak se jmenoval nový Don Quijote sedící na oné Rosinantě, byl si toho vědom a krušilo ho to do té míry, že se ani nepokoušel zaplašit představu, jak na takovém koni musí vypadat, ať je sebelepším jezdcem. Proto také plným právem nedokázal potlačit těžký povzdech už ve chvíli, když přijímal tento dar od svého otce. Věděl, že takový kůň má cenu nejméně dvaceti livrů. Naproti tomu se nedalo popřít, že slova, která pronesl d'Artagnan starší při předávání tohoto daru, byla penězi k nezaplacení.
„Synu můj," pravil tento gaskoňský šlechtic s nejčistším béarnským přízvukem, jehož se král Jindřich IV. nedokázal zbavit do konce života, „synu můj, tento kůň spatřil světlo světa v domě vašeho otce před bezmála třinácti lety a po celou tu dobu žil u nás. Proto ho musíte mít rád. Za žádných okolností ho neprodávejte, a nechte ho v klidu a míru zemřít sešlostí věkem. Jestliže na něm vyjedete do boje, šetřte ho tak, jako by šlo o starého věrného sloužícího. A u dvora," pokračoval d'Artagnan starší, „jestli vám bude dopřáno ctí dostat se tam, k čemuž vás ostatně opravňuje starobylost vašeho rodu, hajte ve vlastním zájmu i v zájmu svých blízkých čest šlechtického jména, které důstojně nosili vaši předkové déle než pět set let. Slovem ‚blízcí' rozumím vaše příbuzné a přátele. Nestrpte nikdy nic od nikoho kromě od krále a kardinála! Pouze statečností, pamatujte si, jedině statečností to může v dnešní době šlechtic někam dotáhnout. Kdo byť na okamžik zakolísá, může propást jedinečnou příležitost, kterou mu v dané chvíli nabízí štěstěna. Jste mladý a musíte být chrabrý ze dvou příčin – za prvé proto, poněvadž jste Gaskoněc, a za druhé z toho důvodu, že jste můj syn. Nebojte se nebezpečných situací a vyhledávejte dobrodružství. Umožnil jsem vám naučit se vládnout kordem. Máte železné nohy a paže z oceli. Bijte se při každé příležitosti, bijte se v soubojích o to častěji, že je to zakázané a je k tomu proto zapotřebí dvojnásobné odvahy. Na cestu vám mohu dát, synu můj, všehovšudy patnáct dukátů, svého koně a rady, které jste právě vyslechl. Vaše matka k tomu přidá recept na mast, který dostala od cikánky. Je to zázračná mast, která vyléčí jakékoli rány, pokud nezasáhly srdce. Užívejte toho všeho a žijte šťastně a dlouho… Zbývá mi ještě něco dodat, uvést vám příklad – ne sebe, protože já jsem nikdy nebyl u dvora a bojoval jsem

jen jako dobrovolník v náboženských válkách. Mám na mysli pana de Tréville, který byl svého času mým sousedem a jako dítě měl tu čest hrávat si s naším králem Ludvíkem XIII. – Bůh mu žehnej! Někdy se jejich dětské hry zvrhly ve rvačky, při nichž nebýval pokaždé vítězem král. Rány, které přitom král dostal, vyvolaly v jeho duši velký respekt a přátelský poměr k panu de Tréville. Později, za své první cesty do Paříže, bil se pan de Tréville s jinými osobami pětkrát, po smrti nebožtíka krále (Jindřicha IV. – pozn. překl.) do plnoletosti nového (Ludvíka XIII. – pozn. překl) sedmkrát – nepočítaje války a válečná tažení – a od onoho dne dodneška asi tak stokrát. A není náhoda, že bez ohledu na edikty, zákony, zákazy a nařízení je nyní kapitánem mušketýrů, oné obdoby Caesarovy legie, které si král velice váží a kardinál má z ní strach. A ten se přece, jak je známo, hned tak něčeho nebojí. Kromě toho pobírá pan de Tréville deset tisíc dukátů ročně a je tedy velmi bohatým šlechticem. Přitom začal stejně jako začínáte vy. Zajděte k němu s tímhle dopisem, řiďte se jeho příkladem a čiňte se jako on.“

Po těchto slovech připjal d’Artagnan starší synovi svůj kord, poceloval ho na obě tváře a dal mu požehnání.

Když odcházel z otcova pokoje, spatřil mladý muž matku, která na něj čekala s receptem zázračné masti, jíž měl vzhledem k právě vyslechnutým otcovským radám v budoucnu velice často používat. Zde trvalo loučení déle a bylo pohnutější než s otcem – ne snad proto, že by d’Artagnan starší svého syna a jediného potomka nemiloval, nýbrž z toho důvodu, že byl muž a dát průchod citům považoval za nedůstojné, kdežto paní d’Artagnanová byla žena a matka. Hořce plakala a ke cti pana d’Artagnana mladšího je třeba přiznat, že navzdory všemožné snaze zachovat sebeovládání hodné budoucího mušketýra, přemohly ho city a prolil mnoho slz, které se mu podařilo s vynaložením velkého úsilí jen z poloviny zatajit.

Téhož dne se mladý muž vydal na cestu se všemi třemi otcovskými dary – patnácti dukáty, koněm a dopisem pro pana de Tréville. Rady dostal nádavkem.

Takto vybavený na cestu podobal se d’Artagnan, jak již bylo řečeno, po fyzické i psychické stránce jako vejce vejci Cervantesovu hrdinovi. Jestliže Don Quijote považoval větrné mlýny za obry a stádo ovcí za celou armádu, d’Artagnan spatřoval v každém úsměvu urážku a každý pohled pokládal za provokaci. Proto po celou cestu z Tarbes do Meungu neustále zatínal pěsti a nejméně desetkrát za den se chápal jílce kordu. Přesto jeho pěst nikomu nepřerazila sanici a kord neopustil pochvu.

Pohled na nešťastnou žlutou herku často vyvolával úšklebky na tvářích mimojdoucích, ale protože na koňova žebra narážel kord úctyhodné délky a nad ním se blýskaly oči, z nichž vyzařovala spíše divokost než hrdost, zatajovali kolemjdoucí smích a když už nebyli s to ubránit se mu, snažili se smát jen polovinou obličeje jako antické masky. Tak d’Artagnan majestátně a překypující vznětlivostí dorazil až do neblahého města Meungu.

Tam pak, když před vraty hostince U Svobodného mlynáře sesedal s koně, aniž by mu hostinský, podomek nebo čeledín podrželi třmen, zahlédl v otevřeném okně v přízemí šlechtice vysoké postavy a vznešeného vzhledu, který se tvářil nepřívětivě, panovačně a cosi říkal svým společníkům, kteří mu podle všeho uctivě naslouchali.

D’Artagnan se přirozeně jako obvykle domníval, že se dotyční baví na jeho účet, a proto poslouchal. Tentokrát se mýlil jen z poloviny. Neznámí nehovořili o něm, nýbrž o jeho koni. Šlechtic zřejmě vypočítával všechny vlastnosti d’Artagnanova koně svým posluchačům, kteří z úcty k vyprávějícímu propukali co chvíli v nevázaný smích. A protože našeho mladého muže dokázal rozzuřit pouhý náznak úsměvu, lze si snadno domyslit, jak ho dráždilo toto hlučné veselí.

D’Artagnan si chtěl nejdříve řádně prohlédnout opovážlivce, který si z něj tropí švandu. Upřel na něj pohled a spatřil asi čtyřiceti až pětačtyřicetiletého muže s pronikavýma černýma očima v bledé tváři s výrazným nosem nad černým, dokonale přistřiženým knírkem. Cizinec měl na sobě kabátec a kalhoty fialové barvy pod kolena se šňůrami téže barvy a bez jakýchkoli ozdob kromě obvyklých prostřižení na rukávech, jimiž bylo vidět košili. Kabátec i kalhoty byly sice nové, ale vypadaly pomačkané jako cestovní úbor, který byl dlouho zavřený v tlumoku. To všechno postřehl d’Artagnan s rychlostí důkladného a přesného pozorovatele, nepochybně i proto, že instinktivně vycítil, že onen neznámý bude mít závažný vliv na jeho příští život.

Ve chvíli, kdy na něj d’Artagnan upřeně hleděl, pronášel šlechtic ve fialovém kabátci jednu z nejrafinovanějších poznámek o béarnské herce. Jeho dva společníci propukli v smích a jemu samému přelétl po tváři – lze-li to tak nazvat – slabý úsměv. Tentokrát již nebylo pochyb o tom, že jde skutečně o urážku d’Artagnana. Ten si pod dojmem této pohany stáhl baret do čela a ve snaze nějak napodobit uhlazené chování, které odkoukal v Gaskoňsku od cestujícího panstva, přistoupil blíže s jednou rukou na jílci kordu a druhou opřenou v bok. Přitom ho však stále více zaslepoval vztek do té míry, že namísto toho, aby důstojně a hrdě pronesl to, co si v duchu připravil, zmohl se jen na hrubé pokřikování provázené zuřivou gestikulací.

„Hej vy, pane, co se schováváte za touto okenicí, povězte mi, čemu se smějete a budeme se smát společně!“

Šlechtic pomalu svezl pohled z koně na jeho pána, jako by potřeboval jistý čas k pochopení, že právě vyřčená výtka patří opravdu jemu. Když už o tom nemohl mít žádných pochyb, svraštil lehce obočí a po poměrně dlouhém odmlčení odpověděl d’Artagnanovi s nepopsatelnou ironií a drzostí:

„Já s vámi nemluvím, pane!“

„Ale já hovořím s vámi!“ zvolal mladý muž, kterého tato nevýslovná směsice opovážlivosti a dobrého chování, konvenčnosti a pohrdání uváděla v zoufalství.

Neznámý ho ještě chvíli pozoroval s lehkým úsměvem, načež odstoupil od okna, pomalu vyšel z hostince a zůstal stát dva kroky od d’ Artagnana přímo před jeho koněm. Cizincův klid a výsměšný výraz tváře znásobily veselost těch, kdo zůstali za oknem.

Při šlechticově příchodu d’Artagnan poněkud vysunul kord z pochvy.

„Tenhle kůň určitě je nebo spíše byl v mládí blatouchem,“ pokračoval cizinec v přerušeném výkladu svým druhům, kteří se dívali oknem, a zdálo se, že naprosto přehlíží pobouření d’Artagnana, který stál mezi ním a jeho posluchači.

„Tahle barva je dobře známá v botanice, ale u koňů se dosud vyskytuje velice zřídka.“
„Koni se vysmíváte, ale jeho pánu byste se smát neodvážil!“ zvolal zuřící krajan pana de Tréville.
„Jak se můžete přesvědčit z výrazu mé tváře, nesměji se často,“ odvětil neznámý. „Zakládám si však na tom, že mám právo smát se, kdy se mi zlíbí!“
„Ale já si nepřeji, aby se někdo smál, když se mi to nelíbí!“
„Opravdu, pane?“ pokračoval neznámý ještě klidnějším tónem. „To máte naprosto pravdu,“ dodal, načež se otočil na patě a vykročil zpět do hostince hlavní bránou, za níž d’Artagnan při příjezdu spatřil úplně osedlaného koně.
D’Artagnan však nebyl z těch, kdo by nechal takto odejít člověka, který si troufl vysmívat se mu. Vytasil kord z pochvy a vrhl se za cizincem se slovy:
„Otočte se, tak se přece otočte, pane posměváčku, ať vám nezasadím ránu zezadu!“
„Zasadit mi ránu? Mně?“ odvětil dotyčný, prudce se obrátil a upřel na mladého muže pohled vyjadřující směsici údivu a pohrdání. „Nechte toho, přítelíčku, vy jste cvok!“ Pak polohlasně, jako by mluvil sám k sobě, dodal:
„To je škoda. Tohle by bylo terno pro Jeho Veličenstvo, které hledá smělé lidi pro svůj sbor mušketýrů!“
Sotva to dořekl, učinil proti němu d’Artagnan tak zuřivý výpad, že kdyby byl cizinec neuskočil nazad, byl by to asi jeho poslední žert. Tehdy si neznámý uvědomil, že přestává legrace, tasil kord, pozdravil svého soka a s plnou vážností se postavil do střehu. V tom okamžiku vrhli se však na d’Artagnana dva cizincovi společníci i s hostinským a začali ho mlátit holemi, lopatami a kleštěmi. Byl to tak náhlý a nečekaný obrat, že zatímco se d’Artagnan otočil, aby se bránil proti krupobití ran, zasunul jeho protivník s naprostým klidem kord do pochvy a roli aktivního účastníka šarvátky zaměnil za úlohu diváka, kterou hrál se sobě vlastní lhostejností. Přitom řekl polohlasem:
„K čertu s Gaskoňcem! Posaďte ho na jeho oranžového koně a ať táhne!“
„Ale předtím tě zabiju, babo!“ volal d’Artagnan. Přitom se ze všech sil bránil a ani o krok neustupoval před třemi útočníky, kteří ho zasypávali ranami.
„Další gaskoňské chvastounství,“ mumlal si neznámý šlechtic. „Tihle Gaskoňci jsou, na mou duši, nenapravitelní. Tak tedy pokračujte ve výprasku, když to tak neodbytně chce! Až bude mít dost, tak to řekne.“
To ještě cizinec nevěděl, s jakým paličákem má co do činění. D’Artagnan rozhodně nebyl tím, kdo by někdy prosil o milost. Proto boj ještě několik okamžiků pokračoval; nakonec byl d’Artagnan u konce se silami a pustil z ruky kord, který mu rána holí přerazila. Téměř v tomtéž okamžiku dostal silný úder do hlavy, po němž se celý zkrvavený téměř v bezvědomí svalil na zem.
Právě tehdy se začali ze všech stran sbíhat k dějišti incidentu zvědavci. Aby se vyvaroval skandálu, odnesl hostinský za pomoci sloužících raněného do kuchyně, kde se mu dostalo jakéhos takéhos ošetření.
Neznámý šlechtic se vrátil na dřívější místo u okna a s jistou netrpělivostí pozoroval shromažďující se zástup, který se nerozcházel a zřejmě mu byl velice nemilý.
Když zaslechl zvuk otvíraných dveří a spatřil přicházet hostinského, zeptal se:
„Jak se daří našemu vzteklounovi?“
„Je Vaše Excelence v pořádku?“ zajímal se hostinský.
„Já jsem v naprostém pořádku, vážený pane hoteliére. Rád bych však věděl, co se stalo s naším mladým mužem.“
„Už je mu líp. Nadobro omdlel.“
„Opravdu?“
„Než však ztratil vědomí, sebral zbytek sil, volal vás a přitom vám spílal.“
„Ten chlapík ale musí být vtělený ďábel!“ zvolal neznámý.
„Vůbec ne, Vaše Excelence, žádný ďábel to není,“ odvětil hostinský a zatvářil se pohrdlivě. „Když byl bez sebe, prohledali jsme ho a nenašli jsme v jeho tlumoku nic jiného než jednu košili a v měšci dvanáct dukátů. Přesto se dal těsně předtím, než ztratil vědomí, slyšet, že kdyby se to stalo v Paříži, pykal byste za to hned, kdežto tady vám to přijde draho až později.“
„Tak to snad je nějaký přestrojený princ z královské krve,“ poznamenal neznámý chladným tónem.
„Říkám vám to proto, urozený pane, abyste se měl na pozoru,“ dodal hostinský.
„A nevyslovil v zlosti nějaké jméno?“
„To ano. Klepal si na kapsu a říkal: ‚Uvidíme, co tomuhle potupení svého chráněnce řekne pan de Tréville!‘“
„Pan de Tréville?“ zvolal neznámý s náhle vzbuzeným zájmem. „Tak on si klepal na kapsu a jmenoval přitom pana de Tréville?… Poslyšte, pane hostinský, jsem si naprosto jistý, že zatímco byl náš mladý muž bez sebe, určitě jste se mu podívali také do oné kapsy. Co v ní měl?“
„Dopis adresovaný kapitánu mušketýrů panu de Tréville.“
„Opravdu?“
„Přesně tak, jak mám tu čest sdělit Vaší Excelenci.“
Hostinskému, který nejedl příliš vtipné kaše, úplně unikla změna výrazu, kterou tato slova vyvolala na tváři neznámého. Dotyčný odstoupil od okna, o jehož rám se dosud opíral loktem, a svraštil obočí, jako by ho cosi znepokojilo.
„Zatraceně!“ mumlal mezi zuby. „Že by na mne de Tréville poslal tohohle Gaskoňce? Je to velice mladý chlapec. Jenže rána kordem zůstává ranou kordem bez ohledu na věk toho, kdo ji zasadí – a před dítětem si člověk dává menší pozor než před někým jiným. Někdy dokáže i drobná překážka zhatit veliký záměr.“ Na několik minut se hluboce zamyslel, načež řekl:
„Podívejte, pane hostinský, copak mě nezbavíte toho blázna? Nemám to svědomí, abych ho zabil, ale přece,“ dodal s chladně výhružným výrazem, „přece mi vadí. Kde vlastně je?“
„V jizbě mé manželky v prvním poschodí. Obvazují ho tam.“
„Šaty a tlumok má u sebe? Kabát také?“

„Ne, pane. To všechno je dole v kuchyni. Ale jestli vám ten mladý blázen překáží…“
„Samozřejmě mi překáží. Působí ve vašem hostinci pohoršení, které je pro slušné lidi nesnesitelné. Běžte domů, spočítejte mi, co jsem vám dlužen, a řekněte mému lokaji, ať se připraví!“
„Copak? Pán nás už opouští?“
„To přece víte. Už jsem vám poručil, abyste dal osedlat mého koně. Copak jste to nezařídil?“
„Jakpak ne! Vaše Excelence se mohla přesvědčit, že je její kůň úplně připravený k odjezdu. Stojí ve velké bráně.“
„To je dobře. Udělejte tedy, co jsem vám řekl!“
„Ale, ale,“ řekl si hostinský. „Že by měl strach z toho hošíka?“
Šlechticův velitelský pohled mu však zarazil slova na rtech. Poníženě pozdravil a odešel z pokoje.
„Ten blázen nesmí spatřit milady,“ pokračoval cizinec v samomluvě. „Ta tady musí být každou chvíli. Už teď má zpoždění. Rozhodně bude nejlepší, když nasednu na koně a pojedu jí naproti… Kdybych jen věděl, co je v tom listu pro pana de Tréville,“ zahučel a s nejasným mumláním zamířil ke kuchyni.
Mezitím hostinský, který si byl jist, že právě přítomnost mladého muže vypudila neznámého z jeho podniku, vystoupil do komnaty své manželky v prvním poschodí, kde zastihl d’Artagnana už zcela při smyslech. Naznačil mu, že by mohl mít vážné potíže s policií za to, že vyvolal hádku s mužem, který je podle jeho názoru určitě vznešeným pánem, a přiměl ho, aby navzdory své slabosti a poranění vstal a jel dál. D’Artagnan, dosud napůl otřesený, bez kabátu a s ovázanou hlavou, se tedy zvedl a sestupoval se schodů, přičemž ho hostinský zezadu postrkával. Když přicházel ke kuchyni, spatřil svého protivníka klidně hovořit u stupátka přepychového kočáru, do něhož byli zapraženi dva silní normandští koně.
Dámě, se kterou mluvil a jejíž hlavu bylo vidět za oknem kočáru, mohlo být dvacet až dvaadvacet let. Již jsme se zmínili, jak rychle dokázal d’Artagnan postřehnout a ohodnotit vzezření každého člověka. Teď zjistil, že je dotyčná žena mladá a hezká. Svou krásou ho zaujala tím více, že se naprosto lišila od žen z jihofrancouzských končin, v nichž d’Artagnan až dosud žil. Byla to blondýnka se světlou pletí a dlouhými vlnitými vlasy, které jí splývaly na ramena, s velkýma modrýma očima, růžovými rty a alabastrově bílýma rukama. Velmi živě rozmlouvala s neznámým.
„Jeho Eminence mi tedy nařizuje…,“ pravila dáma.
„Okamžitě se vrátit do Anglie a ihned přímo jemu ohlásit, kdyby vévoda opustil Londýn.“
„Jaké jsou další příkazy?“ zeptala se krásná cestovatelka.
„Ty jsou zamčeny v téhle schránce, kterou otevřete teprve na druhém břehu Lamanšského průlivu.“
„Výborně. A co budete dělat vy?“
„Já se vrátím do Paříže.“
„To ani nepotrestáte toho drzého hošíka?“ zeptala se dáma.
Neznámý se chystal odpovědět, ale v okamžiku, když otvíral ústa, vyřítil se ze vrat d’Artagnan, který všechno slyšel.
„Spíš onen drzý hošík ztrestá ty druhé,“ křičel, „a pevně doufám, že tentokrát mu ten, kterého má potrestat, neunikne jako poprvé.“
„Že mu neunikne?“ odpověděl otázkou neznámý a svraštil obočí.
„Neunikne, protože předpokládám, že před dámou byste se neodvážil utéci.“
Když milady spatřila, že cizinec sahá po kordu, vykřikla: „Uvažte, že sebemenší zdržení může všechno zmařit!“
„Máte pravdu,“ zvolal šlechtic. „Jeďte tedy svou cestou a já odjíždím také svou.“
Poté pozdravil dámu kývnutím hlavy a vyšvihl se na koně, zatímco kočí kočáru zuřivě švihal své spřežení. Tak oba partneři odjeli tryskem opačnými směry.
„A co bude s vaší útratou?“ povykoval hostinský, jehož hluboká úcta k hostu se ve chvíli, kdy odjížděl bez zaplacení, změnila v hluboké opovržení.
„Zaplať, hlupáku!“ vykřikl cizinec, aniž zmírnil cval, na svého lokaje. Ten hodil hostinskému dva či tři stříbrňáky a vyrazil tryskem za svým pánem.
„Ty sketo, mizero, falešný šlechtici!“ křičel d’Artagnan a vrhl se za lokajem. Byl však po zranění ještě příliš slabý, než aby snesl takový otřes. Po sotva deseti krocích mu začalo hučet v uších, udělaly se mu mžitky před očima, načež se zhroutil uprostřed ulice. Přitom nepřestal volat: „Zbabělce, zbabělce, babo!“
„Je to opravdu zbabělec,“ bručel hostinský. Skláněl se přitom nad d’Artagnanem a pokoušel se tak udobřit s chudákem chlapcem jako v bajce volavka s hlemýžděm.
„Ano, on je strašný bídák,“ blábolil d’Artagnan, „ale ona je moc krásná!“
„Jaká ona?“ zeptal se hostinský.
„Milady,“ vykoktal d’Artagnan a omdlel podruhé.
„Nic se neděje, nevadí,“ řekl si hostinský. „O dva hosty přicházím, ale tenhle mi tady určitě zůstane aspoň několik dnů. Pořád to slibuje zisk jedenácti dukátů.“ Jedenáct dukátů totiž byla částka, která zbývala v d’Artagnanově měšci. Hostinský předpokládal, že u něj d’Artagnan zůstane ještě jedenáct dnů, za každý z nichž zaplatí dukát. To však nepočítal s temperamentem svého hosta. Nazítří vstal d’Artagnan v pět ráno, sešel do kuchyně v přízemí, vyžádal si víno, olej, rozmarýnu a nějaké další ingredience, jejichž soupis se nezachoval, načež si podle receptu od matky namíchal mast, kterou si mazal četné rány, sám si vyměňoval obvazy i obklady a nechtěl žádného lékaře. Nepochybně zásluhou cikánčiny masti a snad i díky neúčasti lékaře postavil se d’Artagnan ještě týž večer na nohy a nazítří ráno byl téměř vyléčen.
Když však platil rozmarýnu, olej a víno, což byla jeho jediná útrata, protože vůbec nic nejedl, zatímco jeho žlutý kůň – aspoň podle tvrzení hostinského – sežral třikrát tolik, než odpovídalo jeho hubenosti, nalezl ve vaku pouze malý odřený měšec s jedenácti dukáty. Dopis pro pana de Tréville zmizel.
Nejdříve se dal mladý muž trpělivě do hledání. Dvacetkrát za sebou prohlédl a obrátil naruby všechny kapsy a váčky,

nesčíslněkrát prohrabal tlumok a prohlédl měšec, a když nabyl jistoty, že dopis není k nalezení, dostal třetí záchvat zuřivosti, který ho málem stál novou dávku vína a oleje s rozmarýnou. Když totiž hostinský viděl, jak se mladý prchlivec rozhodňuje a vyhrožuje, že jestli nenajde onen dopis, všechno v hostinci roztříská, chopil se píky, jeho žena si vzala koště a sloužící tytéž hole, kterých už použili přede dvěma dny.
„Kde je můj doporučující list?“ křičel d’Artagnan. „Můj doporučující list, povídám. Proboha! Nebo vás napíchám jako strnady!“
Naneštěstí zabránila mladému muži v splnění hrozby jedna okolnost – jeho kord byl totiž po prvním střetnutí přeražen vedví a d’ Artagnan na to zapomněl jako na smrt. Proto když nyní chtěl doopravdy tasit, zjistil, že drží v ruce pouhý osmi až desetipalcový pahýl kordu, který mu hostinský pečlivě zarazil do pochvy. Zbytek čepele šikovně sebral kuchař, aby si z něj udělal špikovačku.
Ani toto zklamání by však pravděpodobně našeho vznětlivého mladého muže nezastavilo, kdyby byl hostinský neusoudil, že hostova stížnost je zcela oprávněná.
„Ale na mou věru,“ řekl a sklonil píku, „kde je ten dopis?“
„Ano, kde je to psaní?“ křičel d’Artagnan. „Předem vás upozorňuji, že je to dopis pro pana de Tréville a musí se nalézt. Jestli se nenajde, dokáže si ho pan de Tréville vypátrat sám.“
Tato pohrůžka dovršila obavy hostinského. Po králi a panu kardinálovi se jméno pana de Tréville nejčastěji objevovalo v hovorech jak vojáků, tak civilistů. Byl tu ovšem ještě otec Josef (Pere Joseph, vlastním jménem François Le Clerc du Tremblay – pozn. překl.), ale jeho jméno se vyslovovalo zásadně šeptem. Takovou hrůzu naháněla lidem Šedá eminence, jak se říkalo tomuto kardinálovu důvěrníkovi.
Proto hostinský odhodil píku, manželce poručil odložit koště, sloužícím nechat hole holemi, a první začal hledat ztracené psaní. Po chvilce marného hledání se zeptal: „Bylo v tom dopisu něco cenného?“
„Aby ne! To si myslím,“ zvolal Gaskoněc, který doufal, že mu onen dopis otevře cestu ke kariéře u dvora. „Bylo v něm moje jmění.“
„Snad ne španělské úpisy?“ optal se znepokojený hostinský.
„Poukázky na zvláštní pokladnu Jeho Veličenstva,“ odpověděl d’Artagnan, který počítal s tím, že vstoupí do královských služeb a myslel si, že díky doporučujícímu dopisu může takto odvážně odpovědět, aniž by se dopouštěl lži.
„Zatraceně,“ ozval se hostinský, který z toho začínal být celý nešťastný.
„Na tom ale nesejde,“ pokračoval d’Artagnan sebevědomě. „To nevadí, peníze nic neznamenají, ale hlavní bylo to psaní. Raději bych přišel o tisíc pistolí než o ně.“[Pistole byla stará francouzská zlatá mince mající hodnotu deseti livrů (franků). pozn. překl.]
Byl by mohl klidně říci dvacet tisíc, ale jakýsi mladický ostych mu v tom zabránil.
Náhle se rozsvítilo v hlavě hostinského, který stále nemohl nic najít a ustavičně proklínal.
„Ten dopis není ztracený,“ zvolal najednou.
„Jak to?“ ozval se d’Artagnan.
„Neztratil se, protože vám byl ukradený.“
„Ukradený? A kdo mi ho ukradl?“
„Ten šlechtic, co zde byl předevčírem. Zašel do kuchyně, kde ležel váš kabát, a zůstal tam o samotě. Vsadil bych se, že on ten dopis ukradl.“
„Myslíte?“ odvětil dosud nepřesvědčený d’Artagnan, protože lépe než kdo druhý znal ryze osobní význam onoho dopisu a nenalézal v něm nic, co by mohlo vyvolat pokušení chamtivosti. Nikomu ze sloužících ani žádnému z přítomných cestujících by nepřineslo získání dopisu žádný prospěch.
„Vy tedy podezíráte toho drzého šlechtice, že?“ ozval se znovu d’Artagnan.
„Říkám vám, že jsem si tím jist,“ pokračoval hostinský, „protože když jsem mu pověděl, že je vaše urozenost chráněncem pana de Tréville a že dokonce máte pro tohoto vzácného pána dopis, zatvářil se silně znepokojeně a zeptal se mě, kde je ten dopis. Hned pak sešel dolů do kuchyně, kde zůstal, jak mu bylo známo, váš kabátec.“
„Tak to on mě okradl,“ odpověděl d’Artagnan. „Budu si na něj stěžovat panu de Tréville a ten přednese stížnost králi.“
Pak velkopansky vytáhl z kapsy dva dukáty a dal je hostinskému, který ho s kloboukem v ruce vyprovodil až k bráně. Poté nasedl na svého žlutého koně a ten ho bez dalších příhod donesl až do Paříže k bráně svatého Antonína. Tam koně prodal za tři dukáty. Vzhledem k tomu, že ho na posledním úseku cesty řádně uhnal, byl to výhodný prodej. Handlíř, který koně od d’Artagnana koupil, netajil se tím, že dal za něj tak přemrštěnou částku jen pro originální barvu srsti.
Tak tedy vstoupil d’Artagnan do Paříže pěšky s malým tlumokem pod paždím a chodil tak dlouho, než našel a najmul si byt, který odpovídal jeho skromným peněžním prostředkům. Byla to jakási mansarda v ulici Hrobařů vedle Lucemburku.[Rozumí se Lucemburský palác (Palais de Luxembourg), původně postavený začátkem 17. století králem Jindřichem IV. pro jeho manželku Marii Medicejskou. Dnes je sídlem Senátu francouzského národního shromáždění. Pozn. překl.]
Po zaplacení zálohy na nájemné se d’Artagnan hned v bytě usadil a zbytek dne strávil tím, že si na kabát a kalhoty přišíval prýmky, které jeho matka odpárala ze zánovního kabátce pana d’Artagnana staršího a potají je dala synovi. Pak šel na nábřeží Ferraille dát si přidělat novou čepel ke kordu, načež se vrátil k Louvru a zeptal se prvního mušketýra, kterého potkal, kde je palác pana de Tréville. Když se dověděl, že v ulici U Starého holubníku, tj. hned v sousedství domu, v němž si najal pokoj, považoval to za příznivou předzvěst úspěchu. Pak spokojen s tím, jak si vedl v Meungu, s čistým svědomím, pokud jde o minulost, s důvěrou v přítomnost a velkými nadějemi do budoucnosti si lehl a usnul spánkem spravedlivých.

Spal, pořád ještě jako doma na venkově, až do devíti hodin ráno. Tehdy vstal, aby se odebral k slovutnému panu de Tréville, který byl podle soudu pana d'Artagnana staršího třetí osobností království.

II V předpokoji pana de Tréville

Pan de Tréville, původně de Troisville, jak se dosud nazýval jeho rod v Gaskoňsku, vskutku začínal stejně jako d'Artagnan, totiž fakticky bez peněz, zato však s bohatou zásobou smělosti, duchaplnosti a chápavosti, díky níž často nejchudší gaskoňský rytíř z Nemanic dostává ve formě nadějí cennější otcovské dědictví než nejbohatší šlechtic z Périgordu nebo z Berry. Svou opovážlivou statečností a díky ještě neobvyklejšímu štěstí vyšvihl se v době, kdy rány jenjen pršely, na samý vrchol strmého žebříčku, kterému se říká dvorská přízeň. Přitom bral jeho příčky po čtyřech. Byl přítelem krále, o němž je všeobecně známo, že si nesmírně vážil památky svého otce Jindřicha IV., jemuž otec pana de Tréville tak věrně sloužil ve válkách proti Lize (rozumí se Svatá liga – Sainte Ligue – vzniklá roku 1576 sjednocením části francouzského katolického duchovenstva a šlechty k boji proti hugenotům – pozn. překl.), že mu po kapitulaci Paříže král dovolil mít v erbu zlatého lva s nápisem „Fidelis et fortis" (Věrný a silný). Byla to velká pocta, ale po hmotné stránce znamenala velice málo. Pan de Tréville starší totiž trpěl stálým nedostatkem peněz, a dluhy splácel tím jediným, co si nikdy nemusel vypůjčovat, totiž duchem, rozumem. Když pak tento slavný druh velkého krále Jindřicha IV. zemřel, zanechal synovi jako jediný odkaz svůj kord a své heslo. Díky těmto dvěma darům a neposkvrněnému jménu dostal se pan de Tréville mladší do družiny mladého prince a v jeho službách se natolik úspěšně oháněl mečem a byl vždycky tak věrný svému heslu, že Ludvík XIII., který patřil k nejlepším šermířům v celé Francii, s oblibou říkával, že kdyby se měl jeho přítel bít v souboji, poradil by mu vzít si za prvního sekundanta jeho, krále, a za druhého pana de Tréville – a toho možná i jako prvního.

Ludvík XIII. choval k panu de Tréville opravdovou náklonnost, královskou náklonnost, sice sobeckou, která však přesto byla přízní. V oněch neblahých časech se panovník snažil obklopovat muži rázu pana de Tréville. Těch, kteří si mohli osobovat právo mít v erbu výraz silný, jenž byl druhou polovinou de Trévillova hesla, bylo mnoho, ale jen málo šlechticů se mohlo ucházet o přívlastek věrný, který tvořil jeho první část. Pan de Tréville byl jedním z nich. Patřil k oněm vzácným bytostem s inteligentní psí poslušností, slepou oddaností, bystrostí a pohotovou pádnou rukou. Zrak mu sloužil jen k tomu, aby viděl, zda je král s někým nespokojen a jeho paže neměla jiný účel než udeřit na toho, kdo vyvolal královu nelibost – ať se jmenoval Besme, Maurevers, Poltrot de Méré nebo Vitry.[Besme, vlastním jménem Charles Daniowitz byl Cikán ve službách vévody de Guise. V Bartolomějské noci zavraždil vůdce protestantů admirála Gasparda de Coligny a sám byl zabit protestanty v r. 1575. Poltrot, Jean de Méré – protestantský šlechtic, který při obléhání Orleansu v roce 1563 zavraždil katolického vévodu Francoise de Guise. Vévoda Nicolas de Vitry byl kapitánem gard za Ludvíka XIII. V roce 1617 zabil milce Marie Medicejské, ministra Conciniho a byl za to jmenován francouzským maršálem. Pozn. překl.]

De Trévillovi scházela jen příležitost, číhal však na ni a byl odhodlán pevně ji chytit za pačesy, jakmile mu přijde na dosah ruky. Tak se stalo, že Ludvík XIII. jmenoval pana de Tréville kapitánem mušketýrů, kteří byli díky své fanatické oddanosti tomuto králi tím, čím Jindřichu III. milci zvaní mignons nebo Ludvíku XI. skotská garda.

V tomto ohledu držel kardinál krok s králem. Tváří v tvář impozantnímu elitnímu sboru, jímž se obklopoval Ludvík XIII., řekl si tento druhý, či spíše první král Francie, že také on musí mít svou gardu. Měl tedy kardinál své mušketýry stejně jako Ludvík XIII. a obě soupeřící instituce se snažily najímat po celé Francii, a dokonce i v cizině do svých služeb muže, kteří prosluli jako mistři kordu. Při večerních partiích šachu se Richelieu a Ludvík XIII. často přeli o zásluhy a kvality svých lidí. Jeden i druhý vychvalovali činy a chrabrost svých služebníků a ačkoli nahlas horlili proti soubojům a potyčkám, potají k nim své podřízené podněcovali, doopravdy se rmoutili z jejich porážek nebo naopak pociťovali nevázanou radost z vítězství. Tak to aspoň uvádí ve svých pamětech muž, který byl účastníkem několika takových neúspěchů a velmi četných vítězství.

Pan de Tréville využil slabé stránky svého pána a tomuto obratnému tahu vděčil za dlouhotrvající, stálou přízeň krále, který se nezapsal do dějin jako panovník příliš věrný svým přátelům. S jízlivým úsměvem, při němž se šedý knír Jeho Eminence ježil zlostí, nechával pan de Tréville promenovat své mušketýry před zraky kardinála Armanda Duplessise. Obdivuhodně dobře ovládal vojenské umění oné doby, kdy vojáky, pokud nežili na útraty nepřítele, vydržovali jejich krajané. Jeho mušketýři představovali legii vtělených ďáblů, kteří kromě něj neuznávali žádnou autoritu.

Podnapilí a neupravení králové mušketýři, či spíše mušketýři pana de Tréville, se potloukali po krčmách, chodili po korzech, účastnili se veřejných zábav, povykovali a nakrucovali si kníry, řinčeli kordy a se zřejmým potěšením se utkávali při každé příležitosti s gardisty pana kardinála. V takových případech tasili s veselým vtipkováním kordy přímo na ulici. Občas přitom někdo z nich zahynul, ale mohl si být jistý, že ho budou jeho druhové oplakávat a že ho pomstí, často sami zabíjeli své protivníky, a byli přesvědčeni, že jim není souzeno shnít ve vězení, protože je zde pan de Tréville a ten je dostane na svobodu. Proto si ho nesmírně pochvalovali, přímo ho zbožňovali a ať byli sebenevázanější a sebeneukázněnější, třásli se před ním jako žáčci před učitelem, poslouchali ho na slovo a byli ochotni dát se zabít, aby smyli sebemenší výtku.

Pan de Tréville užíval tohoto mocného nástroje především pro krále a královy přátele, a poté ve svém vlastním zájmu a ve prospěch svých přátel. V žádných pamětech z té doby – a bylo jich napsáno velmi mnoho – se však nenajde, že by tento důstojný šlechtic byl třeba svými četnými nepřáteli z řad lidí pera i meče nařčen z toho, že si dal za činnost svých fanatických stoupenců platit. Ačkoli měl mimořádné vlohy k spřádání intrik – a v tomto ohledu se vyrovnal největším intrikánům – zůstal čestným mužem. Nadto navzdory vysilujícím soubojům a náročnému výcviku se stal jedním z nejuhlazenějších mužů vyhledávajících dobrodružství, nejproslulejších šviháků a jedním z nejkrasořečnějších vypravěčů své doby. O úspěšných dobrodružstvích pana de Tréville se hovořilo stejně jako dvacet let předtím o

avantýrách pana de Bassompierre [François de Bassompierre (1579-1649), francouzský maršál a diplomat byl uvězněn dvanáct let v Bastile za spiknutí proti kardinálu Richelieuovi. Napsal známé Paměti. Pozn. překl.], a to už něco znamenalo! Kapitán královských mušketýrů se tedy těšil obdivu a byl milován, což je vrcholem lidského štěstí. Ludvík XIV. zastínil všechny hvězdičky dvora svou vlastní září. Jeho otec však, nedostižný Král Slunce Ludvík XIII., ponechal každému svému oblíbenci jeho vlastní lesk a každému dvořanovi jeho individualitu. Kromě ranního slyšení u krále a kardinála se v Paříži pravidelně konalo více než dvě stě menších ranních slyšení, z nichž audience u pana de Tréville patřila k nejnavštěvovanějším. Na nádvoří jeho paláce v ulici U Starého holubníku to vypadalo od šesti hodin ráno v létě a od osmé v zimě jako ve vojenském táboře. Neustále se tam promenovalo padesát až šedesát plně vyzbrojených a ke všemu hotových mušketýrů, kteří se zřejmě střídali, aby jich stále byl úctyhodný počet. Po jednom z širokých schodišť, na jejichž ploše by se dnes postavil celý dům, chodili nahoru a dolů Pařížané, kteří sem přicházeli o něco žádat, venkovští šlechtici snažící se o přijetí k vojsku, a vyšňoření sloužící v pestrých livrejích, kteří přinášeli panu de Tréville různá poselství od svých pánů.

Na dlouhých lavicích kolem stěn předpokoje hověli si ti, kteří byli pozváni. Od rána do večera to tam hučelo jako v úle, zatímco pan de Tréville v pracovně, která sousedila s předpokojem, přijímal návštěvy, poslouchal stížnosti a vydával rozkazy. Přitom mu stačilo přistoupit k oknu a stejně jako král z balkónu Louvru mohl vykonat přehlídku svých vojáků a zbraní.

V den d'Artagnanova příchodu tam byla mimořádně imponující sešlost, která musila nesmírně zapůsobit na člověka přicházejícího z venkova. Je třeba dodat, že tímto venkovanem byl Gaskoněc, a že zejména v oné době bylo o d'Artagnanových krajanech známo, že se hned tak něčeho nezaleknou. Jakmile návštěvník prošel masivní branou pobitou dlouhými hřeby s čtverhrannou hlavou, ocitl se v davu ozbrojenců, kteří se procházeli sem tam po dvoře, pokřikovali na sebe, hádali se a žertovali. Aby si někdo proklestil hemžícími se hloučky cestu, musel být důstojníkem, urozeným pánem nebo krásnou ženou.

Touto vřavou a zmatkem razil si cestu náš mladý muž a měl srdce až v krku. K hubeným nohám tiskl dlouhý kord a druhou rukou si držel střechu plstěného klobouku. Na tváři přitom měl rozpačitý úsměv venkovana snažícího se působit dobrým dojmem. Pokaždé, když minul některý hlouček, volněji vydechl, ale byl si vědom toho, že se dotyční za ním otáčejí a prohlížejí si ho.

D'Artagnan, který až do té chvíle měl o sobě značně vysoké mínění, připadal si ponejprv v životě směšným.

U paty schodiště to bylo ještě horší. Na prvních stupních spatřil čtyři mušketýry, kteří se bavili tím, že jeden z nich, stojící na nejvyšším schodu, zabraňoval nebo se aspoň pokoušel obnaženým kordem zabránit třem jiným v cestě, zatímco deset či dvanáct dalších čekalo na odpočívadle, až přijdou na řadu. Ostatní tři s ním velice energicky šermovali. Zprvu se d'Artagnan domníval, že mají v rukou cvičné flerety s tupými hroty, ale několik škrábnutí šermujících ho brzy přesvědčilo, že zbraně jsou dokonale zaostřené a nabroušené. Každé škrábnutí provázeli nejen přihlížející, nýbrž i sami šermující nevázanými výbuchy smíchu.

Mušketýr, který právě stál na nejvyšším stupni, držel své soky skvěle v šachu. Přihlížející utvořili kolem nich kruh. Platilo pravidlo, že šermující, který byl zasažen, ztrácí pořadí ve prospěch úspěšného protivníka. Během pěti minut byli zasaženi tři – jeden na zápěstí, druhý na hrudi a třetí na ušním boltci – zatímco mušketýr na horním schodu zůstával nedotčený, což mu podle uznávaných pravidel vyneslo možnost postoupit ve frontě čekajících na přijetí u pana de Tréville o tři místa.

Našeho mladého poutníka tato kratochvíle, jejímž účelem bylo především upoutat pozornost, přímo ohromila. Ve svém rodném kraji, který je pověstný nesmírnou vznětlivostí svých obyvatel, byl svědkem četných šarvátek předcházejících soubojům, ale gaskonáda těchto čtyř mušketýrů mu připadala nejpůsobivější ze všech, o nichž dosud slyšel. Měl dojem, že je v bájné zemi gigantů, v níž se ocitl Gulliver, a která ho tak vyděsila. A přece to ještě nebylo všechno – zbývalo ještě odpočívadlo a předpokoj.

Na odpočívadle se už nešermovalo, ale vykládaly se tam klepy o ženách, a v předpokoji se hovořilo o skandálech u dvora. Na odpočívadle se d'Artagnan začervenal, a v předpokoji mu začal jezdit mráz po zádech. Ve své živé a nevyzpytatelné obrazotvornosti, díky níž byl v Gaskoňsku postrachem mladičkých komorných a někdy i mladých paniček, nikdy si nedokázal třebas ve chvílích největšího poblouznění představit ani polovinu těchto kouzel lásky, ani čtvrtinu milostných dobrodružství vyšperkovaných nejznámějšími jmény a zcela nezakrytě uváděnými podrobnostmi. Jestli na odpočívadle byl otřesen ve své mravopočestnosti, v předpokoji dostala těžkou ránu jeho úcta ke kardinálovi. Tam d'Artagnan s úplným ohromením slyšel zcela otevřenou kritiku politiky, před kterou se třásla Evropa. Hovořilo se tam o kardinálově soukromém životě, i když – jak bylo d'Artagnanovi známo – za sebemenší pokus proniknout do jeho tajemství bylo už mnoho čelných a mocných urozených pánů potrestáno. Tento veliký muž, kterého si pan d'Artagnan starší tolik vážil, byl terčem posměchu mušketýrů pana de Tréville. Vysmívali se mu pro křivé nohy a ohnutá záda, někteří prozpěvovali jízlivé popěvky o paní d'Aiguillon, která byla kardinálovou milenkou, i o jeho neteři paní de Combalet. Jiní zase kuli pikle proti lidem z kardinálova nejbližšího okolí a proti jeho gardistům. Všechno to byly věci, které d'Artagnan považoval za zrůdné a nemyslitelné.

Jakmile však tu a tam znenadání zaznělo mezi těmito jedovatými vtipy jméno krále, jako by někdo na okamžik zavřel posměváčkům ústa. Nejistě se rozhlíželi kolem sebe a zdálo se, že se obávají, že by jejich hlasy mohly proniknout zavřenými dveřmi pracovny pana de Tréville. Brzy však nějaká narážka vrátila zábavu k osobě Jeho Eminence pana kardinála a znovu se rozléhaly výbuchy smíchu, přičemž žádný čin velkého kardinála nebyl ušetřen výsměchu.

„Všichni tihle lidé se určitě chtějí dostat do Bastily nebo na šibenici, a já bezpochyby s nimi, protože od chvíle, co jim naslouchám, budu považován za jejich spoluviníka. Co by asi řekl můj pan otec, který mi tak důrazně vštěpoval úctu ke kardinálovi, kdyby mě viděl ve společnosti takových bezbožníků?"

Není třeba připomínat, že d'Artagnan se neodvážil vmísit do hovoru. Pouze napínal zrak i sluch, aby mu nic neuniklo.

Ačkoli plně důvěřoval radám svého otce, cítil, že ho jeho vlastní sklony a pocity vedou k tomu, aby všechny ty neslýchané řeči, které zde slyšel, spíše schvaloval než odsuzoval.
Protože byl mezi dvořany pana de Tréville úplně cizí a objevil se zde poprvé, zeptal se ho komorník, co si přeje. Na jeho dotaz se d'Artagnan velice uctivě představil a s odvoláním na to, že je krajanem pana de Tréville, požádal o krátké slyšení. Komorník mu protektorským tónem slíbil, že jeho žádost v pravý čas na patřičném místě předá.
D'Artagnan, který se poněkud vzpamatoval z počátečního vzrušení, měl tedy čas trochu si prohlédnout tváře přítomných a jejich oblečení. Středem nejhlučnějšího kroužku byl mušketýr mohutného vzrůstu, povýšeného výrazu tváře a tak nezvykle oděný, že budil všeobecnou pozornost. Na sobě neměl kabát stejnokroje, jehož nošení ostatně nebylo v oněch dobách menší svobody, ale větší tolerantnosti povinné, nýbrž poněkud vybledlý a ošoupaný přiléhavý, blankytně modrý svrchní šat. Přes něj měl nádherný, zlatem vyšívaný bandalír, který se třpytil jako hladina vody v plném slunci. S ramen mu volně splývал dlouhý, karmínově rudý sametový plášť, který zpředu odhaloval jen skvělý bandalír, na němž byl zavěšen obrovský rapír.
Mušketýr právě přišel ze stráže a naříkal si na nachlazení, přičemž co chvíli afektovaně pokašlával. Právě proto si prý vzal plášť. Hovořil zvysoka a s hranou nedbalostí si nakrucoval knír. Okolostojící – d'Artagnan více než kdo jiný – přitom nadšeně obdivovali jeho zlatem vyšívaný bandalír.
„Nedá se nic dělat," pravil mušketýr, „přichází to do módy. Vím, že je to pošetilé, ale je to móda. Člověk musí nějak užít peněz, které zdědil."
„Ale Porthosi," ozval se jeden z přítomných, „nechtěj nám namluvit, že za tenhle bandalír vděčíš otcově dobrodušnosti! Dostal jsi ho od té dámy v závoji, se kterou jsem tě potkal minulou neděli u brány svatého Honoria."
„Ne, na mou čest, prohlašuji na svou šlechtickou čest, že jsem si ho koupil sám za své vlastní peníze," odporoval mušketýr oslovovaný jménem Porthos.
„Tak, tak," zasáhl do hovoru jiný mušketýr, „koupil jsi ho stejně jako já jsem si opatřil tenhle nový měšec za peníze, které do starého vložila moje milenka."
„Říkám vám pravdu a na důkaz toho dodávám, že jsem za něj dal dvanáct pistolí."
Obdivné volání přítomných zesílilo, ale pochybnosti zůstaly.
„Nemám snad pravdu, Aramisi?" řekl Porthos a obrátil se přitom k jinému mušketýrovi.
Onen mušketýr byl úplným protikladem toho, který se dovolával jeho svědectví a nazval jej Aramisem. Byl to mladý, sotva dvaadvacetiletý až třiadvacetiletý muž prostého jemného výrazu obličeje, mírného pohledu černých očí a s růžovými tvářemi připomínajícími sametový povrch broskví na podzim. Nad horním rtem měl dokonale rovný tenký knír. Působil dojmem, že z obavy, aby mu nenaběhly žíly, nespouští ruce dolů. Každou chvíli se štípal do lalůčků ušních boltců, aby zůstaly růžové a průsvitné. Zpravidla hovořil málo a zvolna, často zdravil, smál se potichu a odhaloval přitom krásné zuby, jimž zřejmě věnoval velkou péči, stejně jako celému svému zevnějšku. Na Porthosovu otázku odpověděl přitakáním.
Jeho potvrzení Porthosových slov zřejmě zaplašilo všechny pochybnosti týkající se bandalíru. Okolostojící se mu dále obdivovali, ale už se o něm nehovořilo. Zábava náhle přešla na zcela jiné téma.
„Co říkáte tomu, co vykládal podkoní pana de Chalais?" zeptal se jeden mušketýr, aniž se přímo obrátil ke konkrétní osobě, nýbrž adresoval otázku všem.
„Co vykládá?" ozval se Porthos zvysoka.
„Říká, že potkal v Bruselu Rocheforta, tu zatracenou kardinálovu zrůdu, převlečeného za kapucína. Díky tomuto zamaskování oklamal Rochefort pana de Laigues."
„Jako úplného hlupáka," řekl Porthos a dodal: „Je to však jisté?"
„Vím to od Aramise," odpověděl mušketýr.
„Opravdu?"
„Vždyť to víte, Porthosi," ozval se Aramis. „Vyprávěl jsem vám to přece včera – a už o tom nemluvme!"
„Vám se to řekne, už o tom nemluvme!" skočil mu do řeči Porthos. „Už o tom nemluvme! Přijímáte závěry náramně rychle. Copak je to možné? Kardinál dává špehovat šlechtice, prostřednictvím zrádce, lumpa a ničemy dá ukrást jeho korespondenci, pomocí téhož ničemy dá s použitím oné korespondence popravit Chalaise pod idiotskou záminkou, že chtěl zavraždit krále a oženit Monsieura s královnou! Nikdo o této záhadě nevěděl, vy jste nám o ní řekl včera, a dnes, když ještě hoříme zvědavostí, jednoduše si řeknete ‚Nemluvme o tom!'".
„Tak tedy o tom mluvme!" řekl smířlivě Aramis.
„Ach, tenhle Rochefort!" vykřikl Porthos. „Kdybych byl štolbou chudáka Chalaise, zažil by se mnou zlou chvíli!"
„A vy sám byste strávil nepříjemnou čtvrthodinku s Červeným vévodou!" dodal Aramis.
„Červený vévoda! Výborně, skvěle, to se vám povedlo, červený vévoda!" zatleskal mu Porthos se souhlasným pokýváním hlavou, „Červený vévoda, to je roztomilé. Dám to dál, buďte bez obav! To je hlava, tenhle Aramis! Jaká škoda, že jste musel opustit svou vyvolenou životní dráhu. Byl by z vás skvělý abbé!"
„Jde jen o dočasný odklad," řekl Aramis. „Jednoho krásného dne jím budu. Víte přece, Porthosi, že proto nadále studuji teologii."
„Má pravdu," potvrdil jeho slova Porthos. „Dříve nebo později se jím stane."
„Bude to dříve," podotkl Aramis.
„Než se rozhodne znovu obléknout sutanu, kterou má ve skříni za mušketýrským stejnokrojem, čeká jen na jediné," zvolal jeden mušketýr.
„A nač čeká?" otázal se jiný.
„Čeká, až královna dá francouzskému trůnu dědice."
„O tomhle nežertujme, pánové!" ozval se Porthos. „Královna je, chválabohu, dosud ve věku, kdy ho může dát."

„Proslýchá se, že pan de Buckingham je ve Francii," podotkl Aramis s jízlivým úsměvem, který dodával jeho zdánlivě prostým a nevinným slovům značně skandální význam.
„Aramisi, příteli, tentokrát nemáte pravdu," zasáhl do rozhovoru Porthos, „a vaše vtipkovací mánie vás zavádí za únosné meze. Kdyby vás slyšel pan de Tréville, nevyplatilo by se vám takhle mluvit."
„Hodláte mě snad poučovat, Porthosi?" zvolal Aramis a v jeho mírném pohledu jako by se zablesklo.
„Buďte mušketýrem anebo abbém, můj milý," odvětil Porthos. „Buďte jedním nebo druhým, ale ne obojím najednou. Vzpomeňte si na nedávná Athosova slova, že se přiživujete u všech žlabů. Nehádejme se, prosím vás, nemělo by to cenu. Vzpomeňte si, na čem jsme se vy, Athos a já dohodli! Jste dobře zapsán u paní d'Aiguillon a dvoříte se jí, navštěvujete paní de Bois-Tracy, sestřenici paní de Chevreuse a těšíte se prý u ní velké oblibě. Nesvěřujte se nám se svými úspěchy, nechceme, abyste se s námi dělil o své tajnosti, protože známe vaši taktnost. Když však už jste, u sta hromů, tak diskrétní, buďte takový i pokud jde o Její Veličenstvo. Ať si kdo chce a jak chce klevetí o králi a kardinálovi, ale královna je svatá a ať se o ní hovoří jen v dobrém!"
„Porthosi, dejte si pozor! Jste domýšlivý jako Narcis," odpověděl mu Aramis. „Víte přece, že nesnáším moralizování od nikoho kromě Athose. A pokud jde o vás, můj milý, váš skvělý bandalír vyvolává pochybnosti o kvalitě toho, co je pod ním. Stanu se abbém, jestli to uznám za vhodné, ale zatím jsem mušketýrem a jako takový říkám, co se mi zlíbí. A zrovna teď mám chuť vám povědět, že mě popuzujete."
„Aramisi!"
„Porthosi!"
„Ale, pánové, pánové!" zaznělo z řad okolostojících.
„Pan de Tréville očekává pana d'Artagnana," přerušil výměnu názorů komorník a otevřel dveře pracovny.
Po těch slovech, během nichž zůstaly dveře do pracovny otevřené, všichni umlkli a za naprostého ticha prošel mladý Gaskoněc napříč předpokojem a vstoupil ke kapitánovi mušketýrů nesmírně rád, že tak v poslední chvíli vyvázl před ukončením tohoto bizarního sporu.

III Slyšení

Ačkoli měl pan de Tréville právě velice špatnou náladu, pozdravil vlídně mladého muže, který se mu hluboce ukláněl. Jeho slova, jejichž béarnský přízvuk mu připomněl vlastní mládí a rodný kraj, vyvolala mu na tváři úsměv, protože vzpomínka na otčinu a mladá léta potěší každého bez ohledu na věk. Téměř okamžitě však přikročil ke dveřím do předpokoje, přičemž pokynem ruky naznačil d' Artagnanovi, aby měl chvilku strpení než před rozhovorem s ním vyřídí jinou záležitost. Pak třikrát za sebou zavolal, přičemž postupně zvyšoval hlas, který prošel celou škálu zabarvení od rozkazovačného až po zlostné:
„Athosi! Porthosi! Aramisi!"
Oba mušketýři, které jsme už poznali a jimž patřila dvě poslední jména, ihned odešli z hloučku, v němž dosud meškali, a vstoupili do pracovny, jejíž dveře se za nimi ihned zavřely. U d'Artagnana, který považoval tyto muže za polobohy a jejich velitele za hromovládného Dia olympského, vzbudilo jejich vystupování – i když nebylo úplně klidné – hluboký obdiv svou nenuceností, důstojností a současně ukázněností.
Když oba mušketýři vešli a dveře se zavřely, bylo z předpokoje slyšet nejasné hlasy, jimž zvolání pana de Tréville nepochybně poskytlo nový podnět k rozhovoru. Pan de Tréville prošel beze slova se svraštělým obočím dlouhými kroky třikrát či čtyřikrát napříč pracovnou před Porthosem a Aramisem, kteří stáli v pozoru jako na přehlídce. Pak se náhle před nimi zastavil a změřil je od hlavy k patě hněvivým pohledem:
„Jestlipak víte, pánové, co mi včera večer řekl král?" zvolal.
„Nevíme," odpověděli po krátké odmlce oba mušketýři. „Ne, pane, to nevíme."
„Doufám však, že budete tak laskav a povíte nám to," dodal Aramis velice uctivým tónem s půvabnou úklonou.
„Řekl mi, že si napříště bude vybírat mušketýry z gardistů pana kardinála!"
„Z gardistů pana kardinála? A proč?" vyhrkl Porthos.
„Protože se domnívá, že jeho nakyslá břečka potřebuje dostat říz tím, že se doplní kvalitním vínem."
Oba mušketýři zrudli až po uši. D'Artagnan nevěděl, co si počít a nejraději by se propadl do země.
„Ano," pokračoval pan de Tréville s rostoucím hněvem. „Jeho Veličenstvo má pravdu, protože – na mou duši – mušketýři hrají u dvora trapnou roli. Včera při hře v šachy u krále vypravoval pan kardinál se soustrastným výrazem v tváři, který se mi ani trochu nelíbil, že předevčírem tito zatracení mušketýři, ti vtělení ďáblové, ti chvastouni – pokračoval ironicky a díval se přitom na mne očima divoké kočky – se zdrželi v jedné krčmě v ulici Férou. Hlídka jeho gardistů – tady jsem měl dojem, že se mi do očí vysmívá – byla prý nucena výtržníky zatknout. U sta hromů, o tom vy přece něco víte! Zatknout mušketýry! Byli jste mezi nimi, nezapírejte! Poznali vás a kardinál uvedl vaše jména. Je to ovšem moje chyba, protože já si vybírám své lidi. Proč vy jste mě žádal, Aramisi, o mušketýrský šat, když by vám tak slušela kněžská klerika? A vy, Porthosi, máte tak krásný zlacený bandalír jen proto, abyste si na něj pověsil slaměný kord? A co Athos? Jak to, že nevidím Athose? Kde je?"
„Pane," odvětil s žalostným výrazem Aramis, „Athos stůně, je těžce nemocný."
„Nemocný, říkáte těžce nemocný. A jaká nemoc ho trápí?"
„Obáváme se, aby to nebyly plané neštovice, pane," odpověděl Porthos, který se tak chtěl vmísit do rozhovoru. „To by bylo velice mrzuté, protože plané neštovice by mu zohyzdily tvář."
„Cože? Plané neštovice? Co mi to zase chcete namluvit, Porthosi! Plané neštovice v jeho věku? To je nesmysl… Snad je raněný nebo byl dokonce zabit. Kdybych to jen věděl! Rány boží, páni mušketýři, já nechci, aby se moji mušketýři potulovali po podezřelých místech, vyvolávali šarvátky a bili se v soubojích na veřejnosti. Nepřeji si, abyste byli na

posměch gardistům pana kardinála, kteří jsou řádní, mírní a šikovní, nikdy nezavdávají příčiny, aby byli zatýkáni a také by se nikdy zatknout nedali, o tom jsem přesvědčen. Než by ustoupili o jediný krok, raději by na místě zemřeli. Vzít nohy na ramena, utéct, zdrhnout – to dokáží jen královští mušketýři!“
Porthos a Aramis se třásli zlostí. Nejraději by byli pana de Tréville zaškrtili, kdyby z jeho slov nevycítili, že s nimi tak hovoří proto, že je má rád. Podupávali, kousali se do rtů až do krve a křečovitě svírali jílce kordů. Lidé v předpokoji, kteří slyšeli, jak pan de Tréville volá Athose, Porthose a Aramise, z tónu hlasu svého kapitána poznali, že je nesmírně rozzlobený. Teď tucet zvědavců tiskl hlavy k čalounění a bledl vztekem, protože uším přitištěným k výplni dveří neunikla ani slabika vyřčená v pracovně. Jejich ústa opakovala všem přítomným v předpokoji slovo za slovem hanlivé kapitánovy výroky. V okamžiku to v celém paláci – ode dveří pracovny až k vchodu z ulice – vřelo jako v kotli.
„To je krása! Královští mušketýři se dávají zatýkat gardisty pana kardinála,“ pokračoval pan de Tréville. V duchu zuřil stejně jako jeho vojáci. Úsečně vyrážel slova – a lze-li to tak říci – nořil je jako bodnutí dýkou do srdcí svých podřízených. „Šest gardistů Jeho Eminence zatkne šest mušketýrů Jeho Veličenstva! Aby to čert vzal! Už jsem se rozhodl. Hned teď půjdu do Louvru, vzdám se hodnosti kapitána mušketýrů a požádám o přijetí za poručíka kardinálových gardistů. A jestli mě kardinál odmítne, stanu se abbém!“
Po těchto kapitánových slovech přerostl hluk za dveřmi pracovny v bouři. Ze všech stran se ozývaly kletby, rouhání a nadávky. D’ Artagnan hledal nějaký závěs, za který by se schoval a nejraději by byl vlezl pod stůl.
Tehdy se ozval Porthos, který byl málem zlostí bez sebe: „Podívejte, pane kapitáne, je pravda, že nás bylo šest proti šesti, ale zákeřně nás napadli a než jsme stačili tasit kordy, padli dva z nás mrtvi a těžce raněný Athos nebyl na tom o moc lépe. Znáte přece Athose! Dvakrát se pokusil vstát a dvakrát se zhroutil. Přesto jsme se nevzdali, ale byli jsme násilím odvlečeni. Po cestě jsme jim utekli. Athose však považovali za mrtvého a klidně ho nechali ležet na bojišti, protože jim nestál za to, aby ho odnesli. Tak to bylo, pane kapitáne! U sta hromů, všechny bitvy se přece nedají vyhrát! Velký Pompeius prohrál u Pharsalu a král František I., který podle toho, co jsem o něm slyšel, si s Pompeiem v ničem nezadal, byl poražen v boji u Pavie.[Pavie – starobylé město na řece Ticino v italské Lombardii. Dne 24. února 1525 tam došlo k boji mezi španělským vojskem krále Karla V. a francouzskou armádou, v jejímž čele byl král František I. Francouzi utrpěli porážku a král František I. upadl do španělského zajetí. Pozn. překl.]“
„A já mám tu čest vás ujistit,“ dodal Aramis, „že jsem jednoho útočníka zabil jeho vlastním kordem, protože můj se mi při prvním výpadu zlomil. Zabil jsem ho nebo probodl – jak je vám libo.“
„To jsem nevěděl,“ řekl pan de Tréville poněkud vlídnějším tónem. „Jak vidím, pan kardinál přeháněl.“
Když Aramis viděl, že se pan de Tréville částečně uklidňuje, odvážil se přednést mu žádost. „Snažně vás prosím, pane, neříkejte nikomu, že je Athos raněn. Byl by nešťastný, kdyby se to dověděl král. A protože je jeho poranění velice vážné – čepel mu projela ramenem a pronikla do prsou – je nebezpečí, že…“
V tom okamžiku se pozvedl okraj závěsu a na prahu se objevil mušketýr ušlechtilé, krásné, avšak smrtelně bledé tváře.
„Athosi!“ zvolali oba mušketýři.
„Athosi!“ opakoval po nich pan de Tréville.
„Volal jste mě, pane kapitáne,“ řekl Athos slabým, přitom však naprosto klidným hlasem obraceje se k panu de Tréville. „Přátelé mi pověděli, že jste mě volal a proto spěchám, abych vám byl k službám. Jsem zde, pane, co poroučíte?“
Po těch slovech vstoupil Athos bezvadně oblečený a upjatý jako obvykle pevným krokem do pracovny. Pan de Tréville, do hloubi duše dojatý tímto důkazem statečnosti, vrhl se mu vstříc.
„Právě jsem se chystal povědět těmto pánům,“ pravil, „že zakazuji svým mušketýrům dávat v sázku životy, pokud to není nezbytně třeba, protože králi jsou stateční lidé příliš drazí a král ví, že jeho mušketýři jsou nejstatečnější lidé na celém světě. Podejte mi ruku, Athosi!“
S těmito slovy, aniž vyčkal než oslovený zareaguje na tento projev přízně, uchopil pan de Tréville Athosovu pravici a ze všech sil ji stiskl. Uniklo mu, že mušketýr navzdory obrovskému sebeovládání zasténal bolestí a ještě více zbledl, i když se to už zdálo nemožné.
Dveře zůstaly pootevřené, protože příchod Athosův, o jehož poranění přes veškerou snahu o udržení v tajnosti všichni věděli, vzbudil rozruch. Poslední kapitánova slova uvítali přítomní souhlasným voláním a v mezerách mezi závěsy se ukázaly dvě či tři hlavy zvědavců. Pan de Tréville by byl dotyčné za toto provinění proti etiketě zcela určitě pokáral, ale pojednou ucítil, že se Athosova ruka v jeho dlani křečovitě sevřela a když se podíval mušketýrovi do tváře, zjistil, že každým okamžikem omdlí. V téže chvíli Athos, který s vynaložením posledních sil přemáhal bolest, podlehl slabosti, skácel se na podlahu a zůstal na ní ležet jako mrtvý.
„Lékaře!“ zvolal pan de Tréville. „Mého, krále, toho nejlepšího! Lékaře – nebo mi, nedej Bože, můj statečný Athos zemře!“
Na volání pana de Tréville se všichni nahrnuli do jeho pracovny, jejíž dveře mu ani nenapadlo zavřít. Každý se snažil nějak pomoci raněnému. Všechen spěch a snaha by však nic nepomohly, kdyby hledaný lékař nebyl náhodou právě v paláci. Proklestil si cestu tlačenicí a přistoupil k Athosovi, který byl dosud v mdlobách. Protože panující hluk a shon lékaři značně vadily, vyžádal si, aby byl raněný mušketýr především urychleně přenesen do vedlejší místnosti. Pan de Tréville ihned otevřel dveře a ukázal cestu Porthosovi a Aramisovi, kteří odnesli svého druha na rukou. Za touto skupinou kráčel lékař, načež dveře zapadly.
Mezitím se stala pracovna pana de Tréville, která se za normálních okolností těšila takové vážnosti, pobočkou jeho předpokoje. Každý tam o něčem vykládal, řečnil, vykřikoval, nadával, klel a posílal kardinála i jeho gardisty do horoucích pekel.
Za okamžik tam přišli i Porthos s Aramisem, takže u raněného zůstali pouze lékař a pan de Tréville. Konečně se vrátil i pan de Tréville. Raněný se probral k vědomí a lékař sdělil, že mušketýrův stav nemusí jeho přátele nijak znepokojovat, protože jeho slabost je důsledkem ztráty krve a ničeho jiného.

Pak pokynul pan de Tréville rukou, načež odešli všichni až na d'Artagnana, který nezapomínal, že byl přijat k slyšení a s tvrdošíjností Gaskoňce zůstal na místě.
Když všichni odešli a dveře se zavřely, pan de Tréville se rozhlédl a zjistil, že je v pracovně sám s mladým mužem. To, co se právě zběhlo, poněkud mu pocuchalo nit myšlenek. Proto se zeptal, co si neodbytný prosebník přeje. Když se d'Artagnan představil, pan de Tréville si ihned vzpomněl na poslední i dávnější události.
„Promiňte," řekl s úsměvem, „promiňte milý krajane, ale úplně jsem na vás zapomněl. Nedivte se tomu. Kapitán je vlastně otcem rodiny, jenže má větší odpovědnost než otec normální rodiny. Vojáci jsou velké děti a protože vyžaduji, aby královy příkazy a zejména rozkazy pana kardinála byly plněny…"
D'Artagnan nedokázal zakrýt úsměv. Z toho pan de Tréville usoudil, že jeho návštěvník není hlupák. Změnil předmět rozhovoru a přistoupil rovnou k věci.
„Měl jsem velice rád vašeho pana otce," řekl. „Co mohu učinit pro jeho syna? Pospěšte si, nejsem pánem svého času."
„Při odjezdu z Tarbes a na cestě sem byl jsem odhodlán požádat vás ve jménu onoho přátelství, na které jste nezapomněl, o propůjčení mušketýrského stejnokroje. Po všem tom, co jsem zde viděl během dvou hodin však chápu, že by to byla nesmírná laskavost a obávám se, že si ji vůbec nezasloužím."
„Je to opravdu nesmírně velká výsada, mladý muži," odpověděl pan de Tréville. „Nemusí vám však být tak nedostupná, jak se domníváte nebo předstíráte, že si myslíte. S podobnými případy počítá jedno nařízení Jeho Veličenstva – a s politováním vám sděluji, že za mušketýra nemůže být přijat nikdo, kdo se předtím neosvědčil v několika válečných taženích, nevykonal nějaké vynikající činy nebo neodsloužil dva roky v některém méně privilegovaném pluku než je náš."
D'Artagnan se beze slova uklonil. Od chvíle, kdy zjistil, s jakými obtížemi je spojeno získání mušketýrského stejnokroje, pociťoval ještě žhavější touhu po jeho dosažení.
„Avšak," pokračoval pan de Tréville upíraje na svého krajana tak pronikavý pohled, jako by chtěl proniknout do nejtajnějších hlubin jeho duše, „s ohledem na vašeho otce, mého někdejšího druha, chci pro vás, jak už jsem řekl, něco udělat. Naši béarnští kadeti nebývají zpravidla bohatí – a pochybuji, že se v tom mnoho změnilo od doby, kdy jsem já odjížděl z rodného kraje. Peněz, které jste si přivezl, nebude určitě nijak příliš mnoho."
D'Artagnan hrdě zvedl hlavu a napřímil se, jako by chtěl říci, že od nikoho nežádá almužnu.
„Dobrá, dobrá, mladý muži," reagoval na jeho gesto pan de Tréville. „Tyhle pohledy znám. Přijel jsem do Paříže se čtyřmi dukáty v kapse a byl jsem ochoten bít se s každým, kdo by se mi odvážil říci, že nejsem s to koupit si Louvre."
D'Artagnan zaujal ještě hrdější postoj, protože díky prodeji koně začínal svou kariéru bohatší o čtyři dukáty než kdysi za stejné situace pan de Tréville.
„Jak už jsem řekl, to, co jste si přivezl, musíte si zachovat, ať je to sebevětší částka. Také však je nutné, abyste se zdokonalil v tom, co musí ovládat šlechtic. Ještě dnes napíši dopis řediteli Královské akademie, který vás zítra přijme, aniž byste musel cokoli platit. Tuto malou pozornost snad neodmítnete. Naši nejurozenější a nejbohatší šlechtici se mnohdy marně ucházejí o přijetí. Naučíte se ovládat koně, šermovat a tančit, získáte cenné známosti a čas od času mě navštívíte, povíte mi, jak vám to jde a zda bych vám mohl v něčem pomoci."
Ačkoli se d'Artagnan dosud nevyznal v dvorských praktikách, vycítil chlad přijetí.
„Teď vidím, pane, jak mi schází doporučující dopis, který mi dal pro vás můj otec!"
„Opravdu se divím tomu," řekl na to pan de Tréville, „že jste se vydal na tak dalekou cestu bez tohoto nezbytného průvodního glejtu, který bývá pro nás z Béarn jediným prostředkem pomoci v nouzi."
„Však jsem takový list měl – a napsaný jak náleží," zvolal d'Artagnan, „ale byl mi zrádně uloupen."
Po těch slovech vylíčil mladý muž kapitánovi královských mušketýrů, co se mu stalo v Meungu a do nejmenších podrobností popsal neznámého šlechtice – to všechno tak zaníceně a upřímně, že vyvolal u pana de Tréville příznivý dojem.
„To je divné," řekl kapitán zamyšleně. „Tak vy jste se docela otevřeně zmínil o mně?"
„Ano, pane, a zřejmě jsem se tak dopustil neprozřetelnosti. Uznejte však, že vaše jméno mi mělo být na cestě štítem. Suďte, prosím, jestli jsem ho využíval příliš často!"
Tehdy bylo pochlebování velice v módě a pan de Tréville měl rád podkuřování kadidlem stejně jako král nebo kardinál. Proto se nedokázal ubránit úsměvu vyjadřujícímu zřejmé potěšení, který však ihned zmizel, když se kapitán vrátil k aféře v Meungu:
„Povězte mi," pokračoval, „neměl onen cizinec na tváři slabou jizvu?"
„Ano, měl, vypadala jako od škrábnutí kulkou."
„Nebyl to hezký muž?"
„Byl."
„Vysoké postavy?"
„Ano."
„Byl bledý ve tváři a měl hnědé vlasy?"
„Ano, ano, právě tak vypadal. Jak je možné, pane, že toho muže znáte? Ach, jestli jen já ho někdy dopadnu! A dopadnu ho, kdyby byl v samotném pekle…"
„A čekal na dámu?" přerušil d'Artagnana pan de Tréville.
„V každém případě odjel teprve poté, co několik okamžiků hovořil se ženou, kterou očekával."
„Nevíte, o čem spolu mluvili?"
„Předal jí kazetu se slovy, že v ní jsou jeho pokyny a doporučil jí neotevírat ji dříve než po příjezdu do Londýna."
„Byla ta dáma Angličanka?"
„Oslovoval ji milady."

„Je to on," zamumlal pan de Tréville. „Je to on! Myslel jsem si, že je dosud v Bruselu."
„Ach pane, jestli víte, kdo je ten muž…," zvolal d'Artagnan, „povězte mi, kdo je a odkud je, a já na vás nebudu chtít nic jiného a zprostím vás i slibu, že mi dopomůžete k mušketýrům, protože především se chci pomstít."
„To nedělejte," zvolal Tréville, „naopak, když ho uvidíte jít po jedné straně ulice, přejděte na druhou! Nevrhejte se proti takovému skalisku – roztříštíte se, jako byste byl ze skla."
„To mi ale nezabrání, abych ho, jestli ho někdy najdu…"
„Zatím však, jestli vám mohu dát radu, po něm nepátrejte," opakoval pan de Tréville.
Najednou se pan de Tréville zarazil, protože mu blesklo hlavou náhlé podezření, zda se za zuřivou nenávistí, kterou mladý muž dával tak nepokrytě najevo vůči muži, který mu údajně ukradl dopis jeho otce, neskrývá nějaká zákeřnost. Neposlala d'Artagnana k němu sama Jeho Eminence? Nepřišel sem s úkolem nastražit jemu, panu de Tréville, nějakou past? Není tenhle údajný d'Artagnan kardinálovým špionem, který se má dostat do jeho blízkosti, získat jeho důvěru a později ho zničit? Podobných případů jsou přece tisíce. Pohlédl na d'Artagnana ještě upřeněji než poprvé. Jeho tvář s jiskrnýma očima prozrazující chytrost a strojenou skromnost ho příliš neuspokojovala.
„Sice vím, že je to Gaskoněc, ale může jím být stejně dobře pro kardinála jako pro mne. Tak si ho vyzkoušíme," řekl si v duchu a nahlas pokračoval: „Podívejte se, příteli, protože věřím v pravdivost vašeho vyprávění o ztrátě dopisu, chci vám jako synovi svého přítele vynahradit chlad, který jste hned vycítil ze způsobu, jímž jsem vás přijal. Chci vám odhalit tajemství naší politiky. Král a kardinál jsou nejlepšími přáteli a jejich zdánlivé rozmíšky slouží jen k oklamání hlupáků. Nehodlám dopustit, aby můj krajan, pohledný mladý šlechtic a statečný chlapík jako stvořený k tomu, aby měl úspěch, dal se nachytat jako už řada jiných a zničit se. Mějte na paměti, že jsem zcela oddán oběma těmto všemocným pánům a všechno, co činím, dělám s jediným cílem, tj. sloužit králi a panu kardinálovi, který je jedním z nejmoudřejších, nejgeniálnějších lidí, jaké kdy Francie zrodila. Podle toho se teď, mladý muži, zařiďte. Jestli chováte vůči kardinálovi nějaké nepřátelské pocity, jakých býváme u šlechticů svědky a které jste si přinesl z domova, od přátel či známých, nebo je pociťujete prostě pudově, rozlučte se se mnou a rozejděme se. Podám vám pomocnou ruku za všech okolností, ale nepřijmu vás mezi své lidi. Doufám, že mou upřímnost určitě oceníte jako přátelské gesto, protože jste jediným mladým mužem, s nímž jsem takto hovořil."
Po těchto slovech si řekl pan de Tréville v duchu: „Jestli mi tohohle mladého ferinu poslal kardinál, který ví, jak ho nenávidím, určitě mu jako svému špehovi pověděl, že nejlepším způsobem, jak se mi zavděčí, je hovořit o něm co nejhůře. V tom případě mi tenhle podšitý lišák navzdory mému ubezpečování určitě řekne, že se mu Jeho Eminence hnusí."
Dopadlo to však úplně jinak, než pan de Tréville očekával. D'Artagnan mu odpověděl zcela prostě a jasně.
„Já, pane, přicházím do Paříže s naprosto stejnými názory. Otec mi doporučil, abych si nedal nic líbit od nikoho jiného než od krále, pana kardinála a od vás – ode třech mužů, které považuje za první ve Francii."
Pana de Tréville si tam d'Artagnan přidal, protože měl za to, že tím nemůže nic pokazit.
„Proto si pana kardinála velice vážím," pokračoval, „a obdivuji se jeho činům. Jsem nesmírně rád, pane, že se mnou mluvíte, jak jste řekl, zcela otevřeně a vážím si toho, že máme stejné názory. Jestli jste však vůči mně pociťoval nedůvěru, jež by ostatně byla zcela přirozená, jsem si vědom toho, že hovořím-li pravdu, sám si škodím. Jistě však oceníte mou přímost – a toho si cením ze všeho nejvíc."
Těmito slovy byl pan de Tréville navýsost překvapen. Obdivoval d'Artagnanovu bystrost a upřímnost, ale nezbavil se dosud všech pochybností. Čím více vynikal tento mladý muž nad jiné mladíky, tím by bylo nebezpečnější zmýlit se v něm. Přesto podal d' Artagnanovi ruku a řekl:
„Jste čestný chlapec, ale v této chvíli mohu pro vás učinit jen to, co jsem vám právě nabídl. V mém paláci budete vždycky vítán. A protože budete mít možnost kdykoli ke mně přijít a tedy využít každé příležitosti, pravděpodobně dosáhnete toho, po čem toužíte."
„To znamená pane," ozval se d'Artagnan, „že očekáváte, že se toho stanu hoden. Buďte klidný," dodal s nenuceností Gaskoňce, „nebudete muset dlouho čekat."
Po těch slovech pozdravil a chystal se odejít, jako by všechno ostatní záleželo už jen na něm samotném.
„Počkejte přece," řekl pan de Tréville a zavolal ho nazpět. „Slíbil jsem vám dopis pro ředitele akademie. Jste snad příliš hrdý, než abyste ho přijal?"
„Nejsem, pane, a ručím vám za to, že váš dopis nestihne osud toho prvního. Přísahám vám, že ho budu opatrovat tak spolehlivě, že určitě dojde k adresátovi a běda tomu, kdo by se pokusil vzít mi ho!"
Pan de Tréville se zasmál tomuto chvastounství, nechal mladého krajana stát v okenním výklenku, kde dosud spolu hovořili, šel si sednout ke stolu a začal psát slíbený dopis. Mezitím d'Artagnan, který neměl nic lepšího na práci, začal bubnovat prsty na okno, díval se na postupně odcházející mušketýry a sledoval je pohledem, dokud nezmizeli za ohybem ulice.
Když pan de Tréville dopsal psaní, zalepil je, povstal a vykročil k mladému muži, aby mu je předal. V okamžiku však, když d'Artagnan natáhl po dopisu ruku, ustrnul pan de Tréville údivem nad tím, že jeho chráněnec náhle sebou trhl, zrudl zlostí a vyrazil z pracovny s voláním:
„U všech ďasů, tentokrát mi už neunikne!"
„A kdo?" zeptal se pan de Tréville.
„On, ten, co mě okradl!" odpověděl d'Artagnan. „Jen počkej, lumpe!" pokřikoval a zmizel.
„Zatracený blázen," zamumlal pan de Tréville. „Jen jestli to není šikovný trik, jak zmizet, když zjistil, že mu jeho záměr nevyšel!"

IV Athosovo rameno, Porthosův bandalír a Aramisův šátek

Zuřící d'Artagnan prolétl třemi skoky předpokojem a vřítil se na schodiště, které chtěl seběhnout po čtyřech schodech, když náhle vrazil v plné rychlosti skloněnou hlavou do mušketýra, který vyšel od pana de Tréville vedlejšími dveřmi. Prudký náraz čelem do ramene vyvolal u mušketýra výkřik či spíše bolestné zavytí.
„Promiňte," omluvil se d'Artagnan a chtěl běžet dál. „Promiňte, ale mám naspěch."
Sotva dorazil na nejbližší odpočívadlo, chytil ho někdo železnou rukou za opasek.
„Tak vy spěcháte?" zvolal mušketýr bledý jako stěna. „Protože pospícháte, vrazíte do mě, řeknete si ‚Promiňte!' a myslíte, že to stačí. To se mýlíte, mladý muži. Snad se nedomníváte, že když jste dnes slyšel pana de Tréville hovořit s námi poněkud zvysoka, může se k nám každý chovat tak, jako on? Nebuďte na omylu, příteli, vy nejste pan de Tréville!"
„Věřte mi, pane," odpověděl d'Artagnan, když poznal Athose, který se po lékařovu převazu vracel domů, „neudělal jsem to, na mou duši schválně, a protože jsem to neučinil úmyslně, řekl jsem ‚Promiňte!' Myslím, že to stačí. A teď vám opakuji, že spěchám, mám opravdu velice naspěch. Pusťte mě přece, prosím vás, a nechte mě, abych si šel po svém!"
„Pane," řekl mu na to Athos a pustil d'Artagnanův opasek z ruky, „jste neslušný. Je vidět, že přicházíte zdaleka."
Po Athosových slovech se d'Artagnan, který mezitím seskočil o tři nebo čtyři schody níže, prudce zastavil.
„U sta hromů, pane!" ozval se. „Upozorňuji vás, že ať přijíždím ze sebevětší dálky, nebudete mě učit dobrému chování."
„To je možné," řekl Athos.
„Kdybych jen tolik nepospíchal," zvolal d'Artagnan, „a kdybych někoho nehonil!"
„Mě najdete, pane spěchavče, aniž byste musel za mnou běhat, slyšíte?"
„A kde, povězte mi laskavě."
„U Bosých karmelitánů."
„V kolik hodin?"
„V poledne."
„Dobrá, v poledne tam budu."
„Snažte se nenechat mě čekat, protože ve čtvrt na jednu vám useknu v běhu uši."
„Dobrá. Budu tam za deset minut dvanáct," křikl d'Artagnan a rozběhl se jako šílený, protože doufal, že dostihne neznámého muže, který svým volným krokem nemohl ještě být příliš daleko.
Ve východu na ulici však stál Porthos a bavil se s nějakým gardistou. Mezi oběma zůstávalo volné místo, kterým se mohl protáhnout právě jeden člověk. D'Artagnan se domníval, že mu ona mezera postačí a pokusil se prolétnout jí jako blesk. Nepočítal však s větrem. Právě když mezi oběma muži probíhal, zadul vítr a odhrnul dlouhý Porthosův plášť, do něhož d'Artagnan plnou rychlostí vrazil. Porthos měl zřejmě pádné důvody k tomu, aby si nedal tuto podstatnou část oděvu svléci, protože namísto aby pustil šos, který držel v ruce, přitáhl ho k tělu a pevně se vzepřel na místě, takže se d'Artagnan doslova zavinul do sametu.
Za mušketýrova klení se d'Artagnan pokoušel vymotat z pláště, který ho úplně oslepoval, a hledal, kudy ven. Obzvlášť se snažil, aby nepoškodil nádherný bandalír, o němž již byla řeč. Když však otevřel oči, s hrůzou zjistil, že má nos právě mezi Porthosovými lopatkami, tj. zrovna na bandalíru. Přitom spatřil, že tak jako většina věcí na tomto světě je udělána jen na odiv, je i mušketýrův bandalír pošitý zlatem pouze vpředu, kdežto vzadu je jen obyčejná buvolí kůže. Jelikož si marnivý Porthos nemohl dovolit bandalír celý ze zlata, měl ho pozlacený jen z poloviny. Proto se musel vymlouvat na nachlazení a zdůvodňovat tak nutnost nosit plást.
„Tisíc láter!" hromoval Porthos a všemožně se snažil zbavit se d'Artagnana, který se mu zmítal za zády. „To vás pokousal vzteklý pes, že se takhle vrháte na lidi?"
„Prosím za prominutí," ozval se d'Artagnan, jehož tvář konečně vyhlédla pod obrovým paždím, „ale mám velice naspěch. Někoho honím a…"
„A to, když běžíte, zapomínáte oči doma?" zeptal se ho kousavě Porthos.
„Nikoli, nezapomínám," odpověděl d'Artagnan dotčeně, „a díky svým očím vidím i to, co zůstává jiným skryto."
Ať Porthos pochopil narážku či nikoli, pokračoval ještě zlobnějším tónem:
„Jestli si budete takhle začínat s mušketýry, vykoledujete si výprask!"
„Výprask, pane?" odvětil d'Artagnan. „To je tvrdé slovo."
„Je to slovo hodné muže, který je zvyklý dívat se protivníkům tváří v tvář."
„Na mou věru, vím až příliš dobře, že vy svým nepřátelům záda neukazujete," řekl d'Artagnan rozradostněný svým šibalstvím a při odchodu se chechtal na celé kolo.
Porthos se rozzuřil a vypadalo to, že se na d'Artagnana vrhne.
„Až později, později," volal d'Artagnan, „až nebudete mít na sobě plášť!"
„Tak tedy v jednu za Lucemburkem."
„Výborně, v jednu," odvětil d'Artagnan a zahnul za roh ulice.
Ani v ulici, kterou proběhl, ani v druhé, do níž se nyní díval, však nikoho nespatřil. Ať by neznámý šel sebepomaleji, byl by už měl velký náskok – a také mohl vejít do některého domu. D'Artagnan se vyptával každého, koho potkal, doběhl až k přívozu, načež se vrátil ulicemi Seinskou a Červeného kříže, ale všechno bylo marné. Běh mu však prospěl v tom smyslu, že čím víc se mu zalévala tvář potem, tím byl klidnější.
Začal uvažovat o tom, co se právě zběhlo. Stalo se toho hodně, a samé nepříjemnosti. Ještě nebylo jedenáct a už stačil vyvolat nevůli pana de Tréville, kterému se určitě nelíbil způsob, jakým od něj odešel. Kromě toho si spískal dva souboje s muži, z nichž každý je s to zabít tři d'Artagnany. Navíc to byli mušketýři – lidské bytosti, jichž si tak nesmírně vážil, že je v myšlenkách i v srdci nadřazoval všem ostatním lidem.
Vyhlídky byly neutěšené. Považoval za téměř jisté, že ho zabije Athos, a proto si nedělal příliš velké starosti s

Porthosem. Protože však naděje umírá poslední, přece jen v skrytu duše doufal, že by mohl oba souboje přežít – i když určitě s těžkými zraněními – a pro ten případ si začal v duchu vyčítat:
„Jsem to ale ztřeštěnec a hrubián! Ten chudák statečný Athos má ránu zrovna v rameni, do něhož jsem mu vrazil hlavou jako beran! Jen se divím, že mě za to nezabil na místě – měl na to plné právo. Musel jsem mu způsobit hroznou bolest. Pokud jde o Porthose, to je už spíš k smíchu."
Při této samomluvě se mladý muž proti své vůli zasmál, a přitom se rozhlížel kolem, zda se jeho smích, k němuž neměl v očích případných svědků žádné příčiny, nedotkne některého kolemjdoucího.
„S Porthosem je to směšnější, ale přesto jsem hrozný potřeštěnec. Copak je možné vrážet takhle bez výstrahy do lidí? Samozřejmě že ne. A dívat se jim pod plášť na to, co tam není? Určitě by mi to prominul, odpustil by mi to, kdybych nemluvil o tom zpropadeném bandalíru. Řekl jsem to, pravda, zaobaleně, náramně zaobaleně. Jsem to ale zatracený Gaskoněc – vtipkoval bych i kdybych se smažil na pekáči. Tak, můj milý d'Artagnane," pokračoval v samomluvě s líbezností, jíž se cítil sám sobě povinován, „jestli z toho vyvázneš, což ostatně není pravděpodobné, musíš být v budoucnu dokonale zdvořilý. Napříště tě musí každý obdivovat a dávat tě za vzor. Být ohleduplný a uctivý neznamená být zbabělý. Jen se podívej na Aramise, který je zosobněná vlídnost a přívětivost. Jen se podívej! Odvážil by se však někdo říci, že je Aramis zbabělec? Ne, docela určitě ne – a od této chvíle se mu chci ve všem podobat. Ale podívejme se, tady zrovna je."
Za této samomluvy při chůzi se d'Artagnan ocitl pár kroků od paláce vévody d'Aiguillon, přímo před nímž se Aramis vesele bavil se třemi šlechtici z královské gardy. Aramis rovněž spatřil d'Artagnana, ale protože měl v živé paměti, že se v jeho přítomnosti dal pan de Tréville ráno tak unést hněvem, předstíral, že ho nevidí. Svědek výtek, kterých se mušketýrům dostalo, nebyl Aramisovi rozhodně nikterak milý. Naproti domu d'Artagnan v souladu se svým předsevzetím být vzorem smířlivosti a zdvořilosti, přistoupil k oněm čtyřem mladým mužům, nesmírně uctivě je pozdravil a hlubokou poklonu provázel nejlíbeznějším úsměvem. Aramis mírně pokynul hlavou, ale neusmál se. Všichni čtyři okamžitě zmlkli.
D'Artagnan nebyl tak naivní, aby si nepovšiml, že je tam na obtíž. Také však ještě nebyl natolik ostřílený a zkušený pokud jde o chování ve vznešené společnosti, aby se dokázal šikovně vyvléknout z trapné situace, v níž se zpravidla ocitne člověk, který se vetře mezi lidi, jež dohromady nezná, a vmísí se do rozhovoru, do nějž mu nic není. Když hledal způsob, jak by od oné čtveřice co nejdůstojněji odešel, všiml si, že Aramis patrně nedopatřením upustil šátek a šlápl na něj. Mladý muž se domníval, že mu náhoda nabízí příležitost, jak odčinit předchozí netaktnost. Proto se sehnul, zvedl kapesník, který se Aramis snažil podržet na zemi, načež mu ho s nejlíbeznějším úsměvem, jakého byl schopen, podával se slovy:
„Mám za to, pane, že byste tenhle kapesník nerad ztratil."
Šátek byl bohatě vyšívaný a v jednom rohu měl korunku a erb. Aramis se silně začervenal a spíše vytrhl než vzal šátek z Gaskoňcovy ruky.
„Ale, ale," zvolal jeden z gardistů. „Ještě se nám snaž namluvit, ty tajnůstkáři, že nejsi zadobře s paní de Bois-Tracy, když ti ta spanilá dáma půjčuje své kapesníky!"
Aramis vrhl na d'Artagnana pohled, z jakého musí každý pochopit, že si právě udělal smrtelného nepřítele. Hned však nabyla jeho tvář obvyklého vlídného výrazu.
„Jste na omylu, pánové," řekl nevzrušeným hlasem. „Tenhle šátek není můj a nevím, proč tohoto pána napadlo odevzdat ho zrovna mně, a ne někomu z vás. Důkazem, že mluvím pravdu, je to, že mám svůj kapesník tady v kapse."
S těmi slovy vytáhl z kapsy svůj vlastní, velice vkusný šátek z jemného batistu, který byl v té době velmi drahý. Nebyly však na něm žádné výšivky, žádný erb a pouze jediná iniciála majitele.
Tentokrát už d'Artagnan ani nešpitl, protože si uvědomil, že provedl hloupost. Gardisté se však nedali Aramisovým zapíráním přesvědčit a jeden z nich se k němu obrátil se strojenou vážností:
„Jestli je to tak, jak říkáš, musím tě, milý Aramisi, o ten šátek požádat. Víš přece, že Bois-Tracy je můj důvěrný přítel a já nechci, aby si někdo dělal z věcí patřících jeho manželce trofeje."
„Jdeš na to špatně," odvětil Aramis. „Uznávám sice tvou námitku, pokud jde o podstatu věci, ale odmítám ji z hlediska formy."
„Fakt je," pokusil se plaše zasáhnout d'Artagnan, „že jsem neviděl vypadnout šátek z kapsy pana Aramise. Ten na kapesníku jen stál – nic víc – a já jsem se proto domníval, že patří jemu."
„A zmýlil jste se, milý pane," řekl chladně Aramis, jako by nepozoroval d'Artagnanovu snahu napravit trapnou situaci, kterou způsobil. Po těch slovech se obrátil ke gardistovi, který se krátce předtím prohlásil za přítele pana de Bois-Tracy:
„Ostatně mám za to, milý důvěrný příteli pana de Bois-Tracy, že jsem nejméně stejně blízkým přítelem onoho pána jako ty sám. Nakonec mohl tenhle šátek vypadnout stejně dobře z tvé kapsy jako z mé."
„Ne, na mou duši ne!" zvolal gardista jeho Veličenstva.
„Když ty budeš přísahat na svou čest a já se budu zaklínat čestným slovem, bude zřejmé, že jeden z nás lže. Udělejme to lépe, Montarane, a vezměme si každý polovinu."
„Čeho? Šátku?"
„Ano."
„Výborně," zvolali oba zbývající gardisté. „To je šalamounské řešení. Ty jsi, Aramisi, hotová studnice moudrosti."
Všichni, Aramis i gardisté, dali se do smíchu a tím celá aféra skončila. Za okamžik rozhovor ustal, tři gardisté a Aramis si podali ruce a rozešli se po svém.
„Teď nadešel čas, abych se usmířil s tímhle uhlazeným mužem," řekl si d'Artagnan, který stál během poslední fáze rozhovoru poněkud stranou. S tím dobrým úmyslem přistoupil k Aramisovi, jenž už odcházel, aniž mu věnoval

sebemenší pozornost.
„Doufám, pane, že mi prominete."
„Ale, pane," přerušil ho Aramis, „dovolte, abych vás upozornil, že jste v tomto případě nejednal tak, jak by se měl chovat galantní muž."
„Jakže, pane?" zvolal d'Artagnan. „Vy se domníváte…"
„Já si myslím, pane, že ačkoli přicházíte z Gaskoňska, nejste hlupák a víte, že se zbůhdarma nešlape na kapesníky. Paříž přece není, u všech rohatých, vydlážděná batistem!"
„Pane, neměl byste se pokoušet urážet mě," odpověděl d'Artagnan, jehož přirozená bojovnost začínala nabývat vrchu nad mírumilovnými předsevzetími. „Je pravda, že jsem z Gaskoňska, a protože to víte, nemusím vám snad říkat, že Gaskoňci jsou značně citliví a když se jednou omluvili, třebas šlo o malichernost, mají za to, že učinili dvakrát tolik, než bylo třeba."
„Tím, co jsem vám řekl, pane," odvětil Aramis, „nesnažil jsem se vás vyprovokovat. Nejsem, díky Bohu, žádný hrdlořez, a protože jsem mušketýrem jen na přechodnou dobu, biji se pouze když musím, a to ještě velmi nerad. Tentokrát však jde o vážný případ, protože jste zkompromitoval dámu."
„Snad jste chtěl říci ‚zkompromitovali jsme'," vykřikl d'Artagnan.
„Jak jste mohl být tak netaktní a vracet mi šátek?"
„A proč jste ho vy tak nešikovně vytrousil?"
„Už jsem vám řekl a znovu opakuji, že ten šátek nevypadl z mé kapsy."
„Tak to jste zalhal už dvakrát, pane, protože jsem viděl, jak vám vypadl!"
„Jakým tónem to se mnou mluvíte, pane Gaskoňče? Já vás naučím móresům!"
„A já vás pošlu sloužit mši, pane abbé! Račte tasit, a to hned!"
„Ne, vážený příteli, aspoň ne tady, prosím vás. Nevidíte, že jsme zrovna před aiguillonským palácem, který je plný kardinálových stvůr? Kdo mi ručí za to, že vám Jeho Eminence neporučila, abyste jí opatřil mou hlavu? Víte, já si na své hlavě tolik zakládám, že je to až k smíchu. Ona se totiž podle mého názoru velmi dobře hodí k mým ramenům. Já vás ovšem zabiji, buďte bez obav, ale zabiju vás úplně bez hluku na místě skrytém před zraky veřejností, kde byste se nemohl se svou smrtí nikomu chvástat."
„Budiž, ale moc na to nespoléhejte, a odneste si svůj kapesník – ať vám patří nebo nepatří; možná budete mít příležitost použít ho."
„Pán je Gaskoněc?" zeptal se Aramis.
„Ano. Neodkládá pán setkání z opatrnosti?"
„Opatrnost je, pane, vlastnost poměrně zbytečná pro mušketýry, ale nezbytná služebníkům církve. A protože jsem mušketýrem jen na přechodnou dobu, zůstávám raději opatrný. Ve dvě hodiny mi bude ctí očekávat vás v paláci pana de Tréville. Tam vám sdělím vhodné místo pro souboj."
Pak se oba pozdravili, načež Aramis odešel ulicí vedoucí k Lucemburskému paláci, kdežto d'Artagnan se vydal vzhledem k pokročilému času směrem ke klášteru Bosých karmelitánů. Přitom si říkal.
„Z tohohle určitě nemohu vyjít živý. I když však budu zabit, budu aspoň zabit mušketýrem."

V Království mušketýři a gardisté pana kardinála

D'Artagnan neznal v Paříži nikoho. Šel proto na souboj s Athosem bez sekundanta a byl ochoten spokojit se s těmi, které si zvolí jeho sok. Jinak byl pevně odhodlán patřičně se statečnému mušketýrovi omluvit, ovšem bez sebemenšího náznaku slabosti. Obával se, aby ze souboje nevzešly nepříjemnosti, k nimž dochází vždy, když se mladý a silný muž bije se zraněným a oslabeným protivníkem. Jestliže je ten mladý poražen, znamená to pro jeho soka dvojnásobný triumf, a když zvítězí, je nařčen z nepoctivého boje a z laciné smělosti.
Jestliže jsme správně vykreslili charakter našeho mladého muže, musel již čtenář zjistit, že d'Artagnan rozhodně nebyl všední člověk. Proto také, i když si opětovně říkal, že ho nevyhnutelně čeká smrt, naprosto nehodlal jednoduše a odevzdaně zemřít, jak by na jeho místě učinil někdo méně statečný a méně klidný. Přemýšlel o odlišných povahách těch, s nimiž se měl bít, a začal jasněji chápat svou situaci. Doufal, že upřímnou omluvou dokáže získat přátelství Athose, jehož důstojné vystupování velmože a přísný výraz tváře se mu velice zamlouvaly. Kojil se nadějí, že Porthose vystraší aférou s bandalírem, kterou by v případě, že nebude na místě zabit, mohl každému vyprávět. A to by mohlo Porthose zesměšnit. Pokud jde o poťouchlého Aramise, nedělal si s ním d'Artagnan žádné zvláštní starosti. Pro případ, že by přece jen došlo k souboji i s ním, hodlal ho snadno a rychle vyřídit, nebo ho aspoň zasáhnout do tváře, jak Caesar doporučoval zraňovat Pompeiovy vojáky, a natrvalo mu tak poškodit krásu obličeje, na které si tak zakládal. D'Artagnanovo jednání nadto určovala neotřesitelná vůle řídit se radami, které mu dal na rozloučenou otec a jejichž podstatou bylo: „Nestrpte nikdy nic od nikoho, kromě od krále, kardinála a pana de Tréville." Proto spíše letěl než šel ke klášteru Bosých karmelitánů neboli Bosáků, jak se tehdy říkalo. Byla to budova bez oken obklopená vyprahlými úhory, které byly jako pobočka palouku Pré au-Clercs (Louka před kostelem Saint-Germain de Pré – pozn. překl.) oblíbeným místem soubojů těch, kdo neměli času nazbyt.
Když d'Artagnan docházel k malému pustému prostranství u kláštera, odbíjelo právě poledne a Athos tam čekal teprve pět minut. Mladý muž byl tedy přesný jako Samaritánka a ani největší pedant pokud jde o souboje by mu nemohl nic vytknout.
Athose zranění stále ještě silně bolelo, ačkoli mu je lékař pana de Tréville znovu převázal. Seděl na mezníku a očekával svého soka s obvyklým klidem a důstojností, které ho nikdy neopouštěly. Když spatřil d'Artagnana, povstal a vyšel mu zdvořile několik kroků vstříc. Ten k němu přicházel se smeknutým kloboukem, jehož péro se dotýkalo země.

„Pane," začal Athos, „pozval jsem jako sekundanty dva své přátele, ale ti dosud nepřišli. Je mi divné, že se opozdili, protože to nemají ve zvyku."
„Já nemám sekundanty," odpověděl d'Artagnan. „Přijel jsem do Paříže teprve včera a dosud tu neznám nikoho kromě pana de Tréville, jemuž mě doporučil můj otec, který má tu čest být jeho přítelem."
Athos se na okamžik zamyslel.
„Tak vy znáte pouze pana de Tréville?"
„Ano, pane, jen jeho."
„Hm, tak je to tedy," pokračoval Athos napolo k sobě samému a napůl k d'Artagnanovi. „To ale znamená, že když vás zabiji, budu vypadat jako mordýř dětí!"
„Vůbec ne, pane," odpověděl d'Artagnan s důstojnou úklonou. „Naprosto ne, protože mi prokazujete tu čest bít se se mnou po zranění, které vám určitě velice vadí."
„Je mi, na mou duši, velmi nepříjemné, a vy jste mi způsobil – věřte mi – pekelnou bolest. Budu se však bít levou rukou, jak mám za podobných situací ve zvyku. Nemyslete si proto, že vám prokazuji nějakou milost. Šermuji dokonale oběma rukama a pro vás to může být dokonce nevýhodné. Bít se s levákem je velmi obtížné pro toho, kdo o tom předem neví. Je mi líto, že jsem vás na tuto okolnost už dříve neupozornil."
„Vy jste opravdu tak nesmírně zdvořilý," odpověděl d'Artagnan s novou úklonou, „že vám ani nemohu být dost vděčný."
„Vaše slova mě uvádějí do rozpaků," odvětil Athos svým obvyklým dvorným způsobem. „Mluvme tedy, prosím vás, o něčem jiném, pokud vám to nebude vadit. Au, u všech čertů! Vy jste mi ale dal! Mám rameno v jednom ohni!"
„Kdybyste laskavě dovolil…" ozval se d'Artagnan nesměle.
„Co, pane?"
„Mám od matky zázračnou mast na rány, kterou jsem už na sobě vyzkoušel."
„A co má být?"
„Víte, pane, jsem přesvědčen, že nejdéle za tři dny vás ta mast vyléčí, načež po oněch třech dnech, až budete zase zdráv, bude mi vždycky velkou ctí bít se s vámi."
D'Artagnan pronesl tato slova s prostotou, která byla ke cti jeho zdvořilosti, aniž by v nejmenším zpochybňovala jeho statečnost.
„Bůh je mi svědkem, pane," odpověděl mu Athos, „že se mi vaše nabídka líbí – ne, že bych ji přijal, ale už na dálku prozrazuje velkodušnost šlechtice. Tak hovořili a jednali rekové za časů Karla Velikého, kteří mají být vzorem každému rytíři. Nežijeme však již, bohužel, za velkého císaře, nýbrž v době pana kardinála, a ať bychom svou záležitost sebevíc utajovali, věděl by ode dneška za tři dny kdekdo, že se máme bít a snažil by se nám v tom zabránit. Copak ti lajdáci nepřijdou?"
„Jestli máte naspěch, pane," řekl na to d'Artagnan stejně prostě, jako chvíli předtím nabídl Athosovi odložit souboj o tři dny, „jestli spěcháte a je vám libo skoncovat se mnou hned teď, poslužte si, prosím vás."
„To jsou opět slova, která se mi líbí," odvětil Athos s vlídným pokynutím hlavy. „Určitě máte něco v hlavě a srdce na pravém místě. Mám rád lidi vašeho ražení a jsem přesvědčen, že jestli jeden druhého nezabijeme, bude mi později opravdovým potěšením bavit se s vámi. Počkejme ale na ty pány, prosím vás, já mám času dost a bude to tak správnější. A podívejme se, tady už jeden přichází, jestli se nemýlím."
Na konci Vaugirardské ulice se skutečně objevil mohutný Porthos.
„Jakže?" zvolal d'Artagnan. „Vaším prvním sekundantem je pan Porthos?"
„Ano. Vadí vám to snad?"
„Vůbec ne."
„A zde je druhý."
„To není možné," vykřikl d'Artagnan ještě udiveněji. „Druhým vaším sekundantem je pan Aramis?"
„Ovšem. Pravděpodobně nevíte, že jeden bez druhého nedáme ani ránu a že nás mezi mušketýry a gardisty, u dvora i ve městě znají jako Athose, Porthose a Aramise, nebo nerozlučnou trojici. Jelikož však přicházíte z Dax nebo z Pau…"
„Z Tarbes," opravil ho d'Artagnan.
„Je vám dovoleno tuto podrobnost nevědět," dokončil Athos.
„Na mou věru, pánové," řekl d'Artagnan, „činíte čest svému pojmenování a jestliže se vaše aféra se mnou rozkřikne, bude důkazem, že vaše nerozlučnost nespočívá na odlišnosti povah."
Mezitím došel Porthos, pozdravil pokynem ruky Athose, načež se otočil k d'Artagnanovi a ustrnul. Dodejme, že měl jiný bandalír a byl bez pláště.
„No ne! Co to má znamenat?"
„To znamená, že se budu bít s tímhle pánem," řekl Athos, ukázal na d'Artagnana a současně ho pohybem ruky pozdravil.
„Já však se s ním biji také," pravil Porthos.
„Jenže až v jednu hodinu," dodal d'Artagnan.
„A já se s tím pánem budu také bít," ozval se Aramis, který právě došel.
„Ale teprve ve dvě hodiny," namítl stejně klidně d'Artagnan.
„A proč se biješ, Athosi?" zeptal se Aramis.
„Na mou duši, ani pořádně nevím. Udělal mi bolest v rameni. A co ty, Porthosi?"
„Já se biji, protože se biji," odpověděl Porthos a začervenal se. Athos, kterému nic neušlo, si povšiml, že na Gaskoňcových rtech přeletěl lehounký úsměv.
„Pohádali jsme se kvůli oblečení," řekl mladý muž.

„A ty, Aramisi?“ ptal se dále Athos.
„Já se biji kvůli teologii,“ odpověděl Aramis a posuňkem naznačil d’Artagnanovi, aby zatajil důvod souboje. Athos postřehl na d’ Artagnanových rtech další úsměv.
„Opravdu?“ znovu se zeptal Athos.
„Ano, kvůli jedné pasáži ze svatého Augustina, na kterou máme odlišné názory.“
„Je to nesporně duchaplný člověk,“ zamumlal si Athos.
„A teď, pánové, když jste pohromadě,“ pravil d’Artagnan, „dovolte, abych se vám omluvil.“ Při zmínce o omluvě se Athosova tvář zachmuřila, po Porthosových rtech přeletěl pohrdavý úsměšek a Aramis zavrtěl na znamení nesouhlasu hlavou.
„Vy mi ale nerozumíte, pánové,“ řekl d’Artagnan a zvedl hlavu, po níž mu právě hrál sluneční paprsek a pozlacoval jemné a smělé rysy jeho tváře. „Omlouvám se vám pro případ, že nebudu s to dát zadostiučinění všem třem, protože pan Athos má právo zabít mě první, což silně snižuje pravděpodobnost, že budu moci splatit dluh vám, pane Porthosi. Naděje, že se budu moci bíti s vámi, pane Aramisi, jsou téměř nulové. A teď vás, pánové, znovu žádám, abyste mě omluvili, ale jen za to, o čem jsem právě hovořil… Nedáme se do toho?“
S těmito slovy tasil d’Artagnan s nejdvornějším gestem kord. Krev mu stoupla do hlavy a v té chvíli by byl ochoten tasit zbraň proti všem mušketýrům království, tak jako právě učinil proti Athosovi, Porthosovi a Aramisovi.
Bylo čtvrt na jednu. Slunce stálo v zenitu a zalévalo dějiště souboje žhoucími paprsky.
„Je velké horko,“ řekl Athos a tasil kord, „a přesto se neodvažuji svléknout kabát. Zrovna před chvílí jsem cítil, že mi rána krvácí a obávám se, že kdybych pánovi ukázal krev, kterou sám neprolil, mohlo by mu to být nepříjemné.“
„Máte pravdu, pane,“ řekl d’Artagnan, „a ujišťuji vás, že ať by byla prolita někým druhým nebo mnou, vždycky by pohled na krev tak statečného šlechtice vyvolával u mne hlubokou lítost. Budu se tedy bít v kabátci stejně jako vy.“
„Tak už toho nechte,“ řekl Porthos. „Dost už těch poklon a mějte na paměti, že čekáme, až přijdeme na řadu.“
„Mluvte jen za sebe, Porthosi, když chcete říci něco tak nemístného,“ přerušil ho Aramis. „Mně se to, co si pánové říkají, velice líbí a jejich slova považuji za hodná dvou šlechticů.“
„Račte tedy, pane,“ pravil Athos a postavil se do střehu.
„Jsem vám k službám,“ odvětil d’Artagnan a skřížil se svým sokem kord.
Sotva však rapíry zazvonily při prvním doteku, objevila se na rohu kláštera hlídka gardistů Jeho Eminence pod velením pana de Jussac.
„Kardinálovi gardisté!“ vykřikli najednou Porthos i Aramis. „Kordy do pochev, rychle!“
Bylo však už pozdě. Oba protivníci byli zastiženi v postoji, který nepřipouštěl žádných pochyb o jejich úmyslech.
„Ale, ale,“ volal Jussac. Vykročil k nim a pokynem nařídil svým podřízeným, aby ho následovali. „To je krásné, páni mušketýři se tady bijí! A co edikty? K čemu je máme?“
„Jste velice šlechetní, páni gardisté,“ řekl Athos hněvivě, protože Jussac byl jedním z těch, kdo přede dvěma dny zaútočili na mušketýry. „Kdybychom my přistihli vás při souboji, ani by nás nenapadlo bránit vám v tom, za to vám ručím. Nechte nás na pokoji a budete mít zábavu, aniž byste se nějak namáhali.“
„Pánové,“ odpověděl Jussac, „s největším politováním vám říkám, že to není možné. Povinnost je nám nade všechno. Zarazte proto laskavě kordy do pochev a pojďte s námi!“
„S největším potěšením bychom uposlechli vašeho pozvání, pane, kdyby to záviselo jen na nás,“ parodoval Jussaca Aramis. „Není to však, bohužel, možné – pan de Tréville nám to zakázal. Jděte si po svých – to je to nejlepší, co můžete udělat!“
Tento výsměch rozzuřil Jussaca na nejvyšší míru.
„Jestli neuposlechnete, zaútočíme na vás,“ zvolal.
„Je jich pět,“ řekl Athos polohlasem, „a my jen tři. Budeme tedy zase přemoženi a musíme tady zemřít, protože prohlašuji, že už nepředstoupím před kapitána jako poražený!“
Athos, Porthos a Aramis se okamžitě srazili k sobě a Jussac seřazoval své vojáky.
D’Artagnanovi tento jediný okamžik stačil k zaujetí stanoviska. Byla to jedna z událostí, které rozhodují o životě člověka, byla to volba mezi králem a kardinálem. Po volbě bylo nutné na přijatém rozhodnutí setrvat. Bojovat znamenalo zprotivit se zákonu, tj. riskovat život a rázem si znepřátelit ministra, který byl mocnější než sám král. To všechno proběhlo mladému muži hlavou a k jeho chvále je třeba říci, že ani na okamžik nezaváhal. Obrátil se k Athosovi a jeho přátelům se slovy:
„Když dovolíte, pánové, dodám něco k vašim slovům. Říkali jste, že jste jen tři. Mám však za to, že jsme čtyři.“
„Vy ale k nám nepatříte!“ namítl Porthos.
„To je pravda,“ odpověděl d’Artagnan. „Nenosím váš oděv, ale duší patřím k vám. Mám mušketýrské srdce, cítím to, pane, a to mě táhne k vám.“
„Zmizte, mladíku!“ volal Jussac, který podle d’Artagnanových gest a výrazu tváře zřejmě uhodl jeho úmysl. „Můžete odejít – vám to dovolíme. Zachraňte si kůži, ale pospěšte si!“
D’Artagnan se ani nepohnul.
„Vy jste opravdu skvělý chlapec!“ řekl Athos a podal mu ruku.
„Dělejte, rychle, tak už se nějak rozhodněte!“ znovu naléhal Jussac.
„Už je opravdu načase, udělejme něco!“ ozvali se Porthos a Aramis.
„Pán je nesmírně ušlechtilý,“ řekl Athos.
Všichni tři však pomysleli na d’Artagnanovo mládí a obávali se jeho nezkušenosti.
„Budeme sice jen tři, z toho jeden poraněný, a navíc jedno dítě,“ znovu promluvil Athos, „ale přesto se řekne, že jsme byli čtyři.“

„To je sice pravda, ale ustoupit?“ poznamenal Porthos.
„To je těžké,“ odpověděl Athos.
D’Artagnan pochopil jejich váhání.
„Pánové, zkuste to přece se mnou,“ řekl, „a já vám přísahám na svou čest, že odtud nechci odejít, jestli budeme přemoženi.“
„Jak se jmenujete, statečný hochu?“ zeptal se Athos.
„D’Artagnan, pane.“
„Tak dobrá. Athosi, Porthosi, Aramisi a d’Artagnane, vpřed!“ zavelel Athos.
„No tak, pánové, už jste se rozhodli?“ zvolal potřetí Jussac.
„Už se stalo, pánové,“ odpověděl mu Athos.
„Jak jste se rozhodli?“
„Bude nám ctí rozdat si to s vámi,“ řekl Aramis. Současně jednou rukou smekl klobouk a druhou tasil kord.
„Cože? Vy se vzpíráte?“ vykřikl Jussac.
„A vy se tomu divíte, u sta hromů?“
Po těch slovech se devět bojovníků zuřivě vyřítilo proti sobě, přičemž však jejich postup nepostrádal jisté metodičnosti. Athos si vzal na starost muže jménem Cahusac, který byl kardinálovým oblíbencem. Porthosovým sokem se stal Biscarat, Aramis měl proti sobě dva protivníky a d’Artagnan se ocitl tváří v tvář samotnému Jussacovi. Mladý Gaskoněc cítil srdce až v krku, naštěstí nikoli ze strachu, který vůbec nepociťoval, nýbrž bojechtivostí. Bil se jako zuřící tygr, desetkrát oběhl svého soka a nejméně dvacetkrát změnil střeh a postoj. O Jussacovi se říkalo, že je labužníkem v šermování a má bohatou praxi. Teď však měl plné ruce práce, aby se ubránil hbitému a mrštnému sokovi, který se každou chvíli odchyloval od uznávaných pravidel, útočil současně ze všech stran a přitom odrážel jeho rány jako člověk, který si nesmírně cení vlastní kůže.
Nakonec začal Jussac ztrácet trpělivost. Zuřil, že ho drží v šachu ten, koho považoval za dítě. Rozohnil se a počal dělat chyby. D’ Artagnan, u něhož byl nedostatek praxe vyvážen hlubokými teoretickými znalostmi šermu, zdvojnásobil hbitost pohybů. Ve snaze skoncovat tento boj podnikl Jussac strašlivý hluboký výpad. D’Artagnan však nejprve ránu odrazil, jako had proklouzl Jussacovi pod čepelí kordu a vrazil mu svou zbraň do těla. Jussac se svalil jako špalek. V tom okamžiku se d’Artagnan bleskurychle rozhlédl kolem.
Aramis už jednoho soka zabil, ale druhý na něj zle dotíral. Přesto však byl na tom Aramis poměrně dobře a mohl se bránit. Biscaratovi a Porthosovi se právě podařil soubod – Porthosovi probodl Biscarat paži a Porthos Biscaratovi stehno. Protože však v jednom ani druhém případě nešlo o těžké zranění, pokračovali oba sokové ještě urputněji v boji. Athos, jemuž Cahusac způsobil další zranění, vůčihledně bledl v tváři, ale neustoupil ani o krok; jen si přendal kord a bojoval levou rukou.
Podle tehdy platných pravidel pro souboj mohl d’Artagnan pomoci některému svému druhovi. Když se rozhlížel, který z nich potřebuje jeho přispění, zachytil úpěnlivý, nesmírně výmluvný pohled Athosův. Athos by byl raději zemřel, než by volal o pomoc; mohl se však dívat a tak o ni prosit. D’Artagnan to uhodl, mohutným skokem vyrazil kupředu a vpadl Cahusacovi do boku s voláním:
„Obraťte se ke mně, pane gardisto, já vás zabiju!“
Cahusac se otočil právě včas. Athos, který se držel na nohou jen nesmírnou silou vůle, poklesl na jedno koleno. Přitom volal na d’ Artagnana: „Proboha, mladý muži, nezabíjejte ho, snažně vás prosím. Až budu zdráv, musím si s ním vyřídit starý účet. Jen ho odzbrojte, vyrazte mu kord! To je ono. Skvělé! Bezvadné!“
Toto Athosovo zvolání vyvolal Cahusacův kord, který odlétl na dvacet kroků stranou. D’Artagnan i Cahusac se za ním vrhli – první s úmyslem zmocnit se ho a druhý ve snaze znovu ho uchopit. První se k němu dostal hbitější d’Artagnan a šlápl na něj.
Cahusac se rozběhl ke gardistovi, kterého zabil Aramis. Zvedl jeho rapír a chtěl se znovu vrhnout na d’Artagnana. Cestou však narazil na Athose, který během krátkého oddechu poskytnutého d’Artagnanem nabral dech, trochu se zotavil a z obavy, aby mu mladý Gaskoněc jeho nepřítele nezabil, chtěl se znovu dát do boje.
D’Artagnan pochopil, že kdyby v tom Athosovi bránil, urazil by ho. Několik okamžiků poté padl Cahusac s probodnutým hrdlem.
Prakticky současně opřel Aramis kord o hruď svého soka ležícího na zádech a přinutil ho, aby prosil o milost.
Zbývali Porthos a Biscarat. Porthos se v jednom kuse chvástal, ptal se Biscarata, kolik asi může být hodin, vychvaloval rotu navarrského pluku, kterou nedávno dostal Biscaratův bratr a dělal jiné pošetilosti. Přes všechno žertování však nedosahoval žádného úspěchu. Biscarat patřil k těm lidem z ocele, kteří padají jen mrtví. Bylo však třeba skončit. Každou chvíli se mohla objevit stráž a sebrat všechny – raněné i nezraněné, přívržence královy i kardinálovy. Proto Athos, Aramis a d’Artagnan obstoupili Biscarata a vyzvali ho, aby se vzdal. Ten, ač samojediný proti všem a s probodnutým stehnem, chtěl v boji pokračovat, avšak zraněný Jussac se zvedl na lokti a křikl na něj, aby se vzdal. Biscarat, který pocházel z Gaskoňska stejně jako d’Artagnan, hrál si na hluchého. Jen se zasmál a mezi dvěma odrazy výpadů stačil hrotem kordu označit na zemi místo se slovy:
„Zde zemře Biscarat, jediný z těch, kteří jsou s ním.“
„Vždyť jsou proti tobě čtyři! Nech toho, poroučím ti to!“
„Když mi to poroučíš, to je jiná. Jsi můj velitel a musím poslechnout.“
Po těch slovech odskočil nazad, přelomil kord přes koleno, aby jej nemusel odevzdat, jeho kusy hodil přes klášterní zeď, zkřížil ruce na prsou a pískal si kardinálskou písničku.
Neohroženost vždycky vzbuzuje úctu i u nepřítele. Mušketýři pozdravili Biscarata kordy a ty zarazili do pochev.
D’Artagnan učinil totéž a pak za pomoci Biscarata, který jediný z gardistů byl schopen chůze, odnesl Jussaca,

Cahusaca a Aramisova soka, který byl pouze raněn, pod krytý portál kláštera. Čtvrtý, jak už jsme uvedli, byl mrtvý. Pak zazvonili na zvonec ve fortně a s ukořistěnými čtyřmi z pěti kordů vydali se zpiti radostí k paláci pana de Tréville. Jak šli zavěšení do sebe, zabírali celou šířku ulice a zastavovali každého mušketýra, kterého potkali, takže nakonec z toho byl triumfální pochod. D'Artagnan byl opojen štěstím. Kráčel mezi Athosem a Porthosem a něžně se k nim tiskl. Když procházeli branou paláce pana de Tréville, řekl novým přátelům: „Jestli ještě nejsem mušketýrem, jsem už aspoň přijat do učení, že?"

VI Jeho Veličenstvo král Ludvík XIII.

Případ vyvolal velký rozruch. Pan de Tréville se navenek na své mušketýry velice zlobil, a potají jim blahopřál. Protože však bylo nutné neprodleně podat o tom, co se stalo, zprávu králi, spěchal do Louvru. Přišel však pozdě. Král jednal za zavřenými dveřmi s kardinálem a panu de Tréville bylo řečeno, že ho teď nemůže přijmout. Večer přišel kapitán mušketýrů do Louvru znovu v době, kdy hrál Ludvík XIII. karty. Protože král byl velice lakomý a právě vyhrával, měl výbornou náladu. Jakmile zdálky spatřil pana de Tréville, zavolal na něj:
„Pojďte sem, pane kapitáne, jen pojďte, ať vám vyčiním. Jestlipak víte, že si Jeho Eminence kardinál přišel stěžovat na vaše mušketýry a byl tak rozčilený, že je z toho dnes večer nemocný. Ti vaši mušketýři jsou ale vtělení ďáblové, hotoví šibeničníci!"
„Nikoli, sire," odpověděl pan de Tréville, který okamžitě pochopil, jak se věci mají. „Ne, jsou to naopak hodní lidé, mírní jako jehňátka a netouží po ničem jiném – za to vám ručím – než aby tasili kordy výhradně ve službách Vašeho Veličenstva. Co se ale dá dělat, když je gardisté pana kardinála neustále provokují, načež se ti moji chudáci musí už v zájmu cti mušketýrského sboru bránit?"
„Poslyšte, pane de Tréville," odpověděl král, „člověk by řekl, že mluvíte o nějaké náboženské obci. Mám na mou duši chuť, milý kapitáne, sebrat vám váš dekret a dát ho slečně de Chemerault, které jsem slíbil místo abatyše. Nemyslete si ale, že vám uvěřím na slovo! Nazývají mě Ludvíkem Spravedlivým, pane de Tréville, a důkladně se na to podívám."
„Zajisté, sire. A právě proto, že spoléhám na vaši spravedlivost, klidně a trpělivě vyčkám rozhodnutí Vašeho Veličenstva."
„Tak jen vyčkávejte, jen čekejte, pane! Dlouho vás čekat nenechám."
Karta u hracího stolu se však obracela a protože král začal prohrávat, byl rád, že se mu naskýtá záminka, aby shrábl výhru a odešel. Proto se po chvilce zvedl, strčil do kapsy peníze, které ležely před ním na stole a pocházely většinou z výhry, načež poručil:
„Pane La Vieuville, posaďte se na moje místo, musím si promluvit s panem de Tréville o důležité záležitosti. Abych nezapomněl, měl jsem před sebou na stole osmdesát louisdorů – položte tam stejnou částku, aby si ti, kdo prohráli, nemohli stěžovat. Spravedlnost především!"
Po těch slovech se obrátil k panu de Tréville a odváděl ho k oknu. „Tak vy říkáte, pane, že šarvátku s vašimi mušketýry vyvolali gardisté Jeho Eminentissima?"
„Ano, sire, jako vždycky."
„Jak se to zběhlo? Víte přece, že soudce musí vyslechnout obě strany."
„Ach, Bože můj, naprosto jednoduše a prostě. Tři moji nejlepší vojáci, které Vaše Veličenstvo zná jmény a jejichž oddanost již několikrát ocenilo a jimž, jak mohu Vaše Veličenstvo ujistit, leží služba králi obzvlášť na srdci – pánové Athos, Porthos a Aramis si vyšli na procházku s mladým kadetem z Gaskoňska, kterého jsem jim téhož dne doporučil. Pokud vím, chtěli jít k zámku Saint Germain a měli se sejít u Bosých karmelitánů. Tam je však vyrušili pánové Jussac, Cahusac, Biscarat a další dva gardisté, kteří tam určitě nepřišli v takovém počtu bez úmyslu provádět něco, co je v rozporu s edikty."
„No ne! Přivádíte mě na myšlenku," řekl král, „že tam bezpochyby přišli sami se bít!"
„Neobviňuji je, sire, ale nechť Vaše Veličenstvo uváží, co asi může chtít pět ozbrojených mužů na tak pustém místě, jako je okolí kláštera karmelitánů."
„Máte pravdu, Tréville, máte pravdu."
„Když pak spatřili moje mušketýry, změnili původní úmysl a pro zášť vůči sboru zapomněli na osobní spory. Vaše Veličenstvo určitě ví, že mušketýři, kteří patří jen a jen králi, jsou přirozenými nepřáteli gardistů pana kardinála."
„Ano, Tréville, máte pravdu," řekl král melancholicky, „je smutné, že je Francie rozdělená na dvě části, že má dvě hlavy království. To všechno ale skončí, Tréville, všechno to skončí. Vy tedy říkáte, že gardisté mušketýry provokovali?"
„Říkám, že se to pravděpodobně takto událo, ale přísahat na to nemohu, sire. Víte, jak je nesnadné dopátrat se pravdy, pokud není člověk obdařen oním podivuhodným smyslem, pro nějž je Ludvík XIII. zván Ludvíkem Spravedlivým…"
„To je pravda, Tréville. Vaši mušketýři však nebyli sami – bylo tam s nimi nějaké dítě."
„Ano, sire, a jeden z nich byl raněný, takže tři královští mušketýři – z toho jeden poraněný – a jedno dítě nejen čelili pěti nejobávanějším gardistům pana kardinála, ale dokonce čtyři z nich vyřadili."
„To je ale vítězství!" zvolal král, přičemž mu tvář zářila radostí. „To je úplné vítězství!"
„Ano, sire, stejně úplné jako na mostě v Cé."
„Říkáte, že byli čtyři, z toho jeden raněný a jedno dítě?"
„Stěží ho lze označit za mladého muže, ale vedl si v tomto případě tak skvěle, že si ho dovoluji doporučit Vašemu Veličenstvu."
„Jak se jmenuje?"
„D'Artagnan, sire. Je synem jednoho z mých nejstarších přátel, synem muže, který bojoval s vaším královským otcem slavné paměti v partyzánské válce."

„Říkáte, že si ten mladík vedl dobře? Vypravujte mi to, Tréville, víte přece, že mám rád příběhy z válek a bojů!“
Po těch slovech si opřel král Ludvík XIII. ruku v bok a samolibě si nakrucoval knír.
„Jak už jsem vám řekl, sire,“ pokračoval Tréville, „pan d’Artagnan je ještě skoro dítě a protože nemá tu čest být mušketýrem, byl v občanském oděvu. Vzhledem k jeho mládí a protože není příslušníkem sboru, vyzvali jej gardisté pana kardinála, aby odešel dříve, než oni zaútočí.“
„Tak vidíte, Tréville,“ skočil mu do řeči král, „že oni zaútočili!“
„To je pravda, sire, teď už o tom není pochyb. Vyzvali ho, aby se ztratil, ale on odpověděl, že je srdcem mušketýr, zcela oddaný Vašemu Veličenstvu a že proto zůstane s pány mušketýry.“
„Statečný chlapec,“ zašeptal král.
„Skutečně s nimi zůstal a Vaše Veličenstvo v něm získalo statečného bojovníka, protože to on zasadil Jussacovi tu hroznou ránu, která tak štve pana kardinála.“
„To on poranil Jussaca? Takové dítě?“ zvolal nevěřícně král. „To není možné, Tréville!“
„Je to tak, jak mám tu čest sdělit Vašemu Veličenstvu.“
„Jussaca, jednoho z nejlepších šermířů v celém království?“
„Ano, sire, Jussac našel svého mistra.“
„Chci toho mladého vidět, Tréville, chci ho vidět a jestli se dá pro něj něco udělat, budeme o tom uvažovat.“
„Kdy ho Vaše Veličenstvo ráčí přijmout?“
„Zítra v poledne, Tréville.“
„Mám přivést jen jeho samotného?“
„Ne, přiveďte mi je všechny čtyři! Chci jim všem najednou poděkovat. Oddaní lidé jsou vzácní – a oddanost je třeba odměnit.“
„V poledne, sire, budeme v Louvru.“
„Přijďte ale malým schodištěm, Tréville, malými schody. Kardinál nemusí vědět…“
„Ano, sire.“
„Chápejte, Tréville, edikt je edikt. Souboje jsou přece zakázané.“
„Tento případ však, sire, úplně se vymyká z rámce obvyklých soubojů. Byla to bitka a důkazem toho je, že se pět kardinálových gardistů střetlo se třemi mými mušketýry a panem d’Artagnanem.“
„Máte pravdu, Tréville,“ řekl král, „ale přesto přijďte malým schodištěm.“
Tréville se usmál. A protože dosáhl toho, že se toto dítě vzepřelo svému mistru, uctivě se králi uklonil a s jeho dovolením odešel.
Ještě týž večer se tři mušketýři dověděli, jaké cti se jim dostane. Protože znali krále už dlouhou dobu, příliš je to nevzrušilo. D’Artagnan však ve své gaskoňské fantazii spatřoval v přijetí u krále předzvěst šťastné budoucnosti a v noci se mu zdály růžové sny. Už v osm ráno byl u Athose.
Zastihl ho oblečeného a připraveného k odchodu. Protože slyšení u krále se mělo konat až v poledne, domluvili se Athos s Porthosem a Aramisem, že si půjdou zahrát partii paume (francouzské hry podobné tenisu – pozn. překl.) do míčovny u koníren Lucemburského paláce. Athos vybídl d’Artagnana, aby šel s nimi a ten, ačkoli onu hru vůbec neznal, pozvání přijal, protože neměl od necelých devíti hodin až do poledne nic na práci.
Oba mušketýři již byli na místě a hráli spolu. Athos, který vynikal ve všech disciplinách tělovýchovy, postavil se s d’Artagnanem na protější stranu a vyzval je k zápasu. Při prvním pohybu, o který se pokusil, však zjistil, že na takové cvičení je jeho poranění ještě příliš čerstvé. Tak zůstal d’Artagnan sám a protože prohlásil, že je příliš nešikovný, než aby mohl sehrát partii podle pravidel, házeli si míče bez počítání. Jeden míč vržený herkulovskou rukou Porthosovou prolétl d’Artagnanovi tak těsně kolem tváře, že kdyby ji byl zasáhl, nemohl by mladý Gaskoněc pravděpodobně předstoupit před krále. A protože podle jeho představ závisela na nadcházející audienci celá jeho budoucnost, uctivě se Porthosovi a Aramisovi uklonil se slovy, že si s nimi zahraje teprve tehdy, až jim dokáže být důstojným protihráčem. Pak odešel z hřiště mezi přihlížející.
Naneštěstí pro d’Artagnana byl mezi diváky gardista Jeho Eminence, kterého včerejší porážka jeho druhů tak rozlítila, že se zapřisáhl chopit se nejbližší příležitosti k pomstě. Protože se domníval, že se mu právě naskýtá příhodná možnost, hodlal jí využít a řekl sousedovi:
„Není divu, že tenhle mladík dostal z míče strach – je to určitě nějaký mušketýrský učedník.“
D’Artagnan se prudce otočil, jako by ho uštkl had, a upřel pohled na gardistu, který pronesl tato opovážlivá slova. Ten si však provokativně nakrucoval knír a pokračoval:
„Co má být? Koukejte se na mne, panáčku, jak je vám libo, ale co jsem řekl, platí.“
„Protože to, co jste řekl, je až příliš jasné a není k tomu třeba žádného vysvětlení,“ odpověděl d’Artagnan potichu, „buďte tak laskav a pojďte se mnou!“
„A kdypak?“ zeptal se gardista týmž posměšných tónem.
„Teď hned, je-li vám libo.“
„Víte, kdo jsem?“
„To nevím, a vůbec mě to nezajímá.“
„To chybujete, protože kdybyste znal moje jméno, asi byste tolik nepospíchal.“
„A jak se jmenujete?“
„Bernajoux, k vašim službám.“
„Dobrá, pane Bernajouxi,“ klidně řekl d’Artagnan, „počkám na vás u vchodu.“
„Tak jen jděte, pane, přijdu za vámi.“
„Příliš nespěchejte, pane, aby si někdo nevšiml, že vycházíme spolu. Chápete, že při našem počínání by nám bylo příliš

lidí na obtíž.“
„Máte pravdu,“ odpověděl gardista a udivilo ho, že jeho jméno neučinilo na mladíka větší dojem.
Bernajouxovo jméno skutečně znal kromě d’Artagnana snad každý, protože patřilo k těm, která se nejčastěji vyskytovala v souvislosti s každodenními šarvátkami, jimž žádné královy ani kardinálovy edikty nedokázaly zabránit.
Porthos a Aramis byli natolik zaujati hrou a Athos je tak pozorně sledoval, že si vůbec nevšimli odchodu svého mladého druha, který tak, jak řekl gardistovi Jeho Eminence, zůstal stát u vchodu. Bernajoux přišel krátce po něm.
Protože vzhledem k audienci u krále, stanovené na poledne, d’Artagnan spěchal, rozhlédl se a když viděl, že je ulice pustá, řekl svému sokovi:
„Na mou věru, máte štěstí – i když se jmenujete Bernajoux – že máte co činit s pouhým mušketýrským učedníkem. Buďte však klidný, budu se snažit ze všech sil. Na střeh!“
„Tohle místo je ale značně nevýhodné,“ řekl gardista, kterého d’Artagnan takto provokoval, „a bylo by nám lépe za klášterem svatého Germaina nebo na palouku Prés-au-Clercs.“
„To, co říkáte, je velice rozumné,“ odpověděl d’Artagnan. „Já však, bohužel, spěchám, protože přesně v poledne mám schůzku. Proto pane, na střeh!“
Bernajoux nebyl z těch, komu by bylo třeba podobnou výzvu dvakrát opakovat. Okamžitě tasil kord, vrhl se na svého protivníka a doufal, že ho vzhledem k jeho mládí vyděsí.
D’Artagnan si však už předchozího dne odbyl tovaryšské zkoušky. Rozjařený vítězstvím a překypující nadějí v úspěšnou budoucnost byl odhodlán necouvnout ani o krok. Kordy obou zápasníků se spolu zaklesly až po jílce a protože d’Artagnan zůstal pevně stát, jeho sok o krok ustoupil. D’Artagnan však využil okamžiku, kdy se při tomto pohybu Bernajouxova čepel odchýlila stranou, uvolnil svou zbraň, provedl výpad a zasáhl protivníka do ramene. Hned odstoupil o krok nazad a zvedl kord do výše. Bernajoux však vykřikl, že to nic není, se slepou zuřivostí se vrhl proti němu a sám se nabodl na d’Artagnanův kord. Nepadl však, neuznal, že je poražen, ale rozběhl se k paláci vévody de La Trémouille. D’Artagnan, který nevěděl, jak vážné je poslední sokovo zranění, silně na něj dorážel a byl by ho určitě třetím úderem dobil. V té chvíli pronikl hluk zápasu z ulice až do míčovny, načež odtamtud vyběhli dva gardisté, kteří předtím zaslechli krátkou výměnu slov mezi Bernajouxem a d’Artagnanem a viděli je odcházet. Teď se vrhli s tasenými kordy na vítěze. Také se však objevili Athos, Porthos i Aramis a v okamžiku, kdy oba gardisté napadli d’Artagnana, přinutili je, aby se obrátili proti nim. V té chvíli klesl Bernajoux k zemi a protože teď zůstali dva gardisté sami proti čtyřem, spustili pokřik: „Pomoc, Trémouillovci!“ Po tomto volání vyběhli z paláce všichni, kdo tam byli přítomni, a vrhli se na naše čtyři druhy, kteří začali volat: „Pomoc, mušketýři!“
Toto volání bývalo zpravidla vyslyšeno, protože bylo známo, že mušketýři jsou nepřáteli Jeho Eminence a lidé je měli pro jejich nenávist ke kardinálovi rádi. Také gardisté z jiných rot s výjimkou těch, které patřily Červenému vévodovi, jak nazval kardinála Aramis, zpravidla se účastnili šarvátek tohoto druhu na straně královských mušketýrů. Dva ze tří gardistů roty pana des Essarts, kteří šli právě kolem, přiskočili na pomoc třem mušketýrům a jejich mladému druhovi, kdežto třetí běžel k paláci pana de Tréville s voláním: „Pomoc, mušketýři, pomoc!“ V paláci pana de Tréville bylo jako vždy plno mušketýrů, kteří neprodleně přispěchali svým druhům na pomoc. Nastala všeobecná řež, ve které měli mušketýři převahu. Kardinálovi gardisté a lidé pana de La Trémouille se stáhli do paláce a zavřeli jeho brány právě včas, aby zamezili svým protivníkům prodrat se zároveň s nimi dovnitř. Nejdříve tam odnesli raněného, s nímž to vypadalo velice špatně.
Mušketýři a jejich spojenci byli rozlíceni na nejvyšší míru. Také se již ozvaly hlasy, zda by nebylo záhodno zapálit palác pana de La Trémouille jako trest za to, že se vévodovi lidé odvážili napadnout královské mušketýry. Návrh byl s nadšením přijat, ale naštěstí právě odbila jedenáctá. D’Artagnan a jeho druhové si vzpomněli na své slyšení a protože by jim bylo líto, kdyby se šarvátka měla odbýt bez nich, podařilo se jim ochladit rozpálené hlavy. Nakonec se přítomní spokojili vržením několika dlažebních kostek na vrata paláce, která však odolala. Po chvíli se toho nabažili; ostatně ti, koho bylo třeba považovat za hlavní osoby akce, již odešli a vydali se k paláci pana de Tréville. Ten již byl o potyčce informován a čekal na ně.
„Rychle do Louvru!“ řekl jim na uvítanou. „Neztrácejme ani okamžik, pospěšme si do Louvru a pokusme se zastihnout krále, než se o tom doví od kardinála. Vylíčíme mu to tak, jako by šlo o pokračování včerejšího incidentu, takže obojí se odbude najednou.“
Pan de Tréville se v doprovodu čtyř mladých mužů neprodleně vydal do Louvru, kde se k svému velkému údivu dověděl, že král odjel na štvanici na jelena do saintgermainského lesa. Dal si tuto zprávu opakovat a jeho průvodci viděli, že se jeho tvář stále více chmuří. Pak se zeptal:
„Mělo Jeho Veličenstvo už včera v úmyslu jet na tento hon?“
„Ne, Vaše Excelence,“ odpověděl komorník, „dnes ráno mu přišel nejvyšší lovčí oznámit, že v noci na dnešek pro něj vyplašili jelena.
Nejdřív král odpověděl, že nikam nepojede, ale pak nedokázal odříci si potěšení z takové štvanice a po obědě odjel.“
„Setkal se král s kardinálem?“ zajímal se ještě pan de Tréville.
„S největší pravděpodobností ano,“ odvětil komorník, „protože dnes ráno jsem viděl, že jsou do kočáru Jeho Eminence zapraženi koně. Na dotaz, kam Jeho Eminence jede, bylo mi řečeno, že do Saint-Germainu.“
„Předběhli nás,“ řekl pan de Tréville svým průvodcům. „Já se s králem setkám dnes večer, ale vám, pánové, bych neradil, abyste se toho odvážili.“
Byla to příliš moudrá rada a hlavně pocházela od muže, který znal krále příliš dobře, než aby se čtyři mladí muži pokoušeli proti ní protestovat. Pan de Tréville je vyzval, aby šli domů a čekali na jeho další pokyny.
Když pan de Tréville vcházel do svého paláce, napadlo ho, že by si měl pospíšit a stěžovat si první. Poslal proto vévodovi de La Trémouille po sloužícím dopis, v němž ho žádal, aby vyhnal ze svého paláce gardistu pana kardinála a

pokáral své sloužící za to, že se opovážili napadnout mušketýry. Pan de La Trémouille však již o incidentu věděl od svého štolby, který byl příbuzným gardisty Bernajouxe. Proto odpověděl na dopis v tom smyslu, že právo stěžovat si nemají ani pan de Tréville, ani jeho mušketýři, nýbrž naopak on sám, vévoda de La Trémouille, na to, že mušketýři zaútočili na jeho lidi a chtěli mu podpálit palác. Spor mezi oběma urozenými pány mohl trvat dlouho, jelikož jeden i druhý by samozřejmě zatvrzele trvali na svém. Tehdy pana de Tréville napadlo východisko, jak celou záležitost skoncovat, totiž osobně zajít za panem de La Trémouille. Proto se bez meškání vydal do jeho paláce a dal se ohlásit. Oba urození pánové se zdvořile pozdravili, protože i když nebyli přáteli, přece si jeden druhého vážili. Oba měli srdce na pravém místě a byli čestní muži. Pan de La Trémouille byl protestant, zřídka býval zván ke králi, nepatřil k žádné straně a ve společenských stycích byl zpravidla naprosto nezaujatý. Tentokrát však přivítal pana de Tréville sice zdvořile, ale chladněji než obvykle.
„Pane," začal pan de Tréville, „oba se domníváme, že máme právo stěžovat si jeden na druhého a proto jsem přišel, abychom si společně získali v celé záležitosti jasno."
„Milerád," odpověděl pan de Trémouille, „upozorňuji vás však, že jsem dobře informován a že všechna vina spočívá na vašich mušketýrech."
„Jste příliš spravedlivý a příliš moudrý, než abyste odmítl to, co vám teď navrhnu."
„Mluvte, pane. Poslouchám."
„Jak se daří příbuznému vašeho štolby, panu Bernajouxovi?"
„Velice špatně, pane, moc špatně. Kromě rány do ramena, která není nebezpečná, utrpěl ještě druhé zranění. Kord mu pronikl do plic a lékař má vážné obavy."
„Je raněný při vědomí?" zajímal se pan de Tréville.
„Úplně při smyslech."
„Může hovořit?"
„Sice s obtížemi, ale mluví."
„Tak dobrá, pane. Pojďme k němu a zapřísáhněme ho ve jménu Boha, před něhož bude možná brzy povolán, aby řekl pravdu. Učiním ho soudcem v jeho vlastní záležitosti, pane, a uvěřím tomu, co řekne."
Pan de La Trémouille se na okamžik zamyslel, a protože bylo těžké předložit moudřejší návrh, souhlasil.
Poté se oba odebrali do jizby, ve které ležel raněný. Když ten spatřil, že ho přicházejí navštívit dva tak vzácní pánové, pokusil se zvednout na lůžku. Byl však příliš vysílený a klesl zpět téměř v bezvědomí. Pan de La Trémouille k raněnému přistoupil a dal mu čichat amonné soli, které ho přivedly k vědomí. Protože pan de Tréville nechtěl dopustit, aby ho někdo mohl obviňovat z toho, že nemocného nějak ovlivňoval, vyzval pana de La Trémouille, aby se ptal sám.
Dopadlo to tak, jak pan de Tréville předvídal. Mezi životem a smrtí se Bernajoux ani na okamžik nepokoušel zatajit pravdu, a pověděl všechno tak, jak se skutečně zběhlo. To bylo všechno, čeho chtěl pan de Tréville dosáhnout. Popřál Bernajouxovi brzké uzdravení, rozloučil se s panem de La Trémouille, vrátil se do svého paláce a hned vzkázal čtyřem přátelům, aby k němu přišli na oběd.
Pan de Tréville obvykle zval značně početnou společnost lidí vesměs nepřátelsky smýšlejících o kardinálovi. Po celou dobu oběda se hovor přirozeně točil kolem dvou porážek, které právě utrpěli gardisté Jeho Eminence. A protože hrdinou obou dnů byl d'Artagnan, patřila především jemu blahopřání, která mu Athos, Porthos a Aramis přenechali nejen jako dobří přátelé, nýbrž i jako muži, kteří si podobné slávy už velmi často užili.
Když se blížila šestá, řekl pan de Tréville, že již musí do Louvru. Protože však čas původně určený pro přijetí Jeho Veličenstvem už minul, rozhodl se nejít malým schodištěm přímo ke králi, ale vstoupil se svými průvodci do předpokoje. Král se dosud nevrátil z honu. Mezi četnými dvořany pak čekali sotva půl hodiny, když se otevřely všechny dveře a byl ohlášen příchod krále.
V té chvíli pocítil d'Artagnan chvění po celém těle. Příští okamžiky měly s největší pravděpodobností rozhodnout o jeho dalším životě. Proto hleděl s úzkostí na dveře, jimiž měl vstoupit král.
Ludvík XIII. vešel první. Ještě měl na sobě silně zaprášený lovecký oděv, byl ve vysokých jezdeckých botách a v ruce držel bičík. D'Artagnan na první pohled usoudil, že je král silně pobouřený.
Ačkoli Jeho Veličenstvo mělo zcela zřejmě špatnou náladu, stavěli se dvořané podél míst, kudy musel král projít. V královských předpokojích totiž platila zásada, že je lepší dát se spatřit rozhněvaným okem než nebýt viděn vůbec. Proto tři mušketýři bez váhání vystoupili o krok vpřed, zatímco d'Artagnan zůstal za nimi. Přestože král osobně znal Athose, Porthose i Aramise, přešel kolem nich, aniž na ně pohlédl nebo promluvil – prostě jako by je nikdy dříve neviděl. Když se králův pohled na okamžik zastavil na panu de Tréville, vydržel ho kapitán mušketýrů natolik pevně, že Jeho Veličenstvo sklopilo zrak a s nejasným mumláním odešlo do svých komnat.
„Vypadá to špatně," řekl s úsměvem Athos. „Tentokrát ještě nedostaneme žádný řád."
„Počkejte tady deset minut," řekl pan de Tréville, „a jestli do té doby nevyjdu, vraťte se do mého paláce. Déle čekat by už nemělo smysl."
Čtyři mladí mužové čekali deset minut, čtvrt hodiny, nakonec celých dvacet minut, a když se pana de Tréville nedočkali, odešli silně znepokojeni tím, co se asi přihodilo.
Pan de Tréville směle vstoupil do královy pracovny a zastihl Jeho Veličenstvo ve velmi špatné náladě. Král seděl v křesle a švihal se rukojetí bičíku do bot. To však kapitánovi mušketýrů nezabránilo zeptat se ho s naprostým klidem, jak se má.
„Špatně, pane, špatně," odpověděl král. „Nudím se."
To byla vskutku nejhorší choroba Ludvíka XIII., který často uchopil některého z dvořanů za rameno a odvedl ho k oknu se slovy:
„Pane ten a ten, pojďme se nudit společně!"

„Jak to? Vaše Veličenstvo se nudí?“ řekl pan de Tréville. „Nepobavil jste se dnes na honu?“
„To byla pěkná zábava, pane! Všechno je, na mou duši, čím dál tím horší a opravdu nevím, jestli zvěř už nezanechává stopy, anebo psi už nemají čich. Zvedneme jelena desateráka, štveme ho šest hodin a když ho už skoro máme a Saint-Simon nasazuje roh ke rtům, aby zatroubil halali, z ničeho nic se celá smečka zblázní a vyrazí za špičákem. Uvidíte, že se budu muset vzdát štvanic, tak jako jsem už byl nucen zanechat sokolnictví. Jsem nešťastný král, pane de Tréville! Měl jsem už jen jediného islandského sokola, a ten mi předevčírem pošel.“
„Opravdu chápu, sire, že vás to rozladilo. Je to jistě velká smůla, ale Vašemu Veličenstvu přece zbývá, pokud se nemýlím, ještě mnoho sokolů, jestřábů a krahujců.“
„Jenže není, kdo by je cvičil. Sokolníci vymírají a kromě mne se již nikdo nevyzná v umění štvanice. Po mně už bude po všem a bude se lovit do sklopců, ok a pastí. Kdybych aspoň měl čas ještě vyučit nějaké žáky! Je tady však pan kardinál, který mi nedopřeje ani chviličku klidu a vykládá mi o Španělsku, o Rakousku a o Anglii. A když mluvím o kardinálovi – jsem s vámi nespokojen, pane de Tréville!“
Tento obrat pan de Tréville očekával. Znal krále už dlouho a bylo mu jasné, že všechny předchozí nářky jsou pouhou předehrou, jakýmsi prostředkem, kterým si král chtěl dodat odvahy, a že právě dospěl tam, kam se chtěl dostat.
„A čím jsem se znelíbil Vašemu Veličenstvu?“ zeptal se pan de Tréville s předstíraným nesmírným překvapením.
„Takhle vykonáváte svůj úřad, pane?“ pokračoval král, aniž odpověděl panu de Tréville na jeho otázku. „Copak jsem vás jmenoval kapitánem svých mušketýrů proto, aby ti zavraždili člověka, vzbouřili celou čtvrť, chtěli vypálit Paříž, a vy se mi o tom ani nezmíníte? Konečně vás možná obviňuji předčasně, snad už jsou výtržníci ve vězení a vy mi přicházíte oznámit, že bylo učiněno spravedlnosti zadost.“
„Naopak, sire, já přicházím hledat spravedlnost u vás,“ odpověděl klidně pan de Tréville.
„A na koho si stěžujete?“ zvolal král.
„Na klevetníky,“ řekl pan de Tréville.
„To je mi novinka!“ ozval se znovu král. „Snad mi nechcete namluvit, že ti tři vaši zatracení mušketýři a váš béarnský kadet se nevrhli jako zběsilí na chudáka Bernajouxe a nezřídili ho tak, že teď snad umírá! Chcete snad popřít, že pak obléhali palác vévody de La Trémouille a chtěli ho vypálit? Za války by to nebylo, mimochodem řečeno, žádné velké neštěstí, protože je to hnízdo hugenotů, ale v míru je to nepřípustné. Mluvte – chcete to popřít?“
„Kdopak vám to všechno napovídal, sire?“ zeptal se s důstojným klidem pan de Tréville.
„Kdo mi to napovídal, pane? Kdo jiný by to mohl být než ten, kdo bdí, když já spím, kdo pracuje, když já se bavím a kdo řídí všechno uvnitř království i mimo ně, jak ve Francii, tak v Evropě?“
„Vaše Veličenstvo zřejmě mluví o Bohu,“ řekl pan de Tréville, „protože kromě Boha neznám nikoho, kdo by byl tak nadřazen Vašemu Veličenstvu.“
„Ne, pane, mám na mysli pilíř státu, svého jediného služebníka, svého jediného přítele, pana kardinála.“
„Jeho Eminence není Jeho Svatost, sire.“
„Co tím chcete říci, pane?“
„Že pouze papež je neomylný, a že tato neomylnost se nevztahuje na kardinály.“
„Chcete snad tvrdit, že mě klame, že mě podvádí? Obviňujete ho tedy. Tak jen to řekněte, přiznejte upřímně, že ho obviňujete!“
„Nikoli, sire, ale říkám vám, že se mýlí, že byl špatně informován. Prohlašuji, že ukvapeně obvinil mušketýry Vašeho Veličenstva, že je k nim nespravedlivý a že své informace nečerpal z věrohodných zdrojů.“
„Obvinění pochází od samotného vévody de La Trémouille. Co tomu říkáte?“
„Mohl bych odpovědět, sire, že vévoda je příliš bezprostředně zainteresován, než aby mohl být nestranným svědkem, ale protože ho znám jako čestného šlechtice, plně se spolehnu na jeho slovo, ovšem pod jednou podmínkou.“
„Pod jakou podmínkou?“
„Že si ho Vaše Veličenstvo zavolá, samo a beze svědků ho vyslechne a ihned po skončení jeho audience přijme mne.“
„A uznáte to, co řekne pan de La Trémouille, za pravdivé?“
„Ano, sire.“
„Přijmete jeho soud?“
„Zajisté.“
„Budete souhlasit s jakýmkoli zadostiučiněním, které bude požadovat?“
„Určitě.“
Poté král zvolal: „La Chesnaye! La Chesnaye!“
Okamžitě vstoupil jeho důvěrný komorník, který se neustále zdržoval za dveřmi králova pokoje.
„La Chesnaye,“ nařídil mu král, „hned někoho pošlete pro pana de La Trémouille. Chci s ním ještě dnes večer mluvit.“
„Dá mi Vaše Veličenstvo slovo, že mezi setkáním s panem de La Trémouille a se mnou nebude s nikým hovořit?“
„S nikým, na mou šlechtickou čest!“
„Tedy na shledanou zítra, sire.“
„Na shledanou, pane.“
„V kolik hodin si bude Vaše Veličenstvo přát, abych přišel?“
„Kdy se vám zachce.“
„Obávám se, že kdybych přišel příliš brzy, probudil bych Vaše Veličenstvo ze spánku.“
„Mě a probudit? Copak já spím? Já nespím, pane, jen někdy sním, a to je všechno. Přijďte brzo ráno, třeba v sedm hodin – ale střežte se, jestli jsou vaši mušketýři vinni!“
„Jestli jsou moji mušketýři vinni, sire, budou viníci odevzdáni do rukou Vašeho Veličenstva, které s nimi naloží, jak uzná za vhodné. Přeje si Vaše Veličenstvo ještě něco? Račte poroučet, jsem připraven splnit vaše rozkazy.“

„Ne, pane, už nic. A pamatujte, že mě nadarmo nenazývají Ludvíkem Spravedlivým! Na shledanou zítra, pane, na shledanou!“
„Bůh opatruj do té doby Vaše Veličenstvo!“
Jestliže král spal málo, pan de Tréville prožil ještě horší noc. Hned večer vzkázal svým třem mušketýrům a jejich druhovi, aby k němu přišli už o půl sedmé ráno. Nic jim nesliboval, a také jim nezatajoval, že jejich budoucnost i jeho vlastní postavení jsou vsazeny na jedinou kartu.
Když došli k malému schodišti, řekl jim, aby tam na něj čekali. Kdyby se na ně král stále ještě hněval, odešli by, aniž by se mu ukázali. Kdyby naopak souhlasil s jejich přijetím, stačilo by je zavolat.
Při vstupu do králova soukromého předpokoje potkal pan de Tréville komorníka La Chesnaye, který mu sdělil, že večer nezastihl vévodu de La Trémouille v jeho paláci. Když se vévoda vrátil, bylo už na návštěvu v Louvru příliš pozdě, takže přišel teprve před chvílí a právě nyní meška u krále.
Tato zpráva pana de Tréville velice potěšila, neboť tak mohl mít jistotu, že v době mezi výpovědí pana de La Trémouille a jeho návštěvou nezasáhne žádný cizí vliv.
Po uplynutí necelých deseti minut se otevřely dveře královy pracovny a pan de Tréville spatřil vyjít vévodu de La Trémouille, který k němu přistoupil se slovy:
„Pane de Tréville, Jeho Veličenstvo pro mne poslalo, aby zjistilo, jak to vlastně bylo včera ráno u mého paláce. Řekl jsem mu pravdu, že to zavinili moji lidé a že jsem ochoten omluvit se vám. Protože vás potkávám, račte přijmout moji omluvu a prosím, abyste mě nadále považoval za svého přítele.“
„Pane vévodo,“ odpověděl pan de Tréville, „věřil jsem natolik ve vaši čestnost, že jsem nechtěl mít před Jeho Veličenstvem žádného jiného obhájce než vás. Vidím, že jsem se nezklamal a děkuji vám za to, že je dosud ve Francii muž, o němž lze s jistotou říci, co jsem právě řekl o vás.“
„Dobrá, dobrá,“ ozval se král, který mezi dveřmi vyslechl všechny tyto zdvořilosti. „Povězte mu jen, Tréville, když je vaším přítelem, že i já bych chtěl patřit k jeho přátelům, ale že mě zanedbává, že už jsem ho neviděl málem čtyři roky a že se s ním setkávám jen tehdy, když pro něj pošlu. Povězte mu to za mne, protože to jsou věci, které král říci nemůže.“
„Díky, sire, díky,“ odvětil vévoda. „Nechť je však Vaše Veličenstvo přesvědčeno, že mu nejsou nejoddanější ti, které stále vidí kolem sebe. Netýká se to ovšem pana de Tréville.“
„Ale, vy jste slyšel, co jsem řekl? Tím lépe, vévodo,“ dodal král a přikročil až ke dveřím. „A tady jste, Tréville! Kde máte své mušketýry? Předevčírem jsem vám řekl, abyste mi je přivedl. Proč jste to neudělal?“
„Jsou tady dole, sire, a s vaším dovolením jim La Chesnaye řekne, aby sem přišli.“
„Ano, ano, ať přijdou hned. Bude osm hodin a v devět čekám návštěvu. Tak jděte, pane vévodo, a hlavně se opět ukažte! Pojďte dál, Tréville!“
Vévoda se poklonil a odešel. V okamžiku, kdy otvíral dveře, objevili se na nejvyšších stupních schodiště v La Chesnayově doprovodu tři mušketýři a d’Artagnan.
„Tak pojďte, moji hrdinové,“ zvolal král, „pojďte, musím vám vyhubovat.“
Mušketýři přistoupili s úklonou blíže, a d’Artagnan se držel vzadu.
„Jakže, u všech čertů,“ pokračoval král. „Vy čtyři jste ve dvou dnech vyřadili sedm gardistů Jeho Eminence? To je moc, pánové, to je příliš. Kdyby to tak šlo dál, byla by Jeho Eminence nucena obnovovat svou rotu gardistů každé tři neděle a já bych musel do písmene prosazovat dodržování ediktů. Vyřadit jednoho – prosím, ale sedm ve dvou dnech je moc, opakuji, že to je příliš.“
„Však také Vaše Veličenstvo vidí, že přicházejí celí zkroušení a kající omluvit se vám, sire.“
„Hm, říkáte celí zkroušení a kající,“ pokračoval král. „Vůbec nevěřím jejich pokryteckým tvářím. Navíc je vzadu nějaký Gaskoněc. Pojďte sem, pane!“
D’Artagnan pochopil, že ona výzva platí jemu a s nesmírně zkroušenou tváří přistoupil ke králi.
„Co jste mi to říkal, pane de Tréville, že je to mladík? Vždyť je to dítě, úplné dítě! To on uštědřil tu hroznou ránu Jussacovi?“
„A také ty dvě krásné rány kordem Bernajouxovi.“
„Je to opravdu tak?“
„Nadto, kdyby mě nebyl vyrval z rukou Biscarata, určitě bych neměl tu čest složit dnes nejuctivější poklonu Vašemu Veličenstvu,“ ozval se Athos.
„Tenhle Béarňan je ale pravý ďábel, ventre saint-gris, jak by řekl můj královský otec. Při tomhle řemesle se ale určitě proděraví mnoho kabátců a poláme spousta kordů. Gaskoňci však jsou stále chudí, je to tak?“
„Musím říci, sire, že ve svých horách neobjevili zlaté doly, ačkoli jim všemohoucí Bůh ten zázrak dávno dluží za to, jak bojovali za uhájení nároků vašeho královského otce.“
„Tím chcete říci, Tréville, že mě učinili králem Gaskoňci, protože jsem synem svého otce. No dobrá, nepopírám to. La Chesnaye, prohledejte všechny moje kapsy a když tam naleznete čtyřicet pistolí, přineste mi je. A teď, mladý muži, ruku na srdce, jak to doopravdy bylo?“
D’Artagnan vylíčil včerejší událost do všech podrobností – jak nemohl spát nedočkavostí, že uvidí Jeho Veličenstvo, jak přišel ke svým přátelům tři hodiny před slyšením, jak šli všichni do míčovny a jak se mu Bernajoux vysmíval za to, že projevil obavy z úderu mícem do obličeje a jak za to málem zaplatil Bernajoux životem a pan de La Trémouille, který za nic nemohl, ztrátou svého paláce.
„Je to tak,“ mumlal král, „zrovna tak mi to vylíčil vévoda. Chudák kardinál! Sedm mužů, a to těch nejmilejších, ve dvou dnech! Ale teď už je toho dost, pánové, slyšíte? Už to stačí. Pomstili jste se za ulici Férou – a víc než to. Můžete být spokojeni.“
„Jestliže je spokojeno Vaše Veličenstvo, my jsme,“ řekl na to pan de Tréville.

„Ano, já jsem spokojen," dodal král, načež vzal od La Chesnaye hrst zlaťáků a vložil je do ruky d'Artagnanovi. „Tady je důkaz mé spokojenosti."
Tehdy existovaly jiné představy o hrdosti než dnes. Šlechtic přijímal peníze od krále bez sebemenšího pocitu ponížení. Proto také d'Artagnan strčil oněch čtyřicet pistolí bez jakýchkoli okolků do kapsy a velmi vřele za ně Jeho Veličenstvu poděkoval.
„A teď," řekl král, když pohlédl na visací hodiny, „protože je půl deváté, odejděte. Už jsem vám řekl, že v devět hodin čekám návštěvu. Děkuji vám za vaši oddanost, pánové – a mohu s ní počítat nadále, že?"
„Sire," zvolali jednohlasně všichni čtyři druhové, „pro Vaše Veličenstvo se dáme rozsekat na kusy."
„Dobrá, dobrá, ale zůstaňte raději celí. Je to lepší a budete mi tak užitečnější." Zatímco mušketýři s d'Artagnanem odcházeli, řekl král polohlasem panu de Tréville: „Podívejte se, protože nemáte u mušketýrů volné místo a jelikož jsme stanovili pro přijetí určitou zkušební dobu, zařaďte toho mladíka do roty gardistů svého švagra pana des Essarts. Na mou duši, Tréville, těším se na to, jak se bude tvářit kardinál. Bude zuřit, ale to mi nevadí – jsem v právu."
Po těch slovech král pokynul panu de Tréville a ten odešel za svými mušketýry, které zastihl, jak se s d'Artagnanem dělí o darovaných čtyřicet pistolí.
Jak to řeklo Jeho Veličenstvo, kardinál skutečně zuřil. Byl tak rozlícený, že celých osm dnů nepřišel ke králi na karty či na šachy. To však Ludvíku XIII. nezabránilo, aby se na něj tvářil co nejpřívětivěji a při každém setkání se ho co nejlíbeznějším hlasem zeptal: „Tak co, pane kardinále, jak se daří vašemu chudákovi Bernajouxovi a ubohému Jussacovi?"

VII Mušketýři v soukromí

Když d'Artagnan vyšel z Louvru a radil se s přáteli, jak má naložit se svým podílem ze čtyřiceti pistolí od krále, Athos mu doporučil uspořádat v hostinci U Borové šišky hostinu, Porthos mu radil, aby si sehnal sluhu, kdežto Aramis byl pro to, aby si opatřil slušnou milenku.
Hostina se konala ještě týž den a obsluhoval při ní nový sluha. Oběd objednal Athos a sluhu přivedl Porthos. Byl to Pikarďan. Slavný mušketýr ho sebral na mostě La Tournelle, kde se dotyčný bavil tím, že plival do vody a dělal tak na ní kruhy.
Porthos usoudil, že tato činnost dokazuje, že jde o člověka přemýšlivého a rozvážného a odvedl ho bez jakéhokoli dalšího doporučení. Plancheta, jak se Pikarďan jmenoval, zlákal velkopanský zjev šlechtice, jehož považoval za svého budoucího pána. Proto byl mírně zklamán, když zjistil, že je místo sluhy už obsazené kolegou jménem Mousqueton, a když mu Porthos sdělil, že ve své domácnosti – ať jakkoli vznešené – nemůže mít dva sluhy a proto Planchet musí vstoupit do služeb pana d'Artagnana. Při obědě, který dával jeho nový pán a při placení vytáhl z kapsy hrst zlaťáků, však dospěl k názoru, že udělal terno a děkoval Bohu za to, že se dostal do služeb takového boháče. Tento pocit mu vydržel až do chvíle, kdy skončila hostina, jejímiž zbytky si Planchet vynahradil dlouhý půst. Když však večer stlal svému pánu lože, jeho růžové sny se rozplynuly. V bytě, který se skládal z předsíně a ložnice, byla jen jediná postel. Planchet spal v předsíni na pokrývce, kterou stáhl z d'Artagnanovy postele a bez níž se musel jeho pán napříště obejít.
Athos měl sluhu jménem Grimaud, kterého si vychoval velice zvláštním způsobem. Tento vznešený muž – totiž Athos – byl velice mlčenlivý. Za celých pět či šest let, co žil ve velmi důvěrném přátelství s Porthosem a Aramisem, viděli ho ti dva často se usmát, ale nikdy nebyli svědky toho, že by se doopravdy smál. Vyjadřoval se stručně a jasně, bez zbytečných slov a příkras. Hovořil pouze o faktech bez rozvádění podrobností.
Ačkoli bylo Athosovi necelých třicet let a byl velice hezký a ušlechtilý muž, nikdo o něm nevěděl, že by někdy měl milenku. O ženách zásadně nehovořil. Pouze nebránil, aby se o nich před ním mluvilo, i když bylo na něm vidět, že jsou mu tyto hovory, do nichž zasahoval pouze trpkými poznámkami a mizantropickými glosami, krajně nepříjemné. Jeho zdrženlivost, samotářství a nemluvnost z něj udělaly málem starce. Aby nemusel porušovat své zvyklosti, naučil Grimauda, aby ho poslouchal na pouhý pokyn rukou nebo pohyb rtů. Hovořil s ním jen ve zcela výjimečných případech.
Grimaud se bál svého pána jako ohně, a přitom k němu velice lnul a nesmírně ho obdivoval. Někdy v domnění, že dokonale pochopil jeho přání, udělal pravý opak. Tehdy Athos pokrčil rameny a aniž by se rozzlobil, Grimaudovi nabil. V oněch dnech trochu mluvíval.
Porthos, jak už víme, byl úplným opakem Athose. Mluvil nejen mnoho, ale navíc velmi nahlas, přičemž mu málo záleželo na tom, zda mu někdo naslouchá či nikoli. Mluvil proto, že mu to činilo potěšení a rád se poslouchal. Hovořil o všem možném kromě o vědách a dovolával se zakořeněného odporu, který prý má už od dětství vůči učeným lidem.
Nevypadal tak vznešeně jako Athos a vědomí inferiority v tomto ohledu mělo v prvních dobách jejich přátelství za následek, že byl k Athosovi nespravedlivý a snažil se nad něj vyniknout nádherou obleků. Athos však v prostém mušketýrském kabátci již jen tím, jak držel hlavu a jak si vykračoval, okamžitě zaujímal místo, které mu právem náleželo a odsunoval chvástavého Porthose do pozadí. Porthos si to vynahrazoval tím, že v předpokoji pana de Tréville i v Louvru mezi strážemi halasně vykládal o svých úspěších u žen, o nichž Athos naopak nikdy nehovořil. Právě nyní přešel ve vychloubání od úřednické elity k šlechtě, od manželky prokurátora k baronce a chyběla už jen nějaká cizí kněžna, která by o něj nesmírně stála.
Staré přísloví říká „Jaký pán, takový sluha". Přejděme proto od Athosova sluhy k sluhovi Porthosovu, od Grimauda k Mousquetonovi.
Mousqueton pocházel z Normandie a jeho pán mu změnil mírumilovné jméno Bonifác na zvučnější Mousqueton. Do služby k Porthosovi vstoupil pod podmínkou, že mu jeho pán bude poskytovat sice jen oděv a ubytování, obojí však skvělé. Kromě toho si vymínil, aby se mohl dvě hodiny denně věnovat činnosti, která mu měla zabezpečit všechny

ostatní potřeby. Porthos s těmito podmínkami souhlasil, protože mu plně vyhovovaly. Dával Mousquetonovi přešívat své staré oděvy i obnošené pláště a díky velice šikovnému krejčímu, který obracel staré hadry a dělal z nich nové, a jehož manželka byla v podezření, že chce Porthose přimět, aby zanechal aristokratických předsudků, Mousqueton se za svým pánem výborně vyjímal.
Aramis, jehož osobnost jsme již dostatečně poznali a jehož další vývoj budeme moci sledovat současně s vývojem charakteru jeho druhů, měl sloužícího, který se jmenoval Bazin. Vzhledem k očekávání, že jeho pán vstoupí jednoho krásného dne do služeb církve, chodil vždycky v černém, jak se sluší na sluhu příslušníka kněžského stavu. Narodil se v Berry před pětatřiceti až čtyřiceti lety, byl mírný, tichý a obtloustlý. Ve volných chvílích, které mu ponechával jeho pán, čítal nábožné knihy a když bylo třeba, připravoval obědy sice o málo chodech, avšak výborné. Jinak neviděl, neslyšel, nemluvil a byl skálopevně věrný.
Když nyní už známe aspoň povrchně pány i jejich sluhy, podívejme se na jejich obydlí.
Athos bydlil v ulici Férou, pár kroků od Lucemburského paláce. Jeho byt se skládal ze dvou velmi dobře zařízených malých pokojů v domě, jehož dosud mladá a opravdu hezká majitelka na něj marně dělala zamilované oči. Na stěnách tohoto skromného obydlí bilo do očí několik pozůstatků někdejší nádhery. Byl to například bohatě zlatem a stříbrem vykládaný meč, který podle tvaru pocházel z doby krále Františka I. (1494-1547, pozn. překl.) a jehož samotná rukojeť zdobená drahokamy mohla mít cenu dvou set pistolí. Přesto se Athos ani v dobách největší nouze nedal pohnout k tomu, aby ho zastavil nebo prodal. Po onom meči dlouhý čas toužil Porthos a byl by za něj schopen dán deset let života. Jednoho dne, když se chystal na dostaveníčko s jakousi vévodkyní, dokonce Athose požádal, aby mu ho půjčil. Athos beze slova vyprázdnil kapsy, sebral všechny šperky, měšce, jehlice i zlaté řetízky a všechno nabídl Porthosovi. O meči však řekl, že je přikován na svém místě a smí se z něj pohnout teprve tehdy, až bude opouštět byt jeho pán. Kromě meče měl Athos na stěně portrét urozeného pána z doby panování krále Jindřicha III. Dotyčný byl nesmírně elegantně oděný a na kabátu měl Řád svatého Ducha. Jistá podobnost rysů tváře s Athosovými naznačovala, že velmož na obraze, rytíř královského řádu, je jeho předkem.
Ve středu římsy krbu, který silně kontrastoval s ostatním zařízením pokoje, stála nádherná, zlatem vykládaná kazeta se stejným erbem, jaký byl na meči i na portrétu. Klíč od ní nosil Athos stále u sebe. Jednou ji však otevřel před zraky Porthose, který zjistil, že skříňka obsahuje pouze dopisy a dokumenty, zřejmě milostnou a rodinnou korespondenci.
Porthos obýval velmi prostorný, navenek velice přepychový byt v ulici U Starého holubníku. Kdykoli šel s některým známým pod jeho okny, v jednom z nichž vždycky stál Mousqueton ve skvělé livreji, zvedal hlavu a velkopanským pohybem ruky ukazoval: „Tady je moje sídlo.“ Nikdy ho však nikdo nezastihl doma a on sám nikdy nikoho k sobě nezval, takže nikdo nemohl zjistit, jaké skutečné poklady se skrývají pod vznešeným zevnějškem.
Aramisův nevelký příbytek se skládal ze salonku, jídelny a ložnice, vesměs v přízemí. Okna ložnice vedla do zelené a stinné zahrádky skryté před zraky sousedů. Jak bydlel d'Artagnan už víme a známe i jeho sluhu Plancheta.
D'Artagnan, od přírody velice zvědavý, jako ostatně bývají lidé s intrikánským nadáním, se všemožně snažil dovědět, kdo skutečně jsou Athos, Porthos a Aramis. Pod těmito válečnickými pseudonymy totiž každý z nich skrýval své pravé šlechtické jméno. Obzvlášť u Athose se dalo už zdaleka vycítit, že jde o velmože. Proto se d'Artagnan obrátil na Porthose, aby se dověděl něco o Athosovi a Aramisovi, a na Aramise, aby získal nějaké poznatky o Porthosovi.
Porthos však bohužel nevěděl o životě svého mlčenlivého druha nic víc než to, co mu o sobě řekl on sám. Athos se prý těžce zklamal v milostném životě a odporná zrada mu údajně otrávila život. O jakou zradu šlo, nikdo nevěděl.
Porthosův život – až na jeho pravé jméno, které znal stejně jako skutečná jména jeho přátel pouze pan de Tréville, bylo snadné poznat. Byl vychloubačný, netaktní a průhledný jako sklo. Pozorovatel by se mohl zmýlit jedině tehdy, kdyby věřil tomu, co o sobě říkal sám Porthos.
Zato Aramis, ač se zdálo, že nemá žádné tajnosti, byl jimi doslova nabitý. Na otázky týkající se jiných lidí odpovídal skoupě, a hovorům o své vlastní osobě se zásadně vyhýbal. Když se ho jednou d'Artagnan dlouho vyptával na Porthose a přitom se dověděl, co se šušká o milostných pletkách tohoto mušketýra s jistou kněžnou, chtěl také zjistit, co si má myslet o milostných dobrodružstvích samotného Aramise.
„A jak je to s vámi, milý příteli?“ zeptal se ho, „S vámi, který hovoříte o baronkách, hraběnkách a kněžnách těch druhých?“
„Odpusťte,“ přerušil ho Aramis, „hovořil jsem o tom jen proto, že o tom mluví sám Porthos, protože všechny ony historky vykládal nahlas přede mnou. Buďte však ubezpečen, milý pane d'Artagnane, že kdybych je měl z jiného zdroje nebo jestliže by mi je Porthos důvěrně svěřil, neměl by mlčenlivějšího zpovědníka než jsem já.“
„O tom nepochybuji,“ řekl mu na to d'Artagnan, „ale koneckonců mám za to, že vy sám se náramně dobře vyznáte v šlechtických erbech. Svým způsobem o tom svědčí vyšívaný šátek, jemuž vděčím za to, že se mi dostalo cti seznámit se s vámi.“
Tentokrát se Aramis nijak nepohoršil. Zatvářil se co nejmírněji a zcela přátelským tónem odpověděl:
„Nezapomínejte, milý příteli, že se chci stát služebníkem církve a proto se vyhýbám všemu světskému. Onen kapesník, který jste u mne viděl, mi nebyl svěřen, nýbrž ho u mne zapomněl jeden můj známý. Musel jsem ho sebrat, abych zabránil zkompromitování dotyčného i dámy, kterou miluje. Já sám nemám ani nechci mít milenku a řídím se v tomto ohledu velmi moudrým příkladem Athose, který rovněž žádnou nemá.“
„Vždyť ale, u všech čertů, nejste přece abbém, nýbrž mušketýrem!“
„Mušketýrem jsem pouze přechodně – par interim, jak říká pan kardinál – jsem jím proti své vůli. Srdcem však jsem služebníkem církve, to mi věřte. V době, když jsem měl být vysvěcen, měl jsem drobné nedorozumění s… Ale to vás nezajímá a já vás obírám o vzácný čas.“
„Vůbec ne, naopak, velice mě to zajímá,“ zvolal d'Artagnan, „a právě teď nemám nic na práci.“
„Ale já mám,“ odpověděl mu Aramis. „Musím se jít pomodlit, pak potřebuji složit několik veršů, o které mě požádala

paní d'Aiguillon a potom jít do ulice Saint-Honoré koupit líčidlo pro paní de Chevreuse. Vidíte, milý příteli, že jestli vás nic nehoní, já mám velice naspěch." S těmi slovy podal mladému druhovi s přátelským úsměvem ruku a rozloučil se s ním.
Ať se jakkoli snažil, nemohl se d'Artagnan o svých nových druzích nic víc dovědět. Proto se rozhodl věřit zatím tomu, co se o nich říká, a doufal, že v budoucnu získá spolehlivější a bohatší poznatky. Do té doby hodlal považovat Athose za Achilla, Porthose za Ajaxe a Aramise za Josefa.
Jinak vedli čtyři mladí lidé veselý život. Athos hrál – a vždycky měl smůlu. Nikdy si však nevypůjčil ani jediný sou od svých přátel, ačkoli jeho měšec byl jim naopak kdykoli k dispozici. Když někdy hrál na dluh, dal pokaždé vzbudit svého věřitele o šesté ráno, aby mu splatil dlužnou částku z předchozího večera.
V Porthosově jednání se projevovaly silné výkyvy. Ve dnech, kdy vyhrával, byl nadutý a oslňující, kdežto když prohrával, mizel beze stopy na několik dnů, načež se vracel pobledlý, pohublý ve tváři, ale v kapse mu zvonilo stříbro.
Aramis naproti tomu nehrál nikdy. Byl nejhorším mušketýrem a nejprotivnějším společníkem, jakého si lze představit. Pořád měl něco na práci. Někdy při obědě, když všichni ostatní, rozohnění vínem v nejlepší zábavě předpokládali, že se ještě zdrží dvě či tři hodiny u stolu, podíval se Aramis na hodinky, zvedl se s líbivým úsměvem ze židle a rozloučil se pod záminkou, že se musí jít poradit s učeným teologem. Jindy údajně odcházel domů psát nějakou vědeckou disputaci a prosil přátele, aby ho nevyrušovali.
Athos při tom míval na tváři okouzlující zádumčivý úsměv, který se dokonale hodil k jeho vznešenému zjevu, kdežto Porthos pil a zapřísahal se, že Aramis to nikdy nedotáhne dál než na vesnického faráře.
D'Artagnanův sluha Planchet se dokonale vžil do postavení, které mu přinesla šťastná náhoda. Dostával třicet sou za den a po celý měsíc se vracel do bytu veselý jako to ptáče a nemohl si svého pána vynachválit. Když začal do domácnosti v ulici Hrobařů foukat nepříznivý vítr, tj. když bylo čtyřicet pistolí od Ludvíka XIII. úplně nebo téměř zcela utraceno, začal Planchet s nářky, které Athos považoval za odporné, Porthos za nevkusné a Aramis za směšné. Athos d'Artagnanovi radil, aby toho darebáka propustil, Porthos navrhoval, aby mu nabil a Aramis prohlašoval, že pán má slyšet jen samou chválu o své osobě.
„Vám se to lehko řekne," odvětil d'Artagnan, „vám Athosi, který žijete v úplném mlčení s Grimaudem, jemuž zakazujete mluvit a proto od něj nikdy neslyšíte nic nemístného. Totéž platí o vás, Porthosi, který vydržujete velkolepou domácnost a pro svého sluhu Mousquetona jste pánembohem. Vy zase, Aramisi, jenž jste neustále zaneprázdněn studiem teologie, vštěpujete svému mírnému a nábožnému Bazinovi hluboký respekt. Co však mám dělat já, který nemám žádné postavení ani žádné příjmy, a nadto nejsem mušketýr, ba ani gardista? Jak mám získat Planchetovu náklonnost, jak mohu docílit, aby se mě bál a měl ke mně úctu?"
„To je těžká věc," odpověděli d'Artagnanovi jeho přátelé. „To je čistě vnitřní záležitost. Sluhové jsou jako ženy a je nutné cepovat je od samého začátku, aby byli takoví, jaké je chceme mít. Přemýšlejte o tom!"
D'Artagnan tedy přemýšlel a rozhodl se, že prozatím Planchetovi natluče a učinil to tak svědomitě, jak byl zvyklý dělat všechno ostatní. Když mu řádně nabil, zakázal mu opustit službu bez dovolení a dodal: „Vím, že mě budoucnost nezklame a že nevyhnutelně nastanou lepší časy. Když u mne zůstaneš, štěstí tě určitě nemine – a já jsem příliš dobrý pán, než abych dopustil, abys o ně přišel tím, že bych ti dovolil odejít."
Tímto způsobem jednání získal d'Artagnan u mušketýrů velký respekt pro svou politiku. Zapůsobil i na Plancheta a ten přestal hovořit o odchodu.
Čtyři mladí mužové začali brzy žít jeden jako druhý. Protože d'Artagnan přišel z venkova a rovnýma nohama vpadl do světa, který mu byl úplně cizí, neměl žádné vlastní návyky a brzy přejal zvyky svých přátel.
Vstávali v zimě kolem osmé, v létě o šesté hodině a nejdříve si chodili k panu de Tréville pro heslo a pro rozkazy. D'Artagnan sice nebyl mušketýr, ale přesto konal službu s dojemnou přesností. Sloužil pořád, protože stále doprovázel některého ze svých třech přátel. V paláci mušketýrů ho každý znal a považoval za dobrého kamaráda. Pan de Tréville, který ho ohodnotil na první pohled a pociťoval k němu opravdovou náklonnost, neustále se za něj přimlouval u krále.
Tři mušketýři si rovněž velice oblíbili nového mladého druha. Přátelství, které pojilo tyto čtyři muže a potřeba sejít se třikrát až čtyřikrát za den – ať již kvůli nějakému souboji, nějaké jiné záležitosti či prostě pro zábavu – nutily je pořád běhat za sebou jako stíny. Stále bylo tyto čtyři nerozlučné druhy vidět, jak se hledají od Lucemburského paláce po náměstí svatého Sulpicia nebo mezi ulicí U Starého holubníku a Lucemburkem.
Mezitím šly sliby pana de Tréville zdárně svou cestou, načež jednoho dne nařídil král panu rytíři des Essarts přijmout d'Artagnana za kadeta v rotě gardistů. D'Artagnan s povzdechem oblékl stejnokroj gard, který by byl třebas za cenu deseti let života vyměnil za kabátec mušketýra. Pan de Tréville mu slíbil, že toho může dosáhnout po dvouleté zkušební době, která by mohla být zkrácena, kdyby se d'Artagnanovi naskytla příležitost prokázat službu králi nebo vykonat nějaký vynikající čin. S tímto slibem d'Artagnan odešel a příštím dnem začal sloužit.
Teď došlo na Athose, Porthose a Aramise, aby chodili s d'Artagnanem, když byl ve službě. Tak získala rota pana rytíře des Essarts dnem d'Artagnanova přijetí ne jednoho, nýbrž čtyři muže.

VIII Dvorská intrika

Tak jako všechno na světě má svůj začátek, a také svůj konec, rozplynulo se i čtyřicet pistolí od Ludvíka XIII. Od toho dne nastaly čtyřem přátelům zlé časy. Nejdříve vydržoval společnost po jistý čas vlastními penězi Athos. Po něm následoval Porthos a díky jednomu svému obvyklému zmizení stačil krýt potřeby celé čtveřice téměř dva týdny. Pak přišel na řadu Aramis, který se tohoto úkolu ochotně ujal a sehnal několik pistolí údajně prodejem svých teologických knih.

Tehdy se tři mušketýři obrátili, jako obvykle, na pana de Tréville, a ten jim poskytl zálohu na žold. Ta však třem mušketýrům, kteří již byli silně zadluženi, a jednomu gardistovi, který ještě žádnou zálohu nedostal, nestačila nadlouho. Když zjistili, že jsou úplně v koncích, dali dohromady osm či deset pistolí a svěřili je Porthosovi, aby se s nimi pustil do hry. Ten však měl naneštěstí smolný den, všechno prohrál a navíc zůstal pětadvacet pistolí dlužen. To už přerostl nedostatek ve skutečnou nouzi. Vyhladovělí se potulovali v doprovodu sluhů po nábřežích i strážnicích a dávali se od všech známých zvát na oběd. Aramis totiž hlásal, že v době dostatku má každý zvát kdekoho na oběd, aby mu to pak dotyční v nouzi vynahradili.
Athos byl pozván čtyřikrát a pokaždé přivedl s sebou své přátele i se sluhy. Porthosovi se to podařilo pětkrát a také se vždycky podělil s ostatními. Aramis sehnal takových příležitostí osm. Byl to nesporně muž, který toho příliš nenamluvil, ale o to víc jednal.
D'Artagnan, který ještě v Paříži nikoho neznal, dokázal získat jen jedno pozvání na čokoládu k snídani od krajana kněze a na oběd od jednoho korneta gardy. Když přivedl ke knězi celou svou armádu, zhltli mu zásoby na celé dva měsíce. U korneta sice bylo všeho dost, ale podle Planchetových slov člověk jí jen jednou, i když jí hodně.
Tím, že opatřil jen půldruhého oběda (protože snídani u kněze bylo možné počítat jen za poloviční oběd), cítil se d'Artagnan silně zahanben vůči Athosovi, Porthosovi a Aramisovi, kteří se postarali o pravé hostiny. Měl dojem, že je svým přátelům na obtíž, a v mladické naivitě zapomínal, že živil všechny po celý měsíc. Tehdy začal jeho tvůrčí duch usilovně pracovat. Pomyslil si, že by tato čtveřice mladých, statečných, podnikavých a činorodých mužů měla mít jiný cíl než se okázale procházet, cvičit se v šermu a provádět více či méně duchaplné žertíky.
Čtyři muži jako oni, ochotní obětovat jeden pro druhého všechno – měšcem počínaje a vlastním životem konče – čtyři muži, kteří se ve všem navzájem podporují, nikdy před ničím necouvnou a samostatně nebo pospolu konají to, na čem se dohodli, čtyři paže schopné zasáhnout do všech čtyř světových stran nebo společně udeřit na jediné místo musí být s to proklestit si cestu k cíli, jehož chtějí dosáhnout, ať by byl sebenepřístupnější nebo sebevzdálenější. Určitě by byli schopni dokázat to buď skrytě nebo otevřeně, lstí nebo silou. D'Artagnan se jen divil, že na to dosud nepomyslili jeho druhové.
Zato on o tom uvažoval velice vážně. Právě si lámal hlavu přemýšlením, kterým směrem napnout tuto sílu, o níž byl přesvědčen, že její pomocí lze jako Archimedovou pákou nadzvednout celý svět, když někdo potichu zaklepal na dveře jeho bytu. Probudil proto Plancheta a poručil mu, aby šel otevřít.
Z toho, že d'Artagnan probudil Plancheta, naprosto nevyplývá, že snad byla noc nebo se dosud nerozednilo. Naopak – právě odbily čtyři. Dvě hodiny předtím žádal Planchet svého pána o oběd, a ten mu odpověděl rčením: „Kdo se dobře vyspí, jako by se najedl." A tak Planchet namísto oběda spal.
Teď uvedl muže značně všedního vzezření, který vypadal na měšťáka. Planchet by si byl rád namísto moučníku vyslechl nadcházející rozmluvu, ale návštěvník řekl d'Artagnanovi, že to, o čem s ním chce hovořit, je závažné a důvěrné a že s ním proto chce být o samotě.
D'Artagnan poslal Plancheta pryč a vybídl návštěvníka, aby se posadil. Několik okamžiků panovalo ticho a oba muži si jeden druhého prohlíželi, aby si učinili o sobě předběžnou představu. Poté d'Artagnan úklonem naznačil, že poslouchá.
„Slyšel jsem o panu d'Artagnanovi, že je velmi statečný mladý muž," začal host, „a tato pověst, které se právem těší, přiměla mne, že jsem se rozhodl svěřit se mu s tajemstvím."
„Tak jen mluvte, pane, mluvte," řekl d'Artagnan, který instinktivně zavětřil něco výnosného.
Návštěvník se opět odmlčel, načež pokračoval:
„Jsem ženatý, pane, a moje chytrá a hezká manželka se stará o královnino ložní prádlo. Oženili mě s ní před necelými třemi roky. Měla sice jen malé věno, ale jejím kmotrem a ochráncem je nosič královniny vlečky, pan de La Porte…"
„Dobrá, a co dál, pane?" zeptal se d'Artagnan.
„Co dál, co dál!" opakoval návštěvník. „Když včera ráno manželka odcházela z práce, byla unesena."
„A kdo vaši manželku unesl?"
„Jistě to nevím, ale na někoho mám podezření."
„Koho podezíráte?"
„Muže, který ji už delší dobu sleduje."
„U čerta!"
„Musím vám však říci, pane," pokračoval návštěvník, „že za tím vším vězí, jak jsem přesvědčen, spíš politika než láska."
„Spíš politika než láska?" opakoval d'Artagnan a zatvářil se velice zamyšleně.
„Jak to myslíte?"
„Nevím, jestli vám mám říci, co si o tom myslím…"
„Podívejte se, pane, upozorňuji vás, že se vás na nic neptám. Vy jste přišel za mnou, vy jste mi řekl, že mi hodláte svěřit nějaké tajemství. Dělejte tedy, jak uznáte za vhodné – pořád ještě máte možnost odejít."
„Ne, pane, nikoli, vypadáte na čestného mladého muže a budu vám důvěřovat. Domnívám se, že moje manželka nebyla unesena kvůli svým milostným záležitostem, ale kvůli milostným pletkám mnohem vznešenější dámy…"
„Ale, ale, snad ne kvůli pletkám paní de Bois-Tracy?" řekl d'Artagnan ve snaze vyvolat u svého hosta dojem, že je dokonale obeznámen s děním u dvora.
„Výše, pane, musíte výš!"
„Snad tedy paní d'Aiguillon?"
„Ještě výš!"
„Paní de Chevreuse?"
„Ještě výš, mnohem výš!"

„Snad ne tedy…?“ nedopověděl d’Artagnan.
„Ano, pane,“ přitakal vyděšený měšťák tak tiše, že ho sotva bylo slyšet.
„A s kým?“
„S kým jiným by to mohlo být než s vévodou…?“
„S vévodou?…“
„Ano, pane,“ přisvědčil návštěvník téměř neslyšitelně.
„Ale jak jste se to všechno dověděl?“
„Hm, jak to vím?“
„Ano, odkud to víte? Žádnou polovičatou důvěru, sice…“
„Vím to od manželky, pane, přímo od své manželky!“
„A kdo to řekl jí, od koho se to ona dověděla?“
„Od pana de La Porte. Řekl jsem vám přece, že je manželka kmotřenkou královnina důvěrníka pana de La Porte. Pan de La Porte ji dal do služeb Jejího Veličenstva proto, aby naše ubohá královna, kterou král zanedbává, kardinál špehuje a kdekdo zrazuje, měla aspoň někoho, komu by mohla důvěřovat.“
„Ale, ale, tady se něco rýsuje,“ ozval se d’Artagnan.
„Manželka za mou přišla před čtyřmi dny, pane. Jednou z podmínek naší manželské smlouvy je, že mě má navštěvovat dvakrát za týden. Protože mě manželka, jak jsem už měl tu čest vám povědět, velice miluje, přišla a sdělila mi, že v současné době má královna vážné obavy.“
„Opravdu?“
„Ano. Pan kardinál ji zřejmě pronásleduje a trápí víc než kdy dříve. Nemůže jí odpustit skandál se sarabandou. Víte přece o té příhodě?“
„Abych nevěděl!“ odpověděl d’Artagnan, který sice o tom neměl ani zdání, ale chtěl vypadat zasvěceně.
„To znamená, že už nejde jen o nenávist, ale o pomstu,“ pokračoval návštěvník.
„Skutečně?“
„A královna si myslí…“
„Co si myslí královna?“ zeptal se d’Artagnan.
„Myslí si, že někdo jejím jménem napsal a poslal vévodovi z Buckinghamu dopis.“
„Jménem královny?“
„Ano, aby ho přiměli přijet do Paříže a tady ho vlákali do nějaké pasti.“
„Co ale má, u sta hromů, s tím vším společného vaše manželka?“
„Ví se, jak je oddaná královně a chtějí ji buď od její paní odloučit, zastrašováním od ní vymámit tajemství Jejího Veličenstva, anebo ji přimět, aby jim sloužila jako špionka.“
„To je možné,“ řekl d’Artagnan, „znáte ale muže, který ji unesl?“
„Jak už jsem vám pověděl, myslím, že ho znám.“
„Jak se jmenuje?“
„Jeho jméno neznám, ale vím, že je to kardinálova stvůra, jeho zaprodanec.“
„Viděl jste ho někdy?“
„Ano, manželka mi ho jednou ukázala.“
„Je na něm něco zvláštního, podle čeho by bylo možné ho poznat?“
„Ano, zajisté. Je to pán vznešeného vzhledu, černovlasý, snědé pleti, má pronikavý pohled, bílé zuby a na skráni jizvu.“
„Jizvu na skráni,“ vykřikl d’Artagnan, „a k tomu bílé zuby, pronikavý pohled, snědou pleť a velkopanské vzezření – to je přece můj muž z Meungu!“
„Jak to, váš muž – co to povídáte?“
„Ano, ano, ale to nemá s naším případem nic společného. Ale ne, naopak, všechno se tím zjednodušuje. Jestli je váš muž totožný s mým, vykonám najednou dvojí pomstu. Kde bych ale toho člověka našel?“
„Nemám tušení.“
„Nevíte, kde bydlí?“
„To nevím. Jednou jsem vyprovázel manželku do Louvru a právě když se chystala vejít dovnitř, on odtamtud vycházel a manželka mě na něj upozornila.“
„U všech čertů!“ mumlal d’Artagnan. „Všechno je příliš nejasné. Od koho jste se dověděl o únosu manželky?“
„Od pana de La Porte.“
„Sdělil vám nějaké podrobnosti?“
„Nic bližšího nevěděl.“
„A nedověděl jste se něco od někoho jiného?“
„To ano. Dostal jsem…“
„Co jste dostal?“
„Já ale nevím, jestli to ode mne není příliš neopatrné.“
„Zase s tím začínáte, u sta hromů. Tentokrát vás však upozorňuji, že na to, abyste couvl, je už příliš pozdě.“
„Však já necouvám, sakra!“ zvolal d’Artagnanův návštěvník. Zaklel zřejmě proto, aby si dodal kuráže. „Ostatně, jako že se jmenuji Bonacieux…“
„Vy se jmenujete Bonacieux,“ skočil mu do řeči d’Artagnan.
„Ano, to je moje jméno.“
„Řekl jste ‚Jako že se jmenuji Bonacieux!‘ Promiňte, že jsem vás přerušil, ale mám dojem, že to jméno znám.“

„To je možné, pane. Jsem totiž váš domácí."
„Ale, ale," řekl d'Artagnan a poněkud povstal na pozdrav. „Tak vy jste můj domácí?"
„Ano, pane, ano. Bydlíte u mne tři měsíce a zřejmě pro zaneprázdnění důležitými úkoly jste mi zapomněl platit činži. Protože jsem vás ani jedenkrát neznepokojoval upomínáním, domníval jsem se, že oceníte mou ohleduplnost."
„Ale, milý pane Bonacieuxi," odpověděl mu d'Artagnan, „věřte, že jsem vám velice vděčný za způsob vašeho jednání a jak jsem řekl, mohu-li vám nějak posloužit…"
„Věřím vám, pane, opravdu vám věřím, jako že se jmenuji Bonacieux."
„Dopovězte tedy to, co jste mi začal vyprávět."
Pan domácí vytáhl z kapsy list papíru a podal ho d'Artagnanovi.
„Ale, ale, dopis!" řekl mladý muž.
„Dostal jsem ho dnes ráno."
D'Artagnan psaní otevřel a protože se začínalo stmívat, přistoupil k oknu. Pan Bonacieux šel za ním.
„Nehledejte svou manželku," četl d'Artagnan. „Až jí nebude zapotřebí, vrátíme vám ji. Jestliže se jakkoli pokusíte hledat ji, bude to váš konec."
„To je řečeno úplně jasně," pokračoval d'Artagnan. „Tak či onak je to však jen výhrůžka."
„Mě ale tahle výhrůžka děsí. Víte, pane, já nejsem vůbec bojovný a mám strach z Bastily."
„Ani já nestojím o Bastilu víc než vy," řekl d'Artagnan. „Kdyby šlo jen o ránu kordem, budiž."
„Ale já jsem v tom na vás spoléhal, pane."
„Opravdu?"
„Protože jsem vás vídal stále ve společnosti velmi vznešeně vypadajících mušketýrů a poznal jsem, že jsou to mušketýři pana de Tréville, a tedy nepřátelé kardinálovi, myslil jsem si, že vás potěší, když budete moci prokázat službu naší ubohé královně a provést něco Jeho Eminenci."
„To určitě."
„Potom jsem si vzpomněl, že když jste mi dlužen za tři měsíce nájem, o který jsem vás ani jedenkrát neupomínal…"
„Ano, ano, už jednou jste mi to řekl a já to považuji za skvělé."
„Dále jsem ochoten nikdy v budoucnu vás neupomínat, dokud mi prokážete tu čest a zůstanete u mne bydlet…"
„To je bezvadné."
„Navíc jsem ochoten nabídnout vám takových padesát pistolí v případě, že byste snad teď byl – ač to považuji za nepravděpodobné – v peněžní tísni."
„Výborně! Vy jste tedy boháč, vážený pane Bonacieuxi!"
„Popravdě řečeno, vede se mi dobře, pane. Obchodováním s galanterním zbožím a investováním jisté částky do poslední výpravy slavného mořeplavce Jeana Mocqueta jsem získal kapitál, který mi vynáší asi tak dva tisíce dukátů renty, takže chápete, pane, že… Ale, ale!" vykřikl náhle.
„Co se děje?" zeptal se d'Artagnan.
„Co to vidím?"
„Kde?"
„Na ulici, přímo proti vašim oknům, ve dveřním výklenku je muž v plášti."
„To je on!" zvolali najednou d'Artagnan i pan Bonacieux, protože oba současně poznali svého muže.
„Tentokrát mi ale neunikne!" vykřikl d'Artagnan, uchopil kord, v běhu ho tasil a vyřítil se z bytu. Na schodišti potkal Athose a Porthose, kteří ho přišli navštívit. Rozestoupili se a d'Artagnan mezi nimi prolétl jako šíp.
„Co se děje? Kam tak spěcháš?" zvolali oba mušketýři.
„Muž z Meungu!" odpověděl d'Artagnan a zmizel.
D'Artagnan už několikrát vyprávěl přátelům o střetnutí s neznámým mužem i o krásné cestující v kočáru, které onen muž předal nějaké důležité psaní. Athos se domníval, že d'Artagnan ztratil svůj doporučující dopis při šarvátce. Podle Athosova mínění by šlechtic nebyl schopen takové podlosti, jako je krádež dopisu – a z toho, jak neznámého popisoval d'Artagnan, s jistotou usoudil, že šlo o šlechtice. Porthos za tím vším viděl milostné dostaveníčko, které si domluvila dáma se svým kavalírem nebo kavalír s dámou, a do něhož rušivě zasáhl d'Artagnan se svým žlutým koněm. Aramis pravil, že takové záležitosti jsou záhadné a je lepší nesnažit se přijít jim na kloub.
Z několika slov, která slyšeli od d'Artagnana, když se řítil ven, oba mušketýři pochopili oč jde a usoudili, že až jejich mladý druh svého muže dostihne nebo ztratí z dohledu, určitě se vrátí do bytu. Proto šli dále a vstoupili do d'Artagnanova pokoje. Ten byl prázdný – pan domácí měl zřejmě strach z následků střetnutí mladého muže s neznámým a zcela v souladu s tím, jak chvíli předtím sám sebe charakterizoval, uznal za vhodné zmizet.

IX D'Artagnan se vybarvuje

Jak Athos a Porthos očekávali, po půlhodině se d'Artagnan vrátil. Ani tentokrát svého muže nedostihl; neznámý jako kouzlem zmizel. S taseným kordem v ruce proběhl d'Artagnan všemi okolními ulicemi, ale nenalezl nikoho, kdo by se podobal hledané osobě. Nakonec zkusil to, čím možná měl začít, to jest zaklepat na dveře, o něž se neznámý opíral. Nevedlo to však k ničemu. Ačkoli desetkrát či dvanáctkrát zabušil klepadlem, nikdo se zevnitř neozval. Hlukem přilákaní sousedé, kteří vyběhli do vchodů svých domů nebo se vykláněli z oken, d'Artagnana ujistili, že onen dům, jehož všechna okna a všechny dveře jsou zavřené, je už půl roku zcela neobydlený.
Zatímco d'Artagnan běhal po ulicích, připojil se k Athosovi a Porthosovi také Aramis, takže při návratu z neúspěšného stíhání zastihl mladý muž celou společnost pohromadě.
„Tak jak jsi pořídil?" zeptali se tři mušketýři svého druha, když vstoupil se zpoceným čelem a tváří zrůzněnou hněvem.

„To není možné!“ vykřikl d’Artagnan a hodil kord na postel. „Ten chlap je určitě vtělený ďábel! Zmizel jako přelud, jako duch, jako strašidlo!“
„Věříte ve zjevení?“ zeptal se Athos Porthose.
„Já věřím jen tomu, co jsem viděl na vlastní oči – a protože jsem nikdy žádné zjevení nespatřil, nevěřím v ně.“
„Bible nám přikazuje, abychom v ně věřili,“ řekl Aramis. „Saulovi se zjevil stín Samuelův – a nerad bych viděl, aby někdo tento článek víry zpochybňoval, Porthosi!“
„Ať je to jak chce, ať je to člověk nebo ďábel, tělo nebo duch, přízrak nebo skutečnost – ten člověk je mým prokletím, protože svým zmizením nás připravil o skvělý případ, na němž jsme mohli vydělat sto pistolí a možná i víc.“
„Jak to?“ řekli najednou Porthos a Aramis, kdežto Athos, věrný své tradiční nemluvnosti, se omezil na tázavý pohled.
„Planchete,“ přikázal d’Artagnan svému sloužícímu, který ve snaze zaslechnout něco z probíhajícího rozhovoru vstrčil hlavu do pootevřených dveří, „zajděte k mému domácímu, panu Bonacieuxovi a vyřiďte mu, aby nám poslal půl tuctu láhví beaugencyského vína, které mám nejraději.“
„To se podívejme! Snad nemáte u svého domácího otevřený úvěr?“ zeptal se Porthos.
„Ano, ode dneška – a buďte klidní, jestli bude víno špatné, pošleme si pro jiné.“
„Je třeba užívat, nikoli zneužívat,“ řekl kazatelsky Aramis.
„Vždycky jsem říkal, že je d’Artagnan nejchytřejší hlava z nás čtyř,“ pravil Athos a hned poté opět upadl do obvyklé mlčenlivosti.
„Ale podívejme se už, oč jde!“ vybízel Porthos.
„Ano,“ připojil se Aramis, „svěřte se nám za předpokladu, že tím, co řeknete, nebude dotčena čest některé dámy. V tom případě byste udělal líp, kdybyste si to nechal pro sebe.“
„Buďte bez obav. Tím, co vám povím, neutrpí ničí čest,“ odpověděl d’Artagnan, načež slovo za slovem vyprávěl přátelům, co se zběhlo mezi ním a jeho domácím, a že muž, který unesl manželku ctihodného pana Bonacieuxe, je totožný se šlechticem, s nímž měl d’Artagnan opletačky v hostinci U Svobodného mlynáře.
„Váš případ není špatný,“ řekl Athos poté, co znalecky ochutnal víno a dal pokývnutím hlavy najevo, že je shledal dobrým. „Říkáte, že je možné dostat od toho dobráka padesát až šedesát pistolí. Jen je třeba uvážit, zda padesát či šedesát pistolí stojí za to, dát pro ně v sázku čtyři životy.“
„Ale uvědomte si,“ zvolal d’Artagnan, „že tady jde o ženu, kterou unesli, vyhrožují jí a možná ji i mučí jen proto, že je věrná své paní!“
„Dejte si pozor, d’Artagnane, dejte si pozor!“ řekl Aramis. „Podle mého názoru si berete osud paní Bonacieuxové trochu příliš k srdci. Žena byla stvořena k naší zkáze a je zdrojem všech našich trampot.“
Při Aramisových slovech svraštil Athos obočí a hryzl si rty.
„Nedělám si starosti o paní Bonacieuxovou,“ namítl d’Artagnan, „nýbrž o královnu, kterou král zanedbává, kardinál pronásleduje a která vidí, jak jedna po druhé padají hlavy jejích přátel!“
„Proč ale miluje ty, které my nejvíce nenávidíme – Španěly a Angličany?“
„Španělsko je její vlast,“ odpověděl d’Artagnan, „a je úplně přirozené, že má ráda Španěly, děti své rodné země. Pokud jde o druhou námitku, kterou vůči ní vznášíte, slyšel jsem, že nemiluje Angličany, nýbrž jen jediného Angličana.“
„Musím uznat, že onen Angličan je skutečně sympatický. Nikdy jsem neviděl člověka vznešenějšího zevnějšku,“ řekl Athos.
„Navíc se mu nikdo nevyrovná v oblékání,“ dodal Porthos. „Byl jsem v Louvru v den, kdy rozhazoval perly. Sebral jsem dvě a dobře jsem je prodal po deseti pistolích. A co ty, Aramisi, znáš ho?“
„Tak jako vy, pánové, protože jsem byl jedním z těch, kdo ho zadrželi v amienské zahradě. Zavedl mě tam královnin štolba pan de Putange. Byl jsem tehdy v semináři a považoval jsem onen případ za krutý pro krále.“
„To by mi ovšem nezabránilo,“ řekl d’Artagnan, „kdybych věděl, kde vévoda Buckingham právě je, abych ho vzal za ruku a přivedl ho ke královně – třebas jen proto, abych dopálil pana kardinála, protože naším pravým, jediným a věčným nepřítelem je kardinál. Kdybychom mu mohli provést něco hodně nepříjemného, ochotně bych dal v sázku život.“
„Ten váš obchodník s galanterním zbožím vám pověděl, d’Artagnane, o královniných obavách, že sem pozvali Buckinghama pod falešnou záminkou?“ dotázal se Athos.
„Obává se toho.“
„Počkejte chvilku,“ řekl Aramis.
„Proč?“ zeptal se Porthos.
„Ale pokračujte! Snažím se vzpomenout si na podrobnosti.“
„Teď už jsem přesvědčen,“ pravil d’Artagnan, „že únos oné ženy souvisí s událostmi, o nichž hovoříme, a možná i s přítomností vévody Buckinghama v Paříži.“
„Náš Gaskoněc hýří nápady,“ řekl Porthos s obdivem.
„Velice rád ho poslouchám,“ dodal Athos. „Baví mě jeho nářečí.“
„Poslechněte si, pánové, tohle,“ zasáhl do hovoru Aramis.
„Tak mluvte, Aramisi!“ ozvali se sborem všichni tři přátelé.
„Včera jsem byl u jistého učeného doktora teologie, se kterým se občas radím o své vědecké práci…“
Athos se usmál.
„Bydlí v pusté čtvrti,“ pokračoval Aramis, „protože se mu tam líbí a vyžaduje to i jeho povolání. Ve chvíli, když jsem od něj odcházel…“ Zde se Aramis zarazil.
„Tak co?“ ptali se o překot jeho posluchači. „Co se stalo, když jste od něj vycházel?“
Zdálo se, že Aramis upadl do rozpaků jako člověk, který při lhaní náhle narazí na nepředvídanou překážku. Protože však

jeho tři přátelé na něj upřeně hleděli a dychtivě naslouchali, nemohl už couvnout.
„Onen doktor má neteř," pokračoval.
„Ale, ale, tak on má neteř!" přerušil Aramise Porthos.
„Je to velice vážená dáma," dodal Aramis.
Po těch slovech se dali všichni tři jeho přátelé do smíchu.
„Tak se podívejte! Jestli se mi budete smát nebo mi nebudete věřit, nic víc už vám neřeknu," prohlásil Aramis.
„Jsme věřící jako mohamedáni a mlčenliví jako hrob," chlácholil ho Athos.
„V tom případě pokračuji," pravil Aramis. „Tato neteř někdy navštěvuje svého strýce. Včera tam náhodou byla v téže době, co já, a musel jsem ji doprovodit k jejímu kočáru."
„No ne? Doktorova neteř má kočár?" skočil Aramisovi do řeči Porthos, jednou z jehož nectností byla neschopnost udržet jazyk za zuby. „Vy máte ale známosti, příteli!"
„Už jsem vás několikrát upozornil, Porthosi," odpověděl mu Aramis, „že jste velice netaktní a že vám to škodí u žen."
„Ale pánové, pánové," zvolal d'Artagnan, který začínal tušit, jaké je pozadí případu. „Je to vážná věc – a proto se snažme nechat žerty stranou. Pokračujte, Aramisi, pokračujte!"
„Znenadání ke mě přistoupil vysoký snědý muž uhlazeného vystupování… počkejte, vypadal jako ten váš člověk, d'Artagnane."
„Byl to možná on," řekl oslovený.
„Je to docela možné," pokračoval Aramis. „S odstupem asi deseti kroků ho doprovázelo pět či šest mužů. Dotyčný mi velice uctivým tónem řekl: ‚Pane vévodo a vy, paní,' obrátil se k dámě, která byla do mne zavěšená…"
„K doktorově neteři?"
„Mlčte už, Porthosi!" zasáhl Athos. „Už to s vámi není k vydržení."
„Nastupte laskavě do kočáru, nepokoušejte se o sebemenší odpor a zachovejte úplné ticho!" dokončil Aramis.
„Považoval vás za Buckinghama!" vykřikl d'Artagnan.
„Myslím, že ano," přitakal Aramis.
„A za koho měl tu dámu?" zeptal se Porthos.
„Domníval se, že je to královna," řekl d'Artagnan.
„Máte pravdu, je to tak," dodal Aramis.
„Tenhle Gaskoněc je učiněný ďábel – nic mu neujde," poznamenal Athos.
„Aramis se postavou i celkovým vzhledem opravdu poněkud podobá krásnému vévodovi," ozval se Porthos. „Přesto se mi zdá, že mušketýrský šat…"
„Měl jsem na sobě dlouhý a široký plášť," skočil mu do řeči Aramis.
„Cože? Plášť v červenci?" řekl nevěřícně Porthos. „Snad se doktor nebojí, aby vás někdo nepoznal?"
„Chápu ještě," vmísil se do hovoru Athos, „že by se dal špion zmýlit držením těla a vystupováním, ale tvář…"
„Měl jsem klobouk se širokou střechou," nedal mu dopovědět Aramis.
„Prokristapána," vykřikl Porthos. „Jakých bezpečnostních opatření je zapotřebí k studiu teologie!"
„Ale pánové, pánové," ozval se d'Artagnan, „neztrácejme čas žertováním, ale rozejděme se a dejme se do hledání kupcovy manželky. Ta je klíčem k celému případu."
„Cože? Opravdu si to myslíte, d'Artagnane? Žena tak nízkého společenského postavení?" namítl Porthos a s opovržením protáhl tvář.
„Je to kmotřenka královnina důvěrného komorníka La Porta. Copak jsem vám to ještě neřekl? Kromě toho je docela možné, že Její Veličenstvo tentokrát záměrně hledá opory tak nízko. Vysoce postavené hlavy jsou vidět zdaleka – a kardinál má náramně dobrý zrak."
„Tak dobrá," řekl Porthos. „Dohodněte se nejdřív s kramářem o ceně – a ať stojí za to!"
„To je zbytečné," odpověděl d'Artagnan. „Jsem přesvědčen, že když nám nezaplatí on, budeme bohatě odměněni odjinud."
V té chvíli se ozvaly na schodišti překotné kroky, dveře se s třeskem rozlétly a do místnosti, kde se čtyři druhové radili, vpadl d'Artagnanův domácí.
„Pomoc, pánové!" volal. „Zachraňte mě, pro smilování boží mě zachraňte! Přišli mě zatknout čtyři muži – zachraňte mě, spaste mě!"
Porthos a Aramis se zvedli.
„Počkejte okamžik!" zvolal na ně d'Artagnan a posunkem je vybídl, aby napůl tasené kordy zastrčili zpět do pochev.
„Počkejte, tady je zapotřebí víc obezřetnosti než odvahy."
„Ale přece," dal se slyšet Porthos, „přece nenecháme…"
„Necháte jednat d'Artagnana," nedal mu domluvit Athos. „Je nejchytřejší z nás všech, znovu to opakuji a za svou osobu prohlašuji, že ho poslouchám. Dělej, co uznáš za vhodné, d'Artagnane!"
V tom okamžiku se ve dveřích objevili čtyři gardisté. Když spatřili čtyři mušketýry stojící s kordy po boku, zaváhali, zda mají jít dál.
„Jen vstupte, pánové, vstupte," zval je d'Artagnan. „Tady jste u mne a my všichni jsme věrní služebníci krále a pana kardinála."
„Vy nám tedy, pánové, nebudete bránit ve splnění rozkazu, který jsme dostali?" zeptal se gardista, který vypadal na velitele skupiny.
„Naopak, pánové, kdyby bylo zapotřebí, tak vám pomůžeme."
„Co to povídá?" bručel Porthos.
„Ty jsi hlupák, Porthosi," zarazil ho Athos. „A buď zticha!"

„Vy jste mi ale slíbil…," ozval se úplně potichu nešťastný kramář.
„Můžeme vás zachránit jen když zůstaneme na svobodě," odpověděl mu rychle a téměř šeptem d'Artagnan. „Jestliže se postavíme na vaši obranu, seberou nás i s vámi."
„Mně se ale přece jen zdá…"
„Pojďte, pánové, pojďte," řekl nahlas d'Artagnan. „Nemám žádný důvod, abych toho pána bránil. Setkal jsem se s ním dnes poprvé – a to ještě při jaké příležitosti! Však vám to sám poví – přišel mě upomínat o činži! Je to pravda, pane Bonacieuxi? Odpovězte!"
„To je čistá pravda," vykřikl kupec. „Pán vám ale neříká, že…"
„Mlčte o mně, ticho o mých přátelích a hlavně ani slovo o královně, sice všechny zničíte, a sebe nezachráníte! Tak pojďte, pojďte pánové a odveďte si tohohle člověka!"
S těmi slovy strčil d'Artagnan úplně ohromeného Bonacieuxe do rukou gardistů a řekl přitom:
„Vy jste blázen, můj milý. Přijdete mě upomínat o peníze, mě mušketýra! Do vězení s ním, pánové, do vězení! Odveďte ho do žaláře a nechte ho pod zámkem co nejdéle. To mi poskytne čas k zaplacení dluhu."
Strážníci se rozplývali díky a odvedli svou kořist.
Když už byli na schodech, poklepal d'Artagnan jejich veliteli na rameno:
„Nepřipijeme si na zdraví – já na vaše a vy na moje?" řekl a naléval do dvou pohárů beaugencyské víno, za které děkoval štědrosti svého pana domácího.
„Bude mi velkou ctí," odpověděl velitel gardistů. „Vděčně přijímám."
„Tak tedy na zdraví, pane… jak se jmenujete?"
„Boisrenard."
„Na zdraví, pane Boisrenarde!"
„Na vaše zdraví, urozený pane – jaké je vaše jméno?"
„D'Artagnan."
„A především," zvolal d'Artagnan jako u vytržení, „na zdraví krále a kardinála!"
Kdyby bylo víno špatné, byl by snad mohl velitel gardistů pochybovat o d'Artagnanově upřímnosti. Víno však bylo dobré a proto byl pan Boisrenard spokojený.
„Co jste to tady spáchali za hanebnost?" ozval se Porthos, když se velitel hlídky připojil k svým podřízeným a čtyři přátelé se ocitli sami. „Fuj, taková hanba! Čtyři mušketýři nechají ve svém středu zatknout chudáka, který volá o pomoc! Šlechtic – a připíjí si s policajtem!"
„Porthosi," odpověděl mu Aramis, „Athos ti už řekl, že jsi hlupák – a já se připojuji k jeho názoru. Ty jsi, d'Artagnane, veliký muž a až budeš na místě pana de Tréville, požádám tě o přímluvu, abys mi pomohl stát se opatem."
„To snad není možné! Už se v tom nevyznám. Tak vy schvalujete, co tady d'Artagnan provedl?" řekl Porthos.
„To si myslím," odpověděl mu Athos. „Nejen to schvaluji, ale navíc mu k tomu blahopřeji."
„A teď, pánové," vzal si slovo d'Artagnan, aniž by se namáhal vysvětlovat své jednání Porthosovi, „teď je naším heslem ‚Všichni za jednoho a jeden za všechny', že?"
„Ale přece…" pokusil se ještě něco namítnout Porthos.
„Vztáhni ruku a přísahej!" okřikli ho Athos s Aramisem.
Po těch slovech Porthos po příkladu ostatních s tichým bručením vztáhl ruku, načež všichni čtyři společně opakovali po d' Artagnanovi: „Všichni za jednoho a jeden za všechny!"
„Tak je to správné. Teď se všichni rozejdeme domů," řekl d'Artagnan, jako kdyby celý život nedělal nic jiného než rozkazoval. „A pozor, protože od této chvíle jsme na štíru s kardinálem."

X Past na myši v sedmnáctém století

Vynález pasti na myši není ničím novým. Jakmile si vznikající lidská společnost vymyslela jakousi policii, vynalezla tato policie pasti na myši.
Co to je? Když byla v některém domě zadržena osoba podezřelá z nějakého zločinu, udržovalo se její zatčení v tajnosti a v první místnosti neustále číhala čtveřice nebo pětice mužů. Ti otevřeli dveře každému, kdo zaklepal, načež dotyčného zatkli. Tímto způsobem dostala policie během dvou či třech dnů pod zámek téměř všechny lidi, kteří chodili do dotyčného domu na návštěvu.
To tedy byla past na myši.
V takovou past byl proměněn příbytek pana Bonacieuxe a kdokoli se tam objevil, toho lidé pana kardinála zadrželi a vyslýchali. Protože do prvního poschodí, kde bydlel d'Artagnan, vedlo zvláštní schodiště, byli jeho návštěvníci ušetřeni jakékoli kontroly.
Chodili tam ostatně jen naši mušketýři. Každý se dal do pátrání na vlastní pěst, ale nikdo nic nenašel, nic nezjistil. Athos se dokonce vyptával pana de Tréville, kterého to vzhledem k obvyklé nemluvnosti ctihodného mušketýra silně udivilo. Pan de Tréville však nevěděl nic víc než to, že když se naposledy setkal s kardinálem, králem a královnou, vypadal kardinál velice ustaraně, král byl znepokojený a královniny zarudlé oči svědčily o dlouhém bdění nebo pláči. Tato poslední okolnost ho však nijak zvlášť neudivila, protože královna od svého sňatku bděla a plakala velice často. Pan de Tréville doporučil Athosovi, aby věrně sloužil králi a zejména královně. Současně ho požádal, aby totéž vyřídil svým přátelům.
D'Artagnan nevycházel z bytu. Svůj pokoj proměnil v pozorovatelnu. Z oken viděl na lidi, kteří přicházeli a byli zadrženi. Když pak z podlahy odstranil dlaždice a vytrhal parkety, dělil ho od pokoje v přízemí, kde se konaly výslechy, jen jednoduchý strop, takže slyšel všechno, co hovořili vyšetřující i vyslýchaní.

Při výsleších, jimž zpravidla předcházela důkladná osobní prohlídka zadržené osoby, kladli vyšetřující obvykle tyto otázky:
„Odevzdala vám paní Bonacieuxová něco pro svého manžela nebo pro někoho jiného?“
„Odevzdal vám pan Bonacieux něco pro svou manželku nebo pro nějakou jinou osobu?“
„Nesvěřili vám jeden nebo druhý něco ústně?“
Kdyby něco věděli, tak by se takhle neptali, říkal si d’Artagnan. A co se vlastně chtějí dovědět? Jestli není vévoda Buckingham v Paříži a zda se nesešel nebo se nemá sejít s královnou?
D’Artagnan se přiklonil k této možnosti, která podle toho, co slyšel, byla značně pravděpodobná.
Mezitím byla past v bytě pana Bonacieuxe v nepřetržitém provozu, právě tak jako d’Artagnanova bdělost.
Večer příštího dne po zatčení chudáka Bonacieuxe, krátce poté, co Athos odešel od d’Artagnana k panu de Tréville, když odbila devátá a Planchet začal svému pánovi odestýlat, ozvalo se zaklepání na dveře z ulice. Hned poté bylo slyšet, že se dveře otevřely a zase zavřely – někdo se dal zřejmě chytit do pasti. D’Artagnan byl skokem v rohu pokoje, kde byly vytrhané dlaždice, lehl si břichem na zem a poslouchal.
Brzy se ozvaly výkřiky a pak násilně tlumený nářek. O žádný výslech zatím nešlo.
„Hrom do toho,“ řekl si d’Artagnan, „mám dojem, že je to žena. Ti lumpové ji prohledávají, ona se brání a oni na ni jdou násilím.“ Přes svou obezřetnost se musel ze všech sil držet, aby nezasáhl do toho, co se dělo v přízemí pod ním.
„Já vám ale říkám, že jsem domácí paní tohohle domu, pánové. Říkám vám, že jsem paní Bonacieuxová a že jsem v královniných službách,“ křičela nešťastná žena.
„Paní Bonacieuxová!“ zamumlal d’Artagnan. „Že bych měl takové štěstí a našel tu, kterou všichni hledají?“
„Zrovna na vás tady čekáme,“ odpověděli pochopové.
Pak byl ženin hlas stále tlumenější a dřevěné obložení stěn drnčelo – dole zřejmě došlo k šarvátce – oběť se bránila tak, jak se může bránit žena čtyřem mužům.
„Pusťte mě, pánové, slito…“ ozval se naposledy naříkavý ženský hlas. Pak už bylo slyšet jen neartikulované zvuky.
„Dávají jí roubík a chtějí ji odvléct!“ vykřikl d’Artagnan a vyskočil, jako by ho někdo píchl šídlem. „Kde mám kord? Aha, tady. Planchete!“
„Prosím, pane.“
„Sežeň Athose, Porthose a Aramise. Jeden z nich bude jistě doma, a možná, že se už vrátili všichni tři. Vyřiď jim, ať si vezmou zbraně a přijdou sem. Ať si pospíší. Teď si vzpomínám, že Athos je u pana de Tréville!“
„Kam ale půjdete vy, pane? Kam?“
„Já se spustím s okna,“ zvolal d’Artagnan, „abych tam byl dřív. Ty dej na místo dlaždice, zameť podlahu, vyjdi dveřmi a běž tam, kam ti říkám.“
„Ale, můj pane, vždyť se zabijete!“ varoval ho Planchet.
„Mlč, hlupáku,“ křikl na něj d’Artagnan. Chytil se rukou za okenní římsu a spustil se s prvního poschodí, které naštěstí nebylo příliš vysoko. Seskočil na zem bez sebemenší oděrky. Hned pak zaklepal zvenčí na dveře a přitom si mumlal: „Teď se dám chytit do pasti já – a běda kočkám, které si něco začnou s takovou myší!“
Sotva zaznělo klepátko pod d’Artagnanovou rukou, hluk uvnitř utichl, ozvaly se kroky a někdo otevřel dveře, načež se mladý muž vřítil s kordem v ruce do bytu pana Bonacieuxe. Hned za ním se dveře samy opět zavřely – zřejmě byly na péro.
Tehdy ti, kdo ještě bydleli v nešťastném Bonacieuxově domě a nejbližší sousedé slyšeli pronikavé výkřiky, dupot, řinčení zbraní a hluk poraženého nábytku. Poté zvědavci, které vylákal lomoz k oknům, mohli spatřit, že se dveře otvírají a z nich nevycházejí, nýbrž vyletují jako vyplašení havrani čtyři muži v černém a zanechávají za sebou na zemi a na rozích nábytku peří svých křídel, tj. kusy oděvů a cáry plášťů.
Je třeba říci, že d’Artagnan zvítězil bez velké námahy, protože jen jediný ze čtyřech pochopů měl zbraň a nadto se bránil jen aby se neřeklo. Zbývající tři se sice pokoušeli utlouci mladého muže židlemi, stoličkami a hrnci, ale dvě či tři škrábnutí Gaskoňcovým kordem je jaksepatří vyděsila. Za pouhých deset minut bylo po všem a d’Artagnan zůstal pánem na bojišti.
Sousedé, kteří otevřeli okna s chladnokrevností, jež byla v oněch časech neustálých nepokojů a šarvátek pro Pařížany typická, je po úprku čtyřech mužů v černém zase pozavírali. Tušili, že v dané chvíli se už nebude nic dalšího dít. Navíc bylo již pozdě a v Lucemburské čtvrti se tehdy chodilo brzy spát.
D’Artagnan zůstal sám s paní Bonacieuxovou a obrátil se k ní. Ubohá žena byla zvrácená v křesle a napůl ve mdlobách. D’Artagnan si ji bleskurychle prohlédl. Byla to půvabná pětadvacetiletá až šestadvacetiletá brunetka s modrýma očima, mírně ohrnutým nosíkem, obdivuhodnými zuby a mramorovou pletí přecházející z růžového do opálového odstínu. Tím však končily znaky, podle nichž by ji bylo možné považovat za urozenou dámu. Ruce měla sice bílé, ale chyběla jim jemnost. Ani její nohy nenasvědčovaly tomu, že jde o šlechtičnu. D’Artagnan naštěstí dosud nevěnoval takovým podrobnostem pozornost.
Když si prohlížel paní Bonacieuxovou a dospěl až k nohám, spatřil ležet na zemi batistový kapesník. Jak už měl ve zvyku, zvedl jej a v jeho rohu poznal stejnou značku, kterou viděl na kapesníku, kvůli němuž se málem pobili s Aramisem. Protože od té doby měl k šátkům s vyšitým erbem nedůvěru, vložil ho beze slova do kapsy šatu paní Bonacieuxové.
Právě v tom okamžiku přišla mladá žena k sobě. Otevřela oči, ustrašeně se rozhlédla a zjistila, že je v pokoji sama se svým zachráncem. Usmála se na něj a vztáhla k němu ruce.
D’Artagnan zjistil, že má paní Bonacieuxová nejkrásnější úsměv na světě.
„Ó, pane,“ řekla, „vy jste mě zachránil. Dovolte, abych vám za to poděkovala.“
„Nemusíte mi děkovat, paní,“ odpověděl d’Artagnan. „Udělal jsem jen to, co by na mém místě učinil každý šlechtic.“

„Dobrá, pane, budiž. Doufám, že vám dokážu, že jste nepomohl nevděčnici. Co mi ale chtěli ti lidé, které jsem nejdřív považovala za zloděje? A proč tady není pan Bonacieux?“
„Ti lidé, paní, byli mnohem nebezpečnější než by mohli být zloději. Jsou to totiž agenti pana kardinála. Pokud jde o vašeho manžela, ten zde nemůže být, protože ho včera sebrali a odvedli do Bastily.“
„Cože? Můj manžel v Bastile?“ vykřikla paní Bonacieuxová. „Můj Bože, co provedl, chudák? On – vtělená nevinnost!“ Při těch slovech přelétl po tváři stále ještě vyděšené mladé ženy náznak úsměvu.
„Co provedl, paní?“ odvětil d’Artagnan. „Po mém soudu je jeho jediným provin ěním to, že má současně to štěstí i tu smůlu být vaším manželem.“
„Ale, pane, vy tedy víte…“
„Vím, že vás unesli, paní.“
„A kdo? Víte to? Jestli víte, tak mi to povězte!“
„Unesl vás asi čtyřiceti až pětačtyřicetiletý černovlasý muž snědé pleti s jizvou na levém spánku.“
„Ano, pane, je to tak. Jak se jmenuje?“
„Jeho jméno? To právě neznám.“
„A věděl manžel, že jsem byla unesena?“
„Ano, věděl. Oznámil mu to sám únosce dopisem.“
„A tuší, proč mě unesli?“ zeptala se paní Bonacieuxová s jistými rozpaky.
„Domnívám se, že za tím vším spatřuje váš manžel politické příčiny.“
„Zpočátku jsem o tom pochybovala, ale teď si to myslím tak jako on. Milý pan Bonacieux mě tedy ani na okamžik nepodezíral?…“
„Vůbec ne, paní. Velice se pyšnil vaší moudrostí a zejména vaší láskou.“ Po těch slovech přelétl po růžových rtech krásné mladé ženy podruhé téměř nepostižitelný úsměv.
„Jak se vám ale podařilo uprchnout?“ pokračoval d’Artagnan.
„Využila jsem chvilky, kdy mě nechali o samotě, a protože jsem od dnešního rána věděla, co vězí za mým únosem, spustila jsem se oknem po prostěradle a jelikož jsem se domnívala, že je manžel doma, přiběhla jsem sem.“
„Hledat u něj ochranu?“
„To ne. Věděla jsem, že ten ubohý dobrák není schopen mé bránit. Poněvadž nám však mohl pomoci v jiné záležitosti, chtěla jsem ho uvědomit…“
„O čem jste ho chtěla uvědomit?“
„To vám nemohu říct, protože to není moje tajemství.“
„Ale, paní,“ řekl d’Artagnan, „odpusťte, že ačkoli jsem pouhý gardista, nabádám vás k opatrnosti. Myslím si však, že tohle místo není právě vhodné k svěřování tajemství. Muži, které jsem zahnal, vrátí se určitě s posilou a jestli nás zde najdou, bude po nás veta. Poslal jsem vzkaz svým třem přátelům, ale kdo ví, jestli je posel zastihne doma.“
„Ano, ano, máte pravdu,“ zvolala paní Bonacieuxová. „Utečme, zachraňme se!“
S těmi slovy vzala d’Artagnana pod paždí a rychle ho táhla za sebou.
„Kam ale máme uprchnout, kam se uchýlit?“ zeptal se d’Artagnan.
„Nejdřív odejděme z tohohle domu a pak se uvidí.“
Poté mladá žena a d’Artagnan rychle prošli ulicí Hrobařů, zabočili do ulice Fossés-Monsieur-le-Prince a zastavili se teprve na náměstí svatého Sulpice.
„A co teď?“ zeptal se d’Artagnan. „Kam vás mám doprovodit?“
„Přiznám se, že jsem velice na rozpacích, co vám mám odpovědět,“ odvětila paní Bonacieuxová. „Měla jsem v úmyslu poslat po manželovi vzkaz panu de La Porte, abychom se od něj dověděli, co se událo v posledních třech dnech v Louvru a zda by pro mne nebylo nebezpečné tam přijít.“
„Panu de La Porte přece mohu vyřídit váš vzkaz já,“ řekl d’Artagnan.
„To jistě, jenže v Louvru pana Bonacieuxe znají a pustili by ho dovnitř, kdežto vás, bohužel, nezná nikdo a neotevřou vám.“
„To nic neznamená. Určitě máte u některé branky do Louvru známého portýra, který pak na smluvené heslo…“
Paní Bonacieuxová upřela oči na mladého muže.
„A kdybych vám to heslo svěřila,“ řekla po chvilce zaváhání, „zapomněl byste ho hned, jakmile byste ho použil?“
„Slibuji to na svou čest, na čest šlechtice,“ odvětil d’Artagnan s takovým důrazem, že jeho slib nepřipouštěl žádných pochybností.
„Dobrá, věřím vám. Zdá se, že jste čestný mladý muž. Možná, že vás čeká za vaši oddanost štěstí.“
„Nepotřebuji žádné sliby a svědomitě vykonám, co bude v mých silách, abych posloužil králi a zavděčil se královně,“ řekl d’Artagnan. „Disponujte proto se mnou jako s přítelem.“
„Kde ale necháte mezitím mne?“
„Nemáte někoho, ke komu by si mohl pan de La Porte pro vás přijít?“
„Ne, nechci se svěřit nikomu.“
„Počkejte,“ ozval se d’Artagnan. „Jsme kousek od Athosova bytu. Ano, to je ono.“
„Kdo je to Athos?“
„Můj přítel.“
„Co když je doma a spatří mě?“
„Není doma a až vás zavedu do jeho bytu, odnesu klíč.“
„A co bude, jestli se vrátí?“
„Nevrátí se, a kdyby přece jen přišel, řekli by mu, že jsem přivedl ženu a že dotyčná je v jeho bytě.“

„To mě ale bude silně kompromitovat, chápejte!“
„Co vám na tom záleží? Nikdo vás tady nezná. Jsme ostatně v situaci, ve které je třeba nechat určitá pravidla dobrého chování plavat!“
„Pojďme tedy k vašemu příteli! Kde bydlí?“
„V ulici Férou, pár kroků odtud.“
„Tak pojďme!“
Jak d’Artagnan předvídal, Athos nebyl doma. Mladý muž si jako obvykle vyzvedl klíč od Athosova příbytku, vystoupil po schodech a zavedl paní Bonacieuxovou do malého bytu, který jsme již popsali.
„Buďte tu jako doma,“ pobídl ji. „čekejte tady, zamkněte dveře zevnitř a nikomu neotvírejte, ledaže byste uslyšela takovéhle trojí zaklepání – dejte pozor!“ Poté dvakrát silně klepl rychle za sebou a pak po delší pauze slaběji potřetí.
„Dobrá, rozumím,“ řekla paní Bonacieuxová. „Teď je řada na mně, abych vám dala pokyny.“
„Poslouchám vás.“
„Zajděte k brance vedoucí do Louvru z ulice U Žebříku a ptejte se po Germainovi.“
„Dobrá. Co pak?“
„On se vás zeptá, co si přejete, načež mu odpovíte dvěma slovy: Tours a Brusel. Hned vám bude k službám.“
„Co mu mám říci?“
„Aby přivedl královnina komorníka pana de La Porte.“
„A až ho najde a pan de La Porte přijde?“
„Pošlete ho za mnou.“
„Dobrá, a kde a kdy vás zase uvidím?“
„Opravdu vám záleží na tom, abyste se opět se mnou setkal?“
„Ovšem.“
„Dobrá, nechte to na mně a buďte bez starosti!“
„Spoléhám na vaše slovo.“
„Spolehněte se!“
D’Artagnan paní Bonacieuxovou pozdravil, vrhl na ni ten nejzamilovanější pohled, který dokázal soustředit na její drobnou postavu, a odešel. Když scházel po schodech, slyšel, že se dveře za ním zavřely a byly zamčeny na dva západy. Za několik okamžiků dorazil k Louvru. Když vcházel do branky z ulice U Žebříku, odbíjela právě desátá. Všechno, co jsme právě vylíčili, trvalo přibližně pouhou půlhodinu.
Další události proběhly tak, jak řekla paní Bonacieuxová. Na smluvené heslo se Germain uklonil a deset minut poté přišel do vrátnice pan de La Porte. D’Artagnan ho velice stručně informoval o tom, co se stalo, a sdělil mu, kde je paní Bonacieuxová. La Porte si dvakrát překontroloval správnost adresy a kvapně odešel. Po necelých deseti krocích se však vrátil.
„Mladý muži, dám vám radu.“
„Jakou?“
„Z toho, co se právě stalo, byste mohl mít nepříjemnosti.“
„Myslíte?“
„Ano. Máte nějakého známého, kterému se pozdí hodiny?“
„A co s tím?“
„Zajděte k němu, aby mohl dosvědčit, že jste byl v půl desáté u něj. U soudu se tomu říká alibi.“
D’Artagnan uznal La Portovu radu za moudrou, vzal nohy na ramena, přiběhl do paláce pana de Tréville, ale nešel jako všichni ostatní salonem, nýbrž požádal, aby mohl jít přímo do kapitánovy pracovny. Protože býval v paláci častým hostem, bylo jeho žádosti bez obtíží vyhověno a komorník šel panu de Tréville oznámit, že jeho mladý krajan žádá o zvláštní slyšení, protože mu potřebuje sdělit něco důležitého. Pět minut poté se pan de Tréville d’Artagnana ptal, co pro něj může učinit a čemu vděčí za jeho návštěvu v tak pozdním čase.
„Odpusťte, pane,“ odvětil d’Artagnan, který využil okamžiku, kdy byl v pracovně sám, a posunul ručičky nástěnných hodin o tři čtvrtě hodiny nazpět, „ale protože je teprve za pět minut půl desáté, myslel jsem si, že k vám ještě mohu přijít.“
„Cože? Za pět minut půl desáté?“ zvolal pan de Tréville a pohlédl na své hodiny. „To není možné!“
„Jen se podívejte, pane,“ řekl d’Artagnan. „Tady vidíte.“
„Máte pravdu,“ odpověděl pan de Tréville. „Myslel bych si, že už je víc. Ale co si ode mne přejete?“
Teď začal d’Artagnan panu de Tréville sáhodlouze vykládat o královně. Řekl mu, že má o Její Veličenstvo vážné obavy a vyprávěl, co slyšel o kardinálových plánech proti Buckinghamovi. Hovořil o tom všem tak klidně a přesvědčivě, že tím pana de Tréville oklamal – tím spíš, že kapitán sám zjistil, jak už víme, že se mezi kardinálem, králem a královnou děje něco mimořádného.
Když odbíjela desátá, d’Artagnan odcházel. Pan de Tréville mu poděkoval za informace, doporučil mu, aby měl stále na srdci službu králi a královně, a vrátil se do salonu. Když d’Artagnan došel až k patě schodiště, vzpomněl si, že nahoře zapomněl hůl. Vyběhl proto do prvního poschodí, vstoupil do kapitánovy pracovny a jediným pohybem prstu nastavil ručičky nástěnných hodin na správný čas, aby nazítří nemohl nikdo zjistit, že se s nimi nějak manipulovalo. Teď měl jistotu, že má svědka, který může dokázat jeho alibi. Sešel se schodů a brzy se ocitl na ulici.

XI Zápletka se zauzluje

Po návštěvě u pana de Tréville zamířil d’Artagnan v hlubokém zamyšlení k domovu.

Nač asi myslel d'Artagnan, když v zadumání odbočil ze své cesty, díval se na hvězdy na nebi, střídavě vzdychal a usmíval se?
Myslel na paní Bonacieuxovou. Pro mušketýrského učedníka představovala mladá žena téměř ideál milenky. Byla krásná, tajemná a zasvěcená do tajností dvora, což dodávalo jejím líbezným rysům kouzelné vážnosti. Zdálo se, že není necitelná, což neodolatelně přitahuje nezkušené milovníky. Nadto ji d'Artagnan vyrval z rukou pochopů, kteří ji chtěli prohledávat a týrat. Tato služba vyvolala mezi ní a jím pocit vděčnosti, který velice snadno nabývá něžnějšího rázu. Sny letí na křídlech fantazie závratnou rychlostí a d'Artagnan užuž viděl, jak k němu přichází posel od mladé ženy a odevzdává mu lístek s pozváním na dostaveníčko, zlatý řetízek nebo briliant. Již jsme se zmínili, že mladí šlechtici přijímali bez rozpaků dary od svého krále. Je třeba dodat, že v oné době lehké morálky se v tomto ohledu nikterak neostýchali ani vůči svým milenkám, které jim dávaly cenné předměty, jako by chtěly bojovat proti nestálosti jejich citů solidností svých darů.
Tehdy mladí muži bez uzardění dělali kariéru prostřednictvím žen. Ty, které byly pouze hezké, dávaly svou krásu. Odtud bezpochyby pochází rčení „La plus belle fille du monde ne peut donner que ce qu'elle a" – nikdo nemůže dát víc než má. Bohaté ženy k tomu přidávaly peníze a bylo by možné uvést značný počet hrdinů této galantní epochy, kteří by nezískali ani ostruhy, ani vítězství v bojích, nebýt více či méně naditého měšce, který jim připjala k hrušce sedla jejich milenka.
D'Artagnan neměl nic. Zdráhavost venkovana – onen slaboučký nátěr, pomíjivý květ či pyl broskve – zmizela pod vlivem nepříliš mravopočestných rad, které dostával od svých třech přátel. V souladu s podivným zvykem oné doby připadal si v Paříži jako na válečném tažení – o nic víc a o nic méně než někde ve Flandrech. Tam byl nepřítelem Španěl, a v Paříži žena. Všude se muselo bojovat proti nepříteli a vymáhat válečné kontribuce.
Je však třeba přiznat, že právě tehdy d'Artagnana poháněl ušlechtilejší a nezištnější cit. Pan Bonacieux mu sice řekl, že je zámožný a bylo nabíledni, že v rodině takového hlupáka vládne peněz manželka, ale to nijak neovlivnilo city, které v mladém muži vznítil zjev paní Bonacieuxové. Počínající lásce, která z onoho citu vyrostla, bylo prospěchářství téměř úplně cizí. Výrazu „téměř" zde užívám proto, že je-li mladá, krásná, půvabná a oduševnělá žena navíc bohatá, nijak to nebrání vzniku lásky, ale naopak pomáhá.
Se zámožností úzce souvisí možnost dopřát si množství drobnůstek a aristokratických zvyklostí, které přispívají ke kráse. Jemná sněhobílá punčoška, hedvábné šaty, krajkový šátek, na nohou hezký střevíček a pestrá stuha ve vlasech neučiní z šeredné ženy hezkou, ale z hezké ženy udělají krasavici, nemluvě o rukou, které tím vším získávají. Jestliže mají ruce, zejména ruce žen, zůstat krásné, musí být nečinné.
D'Artagnan, o jehož majetkových poměrech jsme už hovořili, nebyl milionářem. Chtěl se jím sice stát, ale doba, kterou si pro tento obrat k lepšímu stanovil, byla ještě značně vzdálená. Zatím však, jak je trapné, když milovaná žena touží po tisíci oněch drobností, které činí ženy šťastnými, a on jí nemůže tuto spoustu maličkostí poskytnout! Když je žena bohatá a milenec chudý, opatří si sama to, co jí není s to dát on. I když si to zpravidla pořídí za peníze manžela, jen ve zcela vzácných případech sklidí za to vděk on.
D'Artagnan, který hodlal být tím nejněžnějším milencem, byl zatím pouze velice oddaným přítelem. Při spřádání milostných plánů, v nichž hrála hlavní úlohu manželka jeho pana domácího, nezapomínal na své přátele. Hezká paní Bonacieuxová byla ženou, s níž by se mohl procházet po pláni svatého Diviše nebo na saintgermainském tržišti ve společnosti Athose, Porthose a Aramise, kterým by se s ní rád pochlubil. Při dlouhých procházkách pak člověku vytráví – d'Artagnan to již jistou dobu pociťoval. Daly by se uspořádávat roztomilé večeřičky, při nichž by se dotýkal z jedné strany ruky přítele a z druhé milenčiny nohy. Nakonec, kdyby nastaly zlé časy, mohl by se d'Artagnan stát v kritických chvílích zachráncem svých přátel.
A co pan Bonacieux, kterého d'Artagnan vehnal do rukou policistů, nahlas se ho zřekl, a potichu mu slíbil, že ho zachrání? Je třeba přiznat, že na něj mladý muž vůbec nepomyslel, a i když si na něj přece jen vzpomněl, vždycky si řekl, že je dobře, že je tam, kde je. Láska je ze všech vášní nejsobečtější.
Jestli však na svého pana domácího zapomněl d'Artagnan, nebo se tváří, jako by na něj zapomněl pod záminkou, že neví, kam ho stráž odvedla, my na něj nezapomínáme a víme, kde je. Prozatím se však budeme řídit příkladem zamilovaného Gaskoňce a k ctihodnému obchodníkovi s galanterním zbožím se vrátíme až později.
D'Artagnan pohroužený do představ o příštích milostných dobrodružstvích, mluvil sám k sobě nebo se usmíval na hvězdnou oblohu. Šel ulicí Cherche-Midi, nebo jak se jí tenkrát říkalo Chasse Midi. Protože byl ve čtvrti, v níž bydlel Aramis, dostal nápad navštívit ho a sdělit mu, proč k němu poslal Plancheta se vzkazem, že má hned přijít do d'Artagnanova bytu. Kdyby byl totiž Planchet zastihl Aramise doma, byl by mušketýr nepochybně běžel do ulice Hrobařů, a jestli tam nenalezl nikoho kromě snad svých dvou druhů, neví ani on, ani Athos a Porthos, co se vlastně děje. D'Artagnan si řekl, že je třeba celý ten zmatek objasnit.
V hloubi duše se přitom těšil, že se mu tak naskýtá příležitost hovořit o hezké mladé paní Bonacieuxové, které už měl ne-li plné srdce, tedy plnou hlavu. Od toho, kdo se poprvé zamiloval, se nedá čekat diskrétnost. Ruku v ruce s první láskou se dostavuje tolik radosti, že musí překypět, jestliže se jí nemá milující muž zalknout.
V Paříži byla již dvě hodiny tma a ulice začínaly pustnout. Všechny hodiny v předměstí Saint-Germain odbíjely jedenáctou a bylo pěkné počasí. D'Artagnan šel uličkou v místech, kde dnes vede ulice d'Assas a ve vzduchu cítil vůni, kterou přinášel vítr z Vaugirardské ulice a ze zahrad osvěžených večerní rosou a nočním vánkem. Zdáli sem doléhal zavřenými okenicemi několika krčem roztroušených na planině tlumený zpěv pijáků. Na konci uličky odbočil d'Artagnan vlevo. Dům, ve kterém bydlel Aramis, stál mezi ulicemi Cassette a Servandoni.
D'Artagnan právě minul ulici Cassette a již rozeznával vrata přítelova domu zakrytá houštím javorů a klematisů, které vytvářely nad vchodem mohutné loubí. V té chvíli spatřil vycházet z ulice Servandoni jakýsi stín. Byla to postava zahalená v plášti, kterou d' Artagnan nejprve považoval za muže. Podle malého vzrůstu, lehkosti chůze a drobných

kroků však brzy poznal, že jde o ženu. Navíc působila dotyčná dojmem, že si není tak jistá, zda je u domu, který hledá – rozhlížela se, aby se orientovala, zůstávala stát, vracela se nazpět a znovu přicházela blíže. D'Artagnan byl zvědav, co bude dál.
„Co kdybych jí nabídl své služby?" napadlo ho. „Podle chůze se zdá, že je mladá – a možná je i hezká. V tuto hodinu nevychází žena na ulici z jiného důvodu, než aby se sešla s milencem. Hrom do toho! Kdybych jí zkazil dostaveníčko, byl by to špatný začátek navázání známosti!"
Mezitím přicházela mladá žena stále blíž, přitom počítala domy a okna, což ostatně nebyla nijak dlouhá ani nesnadná záležitost. V této části ulice byly jen tři paláce a do ulice vedla pouze dvě okna – jedno ze stavení sousedícího s domem, v němž bydlel Aramis, a druhé bylo přímo okno Aramisova příbytku.
„U čerta," řekl si d'Artagnan, který si vzpomněl na neteř učeného teologa. „Byla by to švanda, kdyby tahle opožděná holubička hledala dům našeho přítele. Ale, přisámbůh, je to docela možné. Tak, milý Aramisi, tentokrát chci mít jasno!"
Pak se d'Artagnan co nejvíce přikrčil a zalezl do nejtemnějšího kouta ulice u kamenné lavičky v hloubi výklenku.
Žena mezitím pokračovala v chůzi. Kromě lehkosti kroků, které ji prozradily, ozvalo se její lehké zakašlání svědčící o vysokém hlasu. D'Artagnan se domníval, že to byl smluvený signál.
Hned poté – buď proto, že dotyčná dostala na zakašlání odpověď znamením, které rozptýlilo její pochybnosti, anebo bez cizí pomoci poznala, že je u cíle, rázně přistoupila k oknu Aramisova pokoje a třikrát zaklepala ve stejných intervalech na okenici.
„Tak přece jde k Aramisovi," zamumlal pro sebe d'Artagnan. „Jen počkejte, pane pokrytče! Teď jsem vás načapal, jak studujete teologii!"
Sotva doznělo trojí zaklepání, otevřelo se vnitřní křídlo a za ním se objevilo světlo.
„Ale, ale, to jsou mi věci!" řekl si d'Artagnan. „Vida, návštěva byla očekávaná. Teď se okenice otevře a dáma tam vstoupí."
K velkému d'Artagnanovu údivu však zůstala okenice zavřená a světlo, které se na okamžik objevilo, opět zhaslo, načež se všechno ponořilo do tmy.
D'Artagnan usoudil, že to nemůže trvat dlouho a s očima na stopkách a nastraženýma ušima sledoval, co se bude dít. Měl pravdu. Za několik okamžiků se ozvaly zevnitř dva rychle po sobě následující údery na okenici. Mladá žena stojící na ulici odpověděla jedním klepnutím a okenice se pootevřela.
Snadno si lze představit, jak lačně d'Artagnan to všechno zrakem i sluchem sledoval. Světlo se naneštěstí přestěhovalo do jiné místnosti, ale zrak mladého muže si již přivykl na temnotu. Navíc prý oči Gaskoňců dokáží – aspoň se to říká – vidět ve tmě jako oči kočičí.
Tehdy d'Artagnan spatřil, že mladá žena vytáhla z kapsy něco bílého a rychle to rozestřela. Byl to šátek a neznámá ukázala jeho roh svému protějšku za oknem. D'Artagnan si vzpomněl na šátek, který nalezl u nohou paní Bonacieuxové i na ten, který vypadl z kapsy Aramisovi. Co asi, u všech čertů, ten šátek znamená?
Z místa, kde stál, d'Artagnan neviděl do tváře muže, kterého určitě považoval za Aramise. Jeho zvědavost nabyla vrchu nad opatrností. Využil okamžiku, kdy oba rozmlouvající zřejmě věnovali pozornost šátku, opustil svůj úkryt a bleskurychle přeběhl po špičkách k rohu zdi, kde se přitiskl a odkud měl dokonalý výhled do Aramisova příbytku.
Když se tam dostal, málem vykřikl překvapením. Osobou, s níž pozdní návštěvnice hovořila, nebyl Aramis, nýbrž žena. D'Artagnan sice rozeznal obrysy jejího oděvu, ale do tváře jí neviděl.
V tom okamžiku vytáhla žena, která byla v Aramisově pokoji, z kapsy druhý šátek a vyměnila si ho s návštěvou za oknem. Pak si obě řekly několik slov a okenice se zavřela. Žena, která stála venku, se obrátila a prošla pouhé čtyři kroky od d'Artagnana. Sice si stáhla kapuci pláště, ale bylo už pozdě – d'Artagnan poznal paní Bonacieuxovou.
Paní Bonacieuxová! Podezření, že by to mohla být ona, prolétlo d'Artagnanovi hlavou už ve chvíli, kdy vytáhla z kapsy šátek. Jak je však možné, že paní Bonacieuxová, která poslala pro pana de La Porte, aby ji odvedl do Louvru, běhá sama o půl dvanácté v noci po Paříži a vydává se v nebezpečí, že bude podruhé unesena?
Muselo to mít určitě nějakou velice závažnou příčinu. A co jiného může být důležitého pro pětadvacetiletou ženu, než láska?
Podstupovala však takové nebezpečí ve vlastním zájmu nebo pro někoho jiného? Tuto otázku si kladl mladý muž, jemuž démon žárlivosti hlodal v srdci jako by už byl jejím opravdovým milencem.
Zbývala prostá možnost zjistit, kam paní Bonacieuxová míří, totiž sledovat ji. Bylo to tak nabíledni, že se d'Artagnan této možnosti bez váhání instinktivně chopil.
Když však paní Bonacieuxová spatřila mladého muže, který se odlepil ode zdi jako socha z výklenku, a zaslechla za sebou jeho kroky, tlumeně vykřikla a dala se na útěk.
D'Artagnan běžel za ní. Dohonit ženu, které vadí v běhu plášť, je snadné. Dostihl ji v třetině ulice, po níž se pustila. Ubožačka byla u konce sil – ne fyzickým vyčerpáním, nýbrž z hrůzy, a když jí d'Artagnan položil ruku na rameno, klesla na koleno a přidušeným hlasem zvolala:
„Můžete mě zabít, ale nic vám neřeknu!"
D'Artagnan ji zvedl tak, že ji obejmul kolem pasu. Protože však poznal, že je jí na omdlení, snažil se ubezpečit ji o své oddanosti. Samo ujišťování by však paní Bonacieuxovou nijak neuklidnilo, protože mohlo být provázeno těmi nejčernějšími úmysly. Rozhodující byl hlas, který ona slova pronášel. Měla dojem, že ho poznává. Otevřela oči a pohlédla na muže, který ji tak poděsil. Když zjistila, že je to d'Artagnan, radostí vykřikla:
„Ach, to jste vy? Zaplať pánbůh!"
„Ano, jsem to já, a Bůh mě seslal, abych nad vámi bděl."
„A jen proto jste mě sledoval?" zeptala se s koketním úsměvem mladá žena, v níž začínala znovu nabývat vrchu poněkud uštěpačná povaha a jejíž obavy pominuly ve chvíli, kdy v muži, kterého považovala za nepřítele, poznala

svého nového spojence.
„Ne," odpověděl d'Artagnan, „přiznám se bez mučení, že nikoli. Do cesty mě vám přivedla náhoda – viděl jsem ženu klepat na okno jednoho ze svých přátel…"
„Jednoho z vašich přátel?" skočila mu do řeči paní Bonacieuxová.
„Ovšem. Aramis je jedním z mých nejbližších přátel."
„Aramis? Kdo je to?"
„Ale, ale, chcete mi snad namluvit, že neznáte Aramise?"
„To jméno slyším poprvé."
„A také poprvé přicházíte k tomuhle domu?"
„Ovšem."
„Nevěděla jste, že v něm bydlí mladý muž?"
„Ne."
„Mušketýr?"
„Vůbec ne."
„Tedy jste nepřišla za ním?"
„V žádném případě. Ostatně jste přece viděl, že osobou, se kterou jsem hovořila, byla žena."
„To je pravda, ale ta žena je přítelkyní Aramise."
„O tom nic nevím."
„Vždyť u něj bydlí."
„Do toho mi nic není."
„Kdo je to?"
„Ach, to není moje tajemství."
„Jste okouzlující, milá paní Bonacieuxová, ale současně jste tou nejtajuplnější ženou…"
„Ubírá mi to snad na ceně?"
„Nikoli, jste naopak rozkošná."
„Tak mi tedy nabídněte rámě!"
„Velice rád. A co dál?"
„Teď mě doprovoďte!"
„A kam?"
„Tam, kam mám namířeno."
„Kam ale jdete?"
„To uvidíte, protože mě opustíte u dveří domu."
„Bude třeba, abych na vás čekal?"
„To by bylo zbytečné."
„Vrátíte se sama?"
„Možná ano, možná ne."
„Bude osoba, která vás pak bude provázet, muž anebo žena?"
„To ještě nevím."
„Ale já se to dovím."
„Jak to?"
„Budu čekat, abych vás viděl vycházet."
„V tom případě sbohem!"
„Proč? Jak to?"
„Už vás nepotřebuji."
„Vy jste ale žádala…"
„Ano, chtěla jsem pomoc šlechtice, a ne, aby mě sledoval špion!"
„To je trochu tvrdé slovo!"
„Jak se říká těm, kteří sledují někoho proti jeho vůli?"
„Že jsou nediskrétní," odpověděl d'Artagnan.
„To slovo je příliš mírné."
„Co se dá dělat, paní, vidím, že musím udělat všechno, co si přejete."
„Proč jste se zbavil zásluhy udělat to hned?"
„Není snad pokání záslužné?"
„Vy se doopravdy kajete?"
„Sám nevím. Slibuji vám však, že udělám všechno, co budete chtít, jestli mi dovolíte, abych vás doprovodil až k vašemu cíli."
„A pak odejdete?"
„Ano."
„Nebudete mě špehovat, až budu odcházet?"
„Nebudu."
„Dáváte mi na to čestné slovo?"
„Čestné slovo šlechtice!"
„Tak mi nabídněte rámě a pojďme!"
D'Artagnan podal paní Bonacieuxové rámě a ta se do něj zavěsila napůl se smíchem, napůl ještě rozechvělá, načež oba

došli na konec ulice La Harpe. Tam se zdálo, že je mladá žena opět na rozpacích, jako předtím ve Vaugirardské ulici. Působila však dojmem, že podle jistých znaků poznává hledaný vchod. Když k němu došla, řekla svému průvodci: „Tak jsme tady, pane. Tisíceré díky za vaši vzácnou společnost, která mě ochránila ode všeho nebezpečí, jemuž bych byla vystavena, kdybych šla samotná. Teď však, když jsem se dostala, kam jsem potřebovala, je načase, abyste dodržel slovo."
„Nebude vám hrozit nějaké nebezpečí, až se budete vracet?"
„Snad jen od zlodějů."
„A to není nic?"
„Co by si na mně mohli vzít? Nemám u sebe ani haléř."
„Zapomínáte na krásný vyšívaný kapesníček s erbem."
„Jaký?"
„Ten, který jsem nalezl u vašich nohou a vrátil vám ho do kapsy."
„Mlčte, mlčte, člověče nešťastná!" vykřikla mladá žena. „Chcete mě zničit?"
„Tak vidíte, že vám pořád ještě hrozí nebezpečí, když vás dokáže poděsit jedno jediné slovo a když sama říkáte, že kdyby to slovo někdo uslyšel, byla byste ztracená. Podívejte, paní," zvolal d'Artagnan, uchopil ji za ruku a upřel na ni planoucí pohled, „podívejte, buďte šlechetnější a svěřte se mi. Copak jste mi nevyčetla z očí, že je moje srdce naplněno oddaností a sympatiemi k vám?"
„Budiž," odpověděla paní Bonacieuxová, „ptejte se tedy na má tajemství a já vám je povím. Tajemství druhých osob jsou však něčím úplně jiným."
„Dobrá," řekl d'Artagnan, „však já ona tajemství odhalím, protože mohou ohrozit váš život. Proto se o nich musím dovědět."
„Ať vás to ani nenapadne!" zvolala mladá dáma s vážností, která přiměla d'Artagnana, že se mimoděk zachvěl. „Nemíchejte se do ničeho, co se týká mé osoby a nepokoušejte se pomáhat mi v tom, co dělám. Snažně vás o to prosím ve jménu toho citu, který ke mně chováte, ve jménu služby, kterou jste mi prokázal a na niž do smrti nezapomenu. Věřte tomu, co říkám. Už na mě nemyslete, nestarejte se o mne, už pro vás neexistuji – chovejte se tak, jako byste mě nikdy nespatřil!"
D'Artagnana se ta slova dotkla. „Má se chovat Aramis stejně jako já, paní?" ozval se popuzeně.
„To jméno jsem od vás slyšela už dvakrát nebo třikrát a řekla jsem vám přece, že ho neznám."
„Ale jděte, paní! Že neznáte muže, jemuž jste klepala na okno? Máte mě za příliš lehkověrného!"
„Přiznejte se, že jste si tu celou historku i tu osobu vymyslel, abyste mě přiměl k řeči!" odvětila paní Bonacieuxová.
„Nic a nikoho si nevymýšlím, paní. Hovořím čistou pravdu."
„Říkáte, že v tom domě bydlí váš přítel?"
„Říkám a potřetí opakuji, že v tom domě bydlí můj přítel a jmenuje se Aramis."
„To všechno se vysvětlí později," zašeptala mladá žena. „Teď už ale mlčte!"
„Kdybyste mohla nahlédnout na dno mého srdce, zjistila byste v něm tolik zvídavosti, že byste se nade mnou slitovala, a tolik lásky, že byste hned mou zvědavost ukojila. Toho, kdo vás miluje, nemusíte se bát."
„Mluvíte nějak příliš brzy o lásce, pane," namítla mladá žena a potřásla hlavou.
„Je to tím, že se ve mně láska probudila najednou a poprvé – a že mi ještě není ani celých dvacet let," odpověděl d'Artagnan.
Paní Bonacieuxová na něj pokradmu pohlédla.
„Poslyšte, paní, už jsem na stopě," řekl d'Artagnan. „Před třemi měsíci jsem měl s Aramisem málem souboj kvůli kapesníčku, jenž se podobal tomu, který jste ukázala ženě v Aramisově bytě. Jsem si jistý, že to byl kapesník se stejným monogramem."
„Už mě, pane, těmito otázkami, na mou duši velice unavujete!"
„Vy jste, paní, přece tak opatrná. Jen považte – kdyby vás zadrželi a zmocnili se toho kapesníčku – nebyla byste tím kompromitována?"
„Proč bych měla být? Není snad monogram, který je na něm vyšitý, můj vlastní? Iniciály C. B. přece znamenají Constance Bonacieuxová."
„Nebo také Camille de Bois-Tracy!"
„Mlčte, pane, ještě jednou vám říkám, abyste mlčel! A když vás nedokáže zadržet riziko, kterému se vystavuji já sama, uvědomte si, co všechno může hrozit vám!"
„Mně?"
„Ano, vám. Za to, že mne znáte, hrozí vám vězení nebo i smrt."
„Právě proto od vás neodejdu."
„Pane," řekla paní Bonacieuxová a prosebně sepjala ruce, „žádám vás, abyste jako čestný voják a dvorný šlechtic odešel. Slyšíte, právě odbíjí půlnoc a to je chvíle, kdy se mám někam dostavit."
„Takovou prosbu nemohu odmítnout, paní," odpověděl s úklonou mladý muž. „Buďte klidná, odcházím."
„Nepůjdete za mnou, nebudete mě špehovat?"
„Hned odejdu domů."
„Věděla jsem, že jste řádný mladý muž," řekla vřele paní Bonacieuxová, podala mu ruku a druhou uchopila klepadlo na dvířkách ve zdi.
D'Artagnan ji vzal za ruku, kterou mu podávala, a vroucně ji políbil. „Kdybych vás byl raději nikdy nepotkal!" zvolal s onou naivní brutalitou, které ženy často dávají přednost před vyumělkovanými zdvořilůstkami, protože odhaluje pravé smýšlení a je důkazem toho, že cit převažuje nad rozumem.

„Tak dobrá," řekla na to paní Bonacieuxová téměř mazlivým hlasem a stiskla d'Artagnanovu ruku, ve které stále svíral její dlaň. „Řeknu to jinak než vy. Co není možné dnes, není nemožné v budoucnu. Až jednou budu zproštěna závazků, možná vaši zvědavost ukojím."
„A slibujete totéž, pokud jde o mou lásku?" zvolal d'Artagnan opojený radostí.
„Po této stránce se nechci k ničemu zavazovat. To bude záviset na tom, jaké city ve mně dokážete vzbudit."
„Tak tedy dnes, paní…"
„Pro dnešek ještě vám zůstanu pouze vděčná."
„Jste velice milá," řekl d'Artagnan posmutněle, „a zneužíváte mou lásku."
„Ne, využívám vaší šlechetnosti, a to je všechno. Věřte však, že jsou lidé, kteří si na všechno vzpomenou."
„Ach, paní, činíte mě nejšťastnějším člověkem. Nezapomeňte na dnešní večer, nezapomeňte na tento slib!"
„Buďte bez obav. Ve vhodný čas si na všechno vzpomenu. Teď už ale, pro milosrdenství boží, odejděte! Měla jsem přijít o půlnoci a už jsem se opozdila."
„O pět minut," namítl d'Artagnan.
„Ano, ale za jistých okolností znamená pět minut celých pět století!"
„Když člověk miluje."
„No a? Kdo vám řekl, že zde nejde o zamilovaného člověka?"
„Tedy na vás čeká muž?"
„Už zase začínáte?" řekla paní Bonacieuxová s lehkým úsměvem, který však prozrazoval jistou netrpělivost.
„Ne, ne, už jdu, už odcházím. Věřím vám. Chci, abyste plně věřila v mou oddanost, i kdyby to byla oddanost pošetilá. Sbohem, paní, sbohem." Po těch slovech, jako by neměl dost sil, aby pustil její ruku jinak než prudkým vytrhnutím, rychle odběhl. Mezitím paní Bonacieuxová třikrát zaklepala ve stejných intervalech na branku tak, jako předtím na okenici. Než d'Artagnan došel za roh ulice, dvířka se stačila otevřít a opět zavřít. Krásná manželka obchodníka s galanterním zbožím zmizela.
D'Artagnan pokračoval v chůzi. Dal čestné slovo, že nebude paní Bonacieuxovou sledovat a protože to slíbil, byl by šel domů, i kdyby na zjištění místa, kam hodlala jít, nebo osoby, která ji měla provázet, závisel jeho život. O pět minut později byl v ulici Hrobařů.
„Chudák Athos," říkal si, „nebude vědět, co to všechno znamená. Buď na mne čekal a usnul, anebo se vrátil do svého bytu a zjistil, že tam byla žena. Žena u Athose! Konečně – žena byla také u Aramise," pokračoval d'Artagnan v samomluvě. „To všechno je náramně podivné a moc rád bych věděl, jak to skončí."
„Špatně, můj pane, špatně," ozvalo se mu v odpověď a d'Artagnan poznal hlas Planchetův. Tak se totiž zabral do svých úvah, že v průchodu, na jehož konci bylo schodiště vedoucí do jeho bytu, hovořil už docela nahlas.
„Proč špatně? Co tím chceš říci, hlupáku?" zeptal se d'Artagnan. „Co se stalo?"
„Samá neštěstí."
„Jaká?"
„Za prvé byl zatčen pan Athos."
„Athos a zatčen? Proč?"
„Zastihli ho ve vašem bytě a mysleli si, že jste to vy."
„Kdo ho zadržel?"
„Stráž, kterou sem poslali muži v černém, jež jste zahnal na útěk."
„Proč neřekl, kdo je? Proč jim nepověděl, že s tím případem nemá nic společného?"
„Toho se chránil. Naopak se ke mně naklonil a řekl mi: ‚Teď potřebuje být volný tvůj pán, a ne já, protože on ví všechno, ale já nic. Budou si myslet, že ho zatkli a to mu poskytne čas. Za tři dny jim povím, kdo jsem, a budou mě muset pustit.'"
„Výborně, Athosi! To je důkaz tvé šlechetnosti," zašeptal si pro sebe d'Artagnan. „Co dělali ti chlapi od stráže?"
„Čtyři ho odvedli – kam, to nevím – možná do Bastily, anebo do vězení For-l'Éveque. Dva tady zůstali s muži v černém, kteří všechno prohledali a zabavili všechny písemnosti. Ti dva stáli po celou tu dobu na stráži u vchodu a když bylo po všem, tak odešli. Dům nechali úplně otevřený a prázdný."
„A co je s Porthosem a Aramisem?"
„Nenašel jsem je a nepřišli."
„Mohou však přijít každou chvíli, poněvadž jsi jim nechal vzkaz, že na ně čekám."
„To ano, pane."
„Dobrá. Ty se odtud nehni. Jestli přijdou, řekni jim, co se stalo a ať na mě počkají v hostinci U Borové šišky. Tady by to bylo nebezpečné, protože dům může být střežený. Já poběžím k panu de Tréville povědět mu to všechno a přijdu za nimi."
„Dobrá, pane."
„A vydržíš tady? Nebudeš se bát?" zeptal se d'Artagnan ve snaze dodat svému sluhovi odvahy.
„Buďte klidný, pane," odpověděl Planchet. „Vy mě ještě neznáte. Když se do toho dám, dokážu být statečný, věřte mi. Hlavní je dát se do toho. Ostatně jsem z Pikardie!"
„Dobrá, ujednáno," řekl d'Artagnan. „Spíš se dáš zabít, než bys opustil své stanoviště!"
„Ano, pane. Udělám všechno možné, abych dokázal svému pánovi, jak jsem mu oddán."
„Prima," řekl si v duchu d'Artagnan. „Zdá se, že metoda, které jsem u tohohle chlapce použil, je rozhodně dobrá. Příležitostně ji užiji opět."
Hned poté se d'Artagnan vydal do ulice U Starého holubníku. Spěchal, co mu celodenním běháním unavené nohy stačily. Pan de Tréville nebyl ve svém paláci. Jeho rota držela stráž v Louvru a on tam byl s ní.

D'Artagnan se nutně musel dostat až k panu de Tréville a sdělit mu, co se stalo. Proto se rozhodl, že zkusí proniknout do Louvru. Měl mu k tomu posloužit stejnokroj gardisty z roty pana des Essarts.
Šel proto do ulice Malých augustiniánů a pak po nábřeží, aby se dostal k Novému mostu. V jednom okamžiku ho napadlo dát se převézt přívozem, ale když přišel až k vodě, sáhl mechanicky do kapsy a zjistil, že nemá čím převozníkovi zaplatit.
Když docházel do Guénégaudovy ulice, spatřil vycházet z Dauphinovy ulice dvojici – muže a ženu – jejíž vzhled ho zarazil. Žena postavou připomínala paní Bonacieuxovou a muž se nápadně podobal Aramisovi.
Kromě toho byla žena zahalená do černého pláště, který na ní d'Artagnan spatřil proti okenici domu ve Vaugirardské ulici a u branky v ulici La Harpe a muž byl oblečen do stejnokroje mušketýrů. Žena měla staženou kapuci a muž si držel před obličejem šátek. To obojí dokazovalo, že si přejí, aby je nikdo nepoznal.
Vešli na most a protože d'Artagnan, který se vracel do Louvru, musel jít stejným směrem, vydal se za nimi.
Než d'Artagnan ušel dvacet kroků, byl si jistý, že onou ženou je paní Bonacieuxová a jejím průvodcem Aramis. V tom okamžiku se mu v nitru znovu ozvala všechna žárlivostí vyvolaná podezření. Měl pocit, že je dvakrát zrazován – jednou přítelem a podruhé tou, kterou už považoval za svou milenku. Paní Bonacieuxová se mu zapřísahala při všem, co je jí svaté, že Aramise nezná – a za čtvrt hodiny ji potkává do něj zavěšenou.
D'Artagnana vůbec nenapadlo zamyslet se nad tím, že zná hezkou manželku obchodníka s galanterním zbožím pouhé tři hodiny a že ona mu není zavázána ničím jiným než určitou vděčností za to, že ji osvobodil z rukou mužů v černém, kteří ji hodlali unést – a také mu nic neslíbila. Považoval se za uraženého, zhrzeného a potupeného milence. Zlostí se mu vehnala krev do tváře a rozhodl se zjednat si v celé záležitosti jasno.
Mladá žena i její průvodce zpozorovali, že je někdo sleduje, a přidali do kroku. D'Artagnan se dal do běhu, předhonil je, obrátil se a střetl se s nimi právě před Samaritánkou na místě osvětleném pouliční lucernou, jejíž světlo zalévalo celou onu část mostu.
D'Artagnan se postavil před nimi a oni zůstali stát proti němu.
„Co si přejete, pane?" zeptal se mušketýr a ustoupil o krok. Jeho slova měla podivně cizí přízvuk, který dokazoval, že se d'Artagnan v jedné části svých dohadů mýlil.
„Vy nejste Aramis?"
„Ne, pane, nejsem. Podle vaší otázky soudím, že jste mě považoval za někoho jiného a odpouštím vám."
„Cože? Vy mně odpouštíte?" vykřikl d'Artagnan.
„Ano," odpověděl neznámý. „Ustupte mi z cesty, protože se mnou nemáte co dělat."
„Máte pravdu, pane, s vámi ne, ale s paní."
„S paní? Vždyť ji neznáte," řekl neznámý.
„Mýlíte se, pane, znám ji."
„Ach pane," ozvala se paní Bonacieuxová vyčítavým tónem, „dal jste mi čestné slovo vojáka, slíbil jste na svoji šlechtickou čest – a já jsem doufala, že se na to mohu spolehnout."
„A mně, paní," řekl d'Artagnan v rozpacích, „mně jste slíbila…"
„Přijměte mé rámě, paní, a pojďme dál," zasáhl do rozhovoru cizinec.
D'Artagnan, který byl tím, co se mu stalo, úplně ohromený, zdrcený a doslova zničený, zůstal stát s rukama zkříženýma na prsou před cizím mušketýrem a paní Bonacieuxovou.
Mušketýr vykročil vpřed a d'Artagnana odstrčil. Ten uskočil dozadu a tasil kord. V tomtéž okamžiku bleskurychle tasil kord i cizinec.
„Proboha, milorde!" vykřikla paní Bonacieuxová, vrhla se mezi oba soky a pevně jim sevřela kordy rukama.
„Cože, milord?" zvolal d'Artagnan, kterému náhle svitlo poznání. „Milord! Promiňte pane, jste snad…"
„Milord, vévoda z Buckinghamu," doplnila polohlasně paní Bonacieuxová. „A teď nás můžete všechny zničit!"
„Prosím vás, milorde, i vás, paní, tisíckrát za prominutí, ale já jsem žárlil," řekl d'Artagnan. „Vy přece víte, milorde, co je to láska! Odpusťte a povězte mi, jak mohu nasadit život pro Vaši Milost."
„Jste statečný mladý muž," odpověděl Buckingham a podal d'Artagnanovi ruku, kterou mladý Gaskoněc uctivě stiskl.
„Přijímám službu, kterou mi nabízíte. Jděte dvacet kroků za námi, a kdyby nás někdo špehoval, zabijte ho!"
D'Artagnan si dal tasený kord pod paždí, nechal paní Bonacieuxovou a vévodu poodejít o dvacet kroků, načež je následoval odhodlán do písmene splnit pokyny vznešeného a elegantního ministra anglického krále Karla I.
Naštěstí se mladému odvážlivci nenaskytla příležitost podat vévodovi důkaz své oddanosti a mladá žena vstoupila s krásným mušketýrem do Louvru brankou proti ulici U Žebříku, aniž je kdo znepokojoval.
D'Artagnan se neprodleně odebral do krčmy U Borové šišky, kde na něj čekali Porthos s Aramisem. Aniž jim blíže vysvětlil, proč je tam zavolal, řekl jim, že případ, kvůli němuž je vyrušil v domnění, že bude potřebovat jejich pomoc, vyřídil sám.
Teď však opusťme tři přátele, kteří se odebrali do svých příbytků, a sledujme uličkami a zákoutími Louvru vévodu z Buckinghamu a jeho průvodkyni.

XII Georges Villiers, vévoda z Buckinghamu

Paní Bonacieuxová a vévoda se dostali do Louvru bez obtíží. Paní Bonacieuxová byla známá jako příslušnice královniny družiny a vévoda měl na sobě stejnokroj mušketýrů pana de Tréville, kteří onen večer, jak již bylo řečeno, byli v Louvru na stráži. Nadto Germain byl plně oddán královně, a kdyby se něco přihodilo, byla by paní Bonacieuxová obviněna z toho, že si přivedla do Louvru milence a tím by to bylo odbyté. Vzala by vinu na sebe – sice by bylo veta po její dobré pověsti, ale co záleží ve vysokých kruzích na pověsti obyčejné obchodnice s galanterním

zbožím?
Když už byli uvnitř, šla dvojice asi pětadvacet kroků podél zdi, načež se paní Bonacieuxová opřela o dvířka pro služebnictvo, která byla ve dne otevřená, a na noc se zpravidla zavírala. Dvířka se otevřela, oba jimi prošli a ocitli se v temnotě. Paní Bonacieuxová však znala v této části Louvru všechna zákoutí i všechny chodbičky určené pro služebnictvo. Zavřela za sebou dveře, vzala vévodu za ruku, tápavě učinila několik kroků, nahmátla zábradlí, dotkla se nohou stupně a začala stoupat po schodech. Vévoda napočítal dvě poschodí. Pak zabočila vpravo, prošla dlouhou chodbou, sestoupila o patro níž, ušla ještě několik kroků, strčila do jakéhosi zámku klíč, který měla u sebe, otevřela dveře, vtáhla vévodu do místnosti osvětlené jen noční lampičkou a se slovy „Počkejte tady, milorde vévodo, někdo přijde," vyšla týmiž dveřmi a zamkla je za sebou, takže vévoda byl v pravém smyslu slova uvězněn.
Je třeba říci, že přes úplné osamocení a izolaci nepocítil vévoda z Buckinghamu ani na okamžik strach. K jeho vynikajícím povahovým rysům patřila záliba ve vyhledávání dobrodružství a romantičnost. Nebylo to poprvé, co tento statečný, hrdý a podnikavý muž dával v sázku život při podobných akcích. Když se dověděl, že domnělé sdělení Anny Rakouské, na jehož podkladě přijel do Paříže, je léčka, nevrátil se do Anglie, nýbrž rozhodl se využít situace a vzkázal královně, že neodjede, dokud ji nespatří.
Královna nejdřív rozhodně odmítla setkat se s ním, ale nakonec se jí zmocnily obavy, aby ze zoufalství neprovedl nějakou pošetilost. Byla již rozhodnutá přijmout ho a snažně ho poprosit, aby ihned odjel, když téhož večera, kdy se k tomu odhodlala, byla unesena paní Bonacieuxová, která měla dovést vévodu do Louvru. Dva dny neměla Anna Rakouská naprosto žádné zprávy o tom, co se stalo, a všechno bylo třeba odložit. Jakmile se však paní Bonacieuxová ocitla na svobodě a vešla ve styk s La Portem, dalo se všechno znovu do pohybu a mladá žena nyní plnila nebezpečné poslání, které – nebýt jejího uvěznění – by bylo vykonáno o tři dny dříve.
Když Buckingham zůstal sám, přistoupil k zrcadlu. Mušketýrský stejnokroj mu skvěle padl.
Bylo mu pětatřicet let a právem platil za nejhezčího šlechtice a nejelegantnějšího kavalíra jak v Anglii, tak ve Francii. Jako oblíbenec dvou králů, boháč s mnohamilionovým jměním a všemocný pán království, které uváděl ve zmatek a uklidňoval jak se mu zachtělo, byl Georges Villiers, vévoda z Buckinghamu jednou z těch báječných osobností, které zůstávají v lidské paměti na podiv potomkům po celá staletí.
Sebejistý, vědomý si své všemocnosti a přesvědčený, že zákony závazné pro ostatní lidi pro něj neplatí, šel přímo za cílem, který si vytkl, i když šlo o cíl tak vysoký a nedostižný, že pro každého jiného by bylo šílenstvím jen na něj pomyslet. Tak se mu podařilo několikrát se přiblížit ke krásné a pyšné Anně Rakouské, oslnit ji a probudit v ní lásku.
Teď se Georges Villiers postavil před zrcadlo, urovnal si krásně vlnité světlé vlasy, které byly poněkud pomačkány kloboukem, nakroutil si knír a se srdcem překypujícím radostí a štěstím nad tím, že se blíží chvíle, po níž tak dlouho toužil, pohlédl na svůj obraz se samolibým úsměvem plným naděje.
V tom okamžiku se otevřely dveře skryté v tapetování a v nich se objevila žena. Buckingham ji spatřil v zrcadle a vykřikl – byla to královna!
Anně Rakouské tehdy bylo dvacet šest nebo dvacet sedm let a byla v plném rozkvětu krásy. Její chůze byla chůzí královny nebo bohyně, neskonale krásné oči jí zářily jako smaragdy, a přitom byly plné něhy a důstojnosti. Královnina ústa byla malá a ruměná. Ačkoli jejich dolní ret poněkud vyčníval nad horní jako u všech příslušníků rakouského královského rodu, byl jejich úsměv kouzelný, i když dokázala vyjádřit i hluboké opovržení. Její pleť byla příslovečná svou jemností a hebkostí, ruce i paže měla překrásné a všichni tehdejší básníci je opěvovali jako nedostižné. Vlasy zamlada světlé, jež se nyní barvily do kaštanova, byly upravené do velmi prostého účesu a silně napudrované a tvořily obdivuhodný rámec jejího obličeje, kterému i ten nejpřísnější kritik mohl vytknout snad jen mírný nadbytek červeně a ten nejnáročnější sochař si mohl přát trošičku jemněji tvarovaný nos.
Buckingham zůstal chvíli ohromený. Nikdy, na žádném plesu, při žádné slavnosti či zábavě se mu nezdála královna tak krásná, jako právě teď v prostém bílém atlasovém šatu doprovázená doňou Estefanií, jedinou ze španělských společnic, kterou dosud nevypudila králova žárlivost a zášť kardinála Richelieua.
Anna Rakouská postoupila o dva kroky kupředu. Buckingham klesl na kolena a než mu v tom mohla královna zabránit, políbil lem jejího roucha.
„Doufám, vévodo, že už víte, že ten dopis jsem vám nedala poslat já."
„Ano, ano paní, ano Vaše Veličenstvo," zvolal vévoda. „Vím, že jsem byl blázen, úplný šílenec, když jsem uvěřil, že by se mohl vznítit sníh a rozohnit mramor. Jenže když člověk miluje, snadno uvěří v lásku. Má cesta ostatně nebyla úplně marná, protože vás vidím."
„Ano," odpověděla Anna Rakouská, „víte však, že se s vámi setkávám proto, že jste necitelný k mému trápení a usmyslil jste si zůstat v městě, v němž riskujete svůj život a ohrožujete moji čest. Setkávám se s vámi, abych vám řekla, že nás rozděluje všechno – hluboké moře, nepřátelství mezi našimi královstvími i posvátnost slavnostních slibů. Vzpírat se proti tomu všemu je hřích, milorde. Setkávám se s vámi konečně proto, abych vám řekla, že se už nesmíme sejít."
„Mluvte, paní, mluvte, královno!" řekl Buckingham. „Něžnost vašeho hlasu zakrývá tvrdost vašich slov. Mluvíte o hříchu, ale hříchem je rozdělovat srdce, která Bůh stvořil jedno pro druhé."
„Milorde," zvolala královna, „zapomínáte, že jsem vám nikdy neřekla, že vás miluji!"
„Také jste mi ale nikdy neřekla, že mě nemáte ráda. Říci mi taková slova by bylo od Vašeho Veličenstva velice nevděčné. Povězte mi, kde najdete lásku podobnou mojí, lásku, kterou nedokáže zmoci ani čas, ani odloučení, ani beznadějnost, lásku, která se spokojí se ztracenou stužkou, bezděčným pohledem a mimoděk proneseným slovem! Jsou tomu tři roky, paní, co jsem vás spatřil poprvé a už tři roky vás takto miluji. Mám vám říci, jak jste byla oblečená, když jsem vás uviděl poprvé? Chcete, abych podrobně popsal každou ozdobu vašeho šatu? Ještě dnes vás vidím – seděla jste po španělském způsobu na poduškách, měla jste na sobě šaty ze zeleného saténu vyšívané zlatem a

stříbrem, s volně visícími rukávy sepjatými sponami s velkými brilianty na svých krásných pažích, na těchto krásných pažích. Měla jste okrouhlý límec, na hlavě čapku stejné barvy jako šaty a na ní volavčí peří. Ano, ano, když zavřu oči, vidím vás, jak jste vypadala tenkrát – a když je otevřu, vidím vás, jaká jste dnes – ještě stokrát krásnější!“
„To je šílenství,“ zašeptala Anna Rakouská, a nedokázala zlobit se na vévodu proto, že si tak dokonale zachoval v duši její obraz. „Živit marnou vášeň takovými vzpomínkami je šílenství.“
„A čím mám podle vás žít? Nemám nic jiného než vzpomínky. Ty jsou mým štěstím, mým pokladem, mou nadějí. Pokaždé, když vás spatřím, přibývá do šperkovnice mého srdce další briliant. Tento je již čtvrtý, který upouštíte a já zvedám, protože za tři roky jsem vás spatřil pouze čtyřikrát – poprvé, jak jsem vám právě řekl, podruhé u paní de Chevreuse a potřetí v amienských zahradách.“
„O tom večeru nehovořte, vévodo,“ řekla královna s ruměncem na tváři.
„Naopak, paní, mluvme o něm! Je to šťastný a nezapomenutelný večer v mém životě. Pamatujete si, jak krásná to byla noc? Jak sladký byl vzduch a jak voněl, jak bylo nebe modré a poseté hvězdami? Tenkrát se mi, paní, poštěstilo být s vámi chvíli o samotě, tehdy jste byla ochotná povědět mi všechno, jak jste opuštěná a co trápí vaše srdce. Opírala jste se o mou paži – podívejte se, o tuto. Když jsem k vám sklonil hlavu, cítil jsem, jak se vaše krásné vlasy letmo dotýkají mé tváře a pokaždé, když se jí dotkly, zachvěl jsem se od hlavy až k patě. Ach, královno, královno! Nedovedete si představit, jaká nebeská blaženost, kolik rajského štěstí se skrývá v takové chvíli. Věřte mi, že za takový okamžik, za takovou noc jsem ochoten obětovat své bohatství, svůj osud i slávu, celý svůj život, který mi ještě zbývá, protože onu noc jste mě, paní má, milovala, to vám přísahám.“
„Je možné, milorde, že vliv prostředí, kouzlo onoho večera a žár vašeho pohledu, celá ta spousta okolností, které se někdy dokáží spojit, aby zničily ženu, že to všechno se v onen osudný večer proti mně spiklo. Viděl jste však, milorde, že ochabující ženě přispěchala na pomoc královna a že při prvním slovu, které jste se odvážil říci, při první smělosti, na kterou jsem měla odpovědět, jsem zavolala.“
„Ano, ano, to je pravda a žádná jiná láska než moje by v této zkoušce neobstála. Moje láska však z ní vyšla ještě žhavější, ještě stálejší, věčná. Myslela jste si, že mi návratem do Paříže uniknete, že se neodvážím opustit poklad, který mi můj král uložil střežit. Co je mi však po všech pokladech, po všech králech světa? Po osmi dnech jsem se vrátil. Tentokrát jste mi nemohla nic vytknout – dal jsem v sázku přízeň svého panovníka, riskoval jsem život, jen abych vás na okamžik spatřil. Ani jsem se nedotkl vaší ruky, a když jste mě viděla tak kajícného a tak pokorného, odpustila jste mi.“
„Jenže ze všech těch pošetilosti, na nichž jsem nenesla, jak je vám známo, milorde, žádnou vinu, těžily klevety. Král popichovaný panem kardinálem udělal hrozný výstup, paní de Vernet byla vyhnána ode dvora, Putange musel opustit Francii a paní de Chevreuse upadla v nemilost. Když jste se chtěl vrátit do Francie jako vyslanec, sám král – jak se, milorde, pamatujete – se tomu vzepřel.“
„Ano, a Francie zaplatí za královo odmítnutí válkou. Dobrá – když už se s vámi, paní, nesmím setkat, chci, abyste o mně dnes a denně slyšela! Co myslíte, že je účelem tažení na ostrov Ré a chystané spojenectví s protestanty z La Rochelle? Nic jiného než vás spatřit.
Vím, že nemám naději proniknout s vojskem až do Paříže, ale tato válka může skončit mírem. K uzavření míru bude zapotřebí vyjednavače, a tím vyjednavačem budu já! To už si mě netroufnou odmítnout, a já se vrátím do Paříže, spatřím vás a budu šťasten. Toto mé štěstí sice zaplatí svými životy tisíce lidí, ale to mi nebude vadit, jen když vás opět uvidím. To všechno je možná šílené, ale povězte mi, která žena má zamilovanějšího ctitele? Která královna má oddanějšího služebníka?“
„Milorde, milorde, na svou omluvu říkáte věci, které vás vlastně obviňují. Všechny ty důkazy lásky, které mi hodláte podat, jsou téměř zločiny.“
„Protože mě nemilujete, paní. Kdybyste mě milovala, viděla byste to všechno v jiném světle. Kdybyste mě ale milovala, bylo by to příliš velké štěstí a já bych přišel o rozum. Paní de Chevreuse, o níž jste před chvílí hovořila, nebyla tak krutá jako vy. Holland ji miloval a ona jeho lásku vyslyšela.“
„Paní de Chevreuse nebyla královna,“ zašeptala Anna Rakouská, přemožena proti své vůli vyznáním tak velké lásky.
„Tedy byste mě milovala, kdybyste nebyla královnou, povězte, milovala byste mě? Mohu věřit, že jste ke mně tak krutá jen v důsledku vznešenosti svého královského majestátu? Mohu tedy věřit, že kdybyste byla paní de Chevreuse, měl by ubohý Buckingham naději? Díky za ta sladká slova, mé krásné Veličenstvo, tisíceré díky.“
„Ach, milorde, vy jste mi nerozuměl, špatně jste si vyložil moje slova. Nechtěla jsem říci…“
„Mlčte, mlčte,“ zaprosil vévoda. „Jestli jsem šťasten omylem, nebuďte tak krutá, abyste mě z něj vyvedla. Sama jste řekla, že jsem se dal vlákat do léčky. Možná v ní přijdu o život, protože od jistého času mám tušení – ač je to podivné – že brzy zemřu.“ Po těch slovech se vévoda smutně, a přitom půvabně usmál.
„Ach, Bože můj,“ zvolala Anna Rakouská s hrůzou v hlase, která dokazovala, že jí záleží na vévodovi mnohem více než je ochotná dát najevo.
„Neříkám vám to proto, abych vás polekal, paní, opravdu ne. To, co jsem vám pověděl, je dokonce k smíchu a věřte mi, že se podobnými sny vůbec nezabývám. Ale to, co jste mi právě řekla, ona naděje, kterou jste mi naznačila, zaplatí všechno – i můj vlastní život.“
„Poslyšte, vévodo,“ pravila královna, „já také mívám předtuchy, já také mívám sny. Viděla jsem vás ve snu ležet raněného v krvi.“
„Měl jsem ránu nožem v levém boku, že?“ přerušil ji Buckingham.
„Ano, milorde, přesně tak, byl jste poraněn nožem na levém boku. Kdo vám mohl říci, že se mi tohle zdálo? Se svým snem jsem se svěřila pouze Bohu – a ještě jen ve svých modlitbách.“
„To mi stačí, paní. Milujete mě – to je jisté.“

„Já že vás miluji?“
„Ano. Seslal by vám Bůh stejné sny jako mně, kdybyste mě neměla ráda? Měli bychom stejné předtuchy, kdyby naše životy nespojovala srdce? Milujete mě, královno! Budete mě oplakávat?“
„Ach Bože můj, Bože můj,“ vykřikla Anna Rakouská, „to už je na mě příliš. Zadržte, vévodo, pro všechno na světě, odejděte! Nevím, jestli vás miluji nebo ne – vím však, že se nestanu křivopřísežnicí. Mějte se mnou slitování a odejděte! Jestli vás dopadnou ve Francii, jestli přijdete ve Francii o život a já bych si měla myslet, že se příčinou vaší smrti stala láska ke mně, nikdy bych si to neodpustila a přišla bych z toho o rozum. Odjeďte tedy, snažně vás prosím, odjeďte!“
„Jak jste teď krásná! Jak vás miluji!“ řekl Buckingham.
„Odjeďte, odjeďte, úpěnlivě vás prosím, a za čas se vraťte. Vraťte se sem jako vyslanec, přijeďte sem jako ministr, přijděte v doprovodu stráží, které vás budou chránit, a sloužících, kteří budou bdít nad vaším bezpečím. Pak už se nebudu bát o váš život a budu šťastná, že vás znovu spatřím.“
„Je pravda, co mi říkáte?“
„Ano…“
„Tak mi tedy na důkaz toho, že mi odpouštíte, věnujte něco svého, co mi bude připomínat, že se mi to všechno jen nezdálo, něco, co jste sama nosila a co bych mohl nosit zase já – nějaký prsten, náhrdelník nebo řetízek!“
„Když vám dám, oč mě žádáte, odjedete? Opravdu odjedete?“
„Okamžitě.“
„Opustíte Francii a vrátíte se do Londýna?“
„Přísahám, že ano.“
„Tak tedy počkejte, počkejte!“
Po těch slovech se Anna Rakouská vrátila do svých komnat a téměř ihned opět vyšla. V rukou měla zlatem bohatě vykládanou kazetu z růžového dřeva se svým monogramem.
„Vezměte si to, milorde vévodo, na památku ode mne.“
Buckingham si vzal od královny šperkovnici a podruhé klesl na kolena.
„Slíbil jste mi, že odejdete,“ řekla královna.
„Své slovo dodržím. Podejte mi ruku, paní, podejte mi ruku a já odcházím.“
Anna Rakouská zavřela oči, podala mu ruku a druhou se opírala o Estefanii, protože cítila, že ji opouštějí síly.
Buckingham vášnivě přitiskl rty k její krásné ruce a povstal se slovy:
„Jestli budu naživu, nejpozději za půl roku se vrátím, paní, i kdybych měl kvůli tomu obrátit naruby celý svět!“
Po těch slovech podle slibu odešel.
Na chodbě se setkal s paní Bonacieuxovou, která ho očekávala a stejně opatrně a úspěšně ho vyvedla z Louvru.

XIII Pan Bonacieux

V celém příběhu se vyskytovala osoba, které – nehledě na její prekérní situaci – byla prozatím věnována jen malá pozornost. Byl to pan Bonacieux, ctihodná oběť politických a milostných intrik, které se v oné rytířské a galantní době velice úzce proplétaly.
Stráž, která ho zatkla, odvedla jej rovnou do Bastily, kde musel projít kolem skupiny vojáků, kteří právě nabíjeli muškety. Odtamtud ho biřici zavedli do místnosti v suterénu, kde ho pak dozorci uráželi a velice brutálně s ním zacházeli. Viděli, že to není šlechtic a jednali s ním jako s opravdovým křupanem.
Za necelé půl hodiny učinil konec jeho trápení, nikoli však jeho obavám, jakýsi písař, který nařídil odvést zatčeného do místnosti pro výslechy. Ty se zpravidla konaly v celách vězňů, ale s ním nehodlali dělat takové okolky. Chopili se ho dva dozorci, vedli ho přes dvůr do chodby, kde byli tři strážní, otevřeli nějaké dveře a strčili ho do nízké místnosti, v níž byl pouze stůl a jedna židle, na které seděl komisař a něco na stole psal. Dozorci dovedli vězně ke stolu a na komisařův pokyn se vzdálili mimo doslech.
Komisař, který se až dosud skláněl nad papíry, zvedl hlavu, aby se podíval, koho to má před sebou. Vypadal nerudně, měl špičatý nos, zažloutlé tváře s vyčnívajícími lícními kostmi a malá, těkající a pronikavá očka. Jeho tvář byla směsicí vzhledu kuny a lišky. Hlava mu seděla na dlouhém, pohyblivém krku, vyčnívala z široké černé řízy a její kolébavý pohyb připomínal želví hlavu vysunující se z krunýře.
Nejdříve se zeptal pana Bonacieuxe na jméno a příjmení, na stáří, rodinný stav a bydliště. Vyslýchaný odpověděl, že se jmenuje Jacques-Michel Bonacieux, je mu jedenapadesát let, je obchodníkem s galanterním zbožím na odpočinku a bydlí v domě číslo 11 v ulici Hrobařů.
Pak mu komisař přestal klást další otázky a namísto toho pronesl dlouhé kázání o tom, jak je pro bezvýznamného měšťáka nebezpečné plést se do státních záležitostí. Po tomto úvodu pokračoval výkladem o moci a činech pana kardinála, tohoto nedostižného ministra, vítěze nad bývalými ministry a vzoru pro ministry budoucí, jehož činům a moci se nikdo nemůže beztrestně protivit.
Po této druhé části projevu upřel svůj jestřábí zrak na chudáka Bonacieuxe a vyzval ho, aby přemýšlel o vážnosti své situace. Ten už byl s přemýšlením hotov. Proklínal chvíli, kdy pana de La Porte napadlo oženit ho se svou kmotřenkou, a hlavně okamžik, kdy byla tato kmotřenka přijata do královniny garderoby.
Základním povahovým rysem mistra Bonacieuxe bylo nesmírné sobectví spolu s odporným skrblictvím, to vše okořeněné krajní zbabělostí. Láska, kterou pociťoval k své mladé manželce, byla zcela druhořadým citem a naprosto nemohla úspěšně konkurovat již zmíněným primitivním charakterovým rysům. Bonacieux skutečně přemýšlel o tom, co mu řekl komisař, načež úplně klidně řekl:

„Ale, pane komisaři, věřte mi, že lépe než kdo jiný znám a oceňuji zásluhy nedostižné Jeho Eminence, kterou máme tu čest být řízeni.“
„Opravdu?“ zeptal se pochybovačně komisař. „Kdyby to byla pravda, jak to, že jste v Bastile?“
„Jak nebo lépe řečeno, proč jsem tady,“ odpověděl pan Bonacieux, „to vám nemohu povědět, protože to sám nevím – určitě však ne proto, že bych – aspoň vědomě – pohněval pana kardinála.“
„Musel jste ale spáchat nějaký zločin, protože jste obviněn z velezrady.“
„Cože? Z velezrady?“ zvolal vyděšeně Bonacieux, „z velezrady? Jak může být obviněn z velezrady ubohý kramář, který nenávidí hugenoty a děsí se Španělů? To je pane, uvažte, úplně nemožné!“
„Pane Bonacieuxi,“ pokračoval komisař a díval se přitom na obviněného tak, jako by svými očky dokázal číst na samém dnu jeho duše, „pane Bonacieuxi, máte manželku?“
„Ano, pane,“ odpověděl kramář, který se celý rozklepal, protože vycítil, že se jeho případ začíná zamotávat, „totiž – měl jsem manželku.“
„Cože? Jak to, že jste ji měl? Co jste s ní udělal, že ji už nemáte?“
„Byla mi unesena, pane.“
„Tak ona vám byla unesena? No ne!“
Z posledních komisařových slov Bonacieux usoudil, že se situace stále více komplikuje.
„Byla unesena!“ opakoval komisař. „A víte, kdo ji unesl?“
„Myslím, že ho znám.“
„Kdo je to?“
„Říkám vám, pane komisaři, že nic netvrdím, a že mám jen podezření.“
„Koho podezíráte? Povězte to upřímně!“
Pan Bonacieux byl úplně zmaten. Má všechno zapřít, anebo všechno povědět? Kdyby všechno zapřel, mohl by si o něm komisař myslet, že toho ví příliš mnoho, než aby to přiznal, a jestliže všechno řekne, prokáže dobrou vůli. Proto se rozhodl všechno povědět.
„Podezírám vysokého, povýšeně se tvářícího bruneta, který vypadá na urozeného pána. Měl jsem dojem, že nás několikrát sledoval, když jsem u branky v Louvru čekal na manželku, abych ji odvedl domů.“
Zdálo se, že po těchto slovech komisař poněkud zneklidněl.
„A jak se jmenuje?“
„Jeho jméno neznám, ale jestli ho někdy potkám, určitě ho okamžitě poznám mezi tisícem lidí, za to vám ručím.“
Komisařova tvář se zachmuřila:
„Říkáte, že byste ho poznal mezi tisícem lidí?“ pokračoval ve výslechu.
„To je totiž tak,“ začal koktat Bonacieux, když viděl, že zřejmě šlápl vedle.
„Odpověděl jste, že byste ho poznal,“ řekl komisař. „No dobrá, to pro dnešek stačí. Než budeme pokračovat, je třeba někoho upozornit, že znáte únosce své manželky.“
„Vždyť jsem vám ale neřekl, že ho znám!“ vykřikl zoufale kramář. „Naopak jsem vám pověděl…“
„Odveďte vězně!“ nařídil komisař dvěma dozorcům.
„Kam ho máme dát?“
„Do cely.“
„Do které?“
„Ale, proboha, do první, která se vám namane, jen ať má pevný zámek,“ odpověděl komisař s lhostejností, která naplnila chudáka Bonacieuxe hrůzou.
„Ach běda,“ řekl si. „Neštěstí se valí na mou hlavu. Má žena zřejmě spáchala nějaký hrozný zločin a mě považují za spoluviníka a potrestají mé společně s ní. Bude mluvit a dozná, že mi všechno řekla – vždyť žena je tak slabý tvor! Do cely – do první, která se namane! Tak je to! Noc už brzy skončí a zítra na šibenici, na kolo! Ach, můj Bože, Bože můj! Mějte se mnou slitování!“
Dozorci naříkání mistra Bonacieuxe vůbec neposlouchali – na nářky byli ostatně zvyklí. Vzali vězně za ruce a odvedli ho, zatímco komisař chvatně psal dopis, na který čekal jeho písař.
Oné noci nezavřel Bonacieux oka – ne proto, že by jeho cela byla příliš nepohodlná, nýbrž protože měl nesmírný strach. Celou noc proseděl na stoličce a při sebeslabším hluku se celý roztřásl. Když pak do cely pronikly první paprsky nového dne, zdálo se mu, že má svítání smuteční zabarvení.
Pojednou uslyšel, že se odsunuje závora a v hrůze vyskočil. Myslel si, že si už jdou pro něj, aby ho odvedli na šibenici. Když pak spatřil přicházet namísto očekávaného kata pouze komisaře a písaře ze včerejška, málem se jim vrhl radostí kolem krku.
„Milý pane,“ začal komisař, „vaše záležitost se od včerejšího večera značně zkomplikovala a radím vám, abyste řekl celou pravdu, protože jen vaše upřímná lítost může zažehnat kardinálův hněv.“
„Vždyť jsem ochoten říci všechno,“ zvolal Bonacieux, „aspoň všechno, co vím. Ptejte se, pane, prosím vás.“
„Tak tedy nejdříve: kde je vaše manželka?“
„Už jsem vám přece řekl, že mi byla unesena.“
„Ano, ale včera v pět hodin odpoledne s vaším přispěním utekla.“
„Cože? Manželka utekla?“ vykřikl pan Bonacieux. „Ach ta nešťastnice! Jestli utekla, pane, já za to nemohu, to vám přísahám.“
„Co jste tedy dělal včera u pana d’Artagnana, který je vaším sousedem a s nímž jste se včera dlouho radil?“
„Ano, pane komisaři, ano, to je pravda a přiznávám, že jsem chybil. Byl jsem u pana d’Artagnana.“
„Proč jste za ním šel?“

„Šel jsem ho požádat, aby mi pomohl najít manželku. Domníval jsem se, že mám právo chtít ji dostat nazpět. Jak se zdá, mýlil jsem se a snažně vás prosím za odpuštění.“
„Co vám odpověděl pan d’Artagnan?“
„Pan d’Artagnan mi slíbil pomoc, ale krátce poté jsem zjistil, že mě zradil.“
„Pokoušíte se klamat soud! Pan d’Artagnan se s vámi spolčil, podle úmluvy zahnal na útěk policisty, kteří vaši ženu zadrželi, a znemožnil její výslech.“
„Cože? Pan d’Artagnan že unesl mou ženu? Co mi to povídáte?“
„Naštěstí máme pana d’Artagnana v rukou a budete s ním konfrontován.“
„To mě těší, na mou duši,“ zvolal Bonacieux. „Rád uvidím známou tvář.“
„Přiveďte pana d’Artagnana!“ poručil komisař dvěma strážným a ti za několik okamžiků uvedli Athose.
„Pane d’Artagnane,“ obrátil se komisař na Athose, „povězte nám, co se zběhlo mezi vámi a tímto pánem!“
V tom okamžiku vykřikl Bonacieux: „Tenhle pán ale není pan d’Artagnan!“
„Cože? Tohle že není pan d’Artagnan?“ zvolal komisař.
„Naprosto ne.“
„Jak se ten pán jmenuje?“
„To vám nemohu říci, protože ho neznám.“
„Jak to? Vy ho neznáte?“
„Neznám.“
„Nikdy jste ho neviděl?“
„To ano, viděl jsem ho, ale jeho jméno neznám.“
„Jak se jmenujete?“ zeptal se komisař Athose.
„Athos,“ odpověděl mušketýr.
„To přece není jméno člověka, tak se jmenuje nějaké pohoří!“ vykřikl ubohý vyšetřovatel, který začínal ztrácet hlavu.
„To je moje jméno,“ řekl klidně Athos.
„Řekl jste ale, že se jmenujete d’Artagnan.“
„Já že jsem to řekl?“
„Ano, vy!“
„Bylo to tak – řekli mi: ‚Vy jste pan d’Artagnan?‘ načež jsem odpověděl ‚Myslíte?‘ Moji strážci začali křičet, že jsou si tím jisti a já jsem se nechtěl s nimi přít. Mohl jsem se ostatně mýlit.“
„Pane, zlehčujete vážnost soudu!“
„Vůbec ne,“ odvětil klidně Athos.
„Vy jste pan d’Artagnan.“
„Vidíte, zase mi to říkáte!“
Vtom zvolal pan Bonacieux: „Vždyť vám povídám, pane komisaři, že tady nelze být ani okamžik na pochybách. Pan d’Artagnan je můj nájemník, a proto – i když mi neplatí činži nebo právě proto – musím ho znát. Panu d’Artagnanovi je sotva devatenáct let, a tomuhle pánovi aspoň třicet. Pan d’Artagnan slouží u gardistů pana des Essarts, kdežto tento pán v rotě mušketýrů pana de Tréville. Jen se podívejte na uniformu, pane komisaři, podívejte se na stejnokroj!“
„To je pravda,“ zamručel komisař, „to je pravda, hrom do toho!“
V tom okamžiku se prudce otevřely dveře, jimiž vstoupil jakýsi posel v doprovodu dozorce a odevzdal komisaři dopis.
„Ach ta nešťastnice!“ zvolal komisař po otevření dopisu.
„Co se stalo? Co to říkáte? O kom to mluvíte? Doufám, že ne o mé manželce.“
„Naopak. Jde o ni. Vy jste to vyvedl, jen co je pravda!“
„No tohle!“ vykřikl zoufalý kramář. „Buďte tak laskav a povězte mi, pane, jak se může můj případ zhoršit v důsledku toho, co provádí moje žena, když já jsem ve vězení?“
„Protože to, co se stalo, je důsledkem pekelného plánu, na němž jste se spolu dohodli!“
„Přísahám vám, pane komisaři, že se nesmírně mýlíte, že nemám sebemenší tušení o tom, co měla spáchat moje manželka, že nemám naprosto nic společného s tím, co provedla. Jestli spáchala něco zlého, já se jí odříkám, já se k ní neznám, já ji proklínám.“
„Tak co?“ řekl Athos komisaři. „Jestli už mě tady nepotřebujete, tak mě někam odveďte. Váš pan Bonacieux mě silně nudí.“
„Odveďte oba vězně do jejich cel,“ poručil komisař a ukázal přitom na Athose i Bonacieuxe. „Ať je střeží přísněji než dosud.“
„Ale pane komisaři,“ pravil Athos s obvyklým klidem, „jestliže máte něco proti panu d’Artagnanovi, nechápu, jak bych vám ho mohl nahradit.“
„Udělejte, co jsem vám poručil!“ zvolal komisař. „A zachovávejte nejpřísnější tajemství, rozumíte?“
Athos následoval dozorce s pokrčením ramen, kdežto pan Bonacieux se srdcervoucím nářkem, který by dokázal obměkčit tygra.
Strážci zavedli kramáře do téže cely, v níž strávil noc, a nechali ho tam celý den. Po celou tu dobu Bonacieux naříkal jako pravý kramář – opravdu neměl, jak sám řekl, ani špetku vojáckého ducha.
Kolem deváté večer, právě když se rozhodl lehnout si na kavalec, uslyšel v chodbě kroky, které se blížily k jeho cele, načež se otevřely dveře a vešli dva strážci.
„Pojďte se mnou!“ poručil mu poddůstojník, který vstoupil se strážnými.
„Jít s vámi?“ vykřikl Bonacieux. „Jít s vámi takhle pozdě? A kam, proboha?“
„Tam, kam vás máme odvést!“

„To ale není žádná odpověď!“
„Nic jiného vám nemůžeme říci.“
„Ach můj Bože, Bože můj,“ sténal chudák kramář, „tentokrát jsem ztracený!“ Po těch slovech následoval jako stroj a bez odporu strážce, kteří pro něj přišli. Nejdřív procházeli stejnou chodbou jako den předtím, pak ho vedli přes nádvoří, prošli druhou hlavní budovou, až se ocitli u vstupní brány, kde stál kočár a po jeho stranách čtyři gardisté na koních. Poručili mu nastoupit, poddůstojník se posadil vedle něj, někdo zavřel dvířka kočáru a zamkl je na klíč, takže se oba dva ocitli ve vězení na kolech.
Kočár se dal do pohybu a jel zvolna jako pohřební vůz. Přes zamčené zamřížované dveře viděl vězeň pouze domy a dlažbu. Jako rodilý Pařížan však poznával podle patníků, vývěsných štítů a luceren každou ulici. Když přijížděli ke kostelu svatého Pavla, k místu, kde se konaly popravy odsouzenců z Bastily, dvakrát se pokřižoval a málem omdlel. Byl přesvědčen, že se tam kočár určitě zastaví. Ten však tudy projel bez zastávky. O kus dál se Bonacieuxe zmocnila hrůza, když jeli kolem hřbitova svatého Jana, kde byli pochováváni protistátní zločinci. Poněkud ho uklidňovalo pouze to, že před pochováním jim vždycky uťali hlavu, kdežto ta jeho mu ještě pevně seděla na krku. Když však zjistil, že jedou k náměstí La Greve, spatřil ostré radniční střechy a pak vjeli pod podloubí, pomyslel si, že je s ním definitivně konec. Chtěl se vyzpovídat poddůstojníkovi a po jeho odmítnutí dal se do tak žalobného nářku, že mu jeho průvodce pohrozil roubíkem, jestli nedá pokoj.
Pohrůžka poněkud Bonacieuxe uklidnila. Kdyby měl být popraven na náměstí Greve, nestálo by za to dávat mu roubík, protože už byli málem na místě, kde se konaly popravy. Kočár skutečně projel osudným náměstím bez zastavení. Zbývalo už jen jediné místo – Croix-du -Trahoir, kde bývali popravováni odsouzenci nižšího stavu. Bonacieux si příliš lichotil, když se domníval, že je hoden náměstí svatého Pavla nebo náměstí Greve; teď byl přesvědčen, že cesta kočárem skončí a jeho osud se naplní u Croix du-Trahoir. Zlověstný kříž dosud neviděl, ale měl pocit, jako by mu přicházel vstříc. Když od něj byli vzdáleni už jen asi dvacet kroků, uslyšel hluk a kočár zůstal stát. To už bylo na chudáka Bonacieuxe, otřeseného předchozími dojmy, příliš. Vydal slabý sten, který bylo možné považovat za poslední vzdech umírajícího, a omdlel.

XIV Muž z Meungu

Ukázalo se, že lidé u kříže se nesběhli proto, aby čekali na odsouzence, který má být popraven, ale aby se podívali na člověka již oběšeného. Proto se dal kočár po krátkém zastavení znovu do pohybu, projel shlukem zvědavců, dal se ulicí Saint-Honoré, zabočil do ulice Bons-Enfants a zastavil před úzkou brankou.
Branka se otevřela, dva strážní a poddůstojník vzali Bonacieuxe pod paždí, strčili ho do chodby, vystoupili s ním po schodech a posadili ho v jakémsi předpokoji. Ctihodný kramář prováděl všechny pohyby se strojovou netečností. Šel jako v mátohách, předměty kolem sebe viděl jako přes mlžný závoj a vnímal zvuky, aniž je poznával. Kdyby ho chtěli v té chvíli popravit, neučinil by jediný pohyb na obranu a nevydal by ani hlásku, aby prosil o milost.
Zůstal sedět na lavici opřený zády o stěnu a s volně svěšenýma rukama, tak, jak ho tam strážci posadili.
Když se po chvíli začal rozhlížet kolem, nespatřil nic hrozivého, nic nenasvědčovalo bezprostřednímu nebezpečí. Z toho, že lavice, na které seděl, byla solidně čalouněná, stěny potažené krásným kordovánem a okna zastřená velkými závěsy z červeného damašku zachycenými zlatými sponami, ponenáhlu usoudil, že jeho strach byl přehnaný, a začal kývat hlavou doprava i doleva, nahoru a dolů. Protože mu v těchto pohybech nikdo nebránil, sebral trochu odvahy, pokrčil jednu a pak druhou nohu, načež se podepřel oběma rukama, poposedl na lavici a postavil se na nohy.
V tom okamžiku se v jedněch dveřích objevil jakýsi uhlazeně vypadající důstojník a po vyměnění několika slov s někým v sousední místnosti obrátil se na zatčeného slovy:
„Tak vy se jmenujete Bonacieux?“
„Ano, pane důstojníku,“ zakoktal kramář téměř bez sebe strachem, „jsem vám k službám.“
„Pojďte dál!“ poručil mu důstojník a ustoupil stranou, aby mohl kramář vejít. Ten uposlechl beze slova a vstoupil do pokoje, kde byl zřejmě očekáván.
Byla to rozlehlá, dusná a zřejmě zvukotěsná místnost, na jejíchž stěnách visely rozmanité útočné i obranné zbraně. Ačkoli se teprve chýlilo ke konci září, již se tam topilo. Střed komnaty zabíral čtvercový stůl pokrytý knihami a různými papíry, na nichž ležel rozvinutý obrovský plán města La Rochelle.
Před krbem stál muž prostředně vysoké postavy, vznešeného a hrdého vzhledu s pronikavýma očima, širokým čelem a pohublou tváří, kterou ještě prodlužovaly bradka a knír. Ačkoli mu mohlo být stěží šestatřicet až sedmatřicet let, měl vlasy, knír i bradku prošedivělé. Až na to, že neměl kord, vypadal na válečníka a jeho lehce zaprášené boty z buvolí kůže svědčily o tom, že během dne jezdil na koni.
Oním mužem byl kardinál Armand Jean Duplessis de Richelieu, ne však v té podobě, v jaké je nám zpravidla vykreslován. Nebyl to zlomený stařec, trpící jako mučedník, tělesně zesláblý, s nezvučným hlasem, zapadlý v hluboké lenošce jako v předčasném hrobě, udržující se při životě jen silou svého génia a bojující svůj zápas s Evropou jedině neustálým vypětím svého ducha, nýbrž obratný a dvorný kavalír, sice již tehdy slabé tělesné konstrukce, ale s nezdolnou silou ducha, která z něj učinila jednoho z nejmimořádnějších lidí, jací kdy žili. Po poskytnutí pomoci vévodovi z Neversu v jeho mantovském vévodství dobyl města Nîmes, Castres a Uzes a právě se chystal vyhnat Angličany z ostrova Ré a oblehnout La Rochelle.
Na první pohled nic nenasvědčovalo tomu, že jde o kardinála a ti, kdo neznali jeho tvář, nebyli s to uhodnout, před kým vlastně stojí.
Ubohý kramář zůstal stát u dveří, zatímco kardinálovy oči se na něj upřely, jako by mu chtěly proniknout na samé dno duše a dopátrat se jeho minulosti.

„Tak tohle je ten Bonacieux?“ zeptal se po chvilce mlčení.
„Ano, monsignore,“ odpověděl důstojník.
„Dobrá, dejte sem ty papíry a nechte nás o samotě!“
Důstojník vzal dokumenty se stolu, podal je kardinálovi a s hlubokou úklonou odešel. Bonacieux poznal v oněch papírech záznamy o svých výsleších v Bastile. Kardinál stojící u krbu co chvíli zvedal zrak od písemností a zabodával oči jako dvě dýky do chudáka kramáře.
Po deseti minutách čtení a deseti vteřinách pozorování dospěl kardinál k jednoznačnému závěru:
„Tahle hlava nikdy neosnovala žádné spiknutí,“ zašeptal si pro sebe, „ale na tom nezáleží. Však uvidíme.“
„Jste obviněn z velezrady,“ řekl kardinál pomalu.
„To mi už řekli, monsignore,“ zvolal Bonacieux, „ale přísahám vám, že o tom nic nevím.“ Tituloval neznámého tak, jak slyšel od důstojníka.
Kardinál potlačil úsměv.
„Spikl jste se s vlastní manželkou, s paní de Chevreuse a s milordem vévodou z Buckinghamu.“
„Všechna ta jména jsem od ní skutečně slyšel,“ odpověděl kramář.
„Při jaké příležitosti?“
„Říkala, že kardinál Richelieu vlákal vévodu z Buckinghamu do Paříže, aby ho zničil a s ním i královnu.“
„Tohle řekla?“ prudce vykřikl kardinál.
„Ano, monsignore, ale já jsem jí pověděl, že se mýlí, když si něco takového myslí, a že Jeho Eminence není schopná…“
„Mlčte, jste hlupák!“ přerušil ho kardinál.
„Zrovna tak mi odpověděla manželka, monsignore.“
„Víte, kdo vaši manželku unesl?“
„Nevím, monsignore.“
„Někoho ale podezíráte, že?“
„Ano, monsignore, ale protože se moje podezření zřejmě nelíbilo panu komisaři, žádné už nemám.“
„Věděl jste o tom, že vaše manželka uprchla?“
„Ne, monsignore, dověděl jsem se to až ve vězení od pana komisaře, který je velice milý člověk.“
Po těchto kramářových slovech potlačil kardinál podruhé úsměv.
„Nevíte tedy, co se dělo s vaší manželkou od jejího útěku?“
„Nevím vůbec nic, monsignore, nejspíš se vrátila do Louvru.“
„V jednu po půlnoci tam ještě nebyla.“
„Ach Bože můj! Co se s ní tedy stalo?“
„Dovíme se to, buďte klidný. Před kardinálem se nic neutají, kardinál ví všechno.“
„Domníváte se tedy, monsignore, že bude kardinál souhlasit, aby mi řekli, co se stalo s manželkou?“
„Možná. Nejdříve ale musíte doznat všechno, co víte o stycích své manželky s paní de Chevreuse.“
„O tom ale nic nevím. Nikdy jsem ji neviděl.“
„Když jste chodil pro manželku do Louvru, vracela se přímo k vám domů?“
„Skoro nikdy. Mívala jednání s pláteníky, ke kterým jsem ji doprovázel.“
„Kolik bylo těch pláteníků?“
„Dva, monsignore.“
„Kde bydlí?“
„Jeden ve Vaugirardské ulici a druhý v ulici La Harpe.“
„Šel jste někdy s manželkou k nim dovnitř?“
„Nikdy, monsignore, čekával jsem na ni u vchodu.“
„Jak vám vysvětlovala, proč tam chodí úplně sama?“
„Nic mi nevysvětlovala. Řekla mi, že mám čekat – a já jsem čekal.“
„Jste nesmírně úslužný manžel, milý pane Bonacieuxi,“ poznamenal kardinál.
„Říká mi milý pane!“ pomyslel si kramář. „Hrome, to jde dobře!“
„Poznal byste ty vchody?“
„Ano.“
„Znáte čísla těch domů?“
„Ano.“
„Jaká to jsou?“
„Je to dům číslo 25 ve Vaugirardské ulici a číslo 75 v ulici La Harpe.“
„Dobrá,“ řekl kardinál, načež vzal stříbrný zvonek a zazvonil. Vstoupil důstojník a Richelieu mu polohlasem poručil:
„Sežeňte Rocheforta, jestli se už vrátil a řekněte mu, ať okamžitě přijde!“
„Hrabě už je tady,“ odpověděl důstojník, „a naléhavě žádá o rozhovor s Vaší Eminencí!“
„Tak ať přijde, ať jde sem!“ řekl nedočkavě Richelieu.
Důstojník vyběhl tak rychle, jak zpravidla plnili všichni kardinálovi sloužící rozkazy svého pána.
„Vaše Eminence!“ zašeptal pro sebe Bonacieux a vyjeveně přitom vyvaloval oči.
Od důstojníkova odchodu neuplynulo snad ani pět vteřin, když se otevřely dveře a vstoupil nový návštěvník.
„To je on!“ vykřikl Bonacieux.
„Jaký on?“ zeptal se kardinál.
„Ten, co unesl moji manželku.“
Kardinál zazvonil podruhé a objevil se důstojník.

„Odevzdejte tohoto muže jeho dvěma strážcům. Ať čeká, než si ho opět zavolám!“
„Ne, monsignore, ne – to není on,“ začal křičet Bonacieux. „Ne, zmýlil jsem se, je to někdo jiný, a vůbec se mu nepodobá. Tenhle pán je řádný člověk.“
„Odveďte toho pitomce!“ nařídil kardinál.
Důstojník vzal Bonacieuxe pod paždím a zavedl ho do předpokoje, kde na něj čekali jeho strážci.
Nově příchozí, který byl uveden ke kardinálovi, nedočkavě sledoval zrakem Bonacieuxe až do okamžiku, kdy vyšel z místnosti a dveře za ním zapadly. Pak hned rychle přistoupil ke kardinálovi se slovy:
„Oni se sešli.“
„Kdo?“ zeptala se Jeho Eminence.
„Ona a on.“
„Královna s vévodou?“
„Ano.“
„A kde?“
„V Louvru.“
„Víte to určitě?“
„Naprosto určitě.“
„Kdo vám to řekl?“
„Paní de Lannoy, která je, jak víte, zcela oddaná Vaší Eminenci.“
„Proč to neoznámila dřív?“
„Buď náhodou, anebo v důsledku nedůvěry královna nechala spát paní de Surgis ve svém pokoji a celý den ji hlídala.“
„No dobrá, prohráli jsme. Pokusme se o odvetu!“
„Pomohu vám v tom ze všech sil, monsignore, buďte klidný.“
„Jak se to zběhlo?“
„O půl jedné po půlnoci byla královna se svými dvorními dámami…“
„Kde byly?“
„V její ložnici…“
„Dobrá.“
„Když jí doručili kapesník od správkyně jejího prádelníku…“
„Co dál?“
„Hned potom bylo na královně vidět silné pohnutí a její tvář pod silnou vrstvou růže zbledla.“
„Dál, co bylo dál?“
„Královna povstala a vzrušeným hlasem řekla: ‚Počkejte na mne deset minut, mé dámy. Pak se vrátím.‘ Po těch slovech otevřela dveře ložnice a odešla.“
„Proč vás nepřišla paní de Lannoy hned upozornit?“
„Nic ještě nebylo jisté. Kromě toho královna řekla ‚Počkejte na mne‘ a paní de Lannoy se neodvážila neuposlechnout.“
„Jak dlouho byla královna pryč z pokoje?“
„Tři čtvrtě hodiny.“
„Žádná dvorní dáma ji nedoprovázela?“
„Jen doña Estefana.“
„Pak se vrátila?“
„Ano, ale jen si vzala malou kazetu z růžového dřeva se svým monogramem a hned zase odešla.“
„Když se později vrátila, přinesla kazetu nazpět?“
„Ne.“
„Věděla paní de Lannoy, co v oné kazetě bylo?“
„Ano, briliantové přívěsky, které darovalo královně Jeho Veličenstvo.“
„Vrátila se tedy bez kazety?“
„Ano.“
„Domnívá se paní de Lannoy, že královna dala briliantové přívěsky Buckinghamovi?“
„Je si tím jistá.“
„Jak to?“
„Jako dvorní dáma pečující o královniny toalety a šperky hledala paní de Lannoy onu kazetu, tvářila se znepokojeně nad tím, že ji nemůže nalézt a nakonec se na ni zeptala královny.“
„Co na to řekla královna?“
„Královna se silně zarděla a odpověděla, že se jí včera jeden přívěsek poškodil, a proto je poslala svému klenotníkovi k opravě.“
„Je třeba tam zajít a zjistit, jestli je to pravda.“
„Už jsem tam byl.“
„A co klenotník?“
„Ten o ničem neví.“
„Dobrá, dobrá, Rocheforte, ještě snad není všechno ztraceno, a možná – kdo ví – je to takhle dokonce lepší.“
„Ani na okamžik jsem nepochyboval, že geniálnost Vaší Eminence…“
„Napraví nešikovnost svého agenta, že?“ nedal mu domluvit kardinál.
„Přesně to jsem chtěl říci, kdyby mě Vaše Eminence nechala dokončit větu.“
„A víte teď, kde se ukrývali vévodkyně de Chevreuse a vévoda Buckingham?“

„Nevím, monsignore. Moji lidé mi o tom nedokázali vypátrat nic určitého.“
„Ale já to vím.“
„Jak to?“
„Ano, aspoň si to myslím. Jeden se zdržoval v domě číslo 25 ve Vaugirardské ulici a druhý či druhá v čísle 75 v ulici La Harpe.“
„Přeje si Vaše Eminence, abych dal oba dva zatknout?“
„Už je příliš pozdě, budou už pryč.“
„Nevadí, můžeme se o tom přesvědčit.“
„Vezměte si deset mých gardistů a prohledejte oba domy!“
„Už tam jdu, monsignore!“ odpověděl Rochefort a vyběhl ven.
Když kardinál zůstal o samotě, chviličku přemýšlel a pak potřetí zazvonil, načež vstoupil týž důstojník.
„Pošlete mi sem vězně!“ nařídil kardinál.
Za okamžik důstojník znovu přivedl Bonacieuxe a na Richelieuův pokyn odešel.
„Vy jste mě oklamal!“ řekl kramáři přísně kardinál.
„Já že jsem oklamal Vaši Eminenci?“ vykřikl Bonacieux.
„Když vaše manželka chodila do Vaugirardské ulice a do ulice La Harpe, nenavštěvovala tam pláteníky.“
„Kam to tedy chodila, spravedlivý Bože?“
„Chodila k vévodkyni de Chevreuse a k vévodovi z Buckinghamu.“
„Ano, je to tak,“ přitakal Bonacieux a snažil se na všechno upamatovat. „Vaše Eminence má pravdu… Několikrát jsem manželce říkal, že je podivné, že obchodníci s plátnem bydlí v takových domech bez vývěsných tabulí, a manželka se dala po mých slovech vždycky do smíchu. Ach, monsignore,“ pokračoval Bonacieux a vrhl se k nohám Jeho Eminence, „že vy jste kardinál, veliký kardinál, geniální muž uctívaný celým světem?“
Ať byl kardinálův triumf nad tak všedním člověkem, jakým byl Bonacieux, jakkoli tuctový, na okamžik ho potěšil. Téměř ihned, jako by dostal nový nápad, naladil úsměv a podával kramáři ruku.
„Vstaňte příteli,“ řekl mu, „jste řádný člověk.“
„Kardinál se dotkl mé ruky! Já jsem se dotkl ruky velikého muže! Veliký muž mě nazval svým přítelem!“ vykřikoval Bonacieux.
„Ano, příteli, ano,“ řekl kardinál otcovským tónem, jehož někdy používal, ale kterým mohl oklamat jen lidi, kteří ho neznali. „Protože jste byl neprávem podezříván, musíte dostat odškodné. Vezměte si tenhle měšec se stem pistolí a odpusťte mi!“
„Já mám vám odpustit, monsignore?“ vykoktal Bonacieux a váhal vzít si měšec, protože se zřejmě obával, zda domnělý dar není pouze nějaký žert. „Vždyť jste mě mohl dát zatknout, dát mě mučit, mohl jste mě dát oběsit – vy jste pán a já bych nesměl ani muknout. Já a odpustit vám! To přece nemyslíte vážně!“
„Ale milý pane Bonacieuxi! Vidím, že jste šlechetný a děkuji vám za to. Tak jen si vezměte tenhle měšec a neodcházejte příliš roztrpčený!“
„Odcházím okouzlený, monsignore.“
„Tak sbohem, nebo spíše na shledanou, protože doufám, že se ještě setkáme.“
„Kdykoli se monsignorovi zlíbí. Jsem Vaší Eminenci zcela k službám.“
„Buďte ujištěn, že to bude často. Nalezl jsem nesmírné zalíbení v rozhovoru s vámi.“
„Ó, monsignore!“
„Na shledanou, pane Bonacieuxi, na shledanou!“
Po těch slovech mu kardinál pokynul rukou a Bonacieux odpověděl hlubokou poklonou až k zemi. Pak odešel pozpátku, a když už byl v předpokoji, slyšel ho kardinál zplna hrdla křičet: „Ať žije monsignor, ať žije Jeho Eminence! Ať žije veliký kardinál!“ Kardinál naslouchal s úsměvem tomuto projevu nadšení mistra Bonacieuxe a když jeho volání zaniklo v dáli, řekl:
„Tak vida – tohle je člověk, který se dá odedneška pro mne zabít.“
Pak začal nesmírně soustředěně studovat mapu La Rochelle, která – jak jsme se již zmínili – ležela na jeho stole. Přitom vyznačoval tužkou čáru v místech, kudy má vést slavná hráz, která o osmnáct měsíců později uzavřela přístav obleženého města.
Když byl nejhlouběji ponořen do strategických úvah, otevřely se dveře a vstoupil Rochefort.
„Tak co?“ zeptal se nedočkavě kardinál a zvedl se od stolu s prudkostí svědčící o tom, jak velký význam přikládá úkolu, který hraběti uložil.
„Je to takhle,“ řekl Rochefort, „v domech, které označila Vaše Eminence, se skutečně zdržovala asi šestadvacetiletá až sedmadvacetiletá žena a pětatřicetiletý až čtyřicetiletý muž – žena čtyři dny a muž pět dnů. Dotyčná dáma odjela v noci na dnešek a muž dnes ráno.“
„To byli oni!“ zvolal kardinál a podíval se přitom na hodiny. „Teď už je na jejich stíhání příliš pozdě – vévodkyně je v Toursu a vévoda v přístavu Boulogne. Musíme je dostihnout v Londýně.“
„Co poroučí Vaše Eminence?“
„Nikomu ani slovo o tom, co se stalo. Ať se královna cítí v úplném bezpečí, ať neví, že známe její tajemství, nechť se domnívá, že pátráme po nějakém spiknutí. Pošlete mi sem strážce pečeti Séguiera!“
„A co učinila Vaše Eminence s tím člověkem?“
„S jakým člověkem?“ zeptal se kardinál.
„S tím Bonacieuxem.“
„Udělal jsem z něj, co se dalo – špiona jeho vlastní ženy.“

Hrabě Rochefort se uklonil jako člověk uznávající vysokou nadřazenost svého mistra a odešel.
Když kardinál osaměl, znovu usedl ke stolu, napsal dopis, zapečetil ho osobním pečetidlem, načež zazvonil. Důstojník vstoupil počtvrté.
„Pošlete mi Vitraye a povězte mu, ať se připraví na cestu!“ poručil kardinál.
Za několik okamžiků stál volaný muž před ním zcela oblečený na cestu. Na nohou měl jezdecké boty s ostruhami.
„Okamžitě se vydáte do Londýna. Cestou se ani na okamžik nezastavíte. Tenhle dopis odevzdáte milady. Tady máte poukaz na dvě stě pistolí. Předložte ho mému pokladníkovi a vyzvedněte si peníze. Stejnou částku dostanete, jestliže se vrátíte za šest dnů a správně vyřídíte můj příkaz.“
Posel neřekl ani slovo, uklonil se, vzal dopis i poukaz na dvě stě pistolí a odešel.
V dopise stálo:
„Milady,
jděte na první ples, jehož se bude účastnit vévoda z Buckinghamu. Bude mít na kabátci dvanáct briliantových přívěsků. Přitočte se k němu a dva mu uřízněte! Jakmile budete mít přívěsky v rukou, hned mi to oznamte!“

XV Soudcové a vojáci

Protože nazítří po těchto událostech se Athos stále ještě neobjevil, informovali d’Artagnan s Porthosem o jeho zmizení pana de Tréville.
Aramis si vyžádal pětidenní dovolenou a údajně si v Rouenu vyřizoval nějaké rodinné záležitosti.
Pan de Tréville byl pravým otcem svých vojáků. I ten nejnižší a nejméně známý z nich, jakmile nosil stejnokroj jeho setniny, mohl si být stejně jistý jeho pomocí a podporou, jako by byl jeho vlastní bratr. Proto se nyní kapitán mušketýrů neprodleně vydal k hlavnímu vyšetřovateli. Dali si zavolat důstojníka, který velel na stanovišti u červeného kříže, a postupně se dověděli, že je Athos ve vězení For l’Éveque.
Athos prošel stejnými procedurami jako pan Bonacieux. Byli jsme svědky konfrontace obou zatčených. Athos až dosud nic neřekl z obav, že kdyby byl znepokojován d’Artagnan, neměl by tolik potřebný čas. Teď prohlásil, že se nejmenuje d’Artagnan, nýbrž Athos. K tomu dodal, že nezná ani pana Bonacieuxe, ani paní Bonacieuxovou, že o nich nikdy neslyšel, že kolem desáté večer navštívil svého přítele pana d’Artagnana a až do té doby se zdržoval u pana de Tréville, kde byl na večeři. Potvrdit to může dvacet svědků, mezi nimiž uvedl řadu šlechticů, mj. pana vévodu de La Trémouille.
Druhého komisaře stejně jako prvního prostá a jednoznačná výpověď tohoto mušketýra ohromila. Byl by si na něm velice rád smlsnul, protože lidé od soudů se vůbec s chutí vynášejí nad vojáky. Jména pana de Tréville a vévody de La Trémouille však nutila k zamyšlení. Athose také poslali ke kardinálovi, ale Jeho Eminence byla naneštěstí v Louvru u krále.
Právě v té chvíli přišel k Jeho Veličenstvu pan de Tréville, který se zrovna vracel z návštěvy hlavního vyšetřovatele a guvernéra věznice For-l’Éveque, aniž se mu podařilo setkat se s Athosem. Jako kapitán mušketýrů měl pan de Tréville kdykoli přístup ke králi.
Je známo, jaké výhrady měl král vůči královně, a že tyto královy výhrady obratně živil kardinál, který – pokud jde o intriky – měl neskonale větší obavy z žen než z mužů. Jednou z hlavních příčin jeho zaujatosti bylo přátelství Anny Rakouské k paní de Chevreuse. Tyto dvě dámy mu působily větší starosti než války proti Španělsku, různice s Anglií a finanční potíže. Kardinál byl přesvědčen, že paní de Chevreuse slouží královně nejen v intrikách politického rázu, nýbrž také v jejích intrikách milostných, a to ho hnětlo ještě víc.
Po prvním kardinálovu sdělení, že paní de Chevreuse, vypovězená do Toursu, opustila místo svého vyhnanství, přijela do Paříže a zůstala tam pět dnů, přičemž dokázala uniknout policii, zmocnil se krále zuřivý hněv. Tento vrtošivý a věrolomný panovník si přál, aby byl nazýván Ludvíkem Spravedlivým a Ludvíkem Cudným. Příští generace budou obtížně chápat tuto osobnost, kterou historie líčí pouze na podkladě skutků, a nikoli podle způsobu myšlení.
Kardinál ještě dodal, že paní de Chevreuse nejen přijela do Paříže, ale že s ní královna opět navázala styk pomocí tajné korespondence, které se tehdy říkalo kabala. Přitom králi řekl, že právě když rozplétal nejjemnější a nejtajnější vlákna této intriky a když byla královnina emisarka u vypovězené paní de Chevreuse přistižena přímo při činu, odvážil se jistý mušketýr násilně zasáhnout do výkonu spravedlnosti a s kordem v ruce napadl počestné muže zákona, kteří měli za úkol nezaujatě vyšetřit celý případ a předložit o něm zprávu králi. V tom okamžiku se přestal král ovládat a vykročil ke královniným komnatám v záchvatu chladného, němého vzteku, který dokázal přivádět tohoto panovníka k největší krutosti.
Při tom všem se kardinál ještě ani slovem nezmínil o vévodovi z Buckinghamu.
Právě tehdy vstoupil ledově klidný, dokonale zdvořilý a bezvadně upravený pan de Tréville. Z přítomnosti kardinálovy a zrůzněné královy tváře vytušil, co se děje a cítil se silným jako Samson před Filištíny.
Ludvík XIII. zrovna sahal po knoflíku dveří, a když uslyšel kroky vstupujícího pana de Tréville, obrátil se.
„Přicházíte v pravý čas, pane,“ řekl mu král, který se od okamžiku, kdy jeho hněv dosáhl jistého bodu, nedokázal ovládat a přetvařovat. „Dovídám se tady pěkné věci o vašich mušketýrech!“
„A já,“ pravil chladně pan de Tréville, „já přicházím sdělit Vašemu Veličenstvu pěkné věci o jeho soudcích.“
„Jen si poslužte!“ odsekl král zvysoka.
„Mám tu čest oznámit Vašemu Veličenstvu,“ pokračoval pan de Tréville týmž tónem, „že parta prokurátorů, komisařů a policistů, což jsou lidé velice úctyhodní, avšak zřejmě silně zaujatí proti vojákům, dovolila si v jednom domě zatknout, před očima veřejnosti odvést a uvrhnout do vězení For-l’Éveque jednoho mého mušketýra, a to na rozkaz, který mi odmítli předložit. Přitom jde o mušketýra naprosto bezúhonného a téměř slavné pověsti – o pana Athose, kterého Vaše

Veličenstvo zná a je mu příznivě nakloněno.“
„Athos?“ řekl král mechanicky. „Ano, to jméno opravdu znám.“
„Dovoluji si připomenout Vašemu Veličenstvu,“ řekl pan de Tréville, „že pan Athos je ten mušketýr, který v onom nemilém souboji, o němž víte, bohužel vážně poranil pana de Cahusac. Mimochodem, monsignore,“ pokračoval Tréville a obrátil se ke kardinálovi, „doufám, že je pan de Cahusac už úplně v pořádku, ne?“
„Děkuji!“ odsekl kardinál a v zlosti se zahryzl do rtů.
„Pan Athos šel navštívit přítele, který právě nebyl doma,“ pokračoval pan de Tréville, „béarnského kadeta gardistů Jeho Veličenstva z roty pana des Essarts. Sotva se v bytě posadil, aby na přítele počkal, a vzal do ruky knihu, obklíčilo dům hejno policistů a vojáků, kteří vyrazili několikeré dveře…“
Kardinál dal královi znamení, že to souvisí se záležitostí, o níž ho právě informoval.
„O tom všem víme,“ namítl král, „protože se to všechno událo v našich službách.“
„To tedy znamená, že rovněž ve službách Vašeho Veličenstva byl zatčen můj nevinný mušketýr, že ho dva strážci vzali mezi sebe jako nějakého zločince a vedli ho davem drzé lůzy – jeho, čestného muže, který už desetkrát prolil ve službách Vašeho Veličenstva svou krev a je připraven učinit tak opět.“
„Ale, ale,“ řekl král poněkud zviklán, „tak takhle to bylo?“
„Pan de Tréville neříká,“ začal kardinál úplně chladně, „že tento nevinný mušketýr, tento čestný muž hodinu předtím napadl s kordem v ruce čtyři policisty, které jsem tam poslal vyšetřit nesmírně závažný případ.“
„Sázím se, že to Vaše Eminence nedokáže,“ zvolal pan de Tréville s typicky gaskoňskou otevřeností a čistě vojenskou drsností. „Pan Athos, skutečně skvělý muž, byl hodinu předtím u mne na večeři a po ní hovořil v salonu mého paláce s panem vévodou de La Trémouille a panem hrabětem de Châlus, kteří byli mými hosty.“
Král pohlédl na kardinála.
„Protokol je věrohodný,“ odpověděl kardinál na nevyslovenou otázku Jeho Veličenstva, „a ten, který mám tu čest předložit Vašemu Veličenstvu, zpracovali ztýraní policisté.“
„Je snad protokol soudních úředníků rovnocenný čestnému slovu vojáků?“ řekl hrdě Tréville.
„Tak už dost, Tréville! Mlčte!“ zasáhl do rozhovoru král.
„Jestli Jeho Eminence podezírá některého mého mušketýra,“ pokračoval pan de Tréville, „je spravedlnost pana kardinála natolik známá, že i já sám požaduji vyšetření.“
„V domě, kam v tomto případě policie vtrhla,“ pokračoval s ledovou tváří kardinál, „bydlí, pokud se nemýlím, béarnský přítel onoho mušketýra.“
„Vaše Eminence má na mysli pana d’Artagnana.“
„Mám na mysli mladého muže, který je vaším chráněncem, pane de Tréville,“ řekl kardinál.
„Ano, Vaše Eminence, je to tak.“
„Nemyslíte, že tento mladý muž mohl špatně radit…“
„Panu Athosovi, člověku dvakrát tak starému?“ skočil kardinálovi do řeči pan de Tréville, „ne, monsignore. Kromě toho byl pan d’ Artagnan ten večer u mne.“
„No ne? To u vás byl ten večer kdekdo?“
„Pochybuje snad Vaše Eminence o mém slovu?“ vybuchl Tréville a tvář mu zrudla hněvem.
„Ne, Bůh uchovej!“ odvětil kardinál. „Povězte nám jen, v kolik hodin byl u vás?“
„To mohu říci Vaší Eminenci úplně přesně, protože když ke mně přišel, ukazovaly hodiny přesně půl desáté, ačkoli jsem měl dojem, že už je víc.“
„A v kolik hodin odešel z vašeho paláce?“
„O půl jedenácté, hodinu po tom, co se to stalo.“
„Jenže Athos byl zadržen v tomto domě v ulici Hrobařů,“ namítl kardinál, který ani na okamžik nepochyboval o pravdomluvnosti pana de Tréville a cítil, že mu vítězství uniká.
„Nesmí snad jeden přítel navštívit druhého? Je snad zakázáno, aby se mušketýr z mé roty přátelil s gardistou z roty pana des Essarts?“
„Ano, nesmí se to, jestliže dům, v němž se scházejí, je podezřelý.“
„Ten dům je opravdu podezřelý, Tréville,“ přitakal král. „Copak jste to nevěděl?“
„To jsem opravdu nevěděl, sire. Může však být celý podezřelý, ale popírám, že by byla v podezření ta jeho část, ve které bydlí pan d’Artagnan. Ujišťuji vás, sire, že mohu-li věřit jeho slovům, neexistuje oddanější služebník Vašeho Veličenstva a větší obdivovatel pana kardinála.“
„Není to ten d’Artagnan, který svého času poranil v onom neblahém souboji u kláštera Bosých karmelitánů Jussaca?“ zeptal se král a pohlédl přitom na kardinála, jehož tvář zrudla zlostí.
„A den na to Bernajouxe. Ano, sire, ano, je to on. Vaše Veličenstvo má dobrou paměť.“
„Tak jak se rozhodneme?“
„To se týká spíš Vašeho Veličenstva než mne,“ odpověděl kardinál. „Já budu trvat na tom, že je vinen!“
„A já jeho vinu popírám,“ řekl Tréville. „Jeho Veličenstvo však má soudce – a ti rozhodnou.“
„Ano, to je správné,“ souhlasil král. „Předejme celý případ soudcům. Soudit je jejich úkolem – ať tedy soudí!“
„Je velice smutné,“ ozval se znovu Tréville, „že v této neblahé době neochrání ani nejčistší život a nejneposkvrněnější poctivost člověka před hanobením a pronásledováním. Mohu vás ujistit, že vojsko bude velice nespokojené, jestliže bude vystaveno šikanování kvůli nějakým policejním aférám!“
To bylo řečeno neopatrně, ale pan de Tréville použil těchto slov záměrně na základě znalosti poměrů. Chtěl vyvolat výbuch, při kterém vyšlehne očistný plamen.
„Policejní aféry!“ chytil se slov pana de Tréville král. „Policejní aféry! Co vy o nich víte, pane? Starejte se o své

mušketýry a nedělejte mi bolnou hlavu! Když vás tak poslouchám, mám dojem, že zatčení jednoho mušketýra ohrozí celou Francii. To je křiku pro jednoho mušketýra! Dám jich zatknout deset, hrom do toho, sto, celou rotu – a nikdo nesmí ani pípnout!“
„Jestliže Vaše Veličenstvo podezírá moje mušketýry,“ řekl pan de Tréville, „znamená to, že se provinili. V tom případě jsem ochoten, sire, odevzdat vám svůj kord, protože po obvinění mých vojáků obviní pan kardinál nakonec i mne. Proto se raději stanu spoluvězněm pana Athose, který už je v žaláři, a pana d’Artagnana, který bude nepochybně také zatčen.“
„Dejte už pokoj, gaskoňský paličáku!“
„Nařiďte, sire,“ odpověděl Tréville, aniž zmírnil tón řeči, „nařiďte, ať mi buď vrátí mého mušketýra, anebo ať ho soudí.“
„Bude souzen,“ řekl kardinál.
„Dobrá, tím líp. V tom případě požádám Vaše Veličenstvo, abych ho směl hájit!“
Král se obával výbuchu a obrátil se na kardinála se slovy:
„Jestli proti tomu nemá námitky sama Jeho Eminence…“
Richelieu viděl, kam král míří a vyšel mu vstříc:
„Pardon, ale jestli mě Vaše Veličenstvo považuje za předpojatého soudce, ustupuji.“
„Podívejte se,“ řekl král, „můžete mi odpřisáhnout při památce mého otce, že pan Athos byl v době oné události u vás a že se jí nijak nezúčastnil?“
„Přísahám to při památce vašeho slavného otce, přísahám to vám, kterého si vážím a miluji nejvíc na celém světě.“
„Račte uvážit, sire,“ zasáhl kardinál, „jestli takhle propustíme vězně na svobodu, nedovíme se nikdy pravdu.“
„Pan Athos bude stále zde,“ odpověděl pan de Tréville, „a bude připraven vypovídat, kdykoli se soudním úředníkům zachce vyslýchat ho. Neuteče, pane kardinále, buďte bez obav, já za něj ručím!“
„On opravdu neuprchne,“ řekl král. „Bude kdykoli k nalezení, jak říká pan de Tréville. Ostatně,“ dodal tišším hlasem a pohlédl přitom prosebně na Jeho Eminenci, „ať se viníci cítí v bezpečí. To je politika!“
Této politice Ludvíka XIII. se musel Richelieu usmát.
„Rozkazujte, sire, vy máte právo udělovat milost.“
„Právo omilostňovat se vztahuje pouze na viníky,“ namítl Tréville, který chtěl mít poslední slovo, „ale můj mušketýr je nevinný. Proto mu nedáte milost, ale zjednáte spravedlnost.“
„Je ve vězení For-l’Éveque?“ zeptal se král.
„Ano, sire, a je tam potají – v cele jako nejsprostší zločinec!“
„U čerta,“ řekl potichu král. „Jak to udělat?“
„Podepsat propouštěcí rozkaz, a všechno bude vyřízeno,“ pravil kardinál. „Věřím – stejně jako Vaše Veličenstvo – že záruka pana de Tréville je více než postačující.“
Tréville se uctivě uklonil. Měl radost, ale smíšenou s obavami. Raději by byl svědkem úporného kardinálova odporu, než tohoto snadného vyřízení.
Poté král podepsal propouštěcí rozkaz a pan de Tréville si ho hned vzal. Když už byl na odchodu, kardinál se na něj přátelsky usmál a řekl králi: „U vašich mušketýrů panuje harmonický vztah mezi veliteli a vojáky. To prospívá službě a slouží ke cti všem.“
„Určitě mi co nejdřív provede nějakou zákeřnost,“ řekl si pan de Tréville. „S takovým protivníkem člověk nikdy nemá poslední slovo. Musím si ale pospíšit, protože král může každou chvíli změnit názor. Koneckonců je vždycky nesnadnější dostat nazpátek do Bastily nebo věznice For-l’Éveque člověka, který odtamtud vyšel, než uhlídat vězně, který tam už sedí.“
Pak pan de Tréville triumfálně vstoupil do For-l’Éveque a vysvobodil Athose, kterého neopustila jeho tichá netečnost. Když se pak kapitán mušketýrů poprvé opět sešel s d’Artagnanem, řekl mu:
„Unikl jste jen o vlásek. Vaše rána kordem Jussacovi je splacená. Zbývá už jen nevyrovnané poranění Bernajouxe, ale příliš se na to nespoléhejte!“
Pan de Tréville plným právem kardinálovi nevěřil a byl přesvědčen, že ještě není všemu konec. Sotva zavřel dveře, řekla Jeho Eminence králi:
„Teď, když jsme tu jen sami dva, promluvíme si vážně, jestli Vaše Veličenstvo dovolí. Vévoda Buckingham byl, sire, pět dnů v Paříži a odjel teprve dnes ráno.“

XVI Jak pan strážce pečeti několikrát hledal provaz zvonu, aby za něj zatahal jako kdysi

Nelze si představit, jak na Ludvíka XIII. zapůsobilo těchto několik kardinálových slov. Střídavě rudl a bledl, takže Richelieu hned zjistil, že jedinou ranou dobyl zpět pozice, které před chvílí ztratil.
„Pan z Buckinghamu v Paříži?“ vykřikl. „A proč sem přijel?“
„Zřejmě kout pikle s vašimi nepřáteli hugenoty a Španěly.“
„Ne, u sta hromů, ne! Přijel sem proto, aby s paní de Chevreuse, paní de Longueville a příslušníky rodu Condé spřádal úklady proti mé cti!“
„Ale, sire, co vás to napadá? Královna je příliš moudrá a miluje Vaše Veličenstvo.“
„Žena je slabý tvor, pane kardinále,“ odpověděl král. „A na její velkou lásku mám svůj názor!“
„Přesto nadále trvám na tom,“ řekl kardinál, „že vévoda Buckingham přijel do Paříže z čistě politických důvodů.“
„Já ale jsem přesvědčen, že přijel za jiným účelem, pane kardinále. Jestli však je královna vinna, ať se třese!“
„Opravdu,“ řekl kardinál, „ať se mi sebevíc příčí připustit byť jen pomyšlení na takovou zradu, přivádí mě Vaše Veličenstvo na určitou myšlenku. Dnes ráno mi řekla paní de Lannoy, které jsem se na přání Vašeho Veličenstva

několikrát vyptával, že v noci na včerejšek bylo Její Veličenstvo dlouho do noci vzhůru. Dnes ráno pak prý královna dlouho plakala a pak celý den psala."
„To je ono," řekl král. „Zřejmě psala jemu. Potřebuji, kardinále, královninu korespondenci!"
„Jak se jí ale zmocnit, sire? Domnívám se, že to nemohu učinit ani já, ani Vaše Veličenstvo."
„A jak se to provedlo v případě manželky maršála d'Ancre?"[Maršál d'Ancre, původně italský dobrodruh Concini (1575-1617) byl oblíbencem matky Ludvíka XIII., královny Marie Medicejské, která mu dala titul markýze a maršálskou hodnost. Za její vlády v době nezletilosti krále Ludvíka XIII. byl Concini všemocným ministrem a všemožně zneužíval svého postavení. Když Ludvík XIII. dosáhl plnoletosti, dal Conciniho zavraždit. Maršálova manželka Leonora Galigai byla odsouzena jako čarodějnice, sťata a spálena. Pozn. překl.] vykřikl král rozlícený na nejvyšší míru. „Nejdřív jí prohledali všechen nábytek a pak ji samotnou."
„Maršálová d'Ancre ale byla jen manželkou maršála d'Ancre, florentská dobrodružka, kdežto vzácná choť Vašeho Veličenstva je Anna Rakouská, francouzská královna a tedy jedna z nejvznešenějších panovnic na světě."
„Tím větší je ale její provinění, pane vévodo! Čím je vyšší postavení, na které zapomněla, tím hlouběji klesla. Už dávno jsem se rozhodl učinit všem těmhle drobným politickým a milostným intrikám přítrž. Má u sebe také jistého La Porta…"
„Ten je podle mého mínění hybnou pákou toho všeho," dodal kardinál.
„Myslíte si tedy tak jako já, že mě královna podvádí?"
„Znovu Vašemu Veličenstvu opakuji, že podle mého názoru královna strojí úklady proti moci svého krále. Neřekl jsem ale, že proti jeho ctí."
„A já vám říkám, že konspiruje proti jednomu i druhému, říkám vám, že mě královna nemiluje, že má ráda jiného, že miluje toho hanebníka Buckinghama. Proč jste ho nedal zatknout, když byl v Paříži?"
„Cože? Zatknout vévodu? Zatknout prvního ministra anglického krále Karla I.? Co vás napadá? To by byl povyk! A kdyby se podezření Vašeho Veličenstva nakrásně ukázalo nějak opodstatněné, o čemž nadále pochybuji, byla by to hrozná rána, strašný skandál!"
„Když ale vystupoval jako nějaký tulák, jako zloděj, bylo třeba…"
Zde se Ludvík XIII. zarazil, jako by ho poděsilo to, co málem řekl. Richelieu zvědavě natahoval krk a marně čekal na slovo, které zůstalo nevyřčeno na králových rtech.
„Co bylo třeba?"
„Nic," odpověděl král. „Nic. A nespustili jste ho z očí po celou dobu, co byl v Paříži?"
„Ne, sire."
„Kde bydlel?"
„V čísle 75 v ulici La Harpe."
„Kde to je?"
„Směrem k Lucemburku."
„Víte určitě, že se nesetkal s královnou?"
„Věřím, že královna je velice oddaná svým povinnostem."
„Ale dopisovali si! To jemu královna celý den psala! Pane vévodo, potřebuji ty dopisy!"
„Ale, sire!"
„Pane vévodo, chci je stůj co stůj!"
„Přece však Vaše Veličenstvo upozorňuji…"
„Tak i vy mě zrazujete, pane kardinále, že se vždycky takhle vzpíráte mému přání? Také vy jste spřažen se Španěly a Angličany, s paní de Chevreuse a s královnou?"
„Sire," odpověděl s povzdechem kardinál, „domníval jsem se, že jsem mimo takové podezření!"
„Slyšel jste, pane kardinále, co jsem řekl. Chci ty dopisy!"
„Dalo by se to provést jen jediným způsobem."
„Jakým?"
„Pověřit tím úkolem pana strážce pečeti Séguiera. Tento případ plně spadá do rámce jeho povinností."
„Ať pro něj hned pošlou!"
„Měl by být u mne. Vzkázal jsem mu, aby se u mne zastavil. Když jsem odjel do Louvru, zařídil jsem, aby na mne počkal."
„Ať pro něj hned jdou!"
„Rozkaz Vašeho Veličenstva bude splněn, ale…"
„Jaké ale?"
„Královna možná odmítne uposlechnout."
„Odmítne uposlechnout můj příkaz?"
„Ano, jestliže nebude vědět, že jde o příkaz krále."
„Dobrá! Aby o tom neměla pochyb, sám ji na to upozorním."
„Ať Vaše Veličenstvo nezapomene, že jsem učinil, co bylo v mých silách, abych zabránil roztržce!"
„Ano, vévodo. Vím, že jste ke královně velice shovívavý, snad až příliš shovívavý. Později si o tom promluvíme, to vám povídám!"
„Kdykoli bude Vašemu Veličenstvu libo. Vždycky se však rád obětuji v zájmu harmonického vztahu mezi vámi a královnou Francie – a budu na to hrdý."
„Dobrá, kardinále, dobrá. Teď však pošlete pro pana strážce pečeti. Já jdu ke královně."
S těmi slovy otevřel Ludvík XIII. spojovací dveře vedoucí z jeho komnat k pokojům Anny Rakouské.
Královna byla ve společnosti svých dvorních dam – paní de Guitaut, de Sablé, de Montbazon a paní de Guéménée. V

rohu místnosti seděla španělská komorná doña Estefana, kterou si Anna Rakouská přivezla z Madridu. Paní de Guéménée předčítala a všechny přítomné dámy ji pozorně poslouchaly – až na královnu, která dala k předčítání podnět proto, aby mohla předstírat, že rovněž poslouchá, a přitom se zabývat vlastními myšlenkami, které sice pozlacoval poslední záblesk lásky, ale přesto byly smutné. Anna Rakouská přišla o důvěru manžela a byla terčem nenávistného pronásledování kardinálem, který jí nemohl odpustit, že odmítla jeho něžné city. Měla přitom před očima příklad královny matky, Marie Medicejské, kterou tato nenávist trápila celý život, i když – pokud lze věřit pamětem z oné doby – zpočátku věnovala kardinálovi onen cit, který mu Anna Rakouská stále odpírala. Královna viděla, jak kolem ní padají její nejoddanější sloužící, nejbližší důvěrníci a nejmilejší oblíbenci. Jako prokletí lidé, jejichž údělem je přinášet neštěstí, i ona byla osudná všemu, čeho se dotkla. Její přátelství znamenalo pro dotyčnou či dotyčného pohromu a mělo za následek pronásledování. Paní de Chevreuse a de Vernet byly vypovězeny do vyhnanství a také La Porte se před svou velitelkou netajil obavami, že každou chvíli očekává zatčení.

Právě když byla pohroužena do nejtajnějších a nejchmurnějších myšlenek, otevřely se dveře a vstoupil král. Předčítající okamžitě umlkla, všechny dvorní dámy povstaly a zavládlo naprosté ticho. Král neprojevil sebemenší náznak zdvořilosti, zastavil se před královnou a vzrušeným hlasem jí řekl:

„Přijde k vám pan kancléř, paní, a oznámí vám, co jsem mu uložil."

Nešťastná královna, které neustále vyhrožovali rozvodem, vyhnanstvím a dokonce soudem, pod vrstvou líčidla zbledla a nedokázala se zdržet otázky:

„Co je ale účelem jeho návštěvy? Nemůže mi to, co mi má sdělit pan kancléř, říci Vaše Veličenstvo samo?"

Král se však beze slova otočil zády a téměř současně ohlašoval kapitán gardistů pan de Guitaut návštěvu pana Séguiera. Než kancléř vstoupil, odešel král druhými dveřmi. Kancléř se při vstupu do královniny komnaty napůl usmíval a napůl rděl. Protože se s ním v dalším průběhu ještě setkáme, nebude na škodu, když se s ním již nyní blíže seznámíme.

Kancléř byl příjemný muž. Jeho Eminenci ho doporučil jako zcela oddaného člověka kanovník z katedrály Notre-Dame pan Des Roches le Masle, který kdysi býval kardinálovým komorníkem. Kardinál dal na kanovníkovo doporučení a nelitoval toho.

O panu Séguierovi se vyprávěly různé historky. Jednu z nich si připomeneme. Po bouřlivé mladosti se uchýlil do kláštera, aby tam aspoň nějaký čas pykal za hříchy předchozích let. Při vstupu do posvátného ústraní však ubohý kajícník nedokázal zavřít za sebou dveře tak rychle, aby tam za ním neproklouzly vášně, před nimiž prchal. Neustále ho pronásledovaly. Představený, jemuž se svěřil se svým trápením, chtěl mu podle svých možností pomoci a doporučil mu, aby zaháněl démona pokušitele tím způsobem, že se v takové chvíli chopí provazu klášterního zvonu a bude ze všech sil zvonit. Hlas zvonu měl všem mnichům oznamovat, že jejich bratr bojuje s pokušením a celý klášter se měl za něj modlit.

Rada se budoucímu kancléři zamlouvala. Zaháněl ducha pokušitele modlitbami mnichů, jenže ďábel se nedal jen tak vypudit z místa, kde se usídlil, a úměrně tomu, jak sílilo mnišské zaklínání, rostlo satanovo pokušitelské úsilí. Klášterní zvon zněl naplno ve dne i v noci a ohlašoval kajícníkovu nesmírnou snahu umrtvit své tělesné choutky.

Mniši už neměli ani chvilku klidu. Ve dne nedělali nic jiného, než že běhali nahoru a dolů po schodech vedoucích do kaple, a v noci – kromě modlení po nešporách a po půlnoci – museli třebas dvacetkrát vyskakovat z postelí a poklekat k modlitbě na dlaždicovou podlahu svých cel.

Není známo, zda toho nechal ďábel, či toho začali mít dost mniši. Jisté je, že po třech měsících se neblahý kajícník znovu objevil ve světské společnosti a měl pověst nejposedlejšího člověka, jaký kdy žil.

Po odchodu z kláštera vstoupil do veřejných služeb, stal se po otci předsedou soudu a přidal se ke kardinálovi, čímž prokázal značnou prozíravost. Jako kancléř pak horlivě sloužil Jeho Eminenci v nenávistném tažení proti královně matce i Anně Rakouské, popichoval soudce v procesu s Chalaisem [Henri Talleyrand, hrabě de Chalais byl oblíbencem Ludvíka XIII. Pro údajné spiknutí proti kardinálu Richelieuovi byl v roce 1626 odsouzen k smrti a popraven. Pozn. překl.] a podporoval snahy velkého francouzského ekonoma pana Laffemase. Jako člověk těšící se zasloužené kardinálově důvěře dostal nakonec zcela zvláštní úkol, který nyní přicházel splnit ke královně.

Když vstoupil do pokoje, královna ještě stála. Jakmile ho spatřila, znovu usedla do křesla, pokynem vyzvala dvorní dámy, aby se posadily na své stoličky a podušky a nesmírně povýšeně se ho zeptala:

„Co si přejete, pane? A proč sem přicházíte?"

„Přicházím proto, abych jménem krále a při veškeré úctě k Vašemu Veličenstvu vykonal podrobnou prohlídku vašich písemností."

„Cože, pane? Prohlídku mých písemností?… Prohlídku u mne? To je ale hanebnost!"

„Račte mi prominout, paní, ale v tomto případě jsem pouze nástrojem krále. Neodešlo snad Jeho Veličenstvo právě odtud a nevyzvalo vás, abyste se připravila na mou návštěvu?"

„Tak tedy hledejte, pane! Zdá se, že jsem spáchala nějaký zločin. Estefano, dejte mu klíče od mých stolů a skříněk!"

Kancléř zběžně prohlédl stoly a sekretáře, ale dobře věděl, že závažný dopis, který královna celý den psala, určitě nezavřela do žádného kusu nábytku. Když dvacetkrát pozotvíral a znovu pozavíral zásuvky sekretáře, musel nutně, ať sebevíc váhal, přikročit k vrcholné fázi svého úkolu, totiž k osobní prohlídce samotné královny. Přistoupil s rozpačitou tváří k Anně Rakouské a stísněným tónem řekl:

„A nyní mi zbývá provést hlavní prohlídku."

„Jakou?" vyhrkla královna, která nechápala, či nechtěla chápat smysl jeho slov.

„Jeho Veličenstvo určitě ví, že jste během dne napsala dopis. Také ví, že onen dopis nebyl dosud odeslán adresátovi. Dotyčné psaní není ani ve vašem stole, ani ve vašem sekretáři, a přesto někde být musí."

„Odvážil byste se vztáhnout ruku na svou královnu?" zvolala Anna Rakouská. Vztyčila se v celé své výši a upřela na

kancléře oči, jejichž pohled nabyl téměř hrozivého výrazu.
„Jsem věrný poddaný krále, paní, a učiním všechno, co mi Jeho Veličenstvo rozkázalo.“
„Tak tedy – je to pravda!“ řekla Anna Rakouská. „Špioni pana kardinála odvedli dobrou práci. Ano, skutečně jsem dnes napsala dopis, který nebyl dosud odeslán. Je tady.“
S těmito slovy si položila krásnou ruku na poprsí.
„Tak mi ten dopis dejte, paní,“ pravil kancléř.
„Dám ho pouze králi, pane!“ odpověděla Anna.
„Kdyby král chtěl, aby byl dopis odevzdán jemu, byl by vás k tomu vyzval. Opakuji vám však, že pověřil mě, abych ho od vás vyžádal, a jestli ho nevydáte…“
„Tak co?“
„Jsem to zase já, komu uložil, abych vám ho vzal.“
„Jakže, co tím chcete říci?“
„Chci tím říci, že mám dalekosáhlé pravomoci a jsem zmocněn pátrat po podezřelé písemnosti i formou osobní prohlídky Vašeho Veličenstva.“
„To je hrůza!“ vykřikla královna.
„Račte si to tedy, paní, usnadnit!“
„Tohle je ale hanebné násilí, uvědomujete si to, pane?“
„Král poroučí, paní. Mě omluvte!“
„To nestrpím, ne a ne! Raději zemřu!“ vykřikla královna, v jejíchž žilách překypěla horká krev Španělky a Rakušanky.
Kancléř se hluboce uklonil, načež se zcela zjevným úmyslem necouvnout ani o krok od splnění uloženého úkolu, přistoupil k Anně Rakouské tak, jak by to dokázal katův pacholek v mučírně. Královna byla, jak už jsme řekli, velice krásná a z jejích očí teď vytryskly slzy vzteku.
Splnění úkolu se mohlo stát velice choulostivým, ale král dospěl ve své žárlivosti na Buckinghama tak daleko, že už nežárlil na nikoho jiného.
V této chvíli kancléř Séguier určitě hledal očima provaz onoho klášterního zvonu, o němž již byla řeč. Protože ho však nenalezl, dodal si odvahy a vztáhl ruku tam, kde byl podle královnina doznání hledaný dopis.
Anna Rakouská ustoupila o krok zpět. Na smrt bledá se opřela, aby neupadla, levou rukou o stůl, který stál za ní, načež pravou rukou vyjmula ze záňadří dopis a podala ho kancléři.
„Tady máte ten dopis, pane,“ zvolala přerývaným a třesoucím se hlasem. „Seberte si ho a zbavte mě své odporné přítomnosti!“
Kancléř, který se rovněž chvěl pochopitelným vzrušením, vzal dopis, hluboce se uklonil a odešel.
Sotva za ním zapadly dveře, skácela se královna napůl v bezvědomí do náručí svých dvorních dam.
Kancléř odnesl dopis králi, aniž si přečetl jediné slovo. Král vzal psaní třesoucí se rukou a pátral po adrese, která tam však nebyla. V tom okamžiku zbledl, pomalu dopis otevřel, a když z prvních řádků zjistil, že je určen španělskému králi, četl dál velmi rychle.
Byl to úplný plán útoku proti kardinálovi. Královna vyzývala svého bratra i rakouského císaře, aby předstírali, že jsou dotčeni Richelieuovou politikou, jejímž věčným cílem je pokoření rakouského panovnického rodu, a vyhlásili Francii válku. Podmínkou uzavření míru mělo být odvolání kardinála. O lásce však nebylo v celém psaní ani slovo.
Když se rozradostněný král zeptal, zda je kardinál dosud v Louvru a dověděl se, že Jeho Eminence čeká ve své pracovně na rozkazy Jeho Veličenstva, ihned za ním odešel.
„Tak se podívejte, vévodo, měl jste pravdu, a já jsem se mýlil. Jde o politickou intriku, a o lásce není v psaní ani zmínky. Zato se tam hodně píše o vás.“
Kardinál vzal dopis a velice pozorně ho četl. Když dospěl až na konec, přečetl si ho celý ještě jednou.
„Tak vidíte, Vaše Veličenstvo!“ řekl pak. „Vidíte, kam až zacházejí moji nepřátelé! Vyhrožují vám dvěma válkami, jestli mě nepošlete pryč. Na vašem místě bych ustoupil tak silnému tlaku – a pro mne by bylo skutečným štěstím zanechat politiky.“
„Co to říkáte, vévodo?“
„Říkám, sire, že v těchto nekonečných zápasech a ve věčné práci přicházím o zdraví. Říkám vám, že s největší pravděpodobností nevydržím strádání při obléhání La Rochelle, a že byste udělal líp, kdybyste tím pověřil buď pana de Condé či pana de Bassompierre nebo jiného udatného muže, jehož povoláním je válčit, a ne mě, služebníka církve, který tak je neustále odváděn od svého pravého poslání a musí se zabývat záležitostmi, k nimž není způsobilý. Budete šťastnější doma, sire, a jsem si jist, že vám to neubere ani na vážnosti v cizině.“
„Pane vévodo,“ odpověděl král, „mně je to jasné, buďte bez starosti. Všichni, o nichž se hovoří v tomto dopise, budou po zásluze potrestáni – včetně královny.“
„Co to povídáte, sire? Bůh mě chraň, aby kvůli mně měla královna sebemenší mrzutost! Stále mě považuje za nepřítele, ačkoli Vaše Veličenstvo může dosvědčit, že jsem se jí vždycky vřele zastával i proti vám, sire. Kdyby se provinila proti cti Vašeho Veličenstva, bylo by to něco jiného a já první bych řekl: ‚Žádné slitování s provinilou ženou!‘ Naštěstí tomu tak není a Vaše Veličenstvo o tom právě dostalo další důkaz.“
„To je pravda, pane kardinále,“ namítl král, „máte pravdu jako vždycky, ale královna přesto zasluhuje, abych se na ni velmi hněval.“
„Vy sám, sire, jste si vysloužil její hněv, a kdyby se vážně zlobila na Vaše Veličenstvo, měl bych pro to pochopení. Vaše Veličenstvo s ní jednalo přísně…“
„Tak budu vždycky jednat s každým svým i vaším nepřítelem, vévodo, ať by měli sebevyšší postavení a ať bych se přísným postupem vůči nim vydával v jakékoli nebezpečí.“

„Královna je mojí nepřítelkyní, ne vaší, sire. Naopak je oddanou, pokornou a bezúhonnou manželkou. Proto dovolte, abych se za ni u Vašeho Veličenstva přimluvil.“
„Ať se tedy pokoří a přijde první!“
„Naopak, sire, vy jděte příkladem. Vy jste se první provinil, když jste královnu podezříval.“
„Abych já přišel první?“ zvolal král. „To nikdy!“
„Snažně vás o to žádám, sire.“
„A jak bych to vůbec měl udělat?“
„Učinit něco, o čem víte, že by to královnu potěšilo.“
„Co by to mělo být?“
„Uspořádejte ples. Víte přece, jak královna ráda tančí – a já vám ručím za to, že takovému projevu pozornosti její hněv neodolá.“
„Víte ale, pane kardinále, že nemám rád žádné světské radovánky!“
„Protože královna zná vaši nechuť k podobným zábavám, bude vám tím vděčnější. Bude to ostatně příležitost, aby si vzala ty krásné briliantové přívěsky, které jste jí nedávno daroval k svátku, a dosud neměla příležitost ukázat se s nimi.“
„Uvidíme, pane kardinále, uvidíme,“ řekl král. Z radosti nad zjištěním, že se královna provinila něčím, co mu nepůsobilo žádné velké starosti, a ne tím, čeho se tolik obával, byl zcela ochoten smířit se s ní. „Uvidíme, ale na mou čest, jste k ní příliš shovívavý!“
„Sire,“ odpověděl kardinál, „přísnost ponechte ministrům. Ctností králů je shovívavost. Použijte ji a uvidíte, že dobře pochodíte!“
Když krátce po těch slovech slyšel kardinál odbíjet jedenáctou, hluboce se uklonil, požádal krále, aby se mohl vzdálit a znovu mu kladl na srdce, aby se smířil s královnou.
Anna Rakouská očekávala v souvislosti se zachycením svého dopisu nějaké výčitky. Proto ji velice udivilo, když nazítří zjistila, že se král pokouší o smíření. První její reakce byla odmítavá. Pýcha ženy a důstojnost královny byly tak krutě uraženy, že se nemohla hned při prvním pokusu udobřit. Nakonec však si dala na radu svých dvorních dam říci a tvářila se, že začíná na urážky zapomínat. Prvního náznaku usmíření využil král k tomu, aby jí sdělil, že hodlá v nejbližší době uspořádat ples.
Pro ubohou Annu Rakouskou byl ples něčím natolik vzácným, že tak, jak předvídal kardinál, poslední stopy její zatrpklosti zmizely – jestli ne v srdci, tedy aspoň ve tváři. Když se zeptala, který den se má ples konat, král jí odpověděl, že se o tom musí dohodnout s kardinálem.
Král se na to ptal kardinála prakticky denně, a ten pokaždé pod nějakou záminkou stanovení data odkládal. Tak uplynulo deset dnů.
Osmý den po scéně, kterou jsme vylíčili, dostal kardinál z Londýna dopis, jenž obsahoval pouhých několik řádků:
„Mám je, ale nemohu opustit Londýn, protože nemám peníze. Pošlete mi pět set pistolí a čtyři nebo pět dní po jejich obdržení budu v Paříži.“
Týž den, kdy kardinál dostal tento dopis, položil mu král obvyklou otázku. Richelieu začal počítat na prstech a přitom si potichu říkal:
„Přijede čtyři nebo pět dnů poté, co dostane peníze. Čtyři či pět dní potrvá, než tam peníze dojdou, čtyři nebo pět dní bude potřebovat na návrat, to je dohromady deset dnů. Připočtěme k tomu nepříznivý vítr, různé náhody, ženské potíže – a řekněme tedy celkem dvanáct dnů.“
„Ale, pane vévodo,“ ozval se král, „vy jste něco počítal?“
„Ano, sire. Dnes je 20. září a pařížští konšelé pořádají 3. října slavnost. To se skvěle hodí, protože to nebude vypadat, jako byste vycházel vstříc královně,“ řekl kardinál a dodal: „Mimochodem, sire, nezapomeňte den před slavností říci Jejímu Veličenstvu, že si přejete vidět, jak jí sluší briliantové přívěsky.“

XVII Manželé Bonacieuxovi

Bylo to podruhé, co se kardinál zmínil králi o briliantových přívěscích. Ludvíku XIII. bylo Richelieuovo naléhání divné a pomyslel si, že za tím asi vězí nějaké tajemství. Nebylo to poprvé, že se král cítil ponížený tím, že kardinál, který měl skvělou policii (i když nedosahovala dokonalosti policie moderní) je o tom, co se děje v královské domácnosti, informován lépe než on sám. Doufal proto, že se něco dozví z rozhovoru s Annou Rakouskou a pak přijde k Jeho Eminenci s nějakou tajností, o níž kardinál bude či nebude vědět. V prvním i druhém případě by ho to nesmírně pozvedlo v očích jeho ministra.
Vydal se proto za královnou a jak měl ve zvyku, spustil nové výhrůžky na adresu příslušníků její družiny. Anna Rakouská sklonila hlavu a nechala příval hrozeb bez odpovědi, protože doufala, že se zastaví sám od sebe. To však nebylo přáním krále, který chtěl vyvolat hádku, z níž by vytrysklo nějaké světlo. Byl přesvědčen, že kardinál má jakýsi postranní záměr a chystá mu nějaké hrozné překvapení, jak už to Jeho Eminence umí. Nakonec se mu to neustálým obviňováním podařilo.
Anna Rakouská začala mít jeho mlhavých narážek dost a vykřikla: „Vy mi ale, sire, neříkáte všechno, co máte na srdci! Čím jsem se provinila? Jakého zločinu jsem se dopustila? Není přece možné, aby se Vaše Veličenstvo takhle rozčilovalo kvůli dopisu, který jsem napsala bratrovi.“
Na tak přímou otázku král nevěděl co odpovědět. Napadlo ho, že je vhodná chvíle, aby královně sdělil to, nač ji měl upozornit teprve den před slavností.
„Paní,“ pravil důstojně, „v nejbližší době se bude konat na radnici ples. Očekávám, že na počest našich udatných

konšelů na něj přijdete ve slavnostním, a zejména s briliantovými přívěsky, které jsem vám věnoval k svátku. To je má odpověď."
Byla to strašlivá odpověď. Annu Rakouskou v tom okamžiku napadlo, že Ludvík XIII. ví všechno a že ho kardinál přiměl, aby se sedm až osm dní přetvařoval, což měl ostatně v povaze. Příšerně zbledla, obdivuhodně krásnou rukou, která teď vypadala jako z vosku, se opřela o stolek a bez jediného slova vyděšeně hleděla na krále.
„Rozumíte, paní?" řekl král a plně vychutnával její rozpaky, ačkoli neznal jejich příčinu. „Rozuměla jste?"
„Ano, sire, rozumím," zakoktala královna.
„Přijdete na ten ples?"
„Ano."
„Se svými briliantovými přívěsky?"
„Ano."
Královna zbledla ještě víc, pokud to vůbec bylo možné. Král to postřehl a radoval se z toho s chladnou, škodolibou krutostí, která patřila k jeho špatným povahovým rysům.
„Tak je tedy ujednáno," řekl a dodal: „To je všechno, co jsem vám chtěl říci."
„Který den se bude ten ples konat?" zeptala se ještě Anna Rakouská.
Ludvík XIII. instinktivně cítil, že na tuto otázku, kterou královna pronesla téměř zmírajícím hlasem, nesmí odpovědět.
„Co nejdříve, paní," řekl. „Nevzpomínám si přesně, který den – zeptám se na to kardinála."
„To vás kardinál informoval o té slavnosti na radnici?"
„Ano, paní," odpověděl král udiveně. „Proč se ptáte?"
„To on vám řekl, že mě máte vyzvat, abych tam přišla se svými přívěsky?"
„Totiž – paní…"
„To on, sire, určitě on!"
„A co má být? Na tom nezáleží, jestli to byl on nebo já. Je na tom pozvání něco špatného?"
„Ne, sire."
„Tak tedy přijdete?"
„Ano, sire."
„To je dobře," řekl král na odchodu. „To je dobře, spoléhám na to."
Královna se uklonila – ne tak proto, že to přikazovala pravidla dvorní etikety, nýbrž protože se pod ní podlomila kolena. Král odešel nesmírně potěšený.
„Jsem ztracená," šeptala královna, „jsem ztracená, protože kardinál ví o všem a popichuje krále, který sice ještě nic neví, ale brzy bude vědět všechno. Jsem ztracená! Můj Bože, Bože můj!"
S těmi slovy poklekla na polštář, zakryla si tvář třesoucíma se rukama a modlila se. Byla vskutku ve strašlivé situaci. Buckingham se vrátil do Londýna a paní de Chevreuse byla v Toursu. Anna Rakouská věděla, že je střežená víc než kdy dříve a nejasně cítila, že ji některá dvorní dáma zrazuje, ale nevěděla, která. La Porte nesměl opustil Louvre a královna neměla nikoho, komu by mohla důvěřovat. Tváří v tvář hrozící katastrofě a vědoma si své opuštěnosti propukla v pláč.
„Nemohu Vašemu Veličenstvu nějak prospět?" ozval se za ní náhle hlas plný něhy a soucitu. Královna se prudce otočila, protože tón onoho hlasu neklamně prozrazoval, že tak může mluvit jedině přítelkyně. V jedněch dveřích vedoucích do královniných komnat se objevila hezká paní Bonacieuxová. Když vstoupil k Anně Rakouské král, právě třídila a rovnala šaty a prádlo ve vedlejší místnosti, nemohla odtamtud odejít a všechno slyšela.
Královna pronikavě vykřikla překvapením, protože v rozrušení hned nepoznala mladou ženu, kterou jí přivedl La Porte.
„Ničeho se nebojte, paní," řekla paní Bonacieuxová se sepjatýma rukama a se slzami v očích nad královninou úzkostí. „Jsem Vašemu Veličenstvu oddána tělem i duší a přestože jsem od vás tak vzdálená a v tak podřízeném postavení, věřím, že jsem nalezla prostředek, jak vám pomoci z tísně."
„Vy? Ó nebesa, vy?" zvolala královna. „Dívejte se mi do očí – ze všech stran mě zrazují – mohu se na vás spolehnout?"
„Ale, paní," vykřikla mladá žena a padla na kolena, „jsem ochotná obětovat pro vás život!"
Ten výkřik vyšel z hloubi srdce a nebylo možné se v něm mýlit.
„Ano," pokračovala paní Bonacieuxová, „jsou tady zrádci, ale při svatém jménu Panny Marie vám přísahám, že nikdo není Vašemu Veličenstvu oddanější než já. Ty přívěsky, které požaduje král, jste darovala vévodovi Buckinghamovi, že? Byly v malé skříňce z růžového dřeva, kterou držel v podpaží – nebo se snad mýlím? Není to tak?"
„Ach Bože, Bože můj!" zašeptala královna a zuby jí cvakaly hrůzou.
„Ty přívěsky musíme dostat nazpět."
„Ano, ovšem, to je nutné," zvolala královna, „ale jak to udělat?"
„Je třeba poslat někoho k vévodovi."
„Ale koho?… Koho?… Komu mohu důvěřovat?"
„Mně důvěřujte, paní! Prokažte mi tu čest, moje královno, a já, já opatřím posla."
„Bude však zapotřebí napsat dopis!"
„To ano, to bude nutné. Pár slov napsaných rukou Vašeho Veličenstva s vaší osobní pečetí!"
„Jenže těch pár slov bude pro mne znamenat ortel, rozvod a vyhnanství!"
„Ano, kdyby se dostala do rukou darebáka. Já vám ale ručím za to, že těch několik řádků bude odevzdáno adresátovi."
„Ach Bože můj, to ale musím vložit svůj život, svou čest i svou pověst do vašich rukou!"
„Ano, to musíte, a já vás zachráním."
„Povězte mi aspoň, jak to chcete udělat!"
„Mého manžela propustili přede dvěma či třemi dny na svobodu – ještě jsem ani neměla čas setkat se s ním. Je to

hodný a počestný muž, který nikoho nemá rád, ani nikoho nenávidí. Odjede na mé přání, nebude vědět, co nese a odevzdá dopis na uvedenou adresu, aniž by věděl, že je od Vašeho Veličenstva."
Královna prudce uchopila mladou ženu za obě ruce, upřela na ni tak pronikavý pohled, jako by jí chtěla proniknout na samé dno duše, a když v jejích krásných očích viděla jen a jen upřímnost, něžně ji objala.
„Udělej to," zvolala, „zachráníš mi život, spasíš mou čest!"
„Nepřeceňujte službu, kterou mám to štěstí vám poskytnout! Nemám Vašemu Veličenstvu co zachraňovat – jste jen obětí hanebných piklů."
„Je to tak, dítě moje, je to tak. Máš pravdu."
„Dejte mi tedy ten dopis, paní, čas kvapí."
Královna odběhla ke stolku, na němž byl inkoust, papír a pera, napsala dva řádky, zapečetila dopis svým pečetidlem a vložila ho do rukou paní Bonacieuxové se slovy:
„Zapomínáme na jednu velmi nutnou věc."
„Nač?"
„Na peníze."
Paní Bonacieuxová se zarděla: „Ano, to je pravda – a přiznám se Vašemu Veličenstvu, že můj manžel…"
„Chceš říci, že je také nemá?" nedala jí domluvit královna.
„Ale ano, má peníze, ale jeho nectností je velká lakota. Nechť si však Vaše Veličenstvo nedělá starosti, nějak to zařídíme…"
„Já také nemám peníze," řekla královna – čtenáře Pamětí paní de Motteville její odpověď nepřekvapí – „ale počkej!" dodala a běžela ke své šperkovnici.
„Podívej se, tenhle prsten prý má velkou cenu. Dostala jsem ho od svého bratra, španělského krále. Je můj a mohu si s ním dělat co chci. Vezmi si ho, prodej – a ať se tvůj manžel vydá na cestu."
„Za hodinu se tak stane."
„Vidíš adresu," dodala královna šeptem, že jí sotva bylo slyšet: „Milordu vévodovi z Buckinghamu v Londýně."
„Dopis bude předán osobně jemu."
„Jsi šlechetné dítě!" zvolala Anna Rakouská. Paní Bonacieuxová políbila královně ruce, ukryla dopis do záňadří a odběhla lehce jako ptáče.
Za deset minut byla doma. Jak pověděla královně, nesetkala se s manželem od jeho propuštění na svobodu a nevěděla tedy, jak se změnil jeho poměr ke kardinálovi. Změnu smýšlení pana Bonacieuxe utvrdily dvě či tři návštěvy hraběte de Rochefort, který se stal jeho nejlepším přítelem a snadno mu namluvil, že za únosem manželky se neskrývaly žádné hříšné citové pohnutky, nýbrž že šlo pouze o zabezpečovací opatření politického rázu.
Manžela zastihla paní Bonacieuxová samotného. Chudák uváděl s velkou námahou do pořádku domácnost, v níž nalezl nábytek potlučený a skříně napůl prázdné. Spravedlnost rozhodně nepatří ke třem věcem, které podle krále Šalomouna nezanechávají stopy. Služka mu utekla hned po jeho zatčení. Zachvátila ji taková hrůza, že šla chuděra pěšky z Paříže až do rodného Burgundska.
Hned po návratu do svého domu vzkázal ctihodný kramář manželce do Louvru, že je šťastně nazpět, načež mu paní Bonacieuxová poslala pozdrav a oznámila mu, že ho přijde navštívit, jakmile se bude moci uvolnit ze služby.
Na její návštěvu musel pan Bonacieux čekat celých pět dnů, což by se mu za jiných okolností zdálo trochu příliš dlouho. Teď však měl po rozhovoru s kardinálem a Rocherfortových návštěvách dostatek látky k přemýšlení – a jak je známo, při ničem neutíká čas tak rychle, jako když člověk o něčem uvažuje.
Nadto byly úvahy pana Bonacieuxe vesměs růžové. Rochefort ho nazýval svým přítelem, milým panem Bonacieuxem a stále mu opakoval, že si ho kardinál velice váží. Kramář již se viděl na nejlepší cestě k poctám a bohatství.
Paní Bonacieuxová rovněž přemýšlela, ale o něčem úplně jiném. Ať chtěla či nechtěla, točily se její myšlenky kolem onoho hezkého, statečného a zřejmě nesmírně zamilovaného mladého muže. V osmnácti letech se provdala za pana Bonacieuxe a od té doby žila ve společnosti známých a přátel svého manžela, kteří v mladé ženě, jejíž duše byla mnohem ušlechtilejší a citlivější než odpovídalo jejímu společenskému postavení, nedokázali vzbudit žádný citový vznět. Všedním svodům mladá paní Bonacieuxová odolávala. V té době však měl šlechtický titul na měšťáky silnější vliv než kdy jindy – a d'Artagnan byl šlechtic. Kromě toho nosil gardistický stejnokroj, kterého si dámy velice cenily – hned po uniformě mušketýrské. Byl hezký, mladý, měl dobrodružnou povahu a o lásce mluvil jako muž, který miluje a touží po tom, aby byl milován. To všechno víc než stačilo k popletení hlavy třiadvacetileté ženy – a paní Bonacieuxová právě dosáhla tohoto šťastného věku.
Ačkoli se manželé neviděli celých osm dní a během onoho týdne prožili závažné události, byli při setkání značně rezervovaní. Pan Bonacieux se přesto tvářil skutečně radostně a šel manželce vstříc s otevřenou náručí. Paní Bonacieuxová mu nastavila k políbení čelo se slovy:
„Musíme si pohovořit."
„Jak to? O čem?" zeptal se překvapeně manžel.
„Musím vám sdělit něco nesmírně důležitého."
„Máte pravdu. Já také vám chci položit několik dost závažných otázek. Povězte mi něco o svém únosu, prosím vás."
„O ten teď vůbec nejde," odpověděla paní Bonacieuxová.
„Oč tedy jde? O moje uvěznění?"
„O tom jsem se dověděla ještě téhož dne, a protože jste se ničím neprovinil, nejste schopen žádné intriky a nevíte nic, co by mohlo kompromitovat vás ani kohokoli druhého, nepřikládala jsem této záležitosti větší význam než jaký zasluhovala."
„Berete to na lehkou váhu, paní!" odpověděl Bonacieux, kterého se dotkl nedostatek manželčina zájmu. „Víte, že jsem

trčel celý den a celou noc ve vězeňské cele v Bastile?“
„Den a noc rychle uběhly. Teď ale nechme vaše uvěznění stranou a vraťme se k tomu, proč za vámi přicházím.“
„Co to má znamenat?“ zeptal se kramář, jehož manželčina slova zasáhla na citlivém místě. „Copak vás sem nepřivádí přání setkat se s manželem, od něhož jste byla celý týden odloučená?“
„To především – a ještě něco jiného.“
„Tak mluvte!“
„Jde o nesmírně závažnou věc, na které možná závisí náš budoucí osud.“
„Náš osud se podstatně změnil ode dne, kdy jsem vás naposled viděl, paní Bonacieuxová, a nedivil bych se, kdyby nám za pár měsíců mnoho lidí záviděl.“
„Ano, obzvlášť když se budete řídit pokyny, které vám dám.“
„Cože, pokyny? Vy mně?“
„Ano, já vám. Jde o vykonání dobrého a bohulibého skutku, při kterém se dá vydělat mnoho peněz.“
Paní Bonacieuxová dobře věděla, že peníze jsou slabou stránkou jejího manžela. Jenže člověk, který hovořil deset minut s kardinálem Richelieuem – byť šlo o pouhého kramáře – přestal být tím, kým byl do té doby.
„Vydělat mnoho peněz?“ zeptal se a našpulil rty.
„Ano, hodně.“
„Kolik asi?“
„Možná tisíc pistolí.“
„To, co ode mne chcete, je tedy velice závažné, že?“
„Ano.“
„A co mám udělat?“
„Hned se vydáte na cestu. Dám vám dopis, který za žádnou cenu nedáte z rukou a odevzdáte ho tomu, komu je určen.“
„Kam mám odjet?“
„Do Londýna.“
„Já a do Londýna? To je k smíchu, paní. Nemám v Londýně nic na práci.“
„Někdo jiný však potřebuje, abyste tam jel.“
„Kdo je ten někdo jiný? Upozorňuji vás, že už neudělám nic naslepo a chci vědět nejen do čeho se pouštím, nýbrž i pro koho to dělám.“
„Posílá vás vznešená osoba a jiná vznešená osoba vás očekává. Odměna překoná vaše očekávání – to je všechno, co vám mohu slíbit.“
„Zase pletichy! Pořád jen a jen pletichy! Děkuji, nemám k tomu důvěru. Pan kardinál mě o tom poučil.“
„Cože? Kardinál?“ vykřikla paní Bonacieuxová. „Vy jste se sešel s kardinálem?“
„Dal si mě zavolat,“ odpověděl pyšně kramář.
„A vy jste jeho pozvání přijal? Jak jste mohl být tak neopatrný?“
„Musím říci, že jsem neměl možnost vybrat si, zda tam půjdu nebo nepůjdu, protože jsem byl mezi dvěma strážci. Jelikož jsem tehdy ještě Jeho Eminenci neznal, přiznávám se bez mučení, že bych býval šťasten, kdybych se mohl té návštěvě vyhnout.“
„Týral vás? Nebo vám vyhrožoval?“
„Naopak, paní, představte si, že mi podal ruku a nazval mě svým přítelem – svým přítelem! Jsem přítelem velikého kardinála!“
„Velikého kardinála?“
„Snad mu nechcete upírat tento titul, paní?“
„Nic mu neupírám, ale říkám vám, že přízeň ministra je pomíjivá a že jen blázen se upne k ministrovi. Existuje vyšší moc, která nespočívá na zvůli jediného člověka nebo na výsledku nějaké události – a k této moci je třeba se přimknout.“
„Je mi líto, paní, ale neuznávám žádnou jinou moc kromě moci velkého muže, jemuž mám tu čest sloužit.“
„Vy sloužíte kardinálovi?“
„Ano, paní, a jako jeho služebník nedovolím, abyste se zaplétala do piklů proti bezpečnosti státu a sloužila pletichám ženy, která není Francouzka a srdce má španělské. Naštěstí je tu veliký kardinál, jehož bdělé oko je na stráži a proniká až do hloubi duší.“
Pan Bonacieux opakoval slovo od slova větu, kterou slyšel do hraběte de Rochefort. Ubohá žena, která spoléhala na svého manžela a zaručila se za něj královně, se pod dojmem těchto slov roztřásla, protože si uvědomila jednak strašlivé nebezpečí, jemuž se málem vydala na pospas, jednak svou bezmocnost. Protože však znala manželovu lakotu, stále ještě doufala, že ho přiměje, aby splnil její přání.
„Vy jste tedy přívrženec kardinálův, pane!“ zvolala. „Vy tedy sloužíte těm, kdo týrají vaši manželku a urážejí vaši královnu?“
„Zájmy jednotlivce nejsou ničím vůči zájmům všech. Jsem na straně těch, kdo zachraňují stát,“ řekl okázale Bonacieux.
„A víte vůbec, co je to ten stát, o kterém mluvíte?“ řekla jeho manželka s pokrčením ramen. „Zůstaňte raději obyčejným měšťanem a přidejte se k té straně, která vám poskytne největší výhody!“
„Tak se podívejte!“ řekl Bonacieux a poklepal na bachratý měšec, v němž to stříbrně zazvonilo. „Co říkáte tomuhle, paní kazatelko?“
„Odkud jsou ty peníze?“
„Neuhodnete to?“
„Od kardinála?“
„Ano, od něj a od mého přítele hraběte de Rochefort.“

„Od hraběte de Rochefort? Ale ten mě přece unesl!“
„To je docela možné, paní.“
„A vy od toho člověka přijímáte peníze?“
„Neřekla jste mi, že váš únos měl čistě politické pozadí?“
„Ano, ale jeho cílem bylo přimět mě k zradě mé paní, vyrvat mi na mučidlech doznání, která by mohla ohrozit čest a možná i život mé vznešené velitelky.“
„Vaše vznešená velitelka, paní,“ odpověděl Bonacieux, „je věrolomná Španělka – a co kardinál činí, dobře činí!“
„Bylo mi známo, pane,“ zvolala paní Bonacieuxová, „že jste hlupák, lakomec a zbabělec, ale nevěděla jsem, že jste také bídák!“
„Paní,“ ozval se Bonacieux, který dosud nikdy neviděl manželku tak rozlícenou a měl strach z rodinné roztržky, „paní, co to říkáte?“
„Říkám, že jste bídák,“ pokračovala paní Bonacieuxová, která vycítila, že opět začíná získávat nějaký vliv na manžela.
„Tak vy tedy děláte politiku – vy! A k tomu politiku kardinálovu. Za peníze se prodáváte tělem i duší ďáblu!“
„Ne ďáblu, nýbrž kardinálovi.“
„To je totéž,“ zvolala mladá žena. „Kdo říká Richelieu, říká ďábel!“
„Mlčte, paní, mlčte! Někdo by vás mohl slyšet.“
„Ano, máte pravdu. Musela bych se stydět za vaši zbabělost.“
„Co vlastně ode mne chcete?“
„Už jsem to řekla – abyste se ihned vydal na cestu, pane, a řádně splnil úkol, který vám svěřím. Pod tou podmínkou zapomenu na všechno, odpustím vám a navíc vám opět věnuji své přátelství.“ S těmi slovy mu podávala ruku.
Bonacieux byl zbabělý a lakomý, ale svou manželku měl rád. Byl naměkko. Padesátiletý muž se nevydrží dlouho hněvat na třiadvacetiletou ženu. Paní Bonacieuxová viděla, že váhá.
„Tak co, rozhodl jste se?“
„Ale, drahá přítelkyně, uvažte, co ode mne žádáte! Londýn je od Paříže daleko, velice daleko, a úkol, kterým mě pověřujete, asi není bez nebezpečí.“
„Co na tom, jestliže se mu vyhnete?“
„Počkejte, paní Bonacieuxová,“ pokračoval kramář. „Já to rozhodně odmítám – z intrik mám hrůzu. Víte, viděl jsem Bastilu. Brr! To je něco strašného! Jen na ni pomyslím a naskočí mi husí kůže. Hrozili mi mučením. Víte, co je to mučení? Vrážejí vám dřevěné klíny mezi nohy, až vám začnou praskat kosti! Ne, rozhodně nepojedu. Proč tam, u sta hromů, nejedete sama? Opravdu si myslím, že jsem se až dosud ve vás mýlil – mám dojem, že jste muž, a to jeden z nejdivočejších.“
„A vy, vy jste baba, bídná, hloupá a ničemná baba. Tak vy se bojíte? Dobrá – jestli okamžitě neodjedete, dám vás na příkaz královny zatknout a zavřít do Bastily, ze které máte takový strach.“
Bonacieux se hluboce zamyslel. Důkladně rozvážil, co je horší – zda popudit proti sobě královnu nebo kardinála. Protože uznal za mnohem horší hněv kardinálův, řekl:
„Dejte mě zatknout na příkaz královny, a já se odvolám k jeho Eminenci!“
V tom si paní Bonacieuxová uvědomila, že to přehnala – a zděsila se, že zašla příliš daleko. Okamžik s hrůzou pozorovala tu idiotskou tvář, na níž se zračilo neotřesitelné odhodlání zbabělého hlupáka.
„No dobrá, budiž,“ řekla. „Nakonec máte možná pravdu. Muž se lépe vyzná v politice než žena – a zejména vy, pane Bonacieuxi, který jste hovořil s kardinálem. Ale velice mě mrzí, že můj manžel, o němž jsem se domnívala, že se na něj mohu spolehnout, jedná se mnou tak ošklivě a nechce splnit můj vrtoch.“
„To proto, že vaše vrtochy mohou zacházet příliš daleko,“ odvětil Bonacieux vítězoslavně, „a já k nim nemám důvěru.“
„Vzdávám se toho tedy,“ řekla mladá žena s povzdechem. „Je dobře, už o tom nemluvme!“
„Kdybyste mi aspoň pověděla, co mám v Londýně dělat,“ začal znovu Bonacieux, který si trochu pozdě vzpomněl, že mu Rochefort kladl na srdce, aby se snažil vyzvědět tajemství své ženy.
„Je zbytečné, abyste to věděl,“ odpověděla mu manželka, kterou nyní instinktivní nedůvěra nutila držet se zpátky. „Šlo o hloupost, po jaké toužívají ženy, o nákup, na kterém by se dalo hodně vydělat.“
Čím rozhodněji se mladá žena bránila, tím víc sílilo v mysli jejího manžela přesvědčení o závažnosti tajemství, které mu odpírala svěřit. Proto se rozhodl okamžitě běžet za hrabětem Rochefortem a oznámit mu, že královna hledá posla do Londýna.
„Omluvte mě, milá paní Bonacieuxová, že vás teď opustím. Protože jsem nevěděl, že mě navštívíte, sjednal jsem si schůzku s přítelem. Hned, jak se s ním dohovořím, budu nazpět a když na mě laskavě chviličku počkáte, přijdu pro vás a protože se již připozdívá, vyprovodím vás do Louvru.“
„Děkuji vám, pane,“ odpověděla paní Bonacieuxová, „ale protože nejste dost statečný, abyste mi mohl nějak prospět, vrátím se docela dobře do Louvru sama.“
„Jak je libo, paní,“ odpověděl bývalý kramář. „Uvidíme se brzy?“
„Docela určitě. Doufám, že příští týden budu mít možnost uvolnit se ze služby, abych sem přišla uspořádat naše záležitosti, které zřejmě jsou poněkud v nepořádku.“
„Dobrá, budu vás očekávat. Nezlobíte se na mne?“
„Vůbec ne.“
„Tak tedy na shledanou.“
„Na shledanou.“
Pan Bonacieux políbil manželce ruku a rychle odešel.
„Tak to je krásné!“ řekla si paní Bonacieuxová, když za manželem zapadly dveře a zůstala v bytě sama. „To ještě tomu

hlupákovi chybělo, aby se stal přívržencem kardinálovým! A já jsem se královně zaručila, slíbila jsem své ubohé paní… Ach, Bože můj, teď mě bude považovat za jednu z těch stvůr, jimiž se to v paláci jen hemží a které tam jsou jen proto, aby špehovaly! Ach, pane Bonacieuxi! Nikdy jsem vás moc nemilovala, ale teď – teď vás nenávidím. A to mi, čestné slovo, zaplatíte!“
V okamžiku, kdy pronášela pro sebe tato slova, přimělo ji zaklepání na strop, aby zvedla hlavu. Shora se ozvalo: „Milá paní Bonacieuxová, otevřete mi dvířka na chodbu, hned budu u vás.“

XVIII Milenec a manžel

„Ach, paní,“ řekl d’Artagnan, když vstupoval dveřmi, které mu mladá žena otevřela, „dovolte, abych vám řekl, že váš manžel je ubožák!“
„Snad jste neslyšel náš rozhovor?“ zeptala se chvatně paní Bonacieuxová a znepokojeně pohlédla na d’Artagnana.
„Slyšel jsem úplně všechno.“
„Ale jak to, můj Bože?“
„Způsobem, který znám a pomocí něhož jsem už také vyslechl váš mnohem rušnější rozhovor s kardinálovými policajty.“
„A co jste pochopil z toho, o čem jsme hovořili?“
„Spoustu věcí. Především to, že váš manžel je ničema a hlupák. Dále, že máte potíže, což mě velice těší, protože mi to poskytuje příležitost nabídnout vám své služby, a Bůh je mi svědkem, že jsem ochoten skočit pro vás do ohně. Konečně jsem také pochopil, že královna potřebuje, aby pro ni statečný, bystrý a oddaný muž podnikl cestu do Londýna. Mám přinejmenším dvě z těchto tří vlastností, které požadujete, a jsem vám k službám.“
Paní Bonacieuxová hned neodpověděla, ale srdce se jí rozbušilo radostí a v jejích očích svitla tajná naděje.
„A čím se mi zaručíte,“ zeptala se po chvilce váhání, „jestliže se rozhodnu svěřit vám ten úkol?“
„Svou láskou k vám. Mluvte, rozkazujte! Co mám udělat?“
„Můj Bože, Bože můj,“ zašeptala mladá žena. „Mám vám svěřit takové tajemství? Vždyť jste ještě skoro dítě!“
„Jak vidím, potřebujete, aby se za mne někdo zaručil.“
„Přiznám se vám, že by mě to značně uklidnilo.“
„Znáte Athose?“
„Ne.“
„Porthose?“
„Ne.“
„Aramise?“
„Neznám. Kdo jsou ti pánové?“
„Královští mušketýři. Znáte jejich kapitána pana de Tréville?“
„Ano, ano, toho znám – sice ne osobně, ale několikrát jsem slyšela královnu mluvit o něm jako o čestném a věrném šlechtici.“
„Nebojíte se, že by vás zradil kardinálovi?“
„Ne, určitě ne.“
„Tak tedy odhalte své tajemství jemu a zeptejte se ho, zda mi je můžete svěřit, ať je sebezávažnější a sebehroznější!“
„Jenže to tajemství není moje a nemohu je prozradit nikomu.“
„Ale panu Bonacieuxovi jste už je přesto chtěla svěřit,“ namítl d’Artagnan vyčítavě.
„Tak jako se svěřuje dopis vykotlanému stromu, křídlu holuba nebo obojku psa.“
„A co mně? Vidíte přece, že vás miluji.“
„Aspoň to říkáte.“
„Jsem čestný.“
„To vám věřím.“
„Jsem statečný.“
„O tom jsem přesvědčena.“
„Tak mě tedy podrobte zkoušce!“
Paní Bonacieuxová se zahleděla na mladého muže s posledním zbytkem pochybností. Z očí mu však zářilo takové zanícení a jeho hlas byl tak přesvědčivý, že cítila nutkání svěřit se mu. Ostatně byla v situaci, kdy musela vsadit všechno na jednu kartu. Jak přílišná opatrnost, tak příliš velká důvěřivost by znamenaly pro královnu zkázu. Nadto je třeba přiznat, že bezděčný cit, který v paní Bonacieuxové vyvolal její mladý ochránce, přiměl ji k tomu, že se odhodlala promluvit.
„Tak poslouchejte,“ řekla mu. „Přijímám vaše ujišťování a věřím vašim slavnostním slibům. Přísahám vám však před Bohem, který nás slyší, že jestli mě zradíte, a i kdyby mě moji nepřátelé ušetřili, zabiju se a budete mít na svědomí mou smrt.“
„A já vám zase před Bohem přísahám, že když budu dopaden při plnění příkazů, které mi dáte, raději umřu, než bych učinil nebo řekl něco, co by mohlo někoho zkompromitovat.“
Pak mu mladá žena svěřila hrozné tajemství, do něhož již náhodou částečně nahlédl naproti Samaritánce. To bylo jejich vzájemné vyznání lásky.
D’Artagnan zářil radostí a pýchou. Tajemství, které znal, žena, kterou miloval, důvěra a láska mu dávaly sílu obra.
„Vydám se na cestu,“ řekl prostě. „Hned odjedu.“
„Jak to – odjedete?“ zvolala paní Bonacieuxová. „A co váš pluk, váš kapitán?“

„Vidíte, kvůli vám jsem na to všechno zapomněl, drahá Constance. Máte pravdu, musím si vyžádat dovolenou.“
„Další překážka,“ zašeptala paní Bonacieuxová s bolestí v hlase.
D’Artagnan se na okamžik zamyslel a řekl. „To už zařídím, buďte klidná.“
„A jak?“
„Ještě teď večer zajdu za panem de Tréville a poprosím ho, aby mi vyžádal dovolenou u svého švagra, pana des Essarts.“
„A teď ještě něco.“
„Co ještě?“ zeptal se d’Artagnan, když viděl, že paní Bonacieuxová váhá pokračovat.
„Asi nemáte peníze.“
„To ‚asi‘ je zbytečné,“ odpověděl d’Artagnan s úsměvem.
„Tak si vemte tohle,“ řekla pani Bonacieuxová, otevřela skříň a vytáhla z ní měšec, který před půlhodinou tak zálibně hladil její manžel.
„Kardinálův měšec!“ vybuchl d’Artagnan v smích, protože díky vyjmutým dlaždicím z podlahy svého pokoje mu neuniklo ani slovo z rozmluvy kramáře a jeho manželky.
„Ano, kardinálův,“ odpověděla paní Bonacieuxová. „Vidíte, že vypadá docela úctyhodně.“
„U všech čertů, to bude dvojnásob zábavné zachránit královnu pomocí peněz Jeho Eminence!“
„Jste milý a dobrý mladý muž,“ řekla paní Bonacieuxová. „A věřte, že se vám Její Veličenstvo odvděčí!“
„Už teď jsem velkoryse odměněn,“ zvolal d’Artagnan. „Mám vás rád a vy mi dovolujete, abych vám to říkal. To už je víc štěstí než jsem se odvažoval doufat.“
„Ticho!“ zašeptala pojednou vyděšeně paní Bonacieuxová a roztřásla se.
„Co se děje?“
„Na ulici někdo mluví.“
„To je přece hlas…“
„Ano, mého manžela. Poznala jsem ho!“
D’Artagnan skočil ke dveřím a zasunul závoru. „Nesmí vstoupit dříve než odejdu. Až budu pryč, otevřete mu.“
„Já ale musím taky pryč. Jak bych mu vysvětlila zmizení peněz?“
„Máte pravdu, musíme odejít oba.“
„Ale jak? Kudy? Uvidí nás, až budeme vycházet.“
„Musíme tedy nahoru ke mně.“
„Říkáte to tónem, který mi nahání strach,“ zašeptala paní Bonacieuxová a slzy jí vhrkly do očí. D’Artagnan to viděl, byl dojat a vrhl se jí k nohám:
„U mne budete v bezpečí jako v chrámu Páně,“ řekl vroucně. „Dávám vám čestné slovo šlechtice.“
„Tak pojďme,“ rozhodla se. „Svěřuji se do vašich rukou, příteli.“
D’Artagnan opatrně otevřel závoru, načež se oba lehce jako stíny protáhli vnitřními dveřmi do uličky, potichu vystoupili po schodech a vešli do d’Artagnanova pokoje.
Když byli uvnitř, zabarikádoval mladý muž pro všechny případy dveře, načež přistoupili k oknu a skulinou v okenici uviděli pana Bonacieuxe, jak hovoří s mužem v plášti.
Při spatření onoho muže d’Artagnan vyskočil, napolo vytasil kord a vrhl se ke dveřím. Byl to muž z Meungu.
„Co chcete dělat?“ vykřikla paní Bonacieuxová. „Zahubíte nás!“
„Já jsem ale přísahal, že toho člověka zabiju!“ bránil se d’Artagnan.
„Teď je váš život zasvěcen vašemu poslání a nepatří vám. Jménem královny vám zakazuji vydávat se v jakékoli nebezpečí, které nesouvisí s vaší cestou!“
„A svým jménem mi nenařizujete nic?“
„Svým jménem,“ odpověděla bez váhání paní Bonacieuxová, „svým jménem vás o to prosím. Ale poslouchejme – mám dojem, že hovoří o mně.“
D’Artagnan přistoupil k oknu a naslouchal.
Pan Bonacieux otevřel dveře bytu a když zjistil, že je prázdný, vrátil se k muži v plášti, kterého nechal na chvíli samotného.
„Odešla a vrátí se do Louvru.“
„Víte určitě, že netušila, za jakým účelem jste odešel?“
„Ne, netušila,“ ujistil kramář svého průvodce namyšleně. „Je to žena příliš povrchní.“
„A co ten kadet královské gardy? Je doma?“
„Myslím, že není. Vidíte, že má zavřené okenice a škvírami neproniká žádné světlo.“
„To je jedno, ale bylo by třeba přesvědčit se o tom.“
„Ale jak?“
„Zaklepáme mu na dveře.“
„Zeptám se jeho sluhy.“
„Tak jděte!“
Bonacieux vešel do svého bytu, prošel týmiž dveřmi, kterými před chvílí unikli oba uprchlíci, vystoupil na odpočívadlo u d’ Artagnanova příbytku a zaklepal. Nikdo se neozval. Porthos si na onen večer vypůjčil pro zvýšení okázalosti Plancheta a d’Artagnan se střežil dát jakýkoli náznak své přítomnosti.
V okamžiku, kdy zaznělo Bonacieuxovo klepání na dveře, cítili oba mladí lidé srdce až v krku.
„Nikdo tam není,“ řekl kramář svému průvodci.
„To nevadí, vraťme se ale k vám do bytu, tam budeme bezpečnější než ve dveřích.“

„Ach Bože," zašeptala paní Bonacieuxová, „teď už nic neuslyšíme."
„Naopak, budeme slyšet lépe."
D'Artagnan odstranil tři nebo čtyři dlaždice, které činily z jeho pokoje obdobu pověstného Dionýsiova ucha [Dionýsios I. Starší byl syrakuský tyran ve 4. století před Kristem. Byl schopný politik a vojevůdce, mj. vypudil Kartágince ze Sicílie. Ve své pověstné podezíravosti dal si ve vězení v syrakuských kamenolomech zřídit zařízení ve formě ucha, pomocí něhož odposlouchával, co hovoří vězňové. Pozn. překl.], rozložil na podlahu koberec, klekl si na něj a pokynul paní Bonacieuxové, aby se jako on sklonila nad otvorem.
„Jste si jistý, že tam nikdo není?" ozval se neznámý.
„Za to ručím," odpověděl kramář.
„A myslíte, že vaše manželka…?"
„Vrátila se do Louvru."
„Aniž mluvila s někým jiným než s vámi?"
„Jsem si tím jist."
„To je velice důležité, rozumíte?"
„Je tedy zpráva, kterou jsem vám přinesl, cenná?"
„Netajím před vámi, milý Bonacieuxi, že je dokonce velmi cenná."
„Bude tedy kardinál se mnou spokojen?"
„O tom nepochybuji."
„Veliký kardinál!"
„A víte určitě, že v rozhovoru s vámi nepronesla vaše manželka jména žádných osob?"
„Myslím, že ne."
„Nehovořila o paní de Chevreuse, panu z Buckinghamu, ani o paní de Vernet?"
„Ne, pouze mi řekla, že mě chce poslat do Londýna v zájmu nějaké vznešené osoby."
„Zrádce!" zašeptala paní Bonacieuxová.
„Tiše!" napomenul ji d'Artagnan a vzal ji za ruku, kterou mu bezděčně ponechala.
„Na tom nezáleží," pokračoval muž v plášti. „Jste hlupák, že jste se netvářil, jako že úkol přijímáte – teď byste měl ten dopis v rukou, náš ohrožený stát by byl zachráněn, a vy…"
„Co já?"
„Vás by byl kardinál povýšil do šlechtického stavu…"
„On vám to řekl?"
„Ano, vím, že vás chtěl tím překvapit."
„Buďte bez obav," řekl Bonacieux. „Manželka mě zbožňuje – ještě je čas."
„Hlupák!" znovu se ozvala šeptem paní Bonacieuxová.
„Ticho!" opět ji zarazil d'Artagnan a pevněji jí stiskl ruku.
„Jak to myslíte, že je ještě čas?" zeptal se muž v plášti.
„Půjdu do Louvru, dám si paní Bonacieuxovou vyvolat a řeknu jí, že jsem si to rozmyslel. Začneme o tom znovu hovořit, dostanu dopis a poběžím ke kardinálovi."
„Tak dobrá, ale pospěšte si. Vrátím se brzy, abych se dověděl, jak jste pochodil." Po těch slovech odešel.
„Ach ten hanebník!" nezdržela se paní Bonacieuxová, aby neposlala za manželem toto nelichotivé označení.
„Ticho!" napomenul ji d'Artagnan potřetí a stiskl jí ruku ještě silněji.
V tom okamžiku vytrhl d'Artagnana a paní Bonacieuxovou z přemýšlení strašlivý řev jejího manžela, který zjistil zmizení měšce a hulákal „Pomóóc! Zloději!"
„Ach můj Bože," zvolala paní Bonacieuxová, „vždyť vzbouří celou čtvrť!"
Bonacieux křičel dlouho. Protože se však podobné volání ozývalo často, nikoho v ulici Hrobařů příliš nevzrušilo, a jelikož nadto měl kramářův dům od jisté doby špatnou pověst, nikdo nepřišel. Když se pan Bonacieux nikoho nedočkal, vyběhl ven. Nepřestal křičet a ještě dlouho bylo slyšet jeho slábnoucí volání, jak utíkal směrem k ulici U přívozu.
„A teď, když je pryč, je načase, abyste odešel," řekla paní Bonacieuxová. „Tak jen odvahu a především buďte opatrný! Nezapomeňte, že patříte královně!"
„Jí a vám!" zvolal d'Artagnan. „Buďte klidná, krásná Constance. Vrátím se tak, abych si zasloužil její vděčnost. Vysloužím si však také vaši lásku?"
Namísto odpovědi se mladé ženě rozlil po tváři temný ruměnec. Několik okamžiků poté vyšel z domu také d'Artagnan zahalený do širokého pláště, jehož okraj nazvedala pochva dlouhého kordu.
Paní Bonacieuxová ho provázela dlouhým pohledem, jakým žena sleduje milovaného muže. Když zmizel za rohem ulice, sepjala ruce a padla na kolena se slovy:
„Ó, můj Bože! Ochraňuj královnu, ochraňuj mne!"

XIX Plán výpravy

D'Artagnan šel rovnou k panu de Tréville. Domyslel si, že během několika minut bude kardinál informován oním zločečeným neznámým, který je zřejmě jeho agentem, a že tedy nelze ztrácet ani okamžik.
Srdce mladého muže překypovalo štěstím. Naskýtala se mu příležitost získat slávu i peníze a přiblížit se k zbožňované ženě. Tato náhoda mu téměř napoprvé nabízela více než by se odvážil od Prozřetelnosti žádat.
Pan de Tréville byl v salonu v obvyklé společnosti svých šlechticů. D'Artagnan, který byl známý jako častý

návštěvník paláce, šel přímo do kapitánovy pracovny a vzkázal mu, že s ním velmi naléhavě potřebuje mluvit. Nečekal ani pět minut a pan de Tréville přišel. Na první pohled a z radostného výrazu d'Artagnanovy tváře poznal, že se opravdu děje něco nového. Po cestě k němu kladl si d'Artagnan otázku, zda se mu má svěřit, anebo ho pouze požádat, aby mu dal volnou ruku k vyřízení jisté tajné záležitosti. Protože však pan de Tréville jednal s ním vždycky tak korektně, byl tak nesmírně oddaný králi i královně a tak z hloubi duše nenáviděl kardinála, rozhodl se říci mu všechno.
„Přál jste si se mnou mluvit, mladý příteli?" zeptal se pan de Tréville.
„Ano, pane," odpověděl d'Artagnan. „Doufám, že mi prominete, že jsem vás vyrušil, až se dovíte, o jak závažnou záležitost jde."
„Mluvte tedy, poslouchám vás."
„Nejde o nic menšího," řekl d'Artagnan tlumeným hlasem, „nežli o čest, a snad i život královny."
„Co to povídáte?" zeptal se pan de Tréville a rozhlédl se kolem, aby se přesvědčil, že jsou skutečně sami, načež upřel na d' Artagnana tázavý pohled.
„Náhodou jsem se dověděl o jistém tajemství, pane…"
„Které, jak doufám, zachováte i za cenu vlastního života," nedal mu domluvit pan de Tréville.
„Vám je však musím svěřit, pane, protože jedině vy mi můžete pomoci k splnění úkolu, který mi právě uložilo Její Veličenstvo."
„Je to vaše tajemství?"
„Ne, pane, je královnino."
„Máte svolení Jejího Veličenstva svěřit mi to tajemství?"
„Nikoli, pane. Naopak mi bylo uloženo uchovat je v největší tajnosti."
„Proč je tedy chcete prozradit mně?"
„Protože, jak vám říkám, bez vás nic nezmohu, a obávám se, abyste neodmítl mou prosbu, když nebudete vědět, za jakým účelem vám ji předkládám."
„Tak si jen nechte své tajemství pro sebe a povězte mi, co chcete!"
„Prosím, abyste pro mne vyžádal od svého švagra, pana des Essarts, čtrnáctidenní dovolenou."
„Odkdy?"
„Hned ode dnešního večera."
„Odjíždíte z Paříže?"
„Ano, odjíždím."
„Můžete mi říci, kam?"
„Do Londýna."
„Má někdo zájem na tom, abyste nedorazil k cíli?"
„Domnívám se, že kardinál by dal všechno na světě za to, aby mi zabránil splnit mé poslání."
„A to pojedete sám?"
„Ano, sám."
„V tom případě, jako že se jmenuji de Tréville, nedostanete se ani za Bondy, to mi věřte!"
„Jak to?"
„Protože vás zavraždí."
„Zemřu při plnění úkolu."
„Jenže vaše poslání nebude splněno."
„To je pravda," uznal d'Artagnan.
„Věřte mi," pokračoval Tréville, „při podnicích tohoto druhu musí se vydat na cestu čtyři, aby k cíli dospěl jeden."
„Máte pravdu, pane," odpověděl d'Artagnan. „Znáte přece Athose, Porthose a Aramise a víte, že bych se na ně mohl spolehnout."
„Aniž byste jim svěřil tajemství, které já sám se nechci dovědět?"
„Jednou provždy jsme si přísahali slepou důvěru a bezvýhradnou oddanost. Můžete jim ostatně říci, že mi důvěřujete a oni mi budou věřit stejně jako vy."
„Mohu prostě každému z nich poslat dovolenku na čtrnáct dnů – Athosovi, kterého stále ještě bolí zranění, aby se jel léčit do lázní Forges, Porthosovi a Aramisovi, aby doprovodili přítele, kterého nechtějí s takovým poraněním opustit. Zaslání dovolenky bude dokladem toho, že s jejich cestou souhlasím."
„Děkuji vám, pane, jste nesmírně laskav."
„Běžte tedy hned teď za nimi, a ať se všechno vyřídí ještě dnešní noci. Ale nejdřív mi napište svou žádost pro pana des Essarts. Možná, že už máte v patách nějakého špiona, a vaše návštěva u mne, o níž v tom případě kardinál už ví, bude tak odůvodněná."
D'Artagnan sepsal žádost a když si ji pan de Tréville od něj bral, slíbil mu, že do druhé hodiny po půlnoci budou dovolenky v bytech všech čtyř přátel.
„Tu moji dovolenku pošlete laskavě k Athosovi," požádal ještě d'Artagnan. „Obávám se, že kdybych šel do svého bytu, mohl bych tam mít nějaké nemilé setkání."
„Buďte klidný. Sbohem a šťastnou cestu! A ještě něco," řekl a zavolal mladého muže zpět.
„Máte peníze?"
Na jeho dotaz zazvonil d'Artagnan měšcem, který měl v kapse.
„Je to dost?" zeptal se pan de Tréville.
„Tři sta pistolí."
„To je v pořádku, s tím se dá dojet na konec světa. Tak už jděte!"

D'Artagnan pozdravil svého kapitána a ten mu podal ruku, kterou mladý muž uctivě a vděčně stiskl. Od příchodu do Paříže si nemohl vynachválit tohoto skvělého muže, který se k němu choval vždycky čestně, upřímně a velkoryse. Nejdřív zamířil k Aramisovi – byla to jeho první návštěva u něj od onoho večera, kdy sledoval paní Bonacieuxovou. Nadto vídal mladého mušketýra jen zřídka, a pokaždé, když se s ním sešel, zdálo se mu, že má v tváři hluboký smutek. Také tentokrát byl Aramis zachmuřený a zamyšlený. Když mu d'Artagnan položil několik otázek, co je příčinou jeho melancholie, vymlouval se tázaný na to, že píše velice pracný latinský komentář k osmnácté kapitole svatého Augustina, který musí dokončit do příštího týdne.
Oba přátelé spolu hovořili sotva několik minut, když přišel sloužící pana de Tréville a přinesl zapečetěnou obálku.
„Co je to?" zeptal se udiveně Aramis.
„Dovolenka, o kterou pán požádal," odvětil posel.
„Ale já jsem o žádnou dovolenku nežádal!" namítl Aramis.
„Mlčte a berte!" zasáhl d'Artagnan. „Tady máte, příteli, půlpistoli za námahu a vyřiďte panu de Tréville, že mu pan Aramis velmi srdečně děkuje. Můžete jít."
Sluha se uklonil až k zemi a odešel.
„Co to má znamenat?" zeptal se Aramis.
„Seberte si, co potřebujete na dvoutýdenní cestu a pojeďte se mnou!"
„Já ale teď nemohu opustit Paříž, dokud nevím…" Po těch slovech se zarazil.
„Co se stalo s ní, že?"
„S kým?"
„Se ženou, která byla zde, s dámou s vyšívaným kapesníčkem."
„Kdo vám řekl, že tady byla žena?" zeptal se Aramis a zbledl jako stěna.
„Já jsem ji viděl."
„Víte, kdo to je?"
„Aspoň se domnívám, že vím."
„Poslyšte," řekl Aramis, „protože toho víte tolik, je vám známo, co se s tou dámou stalo?"
„Mám za to, že se vrátila do Toursu."
„Do Toursu? To souhlasí, zřejmě ji znáte. Ale jak to, že se vrátila do Toursu a nic mi neřekla?"
„Protože se obávala zatčení."
„A proč mi nenapsala?"
„Měla obavy, aby vás nekompromitovala."
„Vracíte mi život, d'Artagnane!" zvolal Aramis. „Myslel jsem si, že mě oklamala, že mě zradila. Byl jsem tak šťasten, když jsem se s ní zase setkal! Nemohl jsem uvěřit, že dala v sázku svobodu pro mne – ale proč tedy vlastně přijela do Paříže?"
„Z téhož důvodu, proč my dnes musíme odjet do Londýna."
„Co je to za důvod?"
„Jednoho krásného dne se to dovíte, Aramisi. Zatím však se budu řídit příkladem zdrženlivosti doktorovy neteře."
Aramis se usmál, protože si vzpomněl na báchorku, kterou svého času přátelům vyprávěl.
„Tak dobrá. Když tedy odjela z Paříže a vy jste o tom přesvědčen, nic už mě tady nedrží a jsem ochoten vás následovat. Říkáte, že pojedeme…"
„Prozatím k Athosovi, a jestli chcete jít s sebou, pospěšte si, protože už jsme ztratili mnoho času. A řekněte Bazinovi, ať se připraví!"
„Bazin pojede s námi?" zeptal se Aramis.
„Možná. V každém případě bude dobře, aby zatím přišel za námi k Athosovi."
Aramis zavolal Bazina a nařídil mu, aby se dostavil do Athosova příbytku.
„Tak tedy pojďme!" řekl poté, oblékl si plášť, vzal si kord a tři bambitky a nakonec bezvýsledně vytáhl tři nebo čtyři zásuvky, jestli tam nenajde nějakou zakutálenou pistoli. Když napevno zjistil, že hledá zbytečně, následoval d'Artagnana a kladl si otázku, jak je možné, že mladý gardistický kadet ví stejně dobře jako on, kdo byla žena, které poskytl pohostinství – a lépe než on sám je informován o tom, co se s ní stalo.
Když už vycházeli, položil Aramis dlaň na d'Artagnanovu paži, podíval se mu upřeně do očí a zeptal se ho:
„Nemluvil jste s někým o té ženě?"
„S nikým na světě."
„Ani s Athosem a Porthosem?"
„Nezmínil jsem se jim o ní ani slovíčkem."
„Zaplať pánbůh!"
Pokud jde o tuto závažnou otázku, byl teď Aramis klidný a pokračoval s d'Artagnanem v cestě k Athosovi, kam za chvíli došli.
Zastihli ho, jak drží v jedné ruce dovolenku a v druhé dopis od pana de Tréville.
„Můžete mi vysvětlit, co tohle znamená? Tato dovolenka a tady ten dopis?" zeptal se udiveně a podal d'Artagnanovi psaní, ve kterém stálo:

Milý Athosi, protože to váš zdravotní stav nutné vyžaduje, chci, abyste si čtrnáct dnů odpočinul. Jeďte proto do lázní Forges nebo do některých jiných, které vám budou vyhovovat, a dejte se brzy do pořádku.
Váš Tréville.

„Ta dovolenka a tenhle dopis znamenají, Athosi, že máte jet se mnou!“ řekl d’Artagnan.
„Do lázní Forges?“
„Tam nebo jinam.“
„Ve službách krále?“
„Krále nebo královny. Nejsme snad služebníky Jejich Veličenstev?“
Vtom vstoupil Porthos.
„To je, u sta hromů, divné! Odkdy dostávají mušketýři dovolené, aniž o ně žádali?“
„Od té doby, co mají přátele, kteří o ně žádají místo nich,“ odpověděl d’Artagnan.
„Ale, ale, to jsou mi věci! Zdá se, že je tu něco nového.“
„Ano, odjíždíme,“ řekl mu na to Aramis.
„A kam? Do které země?“ zeptal se Porthos.
„Já o tom, na mou duši, dohromady nic nevím,“ odpověděl mu Athos. „Zeptej se tady d’Artagnana.“
„Do Londýna, pánové,“ oznámil jim d’Artagnan.
„Do Londýna?“ zvolal Porthos. „A co tam budeme dělat?“
„To vám právě nemohu říci, pánové. V tom ohledu mi musíte důvěřovat a nechat to na mně.“
„Na cestu do Londýna jsou však zapotřebí peníze,“ namítl Porthos, „a ty já nemám.“
„Já také ne,“ připojil se Arami.
„Ani já,“ dodal Athos.
„Ale já ano,“ řekl d’Artagnan, vytáhl z kapsy svůj poklad a položil ho na stůl. „V tomhle měšci je tři sta pistolí. Každý si z nich vezmeme pětasedmdesát – to stačí na cestu do Londýna a návrat zpět. Ostatně buďte klidní, všichni až do Londýna nedojedeme.“
„A proč ne?“
„Protože někteří z nás zůstanou s největší pravděpodobností na cestě.“
„To jedeme na válečnou výpravu?“
„Ano, a navíc na nesmírně nebezpečnou, na to vás upozorňuji.“
„Ach tak,“ ozval se Porthos. „Jestliže však máme dát v sázku životy, chtěl bych aspoň vědět proč.“
„Budeš aspoň horlivější,“ poznamenal Athos.
„Já ale přesto sdílím názor Porthosův,“ řekl Aramis.
„Má snad král ve zvyku skládat vám účty? Ne, řekne vám jen: ‚Pánové, bojuje se v Gaskoňsku nebo ve Flandrech, jděte se bít!‘ a vy jdete. Proč? O to se nestaráte,“ odpověděl d’Artagnan.
„D’Artagnan má pravdu,“ promluvil Athos. „Tady máme tři dovolenky od pana de Tréville a zde tři sta pistolí, jejichž původ neznám. Pojďme tedy dát se zabít tam, kam nás posílají. Stojí snad život za tolik otázek? Já jsem, d’Artagnane, ochoten tě následovat.“
„Já také,“ přitakal Porthos.
„A já rovněž,“ připojil se Aramis. „Vůbec mi není proti mysli opustit Paříž. Potřebuji nějaké povyražení.“
„Tak je to správné. Těch povyražení budete mít habaděj – můžete se spolehnout, pánové!“ ujistil je d’Artagnan.
„Kdy vlastně vyrazíme?“ zeptal se Athos.
„Hned teď. Každá minuta je drahá,“ odpověděl d’Artagnan.
„Hola, Grimaude, Planchete, Mousquetone, Bazine!“ zavolali čtyři přátelé na své sluhy. „Namažte nám boty a přiveďte z paláce naše koně!“ Tehdy měl každý mušketýr v paláci svého i sluhova koně jako v kasárnách.
Planchet, Grimaud, Mousqueton i Bazin bez meškání odběhli splnit příkazy svých pánů.
„A teď si udělejme plán výpravy,“ řekl Porthos. „Kam pojedeme nejdřív?“
„Do Calais,“ odvětil d’Artagnan. „To je nejpřímější cesta do Londýna.“
„Podívejte se,“ ozval se Porthos. „Mám nápad.“
„Tak mluv!“
„Čtveřice mužů jedoucích pohromadě by byla podezřelá. Až nám dá d’Artagnan své pokyny, já vyjedu první směrem na Boulogne, abych prozkoumal cestu. Dvě hodiny po mně vyrazí Athos po cestě na Amiens a pak Aramis směrem na Noyon. D’Artagnan pojede cestou, pro kterou se sám rozhodne, ale převlečený za Plancheta, kdežto Planchet nás bude následovat v gardistickém stejnokroji.“
„Já se domnívám, pánové,“ namítl Athos, „že není vhodné zasvěcovat do podobné záležitosti sluhy. Tajemství mohou shodou okolností prozradit šlechtici, ale téměř vždycky ho zradí za peníze lokajové.“
„Mně se zdá Porthosův plán neproveditelný,“ ozval se d’Artagnan, „protože já sám nevím, jaké bych vám mohl dát pokyny. Mám u sebe dopis – a to je všechno. Nemám jeho tři kopie, a ani je nemohu udělat, jelikož je zapečetěný. Proto si myslím, že musíme cestovat společně. Dopis je v téhle kapse. Jestliže budu zabit, jeden z vás ho vezme a pojede dál. Když padne on, přijde na řadu třetí a tak dále – stačí, když k cíli dojede jeden.“
„Výborně, d’Artagnane. Jsem téhož názoru,“ řekl Athos. „Musíme však být důslední. Já jedu do lázní a vy mě doprovázíte. Místo do lázní Forges raději pojedu koupat se v moři – mohu si přece vybrat, co chci. Když nás budou chtít zadržet, ukážeme jim dopis pana de Tréville a vy své dovolenky. Jestliže nás napadnou, budeme se bránit. Kdyby nás chtěli soudit, budeme tvrdošíjně prohlašovat, že jsme neměli v úmyslu nic jiného, než se několikrát ponořit do mořské vody. Se čtyřmi osamocenými muži by měli snadnou práci, kdežto čtveřice už znamená oddíl. Vyzbrojíme své sluhy bambitkami a mušketami. Když proti nám pošlou vojsko, svedeme s ním boj a ten, kdo zůstane naživu, jak řekl d’Artagnan, ponese dopis.“
„Výborně, Athosi,“ zvolal Aramis. „Nehovoříš často, ale když něco řekneš, je to jako by promluvil Jan Zlatoústý. Přijímám plán Athosův. A co ty, Porthosi?“

„Já také," přitakal Porthos. „D'Artagnan, který nese dopis, je přirozeně vedoucím naší výpravy. Ať rozhodne a my poslechneme."
„Tak dobrá," řekl d'Artagnan. „Jsem pro to, abychom přijali plán Athosův a za půl hodiny vyrazili."
„Souhlasíme!" sborově odpověděli tři mušketýři, načež každý natáhl dlaň k měšci, vzal si sedmdesát pět pistolí a spěšně odešel připravit se k odjezdu ve stanovený čas.

XX Cesta

Ve dvě hodiny po půlnoci vyjeli čtyři přátelé z Paříže branou svatého Diviše. Dokud byla tma, mlčeli, protože mimovolně podléhali vlivu temnoty a všude tušili nastražené léčky. Při rozbřesku dne se jim jazyky rozvázaly a s východem slunce se všem vrátila dobrá nálada. Cítili se jako před bojem – srdce jim silněji bušila, z očí jim zářilo veselí a cítili, že život, s nímž se možná mají rozžehnat, je koneckonců krásný.
Jejich skupina vypadala hrozivě. Černé koně mušketýrů se svým rázným a pravidelným krokem, k němuž tito ušlechtilí druhové vojáků přivykli v eskadroně, by prozradili i nejpřísnější inkognito. Za nimi následovali po zuby ozbrojení sluhové.
Všechno šlo dobře až do Chantilly (asi 30 km severně od Paříže – pozn. překl.), kam dorazili kolem osmé ráno. Bylo načase posnídat. Seskočili s koní před hostincem, na jehož průčelí visel vývěsný štít zobrazující svatého Martina, jak dává polovinu svého pláště chudákovi. Sluhům přikázali, aby koně neodsedlávali a byli připraveni k okamžitému odjezdu. Vešli do lokálu a posadili se.
U téhož stolu snídal jakýsi šlechtic, který přijel chvíli před nimi po cestě od Dammartinu. Začal hovořit o počasí, naši cestující mu odpovídali, pak jim připil na zdraví a oni také pozvedli sklenky na jeho počest. V okamžiku, když přišel Mousqueton oznámit, že jsou koně připraveni, a naši čtyři přátelé se začali zvedat od stolu, vyzval cizinec Porthose, aby si s ním připil na zdraví kardinálovo. Porthos mu odpověděl, že tak učiní s největším potěšením, jestli si on připije s ním na zdraví krále. Neznámý šlechtic vykřikl, že neuznává žádného jiného krále než Jeho Eminenci. Nato ho Porthos nazval ožralou, a cizinec tasil kord.
„Udělal jste hloupost," řekl Porthosovi Athos. „Nedá se nic dělat, teď už nemůžete couvnout. Zabijte ho a přijeďte co nejrychleji za námi!" Poté všichni tři vyskočili na koně a vyrazili tryskem, zatímco Porthos sliboval svému sokovi, že ho probodá všemi možnými způsoby, které zná šermířské umění.
„Tak to je první," řekl Athos, když ujeli asi pět set metrů.
„Proč se ale ten člověk pustil do Porthose, a ne do někoho jiného?" zeptal se Aramis.
„Protože Porthos mluvil hlasitěji než my ostatní, pokládal ho dotyčný za velitele," odpověděl d'Artagnan.
„Vždycky jsem říkal, že tenhle gaskoňský kadet je studnice moudrosti," zamumlal Athos a všichni jeli mlčky dál.
V Beauvais se zastavili na dvě hodiny, aby dali oddychnout koním a počkali na Porthose. Když uplynuly dvě hodiny a Porthos se stále neobjevoval ani o něm nebylo žádných zpráv, vydali se znovu na cestu.
Necelé dva kilometry za Beauvais, v místě, kde byla cesta sevřená dvěma náspy, narazili na osm či deset mužů, kteří využívali toho, že tam byla vytrhaná dlažba, předstírali, že ji opravují, ale ve skutečnosti hloubili jámy a dělali blátivé koleje.
Aramis se obával, že si v té břečce zašpiní boty a hrubě se na ně obořil. Athos ho chtěl zadržet, ale bylo už pozdě. Dělníci začali jezdcům spílat tak drze, že vyvedli z míry i chladnokrevného Athose, a ten popohnal proti jednomu z nich svého koně.
V tom okamžiku všichni tři chlapi uskočili k příkopu a vytáhli odtamtud ukryté muškety, takže našich sedm cestovatelů bylo nuceno cestu si probít. Aramisovi prolétla kulka ramenem a Mousqueton dostal zásah do masitých partií pod bedry. S koně však spadl pouze Mousqueton – ne proto, že by byl vážně raněn, ale jelikož na své zranění neviděl a zřejmě se domníval, že je nebezpečnější než ve skutečnosti bylo.
„To je léčka!" vykřikl d'Artagnan. „Neskočme jim na špek a jeďme dál!"
Aramis navzdory poranění se chytil za hřívu koně a ten s ním cválal za ostatními. Mousquetonův kůň je dohonil a bez jezdce uháněl dál.
„Budeme aspoň mít záložního koně," řekl Athos.
„Milejší by mi byl klobouk," ozval se d'Artagnan. „Ten můj mi srazila kule. Ještě štěstí, že v něm nebyl ten dopis."
„Jenže oni zabijí Porthose, až tudy pojede," strachoval se Aramis.
„Kdyby byl Porthos v pořádku, už by nás dostihl," odporoval mu Athos. „Obávám se, že onen opilec při souboji náramně rychle vystřízlivěl."
Pak ujížděli cvalem ještě asi dvě hodiny, ačkoli hrozilo nebezpečí, že pro únavu nebudou koně schopni jet dá. Dali se zkratkou, protože doufali, že tam budou méně znepokojováni. V Crevecoeuru však Aramis oznámil, že už nemůže dál. Aby dokázal dojet až sem, musel skutečně sebrat všechny síly a statečnost, které se skrývaly za jeho uhlazeným zevnějškem a vytříbenými způsoby. Každým okamžikem byl bledší a museli ho podpírat, aby nespadl s koně. Sundali ho u dveří jakési krčmy, nechali u něj Bazina, který by byl při nějaké šarvátce spíše na obtíž než k užitku, a vydali se dál v naději, že přenocují v Amiensu.
„Hrom do toho!" řekl Athos, když byli opět na cestě – teď už jen dva páni se dvěma sluhy, Grimaudem a Planchetem.
„Ať mě čert vezme, už se nedám nachytat a neotevřu ústa ani nevytasím kord až do Calais! To přísahám!"
„Nepřísahejme," odpověděl mu d'Artagnan, „a uhánějme, pokud s tím budou koně souhlasit!"
Pak zabořili ostruhy do boku koní, kteří po tomto pobídnutí vyrazili opět naplno. O půlnoci dojeli do Amiensu a sesedli v hostinci U Zlaté lilie.
Hostinský vypadal na nejpočestnějšího člověka pod sluncem a přivítal pocestné se svícnem v jedné a látkovou

čepičkou v druhé ruce. Chtěl každému z nich dát pěkný samostatný pokoj, které však byly na protilehlých koncích budovy. To d'Artagnan i Athos odmítli, načež jim hostinský sdělil, že nemá jiné pokoje, které by byly hodné Jejich Excelencí. Oba druhové však rozhodně prohlásili, že raději budou spát ve společném pokoji na matracích. Hostinský sice naléhal, ale protože hosté trvali na svém, musel jim vyhovět.
Právě když si rozložili lože a zatarasili zevnitř dveře, ozvalo se ze dvora klepání na okenici. Zeptali se, kdo je to, po hlasu poznali své sloužící a otevřeli. Byli to skutečně Planchet a Grimaud.
„K střežení koní stačí Grimaud," řekl Planchet, „a já si lehnu, budou-li si pánové přát, napříč dveří vašeho pokoje. Tak budou mít pánové jistotu, že se k nim nikdo nedostane."
„A na čem budeš ležet ty?" zeptal se Plancheta d'Artagnan.
„Tady je moje lože," odpověděl Planchet a ukázal na otep slámy.
„Máš pravdu, udělej to tak," řekl d'Artagnan. „Tvář hostinského se mi nelíbí, je příliš medová."
„Ani mně se vůbec nelíbí," souhlasil Athos.
Planchet vlezl dovnitř oknem a uvelebil se mezi dveřmi, kdežto Grimaud se zamkl v konírně a slíbil, že v pět ráno budou všichni koně připraveni k odjezdu.
Noc byla poměrně klidná, jen kolem druhé hodiny po půlnoci se někdo pokoušel otevřít dveře. Planchet se však probudil, vyskočil a zeptal se, kdo je tam. Jakýsi hlas mu odpověděl, že je to omyl a kroky se vzdálily.
Ve čtyři ráno se ozval silný hluk z konírny. Grimaud chtěl probudit čeledíny, a ti ho začali mlátit. Když nocležníci otevřeli okno, spatřili chudáka Grimauda ležet v bezvědomí na dvoře s hlavou rozbitou násadou vidlí. Planchet seběhl na dvůr a chtěl osedlat koně, ale ti byli zchvácení. Dále jet byl schopen jen kůň Mousquetonův, který minulý den cválal pět nebo šest hodin bez jezdce. Nepochopitelným nedopatřením však zvěrolékař, kterého hostinský zavolal, aby pustil žilou jednomu jeho koni, pustil žilou koni Mousquetonovu.
To začínalo vypadat podezřele. Všechny zmíněné příhody mohly být důsledkem náhody, ale také dílem spiknutí. Athos a d'Artagnan vyšli ven, zatímco Planchet se šel pozeptat, jestli někde v okolí nejsou na prodej tři koně. U vrat hostince stáli tři plně osedlaní, silní a odpočatí koně. To by se náramně hodilo. Zeptal se, kde jsou jejich pánové, a dověděl se, že přenocovali v hostinci a právě platí útratu.
Athos šel zaplatit za nocleh, zatímco d'Artagnan a Planchet stáli u vrat vedoucích na ulici. Hostinský byl v nízké místnosti uvnitř domu a Athosovi řekli, aby tam šel za ním. Aniž tušil nějakou zradu, mušketýr tam vstoupil a vytáhl z měšce dvě pistole, aby jimi zaplatil. Hostinský byl sám a seděl za psacím stolem, jehož jedna zásuvka byla pootevřená. Vzal od Athose peníze, obracel je na dlani sem a tam, načež se rozkřikl, že jsou falešné a že jde dát Athose a jeho společníka zatknout jako penězokazy.
„Hlupáku," řekl mu Athos, a přistoupil k němu blíže, „uříznu ti uši!" V tom okamžiku se vřítili do místnosti bočními dveřmi čtyři po zuby ozbrojení muži a vrhli se na Athose.
„D'Artagnane," zvolal Athos z plných plic, „jsem v pasti! Ujížděj, uháněj, co můžeš!" Pak vypálil dvě rány z bambitek. D'Artagnan a Planchet se nedali dvakrát pobízet, odvázali dva koně, kteří stáli u vrat hostince, vyskočili na ně, vrazili jim ostruhy do slabin a hnali se tryskem pryč.
„Nevíš, co se stalo s Athosem," zeptal se d'Artagnan Plancheta, aniž zmírnil cval.
„Ach, pane," odpověděl Planchet, „viděl jsem, že dvěma výstřely složil dva útočníky a při pohledu zasklenými dveřmi jsem měl dojem, že se potýká kordem s ostatními."
„Athos je chlapík!" mumlal si pro sebe d'Artagnan. „Když si pomyslím, že jsem ho musel nechat takhle na holičkách! Konečně – stejný osud nás možná čeká pár kroků dál. Kupředu, Planchete, kupředu! Jsi statečný chlap!"
„Už jsem vám řekl, pane," odvětil Planchet, „že Pikarďané se poznají, až když jde do tuhého. Kromě toho jsem zde v rodném kraji a to mi dodává kuráže."
Pak oba pobodli koně a bez zastavení dojeli až do Saint-Omeru. Tam popřáli koním oddechu, přičemž z obav před něčím nepředvídaným měli jejich otěže stále obtočené kolem paží, narychlo zhltli vstoje několik soust a odcválali.
Asi sto kroků před branami města Calais klesl d'Artagnanův kůň k zemi a nebylo síly, která by ho dokázala postavit na nohy. Krev mu prýštila z nozder i z očí. Zbýval už jen kůň Planchetův, ale ten zůstal stát a nedal se žádným způsobem přimět k pohybu. Protože naštěstí byli jen asi sto kroků od města, nechali oba koně na silnici a běželi k přístavu. Planchet upozornil svého pána na šlechtice, který přijížděl se sluhou a byl asi padesát kroků před nimi. Dotyčný zřejmě velice spěchal, ale rychle ho dostihli. Boty měl pokryté vrstvou prachu a právě se vyptával, zda může okamžitě odplout do Anglie.
„Nebylo by nic snazšího," odpověděl mu majitel lodi, která byla připravená k vyplutí, „ale dnes ráno přišel rozkaz, že nikdo nesmí odplout bez výslovného povolení pana kardinála."
„Já to povolení mám," řekl šlechtic a vytáhl z kapsy papír. „Podívejte se!"
„Tak si ho dejte potvrdit guvernérem přístavu a pak dejte přednost mé lodi."
„Kde najdu guvernéra?"
„V jeho vile."
„Kde ta vila stojí?"
„Asi čtvrt míle za městem. Podívejte se, je to tamhleta s tou břidlicovou střechou na úpatí nízkého pahorku."
„Výborně," odvětil šlechtic a následován sluhou zamířil ke guvernérovu sídlu.
D'Artagnan s Planchetem je sledovali s odstupem asi pěti set kroků. Jakmile se ocitli za městem, přidal d'Artagnan do kroku a dostihl šlechtice ve chvíli, kdy vcházel do lesíka.
„Zdá se, pane, že máte velice naspěch," oslovil ho.
„Opravdu nesmírně spěchám, pane," odvětil šlechtic.
„Je mi velice líto," pokračoval d'Artagnan, „ale protože já rovněž spěchám, chci vás požádat o laskavost."

„O jakou?“
„Abyste mě pustil napřed.“
„Vyloučeno!“ odpověděl šlechtic. „Urazil jsem šedesát mil za čtyřiačtyřicet hodin a zítra v poledne musím být v Londýně.“
„Já jsem ujel tutéž vzdálenost za čtyřicet hodin a potřebuji být v Londýně zítra v deset dopoledne.“
„Lituji, pane, ale přijel jsem první a nepůjdu až druhý.“
„Je mi rovněž nesmírně líto, pane,“ odpověděl mu d’Artagnan, „ale já jsem přijel druhý, a půjdu první.“
„Já jedu ve službách krále!“
„A já ve svých vlastních službách!“
„Zdá se mi, že chcete vyvolat spor!“
„To víte, že ano. Co jiného?“
„Oč vám jde?“
„Chcete to vědět?“
„Zajisté.“
„Tak abyste věděl, chci příkaz, který nesete, protože já takový papír nemám a nutně ho potřebuji.“
„Doufám, že žertujete.“
„Já nežertuji nikdy.“
„Pusťte mě dál!“
„Tudy neprojdete!“
„Rozrazím vám hlavu, milý mladý muži. Hej, Lubine! Podej bambitky!“
„Planchete!“ zvolal d’Artagnan. „Postarej se o sluhu, a já si vezmu na starost pána!“
Planchet, jemuž dodal první hrdinský čin smělosti, vrhl se na Lubina a protože byl statný a silný, povalil ho na záda a klekl mu na prsa.
„Čiňte se, pane, já už jsem svůj úkol splnil,“ zavolal na svého pána.
Když šlechtic viděl, co se děje, tasil kord a vrhl se na d’Artagnana. Narazil však na příliš zdatného soka. Během tří vteřin ho d’ Artagnan třikrát zasáhl, přičemž provázel jednotlivá bodnutí slovy: „Jedno za Athose, jedno za Porthose a jedno za Aramise!“
Po třetí ráně se šlechtic svalil jako špalek. D’Artagnan se domníval, že je mrtvý nebo aspoň v bezvědomí a sklonil se k němu, aby mu vzal onen papír. V okamžiku, kdy natáhl ruku, aby ho prohledal, bodl ho raněný, který nepustil z ruky kord, do prsou s výkřikem: „A tohle pro vás!“
„A to poslední za mne – to nejlepší nakonec!“ zvolal zuřivě d’Artagnan a bodnutím do břicha přibil protivníka k zemi.
Po této ráně zavřel šlechtic oči a ztratil vědomí.
D’Artagnan mu sáhl do kapsy, do níž viděl dotyčného ukládat povolenku k odplutí. Zněla na jméno hraběte de Wardes.
Pak naposledy pohlédl na hezkého, sotva pětadvacetiletého mladého muže, kterého tam nechával ležet v bezvědomí nebo dokonce mrtvého. Přitom si povzdechl nad podivnou hrou osudu, která nutí lidi, aby se navzájem zabíjeli pro zájmy osob, které často ani nevědí o jejich existenci.
Z těchto úvah ho brzy vytrhl Lubin, který řval a zplna hrdla volal o pomoc. Planchet ho popadl za krk a ze všech sil mu ho tiskl.
„Pane,“ řekl d’Artagnanovi, „dokud ho takhle držím, určitě nebude hulákat, ale jakmile ho pustím, začne znovu řvát. Poznal jsem, že je z Normandie, a Normaďané jsou paličatí.“
Měl pravdu – i teď, ačkoli mu Planchet tiskl hrdlo, pokoušel se Lubin vydávat zvuky.
„Počkej chvilku!“ řekl d’Artagnan, vytáhl z kapsy šátek a zacpal jím křiklounovi ústa.
„A teď ho přivažme ke stromu!“ doporučil Planchet a jeho návrh byl svědomitě splněn. Pak přivlekli hraběte de Wardes k jeho sluhovi. Protože se už smrákalo a sluha s roubíkem v ústech i raněný leželi několik kroků uvnitř lesa, bylo zřejmé, že tam zůstanou až do příštího dne.
„Teď rychle ke guvernérovi!“ pobízel d’Artagnan.
„Vy jste ale zraněn, že?“ namítl Planchet.
„To nic není. Nejdřív vyřídíme to, co nejvíc spěchá a pak se podíváme na moje poranění, které se mi stejně nezdá příliš nebezpečné,“ odpověděl d’Artagnan, načež oba rychle zamířili k vile ctihodného přístavního hodnostáře.
D’Artagnan se dal ohlásit jako hrabě de Wardes a byl uveden ke guvernérovi.
„Máte příkaz podepsaný kardinálem?“ zeptal se guvernér.
„Ano, pane, tady je,“ odpověděl d’Artagnan.
„Tak, tak, je v pořádku – řádně doporučený.“
„To není nic divného, protože patřím k nejvěrnějším lidem pana kardinála.“
„Zdá se, že Jeho Eminence chce někomu zabránit v cestě do Anglie.“
„Ano, jistému béarnskému šlechtici d’Artagnanovi, který odjel s třemi přáteli z Paříže a má v úmyslu dostat se do Londýna.“
„Znáte ho osobně?“ zeptal se guvernér.
„Koho?“
„Toho d’Artagnana.“
„Znám ho dokonale.“
„Tak mi povězte, jak vypadá.“
„To je docela snadné,“ odpověděl guvernérovi d’Artagnan a do nejmenších podrobností popsal hraběte de Wardes.

„Provází ho někdo?“ ptal se dál guvernér.
„Sluha jménem Lubin.“
„Dáme si na ně pozor a jestli je dopadneme, může být Jeho Eminence ujištěna, že budou pod spolehlivou stráží dopraveni nazpět do Paříže.“
„Tím se, pane guvernére, velice zavděčíte kardinálovi,“ ujistil ho d’Artagnan.
„Uvidíte se s kardinálem po návratu, pane hrabě?“
„Samozřejmě.“
„Vyřiďte mu laskavě, že jsem jeho oddaný služebník.“
„Určitě mu to povím.“
Guvernéra d’Artagnanovo ujištění potěšilo. Bez dalších průtahů potvrdil povolení k odplutí a vrátil mu je.
D’Artagnan neztrácel čas zbytečnými poklonami, odporoučel se, poděkoval a odešel. Jakmile vyšel z vily, rozběhli se s Planchetem nazpět, velkou oklikou se vyhnuli lesíku a vešli do města jinou branou.
Loď byla stále připravená k vyplutí a její majitel čekal na molu.
„Tak jak?“ zeptal se, když uviděl d’Artagnana.
„Tady mám potvrzený příkaz.“
„A co je s tím druhým šlechticem?“
„Ten dnes nepopluje,“ odpověděl d’Artagnan, „buďte ale bez starosti, zaplatím za oba.“
„Když je to tak, můžeme vyplout,“ rozhodl se loďař.
„Tak kupředu,“ potvrdil d’Artagnan, skočil s Planchetem do člunu a za pět minut už byli na palubě lodi. Měli nejvyšší čas. Když odpluli asi na půl míle, zahlédl d’Artagnan záblesk a uslyšel dělovou ránu. Byl to výstřel, který ohlašoval uzavření přístavu.
Teď bylo na čase zabývat se zraněním. Naštěstí, jak d’Artagnan předpokládal, nebylo příliš vážné; hrot kordu narazil na žebro a svezl se po kosti. Nadto se na ránu přilepila košile, takže vyteklo jen několik kapek krve.
D’Artagnan byl úplně zmožen únavou. Rozložili mu na palubě žíněnku, na kterou se natáhl a hned usnul.
Nazítří za svítání byli pouhé tři nebo čtyři míle od anglických břehů. Protože vál slabý vítr, plula loď pomalu. V deset hodin zakotvila v doverském přístavu a o půl jedenácté vstoupil d’Artagnan na půdu Anglie se slovy: „Konečně jsem tady!“ Ještě však nebyl u cíle – musel se dostat do Londýna. V Anglii měli dosti dobrou poštu. D’Artagnan s Planchetem si najali poštovní koně, postilion klusal před nimi a za čtyři hodiny dorazili k branám hlavního města.
Protože d’Artagnan neznal Londýn a neuměl ani slovo anglicky, napsal si na kus papíru jméno „Buckingham“ a každý mu ukázal, kudy se dostane k vévodovu paláci.
Vévoda byl právě s králem na lovu ve Windsoru. D’Artagnan si dal zavolat Buckinghamova osobního komorníka Patrika, který svého pána provázel na všech cestách a dokonale hovořil francouzsky. Řekl mu, že přijíždí z Paříže v záležitosti, v níž jde o život, a že musí okamžitě mluvit s pánem. Naléhavost, s níž mladý muž hovořil, přesvědčila ministrova nejbližšího sloužícího, že dal osedlat dva koně a uvolil se francouzského gardistu doprovodit. Plancheta museli s koně snést. Nemohl se, chudák, narovnat a byl úplně u konce se silami. D’Artagnan se zdál být ze železa.
Když dorazili do zámku, dověděli se, že král s vévodou loví ptáky v bažinách dvě až tři míle odtud. Za dvacet minut byli na označeném místě a Patrik brzy zaslechl hlas svého pána, který volal na sokola.
„Koho mám milordovi ohlásit?“ zeptal se d’Artagnana.
„Mladého muže, který se jednou večer pokoušel vyprovokovat ho ke sporu na Novém mostě naproti Samaritánce.“
„To je ale prazvláštní doporučení!“
„Uvidíte, že platí víc než každé jiné.“
Patrik pobídl svého koně v cval, dostihl vévodu a oznámil mu, že ho očekává posel. Přitom použil slov, která mu řekl d’Artagnan.
Buckingham okamžitě poznal, o koho jde a protože si myslel, že se ve Francii něco děje, o čem se má dovědět, zeptal se jen, kde onen posel je. Když zdáli rozpoznal stejnokroj francouzského gardisty, pohodl koně a zamířil rovnou k d’Artagnanovi. Patrik zůstal diskrétně stranou.
„Nestalo se něco královně?“ zvolal Buckingham a z jeho hlasu vyznívala starost a veliká láska.
„Myslím, že ne, ale domnívám se, že jí hrozí velké nebezpečí, od něhož ji může uchránit jen Vaše Milost.“
„Já?“ vykřikl Buckingham. „A jak? Byl bych šťastný, kdybych jí mohl jakkoli prospět. Mluvte! Mluvte už!“
„Tady máte dopis,“ řekl d’Artagnan.
„Tenhle dopis? Od koho je?“
„Domnívám se, že od Jejího Veličenstva.“
„Od Jejího Veličenstva?“ opakoval vévoda a tak zbledl, že si d’Artagnan myslel, že je mu špatně.
Pak vévoda zlomil pečeť.
„Kde se tady vzala tahle trhlina?“ řekl a ukázal d’Artagnanovi na místo, kde bylo psaní naskrz probodnuté.
„Ale to nic. Nevšiml jsem si toho. Tuhle pěknou dírku udělal kord hraběte de Wardes, když mě bodl do prsou,“ odvětil d’Artagnan.
„Vy jste poraněný?“ zeptal se Buckingham a lámal dál pečeť.
„To nic není, pouhé škrábnutí,“ řekl d’Artagnan.
„Spravedlivé nebe! Co to tady čtu? Patriku, zůstaň tady – nebo raději sežeň krále, ať je kdekoli, a řekni Jeho Veličenstvu, že ho pokorně prosím, aby mě omluvil, ale že se musím kvůli nesmírně závažné záležitostí neprodleně vrátit do Londýna. A vy, pane, pojďte, pojďte!“
Po těch vévodových slovech oba vyrazili tryskem po cestě do Londýna.

XXI Hraběnka de Winter

Po celou cestu musel d'Artagnan vévodovi vyprávět. Nemohl mu sdělit všechno, co se stalo, nýbrž jen to, co sám věděl. Když Buckingham spojil to, co právě slyšel z úst mladého muže, se svými vlastními vzpomínkami, mohl si učinit značně konkrétní představu o vážnosti situace, o níž ostatně svědčil královnin dopis, ať byl sebestručnější a sebenejasnější. Nejvíc vévodu udivovalo, že ač měl kardinál nesmírný zájem na tom, aby se d'Artagnan nedostal do Anglie, nedokázal mu v tom zabránit. Když to řekl d'Artagnanovi, ten mu vylíčil, jaká bezpečnostní opatření byla podniknuta a jak díky oddanosti svých tří přátel, které zanechal krvácející na cestě, on jediný se z toho dostal za cenu bodnutí kordem, které protrhlo královnin dopis a jež tak krutě oplatil panu de Wardes. Když naslouchal tomuto velice prostému vyprávění, zadíval se vévoda několikrát s rostoucím údivem na mladého muže, jako by nemohl pochopit, že za touto sotva dvacetiletou tváří se skrývá tolik moudrosti, odvahy a oddanosti.
Koně se hnali jako vítr, takže za několik minut oba jezdci dorazili k branám Londýna. D'Artagnan se domníval, že v městě vévoda zmírní rychlost jízdy, ale nedočkal se toho. Buckingham se řítil dál jako blesk a nestaral se o to, zda někoho cestou srazí. Když projížděli vnitřním městem, skutečně došlo k dvěma či třem takovým nehodám, ale vévoda se ani neohlédl, aby zjistil, co se stalo s lidmi, které porazil. D'Artagnan ho následoval, zatímco za nimi zaznával křik, který se silně podobal proklínání.
Když dojeli na nádvoří paláce, seskočil Buckingham s koně, hodil mu otěže přes krk, aniž se zajímal o to, co se s ním stane, a vyběhl na schodiště. D'Artagnan učinil totéž, avšak v první chvíli měl starost o ušlechtilá zvířata, jejichž hodnotu dokázal ocenit. Uklidnilo ho, když spatřil, že z kuchyní a stájí vyběhli tři nebo čtyři čeledíni a sluhové a koní se ujali.
Vévoda šel tak rychle, že mu d'Artagnan sotva stačil. Postupně prošel několika salony zařízenými s přepychem, o němž se ani nejbohatším francouzským velmožům nesnilo, až se ocitl v ložnici, která byla přímo pohádkovým dokladem vytříbeného vkusu a bohatství. Ve výklenku pokoje byly tajné dveře, jež vévoda odemkl zlatým klíčkem, který nosil na krku na řetízku z téhož kovu. D' Artagnan zůstal taktně vzadu. Na prahu dveří se však Buckingham otočil dozadu, a když viděl, že mladý muž váhá, řekl mu:
„Jen pojďte dál, a jestli vám bude dopřáno setkat se s Jejím Veličenstvem, řekněte královně, co jste viděl!"
Povzbuzen tímto pozváním následoval d'Artagnan vévodu, který za ním zavřel dveře. Ocitli se v malé svatyni, jejíž stěny i strop byly potaženy perským hedvábím protkávaným zlatem. Vnitřek byl jasně osvětlen velkým počtem svící. V čele místnosti stál jakýsi oltář a nad ním visel pod modrým sametovým baldachýnem ozdobeným bílými a červenými péry portrét Anny Rakouské v životní velikosti. Byl tak dokonale věrný, že d'Artagnan vykřikl údivem – královna byla jako živá, jen promluvit.
Na oltáři pod portrétem ležela skříňka s briliantovými přívěsky. Vévoda přistoupil k oltáři, poklekl jako před tváří Krista a skříňku otevřel.
„Podívejte se," řekl a vzal z kazety širokou modrou stuhu, která byla svázána v uzel a zářila brilianty, „podívejte se, to jsou ony vzácné briliantové přívěsky, s nimiž jsem chtěl být, jak jsem přísahal, jednou pochován. Královna mi je dala, královna mi je bere – děj se ve všem její vůle jako vůle Páně." Pak začal přívěsky, s nimiž se měl rozloučit, jeden po druhém líbat. Pojednou poděšeně vykřikl.
„Co se děje?" ulekl se d'Artagnan. „Co se vám stalo, milorde?"
„Všechno je ztraceno!" zvolal mrtvolně bledý vévoda. „Dva přívěsky chybí – je jich jen deset!"
„Milord je ztratil, anebo si myslí, že mu byly ukradeny?"
„Ukradli mi je! Určitě to má na svědomí kardinál. Podívejte se, stuhy, na nichž visely, jsou přestřiženy nůžkami."
„Kdyby mohl milord tušit, kdo je ukradl… Možná, že je má dotyčná osoba ještě v rukou."
„Počkejte, už to mám!" vzkřikl Buckingham. „Přívěsky jsem měl na sobě jen jednou – na plesu, který pořádal před týdnem král ve Windsoru. Hraběnka de Winter, se kterou jsem se před časem rozkmotřil, pokoušela se na onom plesu o smíření. Šlo o pomstu žárlivé ženy. Od onoho dne jsem ji už nespatřil. Ta žena je agentkou kardinála!"
„Copak má agenty po celém světě?" řekl d'Artagnan.
„Ano, ano a ještě jednou ano!" odpověděl vévoda a stiskl zlostí zuby. „Ano, to je strašlivý protivník! Teď ale, kdy se má konat onen ples?"
„Příští pondělí."
„Hm, příští pondělí – to je za pět dní. To je víc času než potřebujeme." Po těch slovech otevřel dveře svatyně a zavolal: „Patriku!"
Komorník se okamžitě objevil.
„Pošlete mi mého klenotníka a tajemníka!"
Komorník spěšně a bez jediného slova odešel splnit příkaz, což svědčilo o tom, jak je navyklý slepě a bez odmluvy poslouchat.
Ačkoli vévoda dal zavolat nejdříve klenotníka, první se dostavil tajemník, protože bydlel přímo v paláci. Když přišel, seděl Buckingham za stolem ve své ložnici a cosi psal.
„Pane Jacksone," řekl mu, „zajděte hned za lordem kancléřem a vyřiďte mu, že mu ukládám zajistit splnění těchto příkazů. Přeji si, aby byly neprodleně vyhlášeny."
„Co mám odpovědět, jestli se bude, milorde, lord kancléř ptát, jaké důvody vedly Vaši Milost k tak mimořádným krokům?"
„Že je to mé přání a že nemusím ze svých rozhodnutí nikomu skládat účty."
„Má lord kancléř totéž odpovědět Jeho Veličenstvu," pokračoval tajemník s úsměvem, „jestli bude Jeho Veličenstvo náhodou chtít vědět, proč nesmí z anglických přístavů vyplout žádná loď?"

„To máte pravdu, pane," odpověděl Buckingham. „V tom případě ať králi sdělí, že jsem se rozhodl pro válku a že toto opatření je prvním aktem nepřátelství proti Francii."
Tajemník se uklonil a odešel.
„Po této stránce můžeme být klidní," řekl vévoda d'Artagnanovi. „Jestli přívěsky dosud nejsou na cestě do Francie, dostanou se tam až po vás."
„Jak to?"
„Právě jsem vyhlásil zákaz vyplutí na moře všem lodím, které jsou nyní v přístavech Jeho Veličenstva. Bez zvláštního povolení se žádná neodváží zvednout kotvy."
D'Artagnan pohlédl s úžasem na tohoto muže, jenž dával bezmeznou moc, kterou vládl díky důvěře svého krále, do služeb své lásky. Buckingham z výrazu tváře mladého muže uhodl, co se děje v jeho mysli, a usmál se:
„Ano, mou skutečnou královnou je Anna Rakouská," řekl. „Na jediné její slovo bych zradil svou vlast, svého krále i svého Boha. Požádala mě, abych neposílal slíbenou pomoc protestantům v La Rochelle, a já jsem jí vyhověl. Co na tom, že jsem nedodržel svůj slib – splnil jsem její přání. A řekněte – nebyl jsem za to velkolepě odměněn? Vždyť právě tomu vděčím za její podobiznu!"
D'Artagnan žasl nad tím, na jak křehkých a neviditelných nitích visí někdy osudy národa a životy lidí.
Z těchto hlubokých úvah ho vyrušil příchod klenotníkův. Byl to Ir, jeden z největších mistrů ve svém oboru, který přiznával, že na zakázkách pro lorda Buckinghama každoročně vydělává sto tisíc liber.
„Pane O'Reilly," oslovil ho vévoda a vedl ho do svatyně, „podívejte se na tyto briliantové přívěsky a povězte mi, jakou cenu má jeden!"
Klenotníkovi stačil jediný pohled na způsob zpracování přívěsků, spočítal cenu jednotlivých briliantů a bez váhání prohlásil:
„Tisíc pět set pistolí za kus, milorde!"
„Kolik dnů byste potřeboval k vyrobení dvou takových přívěsků? Vidíte, že dva chybí."
„Týden, milorde."
„Dám tři tisíce pistolí za kus, ale musím je mít pozítří."
„Milord je dostane."
„Jste vzácný muž, pane O'Reilly, ale to ještě není všechno. Ty přívěsky nelze nikomu svěřit a musí být proto zhotoveny tady v paláci."
„To není možné, milorde. Jedině já je dokážu vyrobit tak, aby byly k nerozeznání od původních."
„V tom případě jste, milý pane O'Reilly, mým vězněm a od této chvíle nebudete smět z mého paláce odejít, ač byste sebevíc chtěl. Podle toho se zařiďte! Vyjmenujte mi, které své tovaryše budete potřebovat a sepište nástroje, které vám mají přinést!"
Protože klenotník znal vévodu a věděl, že je každá námitka marná, okamžitě se rozhodl.
„Budu smět poslat zprávu manželce?" zeptal se.
„Ale ovšem, dokonce se s ní budete smět sejít, milý pane O'Reilly. Vaše uvěznění bude příjemné, buďte klidný. A protože za každé obtěžování je třeba postiženého odškodnit, tady máte navíc k částce za oba přívěsky poukázku na tisíc pistolí, abyste zapomněl na nepříjemnosti, které vám působím."
D'Artagnan nevycházel z údivu nad tímto ministrem, který tak neomezeně hýbal lidmi a miliony.
Klenotník už mezitím psal manželce dopis, v němž jí zasílal poukázku na tisíc pistolí a žádal ji, aby mu poslala jeho nejschopnějšího tovaryše, sadu briliantů přesně uvedených druhů a váhy a konečně seznam nástrojů, které bude potřebovat k práci.
Pak Buckingham zavedl klenotníka do vyhrazeného pokoje, z něhož se během půlhodiny stala dílna. Poté dal ke všem dveřím postavit stráže, které dostaly příkaz nevpustit dovnitř nikoho kromě vévodova komorníka Patrika. Je samozřejmé, že klenotníku O'Reillymu a jeho pomocníkovi bylo zapovězeno vycházet ven pod jakoukoli záminkou.
Po vyřízení této záležitosti se vrátil vévoda k d'Artagnanovi.
„Teď, mladý příteli, patří Anglie nám dvěma. Povězte mi, jaké je vaše přání, co byste rád?"
„Postel," odpověděl d'Artagnan. „Přiznávám se, že tu teď potřebuji ze všeho nejvíc."
Buckingham vyhradil d'Artagnanovi pokoj sousedící s jeho vlastními komnatami. Přál si mít mladého muže po ruce – ne, že by mu snad nedůvěřoval, ale aby měl s kým mluvit o královně.
Hodinu poté byl v Londýně vyhlášen zákaz vyplutí jakékoli lodi mířící do Francie, nevyjímaje ani lodi poštovní. Podle všeobecného mínění to znamenalo vyhlášení války Francii.
Pozítří v jedenáct hodin byly dva briliantové přívěsky hotové, a to tak dokonale napodobené, že je sám Buckingham nedokázal rozeznat od původních, a i ten největší odborník by se dal jimi oklamat jako on.
Vévoda si dal zavolat d'Artagnana.
„Tady máte briliantové přívěsky, pro které jste přijel, a buďte mi svědkem, že jsem učinil všechno, co bylo v lidských silách."
„Buďte ubezpečen, milorde, že vyřídím všechno, co jsem viděl. Vaše Milost mi však dává přívěsky bez kazety?"
„Kazeta by vám jen překážela. Bude mi tím vzácnější, že zůstává prázdná. Řekněte, že jsem si ji ponechal."
„Vyřídím váš vzkaz doslova, milorde."
„A teď," řekl Buckingham s pohledem upřeným na mladého muže, „jak se odvděčím vám?"
D'Artagnan zrudl až po kořínky vlasů. Viděl, že vévoda hledá způsob, jak by ho přiměl přijmout nějaký dar, a představa, že by za krev jeho druhů i jeho vlastní mělo být zaplaceno anglickým zlatem, se mu nesmírně příčila.
„Ujasněme si nejdříve fakta, milorde," odpověděl d'Artagnan, „aby nedošlo k omylu. Já sloužím francouzskému králi a královně, jsem příslušníkem roty gardistů pana des Essarts, který je stejně jako jeho švagr pan de Tréville oddán tělem

i duší Jejich Veličenstvům. Kromě toho je docela možné, že bych to všechno nepodnikl, kdybych se nechtěl zavděčit jisté osobě, která je mně stejně drahá jako královna vám.“
„Ach tak,“ řekl vévoda s úsměvem. „Dokonce se domnívám, že onu osobu znám. Je to…“
„Já jsem její jméno neuvedl, milorde!“ skočil mu do řeči d’Artagnan.
„Správně,“ poznamenal Buckingham. „Této dámě tedy vděčím za vaši oddanost?“
„Jak říkáte, milorde, protože zejména teď, když je válka na spadnutí, přiznávám se vám, že vidím ve Vaší Milosti pouze Angličana, a tedy nepřítele, s nímž bych se raději setkal na bojišti než ve windsorském parku nebo v chodbách Louvru. To mi ovšem nezabrání, abych do písmene splnil své poslání a dal se v zájmu jeho splnění v případě potřeby i zabít. Opakuji však Vaší Milosti, že za to, co činím při tomto druhém setkání ve svém zájmu, není mi Vaše Milost zavázaná o nic víc, než za to, co jsem pro vás učinil, když jsme se setkali poprvé.“
„U nás říkáme: ‚Hrdý jako Skot‘,“ poznamenal napůl pro sebe Buckingham.
„My zase říkáme ‚Hrdý jako Gaskoněc!‘ Gaskoňci jsou ve Francii totéž, co Skotové v Anglii,“ odpověděl d’Artagnan.
Po těch slovech se vévodovi poroučel a chystal se odejít.
„Ale, ale, snad nechcete odjet? Kudy a jak?“
„To máte pravdu.“
„Bůh mě zatraťˇ. Tihle Francouzi nezaváhají před ničím!“
„Zapomněl jsem, že je Anglie ostrov a vy jste jeho vládcem.“
„Jděte do přístavu, ptejte se po dvoustěžníku Sund a odevzdejte jeho kapitánovi tento list. Doveze vás do malého francouzského přístavu, kde vás určitě nebude nikdo čekat a kde obvykle kotví jen rybářské lodi.“
„Jak se ten přístav jmenuje?“
„Saint-Valery, ale počkejte ještě. Až tam vystoupíte, jděte do bídné bezejmenné krčmy, která nemá ani vývěsní štít – je to pravý námořnický brloh. Zmýlit se nemůžete – je tam jen jedna.“
„A co mám dělat pak?“
„Zavoláte si hostinského a řeknete mu ‚Forward!‘“
„Co to znamená?“
„Kupředu – to je heslo. Přivede vám plně vystrojeného koně a ukáže vám, kudy máte jet. Po cestě najdete další čtyři koně na vystřídání. Jestli budete chtít, nechte pokaždé v hostinci svou pařížskou adresu a koně vás tam budou následovat. Dva z nich už znáte – jsou to ti, na kterých jsme jeli, a měl jsem dojem, že jste je jako znalec patřičně ocenil. Ti ostatní nebudou o nic horší, spolehněte se. Všichni čtyři koně jsou vystrojeni a vyzbrojeni do války. Ať jste sebehrdější, snad ode mne přijmete jednoho pro sebe a zbývající pro své druhy – je to ostatně do války proti nám. Účel světí prostředky, jak říkáte vy, Francouzi, ne?“
„Ano, milorde, přijímám,“ odvětil d’Artagnan, „a dá-li Bůh, řádně vašich darů užijeme.“
„A teď mi podejte ruku mladý muži – možná se brzy setkáme na bojišti, ale zatím se rozcházíme, jak doufám, jako dobří přátelé.“
„Ano, milorde, ovšem s nadějí, že se brzy staneme nepřáteli.“
„Buďte klidný, to vám slibuji.“
„Spoléhám na vaše slovo, milorde.“
D’Artagnan pozdravil vévodu a rychle vykročil k přístavu. Proti Toweru nalezl označenou loď, odevzdal jejímu kapitánovi psaní, ten je dal potvrdit guvernérem přístavu a ihned vypluli. Padesát lodí bylo připraveno k odplutí a čekalo.
Když proplouvali kolem jedné z nich, měl d’Artagnan za to, že na její palubě zahlédl dámu z Meungu, kterou tehdy neznámý šlechtic oslovoval „milady“ a jež se mu tolik líbila. Hnán proudem řeky a díky příznivému větru však plul Sund tak rychle, že za okamžik byla loď s milady z dohledu.
Nazítří kolem deváté ráno přistáli v Saint-Valery. D’Artagnan se vydal okamžitě do označené krčmy, kterou poznal podle křiku, jenž se z ní ozýval. O válce mezi Anglií a Francií se mluvilo jako o hotové věci a námořnici si dávali do nosu.
D’Artagnan se protlačil davem, přistoupil k hostinskému a řekl mu Forvard! Ten mu beze slova pokynul, aby ho následoval, vyšel s ním na dvůr a dovedl ho do stáje, kde čekal úplně osedlaný kůň. Mladý Gaskoněc se zeptal hostinského na cestu.
„Jeďte odtud do Blangy a odtamtud do Neufchâtelu. Tam zajděte do hostince U Zlaté brány, řekněte hostinskému heslo a najdete připraveného koně jako tady.“
„Co jsem dlužen?“
„Všechno je zaplacené,“ řekl krčmář, „a bohatě. Tak jen jeďte a Bůh vás provázej!“
„Amen!“ odpověděl d’Artagnan a tryskem odjel.
Za čtyři hodiny byl v Neufchâtelu. Jednal přesně podle pokynů, které dostal, a stejně jako v Saint-Valery tam nalezl plně vystrojeného koně, který na něj čekal. Když chtěl ze sedlových brašen přendat bambitky, zjistil, že je to zbytečné, protože v brašnách čerstvého koně měl nové.
„Jaká je vaše adresa v Paříži?“
„Palác gardistů, rota pana des Essarts.“
„Dobrá.“
„Kudy mám jet?“
„Cestou na Rouen, ale město necháte stranou po pravé ruce. Zastavíte se v osadě Écouis. Je tam jen jediná hospoda – jmenuje se U Francouzského dukátu. Nesuďte ji podle vzhledu, protože ve stáji bude čekat stejně dobrý kůň jako je tenhle.“

„Heslo je stejné?“
„Ano, přesně totéž.“
„Tak sbohem, pane hostinský!“
„Šťastnou cestu, urozený pane. Potřebujete ještě něco?“
D’Artagnan pokynul, že nic nechce a vyrazil jako vítr. Ve vesnici Écouis se opakovalo totéž. Očekával ho stejně úslužný hostinský a čerstvý odpočatý kůň. Opět tam udal svou pařížskou adresu a pokračoval v cestě do města Pontoise. Zde naposledy vyměnil koně a v devět hodin večer přicválal do dvora paláce pana de Tréville. Celkem urazil téměř šedesát mil za dvanáct hodin.
Pan de Tréville ho přivítal, jako by ho naposledy viděl týž den ráno. Jen mu trochu silněji než obvykle stiskl ruku a sdělil mu, že rota pana des Essarts má právě službu v Louvru a že tam může hned nastoupit.

XXII Balet Merlaison

Nazítří se po celé Paříži nehovořilo o ničem jiném než o plesu, který pořádají městští konšelé na počest krále a královny, a na němž mají Jejich Veličenstva tančit králův oblíbený kolový tanec zvaný balet Merlaison.
Už osm dní se v radnici všechno připravovalo na tento slavnostní večer. Městský tesař postavil tribuny pro pozvané dámy, městský dodavatel koloniálního zboží dodal do sálů dvě stě svící z bílého vosku, což byl v té době neslýchaný přepych, a bylo objednáno dvacet houslistů za dvojnásobný honorář, než bylo pravidlem – ovšem pod podmínkou, jak uvádí příslušná zpráva, že budou hrát celou noc.
V deset dopoledne přišel poručík královské gardy pan de La Coste v doprovodu dvou poddůstojníků a několika střelců k městskému písaři Clémentovi a vyžádal si od něj klíče od všech bran, pokojů a kanceláří radničního paláce. Klíče okamžitě dostal – každý s označením, kam patří. Od té chvíle odpovídal pan de La Coste za střežení všech dveří v radnici i všech příchodů k ní.
V jedenáct hodin se dostavil kapitán gardistů Duhallier a přivedl padesát střelců, kteří se ihned rozmístili v budově radnice u dveří, kde měli stát na stráži.
Ve tři odpoledne dorazily dvě roty gardistů, z toho jedna francouzská a druhá švýcarská. Jednu polovinu roty francouzských gardistů tvořili vojáci pana Duhalliera a druhou gardisté pana des Essarts.
O šesté večer začali přicházet pozvaní hosté. Jak docházeli, byli uváděni do velké síně na připravené tribuny.
V devět hodin přišla manželka předsedy pařížské městské rady. Protože to byla po královně nejvýznačnější dáma přítomná na slavnosti, uvítali ji pařížští páni radní a uvedli ji do lóže přímo naproti lóži připravené pro královnu.
O desáté hodině bylo v malé síni v křídle radniční budovy blíže k chrámu svatého Jana připraveno občerstvení pro krále. V téže síni stála městská pokladnice, kterou střežili čtyři lučištníci.
O půlnoci se ozvalo silné volání a četné ovace králi, který projížděl od Louvru k radnici ulicemi, jež byly bohatě osvětlené barevnými lucernami.
Králi vyšlo vstříc šest městských strážníků s pochodněmi a za nimi páni konšelé odění v dlouhých soukenných rouchách. Setkali se s ním na schodišti, kde na uvítanou složil starší kupeckého cechu králi poklonu, na kterou Jeho Veličenstvo odpovědělo omluvou za pozdní příchod. Vinu za zpoždění sváděl král na pana kardinála, který ho prý zdržel až do jedenácti hodin jednáním o státních záležitostech.
Ludvík XIII. byl ve slavnostním oděvu a doprovázeli ho Jeho Královská Výsost Monsieur [Monsieur je titul oficiálně udělovaný od druhé poloviny 15. století nejstaršímu z mladších bratrů panujícího krále. Pozn. překl.], dále hrabě de Soissons, velkopřevor, vévoda de Longueville, vévoda d’Elboeuf, hrabě d’Harcourt, hrabě de la Roche-Guyon, pánové de Liancourt a de Baradas, hrabě de Cramail a rytíř de Souveray.
Každý si všiml, že se král tváří nevlídně a ustaraně.
Pro krále byl připraven jeden pokoj a pro Monsieura druhý. V obou byly připraveny masky. Obdobné dva pokoje byly přichystány pro královnu a manželku předsedy pařížské městské rady. Pánové a dámy z doprovodu Jejich Veličenstev měli pro oblékání vyhrazeny místnosti upravené jako šatny vždy pro dvě osoby.
Než král vešel do šatny, nařídil, aby ho okamžitě uvědomili, jakmile přijde kardinál.
Půl hodiny po příchodu krále zazněly nové ovace, tentokrát na počest královny. Její Veličenstvo opět uvítali páni konšelé, před nimiž šli strážníci s pochodněmi. Když královna vešla do sálu, bylo na ní vidět, že podobně jako král je i ona zasmušilá a vypadá velice unaveně. V okamžiku, kdy přicházela, zvedla se do té doby spuštěná záclona malé lóže a za ní se objevila bledá tvář kardinála, který byl v masce španělského kavalíra. Upřel zrak na královnu a na rtech se mu objevil pekelný úšklebek – královna totiž neměla své briliantové přívěsky.
Anna Rakouská chvíli naslouchala projevům úcty městských hodnostářů a odpovídala na pozdravy dam. Pojednou se u jedněch dveří sálu objevili král s kardinálem. Kardinál cosi šeptal králi a ten byl bledý.
Ludvík XHI. bez masky a s nezavázanými šňůrami kabátce prošel mezi hosty, přistoupil ke královně a hlasem, který se chvěl zlobou, řekl:
„Povězte mi laskavě, paní, proč nemáte své briliantové přívěsky, když víte, že bych je na vás rád viděl?“
Královna se rozhlédla kolem a za králem spatřila kardinála, který se ďábelsky usmíval.
„Sire,“ odpověděla rozechvěle, „nevzala jsem si je z obavy, aby se jim v tomto návalu něco nestalo.“
„To jste chybila, paní! Věnoval jsem vám je proto, abyste se jimi honosila. Opakuji vám, že jste chybila!“
Hlas Ludvíka XIII. prozrazoval silný hněv. Všichni v sále se dívali na krále a s úžasem mu naslouchali, a přitom nikdo nechápal, co se vlastně děje.
„Mohu pro ně poslat do Louvru, sire, a tím bude přání Vašeho Veličenstva splněno,“ řekla královna.
„Udělejte to, paní, učiňte tak, ale co nejdříve, protože za hodinu začne tanec.“

Královna se uklonila na znamení poslušnosti a odešla se svými dvorními dámami, které ji měly doprovodit do šatny. Král se rovněž odebral do svého pokoje. V sále zavládl na okamžik neklid a zmatek. Všichni viděli, že se mezi královnou a králem něco přihodilo, ale protože oba hovořili velice potichu a okolostojící z úcty ustoupili o několik kroků, nikdo nic neslyšel. Houslisté hráli naplno, ale nikdo je neposlouchal.
První vyšel ze své šatny král. Měl na sobě velice elegantní lovecký úbor a Monsieur i ostatní urození pánové byli oblečeni jako on. Tento oděv králi nejlépe slušel a Ludvík XIII. v něm skutečně vypadal jako první šlechtic svého království.
Kardinál přistoupil ke králi a podal mu jakousi kazetu. Když ji král otevřel, spatřil v ní dva briliantové přívěsky.
„Co to má znamenat?“ zeptal se kardinála.
„Nic,“ odpověděla Jeho Eminence. „Jen jestli královna bude mít přívěsky, o čemž pochybuji, spočítejte je, sire, a když zjistíte, že jejich pouze deset, zeptejte se Jejího Veličenstva, kdo jí asi mohl tyhle dva odcizit.“
Král pohlédl tázavě na kardinála, ale už se ho nestačil na nic víc zeptat. Ze všech stran se ozvaly výkřiky obdivu. Jestliže král vypadal jako první kavalír svého království, byla Anna Rakouská zcela určitě nejkrásnější ženou ve Francii.
Úbor lovkyně jí skvěle padl. Na hlavě měla plstěný klobouk s modrými péry, pelerínu z perlově šedého sametu sepjatou briliantovými sponami a stříbrem vyšívanou modrou saténovou sukni. Na levém rameni se jí třpytily briliantové přívěsky upevněné stuhou stejné barvy jako péra na klobouku a sukně.
Král se zachvěl radostí a kardinál vztekem. Zatím však byli oba od královny tak daleko, že nemohli spočítat přívěsky. Královna je sice měla, ale bylo otázkou, zda je jich deset nebo dvanáct.
V tom okamžiku zahráli hudebníci vyzvání k tanci. Král vykročil k manželce předsedy městské rady, s níž měl tančit, a jeho Královská výsost Monsieur přistoupil ke královně. Postavili se na místa a tanec začal.
Král tančil obrácen proti královně a pokaždé, když kolem ní přecházel, doslova hltal pohledem její přívěsky, jejichž počet nemohl zjistit. Na kardinálově čele vyvstal studený pot. Tanec trval hodinu – měl šestnáct výstupů. Když skončil, doprovodili tanečníci dámy na místa; pouze král využil svého privilegia, nechal partnerku stát a spěchal ke královně.
„Děkuji vám, paní,“ řekl, „že jste tak ochotně vyhověla mému přání. Domnívám se však, že vám dva přívěsky chybí, a tady vám je přináším.“ S těmi slovy podal královně přívěsky, které dostal od kardinála.
„Jakže, sire!“ zahrála si mladá královna na překvapenou. „Dáváte mi dva další, takže jich budu mít čtrnáct?“
Král začal počítat a přesvědčil se, že má Její Veličenstvo na rameni všech dvanáct přívěsků. Hned si zavolal kardinála.
„Co to znamená, pane kardinále?“ zeptal se příkře.
„To znamená, sire,“ odpověděla Jeho Eminence, „že jsem chtěl tyto dva přívěsky věnovat Jejímu Veličenstvu, a protože jsem si netroufal nabídnout jí je sám, použil jsem tohoto způsobu.“
„A já jsem za to Vaší Eminenci tím vděčnější,“ odvětila Anna Rakouská s úsměvem, který dokazoval, že se nedala touto důmyslnou dvorností oklamat, „protože jsem přesvědčená, že vám přišly tyto dva přívěsky stejně draho, jako Jeho Veličenstvu všech dvanáct.“ Po těch slovech se uklonila králi i kardinálovi a odešla do pokoje, kde se před tancem oblékala a nyní se měla převléknout.
Nutnost věnovat na začátku této kapitoly pozornost vznešeným osobnostem nás na chvíli odvedla od mladého muže, jemuž Anna Rakouská vděčila za úžasný triumf nad kardinálem, a který teď stál v rozpacích a ztracený v davu u jedněch z řady dveří a díval se na výjev, jenž byl pochopitelný pouze čtyřem osobám – králi, královně, Jeho Eminenci a jemu samému.
Královna vešla do své šatny a d’Artagnan se chystal odejít, když tu pocítil lehký dotyk na rameni. Obrátil se a spatřil mladou ženu, která mu dávala znamení, aby ji následoval. Tvář měla zakrytou černou sametovou škraboškou, ale přes toto maskování, které bylo zřejmě určeno spíše pro jiné než pro něj, d’Artagnan okamžitě poznal svou obvyklou průvodkyni, hbitou a chytrou paní Bonacieuxovou.
Včera se setkali jen letmo u dveřníka Germania, kam si ji dal d’Artagnan zavolat. Protože mladá žena nesmírně spěchala, aby radostnou zprávu o šťastném návratu svého posla co nejdříve sdělila královně, stačili si oba zamilovaní říci jen několik slov. Proto nyní d’Artagnan následoval paní Bonacieuxovou veden jednak láskou, jednak zvědavostí. Po cestě stále opuštěnějšími chodbami se pokoušel zastavit ji, přidržet si ji a aspoň na okamžik se na ni dívat, ale ona mu pokaždé hbitě proklouzla jako ptáče mezi rukama. Když chtěl něco říci, připomněla mu velitelským přiložením prstů na rty, že je podřízen moci, kterou musí slepě poslouchat a na nic si nesmí sebeméně stěžovat. Konečně po jedné či dvou minutách putování chodbami a chodbičkami otevřela paní Bonacieuxová jakési dveře a zavedla mladého muže do místností, v níž byla úplná tma. Tam mu znovu posunkem poručila, aby byl úplně potichu, otevřela jiné dveře ukryté v tapetování, jimiž na okamžik proniklo prudké světlo, a zmizela.
D’Artagnan se chvíli ani nepohnul a kladl si otázku, kde to vlastně je. Pronikající paprsek světla, závany teplého parfémovaného vzduchu, útržky hovoru dvou nebo tří žen, jež se vyjadřovaly velice uctivě a vybraně, a několikrát pronesené slovo Veličenstvo mu brzy prozradily, že je v místnosti sousedící s královninou komnatou. Zůstával ve stínu a čekal.
Královna působila dojmem, že má radostnou náladu a je šťastná, což zřejmě udivovalo lidi z jejího nejbližšího okolí, kteří byli zvyklí vídat ji téměř stále ustaranou. Svou veselost vysvětlovala Anna Rakouská potěšením nad krásou slavnosti a požitkem z tance. A protože se královně nesmí odporovat, ať se usmívá nebo pláče, rozplývaly se všechny dvorní dámy chválou na adresu pařížských pánů konšelů.
Ačkoli d’Artagnan královnu neznal, brzy rozpoznal její hlas mezi ostatními – především podle lehkého cizího přízvuku, a také vzhledem k suverénnímu tónu, který je vlastní každému slovu panovníků. Slyšel, jak se přibližuje k pootevřeným dveřím a opět se od nich vzdaluje. Dvakrát či třikrát dokonce zahlédl stín její postavy, který zaclonil pronikající pruh

světla.
Když se konečně znenadání objevila mezi záhyby závěsu bělostná ruka a paže dokonalého tvaru, d'Artagnan pochopil, že je to jeho odměna. Padl na kolena, jemně uchopil onu ruku a uctivě se jí dotkl rty. Ruka zmizela a zanechala mu v dlani předmět, v němž poznal prsten. Hned nato se dveře zavřely a d'Artagnan se opět ocitl v úplné tmě.
Navlékl si prsten a čekal dál – bylo zřejmé, že všechno ještě neskončilo. Po odměně za oddanost měla následovat odměna za jeho lásku. Tanec sice už skončil, ale slavnost vlastně teprve začala. Ve tři se měla podávat večeře a na hodinách kostela svatého Jana právě odbily tři čtvrti na tři.
Ve vedlejším pokoji skutečně hovor ponenáhlu utichal a zněl ze stále větší vzdálenosti. Pak se dveře místnosti, kde d'Artagnan čekal, znovu otevřely a jimi vběhla paní Bonacieuxová.
„Konečně jste tady!" zvolal d'Artagnan.
„Tiše!" zašeptala mladá žena a zakryla mu dlaní ústa. „Ticho a odejděte stejnou cestou, kterou jste přišel!"
„Ale kdy a kde vás zase uvidím?"
„Dovíte se to z lístku, který najdete ve svém bytě. Ale teď už jděte!"
S těmi slovy otevřela dveře na chodbu a vystrčila d'Artagnana z místnosti. Ten poslechl jako dítě – bez odporu a bez jediné námitky, což dokazovalo, že je opravdu zamilovaný.

XXIII Dostaveníčko

Celou cestu domů d'Artagnan běžel a ačkoli už minula třetí hodina po půlnoci a procházel nejvykřičenějšími pařížskými čtvrtěmi, nezažil žádnou nepříjemnost. Bylo to potvrzením pravdivosti přísloví, že opilce a zamilované chrání sám pánbůh.
Dveře chodby vedoucí k svému bytu našel pootevřené. Vystoupil po schodech a tiše zaklepal způsobem, který měl domluvený se svým sluhou. Planchet, kterého dvě hodiny předtím poslal z radnice domů s příkazem, aby na něj čekal, přišel mu otevřít.
„Přinesl mi někdo dopis?" zeptal se ho d'Artagnan nedočkavě.
„Dopis vám nikdo nepřinesl, pane," odpověděl Planchet, „ale je tady psaní, které přišlo úplně samo."
„Co to povídáš, hlupáku?"
„Chci říci, že ačkoli jsem měl klíč od našeho bytu v kapse a nedal jsem ho ani na okamžik z ruky, našel jsem při návratu na zeleném přehozu na stole ve vaší ložnici dopis."
„A kde je?"
„Nechal jsem ho na místě, pane. Není přece normální, aby lidem takhle chodila psaní! Nedivil bych se tomu, kdyby v bytě bylo otevřené nebo aspoň pootevřené okno, ale všechno bylo dokonale zavřené. Dejte si pozor, pane, v tom určitě vězí nějaké čáry!"
Než Planchet domluvil, vyběhl d'Artagnan do ložnice a otevřel psaní. Bylo od paní Bonacieuxové a stálo v něm:

Musím vám srdečně poděkovat a vyřídit vám díky. Přijďte dnes kolem desáté večer do Saint-Cloudu, před pavilon, který stojí na rohu domu pana d'Estrées.
C.B.

Při čtení dopisu d'Artagnan cítil, jak se mu srdce svírá a rozpíná sladkou křečí, která trápí a oblažuje srdce zamilovaných. Bylo to první milostné psaníčko, které dostal a první pozvání na dostaveníčko. Měl pocit, že mu štěstím překypující srdce snad vynechá na prahu pozemského ráje, který se jmenuje láska.
„Vidíte, pane," ozval se Planchet, když viděl, jak jeho pán střídavě bledne a rdí se, „neměl jsem pravdu, když jsem řekl, že je v tom nějaká špatnost?"
„Mýlíš se, Planchete," odpověděl d'Artagnan, „a na důkaz toho tady máš dukát a propij ho na moje zdraví."
„Děkuji vám, pane, za ten dukát a slibuji, že přesně splním váš pokyn. Přesto ale je pravda, že dopisy, které takto přicházejí do zavřených domů…"
„Padají z nebe, příteli, padají z nebe!" nedal mu domluvit mladý muž.
„Pán je tedy spokojen?" zeptal se Planchet.
„Jsem nejšťastnější člověk pod sluncem, milý Planchete."
„Mohu tedy využít pánova štěstí a jít si lehnout?"
„Ovšem, můžeš jít."
„Nechť pánovi žehnají nebesa, ale přece je pravda, že tenhle dopis…" dodal Planchet a při odchodu potřásal hlavou.
Výraz jeho tváře svědčil o tom, že ani d'Artagnanova štědrost nedokázala úplně zahnat jeho pochybnosti.
Když d'Artagnan osaměl, znovu a znovu četl onen lístek a dvacetkrát zlíbal řádky psané rukou krásné milované ženy.
Nakonec si lehl, usnul a zdály se mu růžové sny.
V sedm ráno vstal a zavolal na Plancheta, který se objevil ve dveřích až po opakované výzvě a na tváři dosud měl stopy starostí z minulé noci.
„Poslyš, Planchete," řekl mu d'Artagnan, „dnes budu možná celý den pryč a máš proto až do sedmé večer volno. V sedm hodin však buď připraven se dvěma koňmi!"
„To se podívejme!" ulevil si Planchet. „Jak to vypadá, dáme si ještě proděravět kůži na několika místech."
„Vezmi si s sebou mušketu a bambitky!"
„No vida – co jsem říkal?" zvolal Planchet. „Já jsem to věděl – zlořečené psaní!"
„Uklidni se, hlupáku! Jde o obyčejný výlet."

„Hm – tak jako ty nedávné výlety, při nichž pršely kulky a na cestě čekaly léčky!“
„Konečně, jestli se bojíte, pane Planchete,“ odpověděl mu d’Artagnan, „pojedu bez vás. Raději cestuji sám než s průvodcem, který se klepe strachy.“
„Pán mi křivdí,“ zaprotestoval Planchet. „Myslím si, že už mě viděl při práci.“
„Ano, viděl, ale mám obavy, že jsi hned napoprvé spotřeboval všechnu statečnost.“
„Pán uvidí, že pro případ potřeby mi ještě nějaká zbývá. Jestli však pán chce, aby mi vydržela nadlouho, prosím ho, aby s ní příliš neplýtval.“
„Myslíš, že tam máš nějakou na dnešní večer?“
„Doufám, že ano.“
„Dobrá, spoléhám na tebe.“
„V určenou hodinu budu připraven. Jen mám za to, že pán má v gardistických stájích jen jednoho koně.“
„Teď je tam možná ještě pouze jeden, ale dnes večer tam budou čtyři,“ odpověděl d’Artagnan.
„To jsme tedy byli při poslední cestě nakupovat koně?“
„Přesně tak,“ přitakal d’Artagnan, naposledy Planchetovi pokynul a odešel.
V domovních dveřích stál pan Bonacieux. Původně měl d’Artagnan v úmyslu projít kolem ctihodného kramáře beze slova, ale ten ho pozdravil tak úlisně a laskavě, že jeho nájemník byl nucen nejen opětovat pozdrav, ale také se dát do hovoru.
Jak také neměl projevit trochu blahosklonnosti muži, jehož manželka ho pozvala na týž večer na dostaveníčko do Saint-Cloudu k pavilonu pana d’Estrées! Proto k němu přistoupil s nejpřívětivější tváří, jakou byl schopen naladit. Hovor se přirozeně stočil na věznění chudáka kramáře. Pan Bonacieux nevěděl, že d’Artagnan vyslechl jeho rozmluvu s neznámým z Meungu, a vypravoval svému nájemníkovi o pronásledování tím netvorem Laffémasem [Isaac Laffémas (1584-1657), syn velkého francouzského ekonoma, zastával za vlády Ludvíka XIII. úřad pařížského vrchního soudce. Pro krutost, s kterou soudil Richelieuovy odpůrce, vysloužil si přezdívku „le Bourreau du Cardinal“ – kardinálův kat. Pozn. překl.], kterého nenazval jinak než kardinálovým katem. Pak sáhodlouze vykládal o Bastile, o závorách na dveřích, o padacích dvířkách, větracích okénkách, mřížích a o mučidlech.
D’Artagnan ho poslouchal s příkladnou trpělivostí a když mistr Bonacieux skončil, zeptal se ho:
„A co je s paní Bonacieuxovou? Víte už, kdo ji unesl? Nezapomněl jsem, že právě v souvislosti s touto mrzutou záležitostí jsem měl potěšení seznámit se s vámi.“
„To mi neřekli,“ odpověděl pan Bonacieux, „a manželka se mi zapřísahala při všem, co je jí svaté, že to také neví. A co vy?“ pokračoval dobromyslně, „co se dělo s vámi celou tu dobu? Neviděl jsem tu ani vás, ani vaše přátele, a myslím, že všechen ten prach, který včera Planchet kartáčoval z vašich bot, nepocházel z dlažby pařížských ulic.“
„Máte pravdu, milý pane Bonacieuxi. Podnikl jsem s přáteli menší cestu.“
„Byl jste daleko?“
„Ale ne, Bůh chraň, jen asi tak čtyřicet mil. Doprovázeli jsme pana Athose do lázní Forges a moji přátelé tam zůstali.“
„Ale vy jste se vrátil, že?“ řekl pan Bonacieux a zatvářil se přitom nesmírně zlomyslně. „Tak hezký mládenec jako vy přece nedostane na delší dobu dovolenou od své milenky. Určitě jste už byl v Paříži netrpělivě očekáván, že?“
„To určitě, milý pane Bonacieuxi,“ odpověděl se smíchem d’Artagnan. „Přiznávám se, že máte pravdu – tím spíš, že se před vámi zřejmě nedá nic zatajit. Ano, byl jsem očekáván, a to velice netrpělivě, to mi můžete věřit.“
Při těchto slovech přelétl po Bonacieuxově čele lehký mráček, ale tak nepatrný, že si ho d’Artagnan nepovšiml.
„A dostane se vám teď odměny za vaši horlivost?“ pokračoval kramář s lehkým rozechvěním v hlase, které d’Artagnanovi uniklo stejně jako mráček, jenž se před chvílí objevil na tváři ctihodného pana domácího.
„Kéž byste byl dobrým prorokem!“ odpověděl mu s úsměvem d’Artagnan.
„Zeptal jsem se jen proto, abych věděl, jestli přijdete pozdě domů,“ pokračoval Bonacieux.
„Proč se na to ptáte, milý pane domácí? Máte snad v úmyslu na mne čekat?“
„To ne, ale od svého zatčení a krádeže, která byla u mne spáchána, zachvátí mě hrůza pokaždé, když zaslechnu – obzvlášť v noci – otvírání dveří. Opravdu nejsem žádný voják!“
„Dobrá, tak se tedy neděste, jestli se vrátím v jednu, ve dvě nebo ve tři ráno. A nelekejte se ani, kdybych nepřišel vůbec.“
Tentokrát Bonacieux zbledl tak, že si toho d’Artagnan všiml a zeptal se ho, co mu je.
„To nic,“ odpověděl kramář, „to nic není. Od těch malérů se mi občas náhle udělá špatně a mrazí mě po těle. Nevšímejte si toho a starejte se jen o své štěstí!“
„To mám tedy starostí dost, protože jsem opravdu šťasten.“
„Ještě snad ne! Řekl jste přece, že to bude až dnes večer.“
„Máte pravdu, ale ten večer už bohudíky přijde. Možná na něj čekáte stejně netrpělivě jako já. Nenavštíví dnes večer paní Bonacieuxová rodinný krb?“
„Dnes večer nemá paní Bonacieuxová volno,“ odpověděl stroze manžel. „Kvůli službě musí zůstat v Louvru.“
„Co se dá dělat, milý pane domácí, co se dá dělat? Víte, když jsem šťastný, chtěl bych, aby byl šťasten každý, ale zdá se, že to není možné.“
Po těch slovech se mladý muž vzdálil a přitom se na celé kolo smál žertu, který – jak se aspoň domníval – dokázal pochopit jen on sám a nikdo druhý.
„Veselou zábavu!“ pochmurně řekl na jeho adresu Bonacieux.
D’Artagnan však byl již příliš daleko, než aby jeho slova zaslechl, a i kdyby je slyšel, nebyl by jim ve svém duševním rozpoložení věnoval pozornost. Zamířil k paláci pana de Tréville. Jeho včerejší návštěva byla, jak víme, velice krátká a nestačil při ní svému kapitánovi dohromady nic sdělit.

Pana de Tréville zastihl d'Artagnan ve velmi dobré náladě. Král i královna se k němu na plese chovali velice vlídně. Zato kardinál byl krajně rozmrzelý, v jednu hodinu po půlnoci se vymluvil na nevolnost a odešel. Jejich Veličenstva se však vrátila do Louvru až kolem šesté ráno.
„A teď," začal pan de Tréville tlumeným hlasem a současně přelétl zrakem všechny kouty pokoje, aby se ujistil, že jsou skutečně sami, „teď si pohovoříme o vás, mladý příteli. Je přece zřejmé, že váš šťastný návrat nějak souvisí s veselou náladou krále, triumfem královny a pokořením Jeho Eminence. Teď se ale musíte mít na pozoru!"
„Čeho bych se měl bát," namítl d'Artagnan, „dokud se budu těšit přízni Jejich Veličenstev?"
„Všeho, to mi věřte! Kardinál není člověk, který by zapomněl na to, že byl obelstěn, dokud si nevyrovná účty s tím, kdo ho napálil – a tím je, jestli se nemýlím, jistý Gaskoněc, kterého znám."
„Myslíte, že je kardinál stejně dobře informován jako vy a je mu známo, že jsem byl v Londýně?"
„Ale, ale! Tak vy jste byl v Londýně! To jste si z Londýna přivezl ten krásný briliant, který se vám třpytí na prstu? Dejte si pozor, milý d'Artagnane, dar od nepřítele nevěstí nic dobrého – hovoří o tom jistý latinský verš… Počkejte…"
„Ano, ano, ovšem," odpověděl d'Artagnan, který si nikdy nedokázal vtlouci do hlavy ani ta nejzákladnější pravidla a nedostatkem vědomostí uváděl v zoufalství svého učitele. „Ano, nějaký takový verš bezpochyby existuje."
„Určitě existuje," pokračoval pan de Tréville, který cosi znal z literatury. „Nedávno mi ho citoval pan de Benserade… počkejte… už si vzpomínám:
…Timeo Danaos et dona ferentes…
což znamená: ‚Nedůvěřujte nepřátelům, i když vám přinášejí dary!'"
„Tenhle briliant ale není od nepřítele, pane," namítl d'Artagnan. „Ten je od královny."
„Od královny! To jsou mi věci!" podivil se pan de Tréville. „Je to opravdu královský šperk a má cenu nejméně tisíc pistolí. Po kom vám ho královna poslala?"
„Dala mi ho sama."
„Kde?"
„V místnosti sousedící s pokojem, kde se převlékala."
„Jak to udělala?"
„Podala mi ruku k políbení."
„Vy jste políbil ruku královně?" zvolal pan de Tréville a upřeně pohlédl na d'Artagnana.
„Její Veličenstvo mi prokázalo tu čest."
„Byli při tom nějací svědkové? Ach, jak je nerozvážná a neopatrná!"
„Ne, pane, buďte klidný, nikdo to neviděl," řekl na to d'Artagnan, načež panu de Tréville pověděl, jak se to zběhlo.
„Ach ty ženy, ženy!" zvolal starý voják. „Poznávám je podle jejich romantických nápadů. Okouzluje je všechno, co zavání tajuplností. Vy jste tedy viděl paži – nic víc. Kdybyste potkal královnu, nepoznal byste ji, a jestli ona potká vás, nebude vědět, kdo jste."
„Máte pravdu, pane," namítl mladý muž, „ale díky tomuhle briliantu…"
„Poslyšte," nedal mu domluvit pan de Tréville, „chcete slyšet mou radu, dobrou radu, radu přítele?"
„Bude mi ctí, pane," odpověděl d'Artagnan.
„Tak tedy poslouchejte! Běžte k nejbližšímu klenotníkovi a prodejte mu tenhle briliant za cenu, kterou vám nabídne. I kdyby byl sebehorší žid, dá vám za něj nejméně osm set pistolí. Mince, mladý muži, jsou anonymní, kdežto tenhle prsten nese děsivé jméno a může svému nositeli přinést zkázu."
„Co to říkáte, pane? Abych prodal prsten od své královny? To nikdy!" zvolal d'Artagnan.
„Tak aspoň, vy ubohý blázne, otočte ho kamenem dospodu! Každý přece ví, že takovéhle šperky nemá kadet z Gaskoňska ze šperkovnice své matky!"
„Vy si tedy opravdu myslíte, že mi hrozí nějaké nebezpečí?" zeptal se d'Artagnan.
„Řekl bych, že ten, kdo usnul na trhavé náloži, jejíž doutnák už byl zapálen, musí se cítit ve větším bezpečí než vy!"
„Co mám tedy dělat, zatraceně?" ozval se d'Artagnan, kterého začínal naléhavý tón kapitánova hlasu znepokojovat.
„Mít se na pozoru vždy a všude. Kardinál má skvělou paměť a dlouhé ruce. Věřte mi, že vám ještě zahraje nějaký nepěkný kousek."
„Ale jaký asi?"
„Copak já vím?" odvětil pan de Tréville. „Nemá snad k dispozici všechny možné ďábelské vymoženosti? To nejmenší, co se vám může přihodit, je to, že vás dá zatknout."
„To snad není možné! Že by se odvážil dát zatknout člověka, který slouží Jejímu Veličenstvu?"
„To bych prosil! Rozpakovali se snad zatknout Athose? V každém případě věřte, mladý muži, člověku, který už je třicet let u dvora. Nedejte se ukolébat pocitem bezpečí, sice jste ztracen. Právě naopak, říkám vám, spatřujte nepřítele všude. Když se někdo bude snažit dostat se s vámi do hádky, vyhněte se jí, i kdyby vás k ní provokovalo desetileté dítě! Jestli na vás někdo zaútočí – ať ve dne či v noci – dejte se na ústup a nestyďte se za to. Před vstupem na most pečlivě ohledejte prkna, aby vám některé nepovolilo pod nohou. Půjdete-li kolem staveniště, dívejte se vzhůru, jestli vám nepadá na hlavu kámen. Když se budete vracet pozdě domů, mějte vždycky s sebou sluhu a dbejte, ať je ozbrojen – jestli se ovšem na něj můžete spolehnout. Nedůvěřujte vůbec nikomu – nedůvěřujte svému příteli, svému bratrovi ani své milence – a té především!"
D'Artagnan se zarděl.
„Milence?" opakoval mechanicky. „Proč právě mám víc nedůvěřovat milence než komukoli jinému?"
„Protože milenky jsou oblíbeným, a přitom nesmírně účinným nástrojem kardinálovým. Žena vás prodá za deset pistolí – jen si vzpomeňte na Dalilu! Znáte přece Písmo svaté, ne?"
D'Artagnan pomyslel na večerní dostaveníčko, na které ho pozvala paní Bonacieuxová. Ke cti mladého muže je třeba

říci, že špatné mínění, jež měl o ženách pan de Tréville, nevzbudilo v jeho mysli ani stín podezření proti roztomilé paní domácí.
„Abych nezapomněl," změnil pan de Tréville předmět hovoru, „co je s vašimi třemi přáteli?"
„Právě jsem se chystal požádat vás, jestli jste se o nich něco nedověděl."
„Nic o nich nevím, pane."
„Nechal jsem je na cestě: Porthose v Chantilly se soubojem na krku, Aramise v Crevecoeuru s kulkou v rameni a Athose v Amiensu s obviněním z penězokazectví."
„To se podívejme!" podivil se pan de Tréville. „A jak se vám podařilo vyváznout?"
„Musím přiznat, že úplným zázrakem – s ranou kordem do prsou a za cenu, že jsem přibodl pana hraběte de Wardes k náspu silnice u Calais jako motýla k nástěnnému koberci."
„No ne, ještě tohle! Hraběte de Wardes, kardinálova člověka a Rochefortova bratrance! Poslyšte, příteli, mám nápad."
„Prosím, pane."
„Na vašem místě bych udělal jedno."
„Co, pane?"
„Zatímco by mě Jeho Eminence dala hledat po Paříži, vydal bych se úplně nenápadně do Pikardie pátrat po svých třech přátelích. Snad si tuhle trochu pozornosti od vás zaslouží, ne?"
„To je dobrá rada, pane, a zítra odjedu."
„Až zítra? Proč ne už dnes večer?"
„Dnes večer musím z nesmírně naléhavých příčin zůstat v Paříži."
„Ach chlapče, chlapče! Nějaká milostná pletka? Opakuji vám, dejte si pozor! Byla to žena, která nás všechny, jak tu jsme, uvedla kdysi dávno do zkázy a udělá to zase. Dejte na má slova a odcestujte dnes večer!"
„To není možné, pane."
„Vy jste to slíbil na čestné slovo?"
„Ano, pane."
„To je něco jiného – ale slibte mi, že jestli vás dnes v noci nezabijí, zítra odjedete!"
„To vám slibuji, pane."
„Nepotřebujete peníze?"
„Mám ještě padesát pistolí. To mi, myslím, stačí."
„A co vaši přátelé?"
„Domnívám se, že by měli mít dost peněz. Když jsme odjížděli z Paříže, měli jsme každý v kapse pětasedmdesát pistolí."
„Uvidím vás ještě než odjedete?"
„Myslím, že ne, pane, ledaže by se přihodilo něco mimořádného."
„Tak tedy šťastnou cestu!"
„Díky, pane."
Poté se d'Artagnan s panem de Tréville rozloučil – víc než kdy jindy dojatý jeho vpravdě otcovskou péčí o své mušketýry. Postupně se zastavil v bytech Athose, Porthose i Aramise, ale žádný z nich se dosud nevrátil. Doma nebyli ani jejich sluhové, a o jedněch ani druhých nebylo žádných zpráv.
Byl by se šel na ně zeptat jejich milenek, ale Porthosovu ani Aramisovu neznal – a Athos žádnou neměl.
Když šel kolem paláce gardistů, podíval se do stájí a zjistil, že tři koně ze čtyř jsou už na místě. Udivený Planchet je právě hřebelcoval – se dvěma už byl hotov a třetího měl v práci.
Když spatřil svého pána, zvolal:
„To jsem rád, pane, že vás zase vidím!"
„Proč to, Planchete?" zeptal se d'Artagnan.
„Důvěřujete našemu domácímu, panu Bonacieuxovi?"
„Vůbec ne!"
„To je dobře, pane."
„Proč se mě na to ptáš?"
„Protože, když jste s ním hovořil, já jsem vás oba pozoroval, třebas jsem neslyšel, co říkáte. Jeho tvář dvakrát nebo třikrát změnila barvu."
„No a co?"
„Pán si toho nevšiml, protože byl zcela zaujat dopisem, který právě dostal. Já naopak, jelikož mě znepokojil podivný způsob, jak se k nám onen dopis dostal, jsem ani na okamžik nespustil oči z tváře pana domácího, takže mi neunikl ani jediný její záchvěv."
„A co jsi zjistil?"
„Že je to tvář zrádce."
„Opravdu?"
„Navíc, sotva jste ho opustil a zašel za roh, popadl pan Bonacieux klobouk, zavřel domovní dveře a rozběhl se po ulici opačným směrem."
„Máš pravdu, Planchete, to všechno vypadá podezřele. Buď však klidný, dokud nám to jaksepatří nevysvětlí, nezaplatíme mu nájem."
„Pán žertuje, ale uvidí."
„Co chceš, Planchete – co se má stát, stane se!"
„Pán se tedy nezřekne dnešní večerní projížďky?"
„Právě naopak, Planchete. Čím větší zlost mám na pana Bonacieuxe, tím spíš půjdu na dostaveníčko, na které mě zve

dopis, jenž tě tolik znepokojuje.“
„Jestli se pán tak rozhodl…“
„Moje rozhodnutí je neotřesitelné, příteli. Buď proto v devět večer připravený tady v paláci; přijdu sem pro tebe.“
Když Planchet viděl, že už nemá naději přimět svého pána, aby se vzdal svého úmyslu, zhluboka si povzdechl a dal se do hřebelcování třetího koně.
D’Artagnan byl v jádru velice opatrný, a proto se nevrátil do svého bytu, nýbrž šel na oběd ke gaskoňskému faráři, který před časem v době nouze pohostil čtyři přátele čokoládou.

XXIV Pavilon

V devět večer přišel d’Artagnan do paláce gardistů, kde ho očekával Planchet plně připravený na cestu. Už dorazil i čtvrtý kůň. Planchet byl vyzbrojen mušketou a bambitkou, d’Artagnan měl kord a za pás si zastrčil dvě bambitky, načež oba nasedli na koně a potichu vyrazili. Byla úplná tma a nikdo je neviděl odjíždět. Planchet jel asi deset kroků za svým pánem. Minuli nábřeží, vyjeli z města Konferenční bránou a dali se cestou vedoucí do Saint-Cloudu, jež tehdy byla v lepším stavu, než je dnes. Dokud byli v městě, zachovával Planchet od d’Artagnana původní odstup. Jakmile však začala být cesta stále pustší a temnější, nenápadně se přibližoval, takže když dorazili k Buloňskému lesíku, jel již těsně po boku svého pána. Je třeba přiznat, že kymácení vysokých stromů a odlesky měsíčního světla na temném houští Plancheta silně zneklidňovaly. D’Artagnan si všiml, že se s jeho sloužícím děje něco nezvyklého.
„No tak, mistře Planchete, copak je to s vámi?“ zeptal se.
„Nezdá se vám, pane, že lesy jsou jako chrámy?“
„A pročpak, Planchete?“
„Protože se v nich, stejně jako v chrámech, člověk neodvažuje mluvit nahlas.“
„Proč se neodvažuješ hovořit nahlas, Planchete? Máš snad strach?“
„Bojím se, aby nás někdo neslyšel.“
„A proč by nás neměl nikdo slyšet? Mluvíme přece slušně, Planchete, a nikdo by nemohl našemu hovoru nic vytknout.“
„Ach pane,“ povzdechl si Planchet a vrátil se k původní myšlence. „Ten náš pan Bonacieux má tak potměšilý pohled a tak odporně křiví ústa!“
„Proč, u všech čertů, myslíš na Bonacieuxe?“
„Člověk myslí, můj pane, na to, nač může, a ne na to, nač by chtěl.“
„Protože jsi straspytel, Planchete.“
„Nepleťte si, pane, opatrnost se zbabělostí! Obezřetnost je dobrá vlastnost, je to ctnost.“
„A ty jsi ctnostný, že Planchete?“
„Pane, neleskne se to tamhle dole ústí hlavně muškety? Neměli bychom sklonit hlavy?“
„Na mou duši,“ zahučel pro sebe d’Artagnan, který si vzpomněl na to, co mu doporučoval pan de Tréville, „tenhle blboun nakonec nažene strach i mně!“ Pobídl koně do klusu a Planchet učinil totéž jako by byl stínem svého pána, načež klusal po jeho boku.
„To pojedeme takhle celou noc?“ zeptal se po chvíli Planchet.
„Ne, Planchete, ty jsi už na místě.“
„Jak to, že já jsem na místě? A co vy?“
„Já půjdu ještě pár kroků dál.“
„A mě tady necháte samotného?“
„Snad se, Planchete, nebojíš?“
„Nebojím se, ale pouze upozorňuji na to, že noc bude chladná, že z nachlazení může člověk dostat revmatismus a že sluha postižený revmatismem není dohromady k ničemu – zejména pro tak čiperného pána, jako jste vy.“
„Nedělej si starosti! Když ti bude zima, zajdeš do některé z tamhletěch krčem a ráno o šesté mě budeš čekat u vrat.“
„Jenže, pane, já jsem ten dukát, který jste mi daroval dnes ráno, poslušně projedl a propil, takže pro případ, že by mi byla zima, nezbývá mi ani haléř.“
„Tady máš půl pistole. A na shledanou ráno.“
Po těch slovech seskočil d’Artagnan s koně, hodil otěže Planchetovi, zahalil se do pláště a rychle odcházel.
„Krucifix, to je mi zima!“ zvolal Planchet, sotva mu pán zmizel z očí, a ve snaze se co nejdříve zahřát, běžel zaklepat na dveře domku, který neklamně vypadal na předměstskou krčmu.
D’Artagnan se mezitím dal úzkou zkratkou, došel až na okraj Saint-Cloudu, ale místo aby pokračoval po hlavní silnici, obešel zámek, dostal se do značně odlehlé uličky a brzy se ocitl před určeným pavilonem, který stál na úplně pustém místě. Po jedné straně uličky se táhla vysoká zeď, v jejímž rohu stál onen pavilon, z druhé strany zabraňoval živý plot ve vstupu do zahrady, na jejímž konci stála bídná chatrč.
Byl tedy na místě schůzky, a protože nedostal pokyn, aby nějak ohlásil svou přítomnost, prostě čekal. Nedoléhal sem žádný hluk – jako by to bylo sto mil od hlavního města. D’Artagnan se ohlédl za sebe a opřel se zády o plot. Za plotem, zahradou a chatrčí zahalovaly ponuré cáry mlhy rozlehlé prostranství, kde se rozkládala spící Paříž a probleskovalo několik svítících bodů jako chmurné hvězdy podsvětí.
To všechno však d’Artagnan viděl v růžových barvách, všechny jeho myšlenky byly úsměvné a žádná temnota se mu nezdála neproniknutelnou. Nadcházel čas slíbeného dostaveníčka.
Za několik okamžiků ozvalo se skutečně z věže saintcloudské radnice deset pomalých úderů. Bronzový hlas zvonu se naříkavě nesl nocí a měl v sobě cosi zlověstného.

Zrak mladého muže se upíral na nevelký pavilon, jehož všechna okna byla zakryta okenicemi s výjimkou jediného v prvním poschodí.
Tímto oknem se linulo slabé světlo, které jako by postříbřovalo chvějící se listí dvou či tří lip stojících za zdí zahrady. Za tímto malým, tak přívětivě osvětleným oknem zřejmě dlela paní Bonacieuxová.
Pod vlivem této vábné představy čekal d'Artagnan bez jakéhokoli náznaku netrpělivosti celou půlhodinu a hltal očima osvětlenou místnůstku, z níž viděl jen část stropu se zlacenými lištami, která dávala tušit vkusné zařízení celého příbytku.
Radniční hodiny v Saint-Cloudu odbily půl jedenácté. Při jejich zvuku pocítil d'Artagnan, aniž věděl proč, zamrazení v žilách. Je docela možné, že mu začínalo být chladno a že jeho domnělý psychický pocit měl čistě fyzickou příčinu.
Pak ho napadlo, že si špatně přečetl vzkaz a že měl přijít na dostaveníčko až v jedenáct. Přistoupil proto blíže k oknu, postavil se na místo, kam dopadal proud světla, vytáhl z kapsy dopis a znovu si jej přečetl. Zjistil, že se nemýlil, že byla schůzka určena na desátou hodinu. Vrátil se na předchozí místo a čekal dál. Panující ticho a opuštěnost celého okolí ho začaly silně zneklidňovat.
Odbila jedenáctá. D'Artagnan už začínal mít vážné obavy, zda se paní Bonacieuxové něco nestalo. Třikrát tleskl do dlaní, což je obvyklý signál zamilovaných dvojic, ale nikdo mu neodpověděl. Neslyšel ani ozvěnu.
Pak ho s jistým roztrpčením napadlo, že při čekání na něj paní Bonacieuxová možná usnula.
Přistoupil ke zdi a pokusil se na ni vylézt. Zdivo však bylo čerstvě omítnuté a mladý muž si jen zbytečně olámal nehty.
Všiml si však stromů, jejichž listí bylo ozářeno světlem z okna a koruna jednoho vyčnívala až nad cestu. D'Artagnana napadlo, že by mohl z jeho větví nahlédnout dovnitř pavilonu. Vylézt na strom bylo snadné. Mladému muži bylo sotva dvacet let a měl proto dosud v živé paměti, jak lezl po stromech jako školák. V okamžiku byl ve větvích a okenními tabulkami se zahleděl do osvětlené místnosti.
Naskytl se mu nečekaný pohled, při němž ho zamrazilo po celém těle. V klidném měkkém světle lampy spatřil obraz úžasné zkázy. Jedna okenní tabule byla rozbitá, vylomené a napůl roztříštěné dveře pokoje visely na pantech. Stůl, na němž bylo zřejmě prostřeno k znamenité večeři, ležel převržen na podlaze, která byla posetá střepy rozbitých láhví a rozházeným ovocem. Všechno svědčilo o tom, že tam došlo k urputnému, zoufalému zápasu. D'Artagnan měl dokonce dojem, že v této zmatené směsici vidí cáry oblečení a na ubrusu a záclonách několik krvavých skvrn.
S horečně tlukoucím srdcem slezl dolů na cestu, aby se pokusil nalézt případné další stopy násilí. Něžné světélko z okna v prvním poschodí dosud zářilo do temné noci. Tehdy si d'Artagnan všiml něčeho, co předtím uniklo jeho pozornosti, protože ho tehdy nic nepobízelo, aby po něčem podobném pátral. Půda byla místy udupaná a jinde rozrytá stopami lidí i koňských kopyt. Kromě toho zjistil v rozměklém terénu hluboké otisky kol kočáru, které končily u pavilonu a vracely se směrem do Paříže.
Po dalším hledání nalezl d'Artagnan u zdi roztrženou dámskou rukavičku, která všude tam, kde se nedotkla rozblácené půdy, byla úplně bez poskvrny. Byla to navoněná rukavička, jakou zamilovaní tak rádi strhávají z krásné ručky.
Úměrně tomu, jak d'Artagnan pokračoval v pátrání, perlil se mu na čele stále hojnější a ledovější pot, srdce mu svírala děsivá úzkost a sotva popadal dech. Přesto se pokoušel namluvit si, že to, co se stalo v pavilonu, nemá možná s paní Bonacieuxovou nic společného, že ho mladá žena pozvala na dostaveníčko u pavilonu, a ne v něm, že ji snad zdržela v Paříži služba nebo třeba i manželova žárlivost.
Všechny tyto úvahy však překonával, drtil a vyvracel pocit vnitřní bolesti, který za jistých okolností zachvacuje celou bytost člověka a dává mu prostřednictvím všech smyslů na vědomí, že hrozí nějaké velké neštěstí.
D'Artagnan téměř šílel – vyběhl na hlavní silnici a hnal se stejnou cestou, kterou sem přišel, až k přívozu a vyptával se převozníka. Ten mu řekl, že kolem sedmé večer převážel přes řeku ženu zahalenou do černého pláště, které zřejmě velice záleželo na tom, aby ji nikdo nepoznal. Právě v důsledku její úzkostlivé opatrnosti jí však převozník věnoval větší pozornost a zjistil, že je mladá a hezká.
Ačkoli tehdy, stejně jako dnes, chodilo do Saint-Cloudu mnoho mladých hezkých žen, které si nepřály, aby je někdo viděl, d'Artagnan vůbec nepochyboval o tom, že onou dámou byla paní Bonacieuxová. Ve světle lampy, která hořela v převozníkově chatrči, si d'Artagnan znovu přečetl lístek od paní Bonacieuxové a ujistil se, že se nemýlil. Dostaveníčko se mělo konat v Saint-Cloudu, ne někde jinde, a to před pavilonem pana d'Estrées, nikoli v nějaké jiné ulici.
Všechno utvrzovalo d'Artagnana v jistotě, že jeho zlé tušení bylo správné a že došlo k nějakému velkému neštěstí.
Protože ho napadlo, že v době jeho nepřítomnosti mohlo se stát u pavilonu něco nového a že tam na něj čekají nějaké zprávy, rozběhl se nazpět k zámku.
Ulička byla stále pustá a z okna se pořád linulo klidné světlo. Tehdy si d'Artagnan vzpomněl na tichou neosvětlenou chatrč, z níž nepochybně mohlo být něco vidět a snad by se tam mohl něco dovědět.
Branka byla zavřená, ale mladý muž přeskočil plot a navzdory zuřivému štěkotu uvázaného psa došel až k chýši. Na první zaklepání nikdo neodpověděl. V chatrči panovalo stejně mrtvé ticho jako v pavilonu. Protože však byla tato chýše poslední d'Artagnanovou nadějí, postavil si hlavu a klepal dál.
Po chvíli se mu zdálo, že slyší uvnitř nějaký šramot, nesmělý zvuk, který působil dojmem, že se dotyčný bojí, aby ho nikdo neuslyšel. Proto přestal d'Artagnan klepat na dveře a začal prosit tak vemlouvavým hlasem prozrazujícím takové znepokojení a takovou hrůzu, že musel přesvědčit i nejbojácnějšího člověka. Konečně se otevřela, či spíše pootevřela stará, červotočem prolezlá okenice, ale sotva světlo bídné lampy ozářilo d'Artagnanův pás, jílec kordu a pažby bambitek, opět se zabouchla. Ač se tak stalo velice rychle, stačil mladý muž zahlédnout tvář starce.
„Poslyšte, proboha!“ zvolal d'Artagnan. „Čekal jsem tady na někoho a umírám strachy, protože dotyčná osoba nepřichází. Povězte mi, nestalo se tady nablízku nějaké neštěstí?“
Okno se pomalu otevřelo a objevila se v něm stejná tvář jako před chvílí. Byla jen bledší než poprvé.
D'Artagnan věrně vylíčil starci svůj případ – vynechal jen jména. Řekl mu, že měl u pavilonu domluvené dostaveníčko

s mladou ženou, a když nepřicházela, že vylezl na lípu a z její koruny spatřil ve světle lampy zkázu v pokoji.
Starý muž ho pozorně poslouchal a posunky naznačoval, že to tak vskutku bylo. Když d'Artagnan skončil, pokýval stařec hlavou s výrazem, který nevěstil nic dobrého.
„Co chcete říci?" zvolal d'Artagnan. „Povězte mi, proboha, co víte!"
„Na nic se mne, pane, neptejte," řekl stařec, „protože kdybych vám řekl, co jsem viděl, určitě by mě nečekalo nic dobrého."
„Vy jste něco viděl?" pokračoval ve vyptávání d'Artagnan. „Tak mi to, proboha, povězte, a já vám slibuji na svou šlechtickou čest, že neprozradím ani slovo," prosil a hodil starému muži pistoli.
Ten vyčetl v d'Artagnanově tváři tolik upřímnosti a takovou bolest, že mu pokynul, aby pozorně naslouchal, načež začal tichým hlasem hovořit:
„Kolem deváté hodiny jsem zaslechl na ulici nějaký hluk a chtěl jsem se dovědět, co to může být. Když jsem přicházel k brance, spatřil jsem, že někdo chce ke mně vejít. Protože jsem chudý a nemám strach, že by mě někdo mohl okrást, šel jsem otevřít a uviděl jsem pár kroků od branky tři muže. Ve stínu stál kočár s přípřeží a u něj několik osedlaných koní patřících zřejmě třem mužům oděným po šlechtickém způsobu.
‚Copak si přejete, pánové?' zavolal jsem na ně.
‚Určitě máš žebřík, ne?' řekl jeden z nich, který mi připadal jako velitel.
‚Ano, pane, mám žebřík na trhání ovoce.'
‚Tak nám ho přines a vrať se domů! Tady máš dukát za to, že jsme tě vyrušili. Pamatuj si ale, že jestli jen mukneš o tom, co tady uvidíš a uslyšíš (protože určitě vím, že ať ti jakkoli pohrozíme, budeš se dívat a poslouchat), bude to tvůj konec!'
S těmi slovy mi hodil dukát, který jsem sebral, a vzal si můj žebřík."
„Když jsem za sebou zavřel vrátka v plotu," pokračoval stařec, „dělal jsem, jako že se vracím do domku, ale vyšel jsem ven zadním vchodem, vklouzl jsem do stínu a doplížil se až k téhle houštině černého bezu. Odtud jsem mohl všechno pozorovat, aniž by mě někdo viděl.
Ti tři muži nechali úplně tiše popojet vůz a vytáhli z něj malého tlustého prošedivělého muže skromně oblečeného v tmavých šatech, který opatrně vylezl po žebříku vzhůru, kradmo se několik okamžiků díval do pokoje, načež potichu sestoupil a zašeptal: ‚Je to ona!'
Hned pak ten muž, co předtím se mnou hovořil, přistoupil k dveřím pavilonu, odemkl je klíčem, který vytáhl z kapsy, dveře za sebou zase zavřel a zmizel uvnitř. Současně ostatní dva lezli nahoru po žebříku. Malý obstárlý chlapík zůstal u vchodu, kočí držel koně zapražené do kočáru a sluha se staral o jezdecké koně.
Pojednou se ozval z pavilonu velký křik. Jakási žena přiběhla k oknu a otevřela je, jako by chtěla vyskočit ven. Jakmile však spatřila ony dva muže na žebříku, uskočila zpět a ti dva se vrhli za ní do pokoje.
Pak už jsem neviděl nic, ale slyšel jsem hluk rozbíjeného nábytku. Žena křičela a volala o pomoc, ale její křik brzy utichl.
Tři muži přistoupili k oknu a měli ženu v náručí. Dva ji snesli po žebříku do kočáru, kam za ní nastoupil malý tlustý chlapík. Ten třetí zůstal v místnosti, zavřel okno, za okamžik se objevil ve dveřích a šel se přesvědčit, zda je mladá žena bezpečně v kočáru. Jeho dva druhové již na něj čekali na koních. Pak se vyšvihl do sedla i on, sluha se posadil na kozlík vedle kočího, kočár za doprovodu tří šlechticů se rozjel tryskem a bylo po všem. Od té chvíle jsem už nic neviděl ani neslyšel."
D'Artagnan zdrcený strašnou novinou zůstal bez pohnutí a beze slova stát na místě se srdcem překypujícím starostí, zlobou a žárlivostí.
„Pane šlechtici," pokračoval starý muž, na nějž d'Artagna¬novo tiché hoře zřejmě zapůso¬bilo silněji než kdyby křičel a naříkal, „nezoufejte! Hlavní věc je, že vám ji nezabili!"
„Nevíte něco o tom muži, který tu ďábelskou výpravu vedl?"
„Neznám ho."
„Jenže s vámi mluvil, a tak jste si mohl přece jen něčeho všimnout."
„Ach tak, chcete, abych vám řekl, jak vypadá?"
„Ano."
„Byl to snědý a hubený muž vysoké postavy, s černým knírem, černýma očima a vypadal jako šlechtic."
„To je on!" vykřikl d'Arta¬gnan. „Zase on! Pořád ten samý! To je snad můj zlý démon. A co ten druhý?"
„Který?"
„Ten malý chlapík."
„To není žádný šlechtic, to mi věřte. Neměl ani kord a ostatní se k němu chovali bez sebemenší úcty."
„Zřejmě nějaký lokaj," zamumlal d'Artagnan. „Ubohá žena, chudinka! Co s ní provedli?"
„Slíbil jste mi, že mě neprozradíte," připomněl mu starý muž.
„Znovu vám opakuji svůj slib, buďte klidný. Jsem šlechtic – a šlechtic nemá víc než svou čest. A já vám to slibuji na svou čest."
S krvácejícím srdcem se vydal d'Artagnan k přívozu. Chvíli nemohl uvěřit, že to byla paní Bonacieuxová a doufal, že ji nazítří nalezne v Louvru, hned poté se mu do duše vkrádaly obavy, zda neměla pletky s někým jiným a ten ji ze žárlivosti sledoval, překvapil a dal unést. Zmítal se mezi nadějí a strachem a tonul v zoufalství.
„Kdyby tady byli moji přátelé!" zvolal. „Měl bych aspoň nějakou naději, že ji najdu, ale kdo ví, co se s nimi stalo!"
Byla skoro půlnoc a musel najít Plancheta. Postupně obešel všechny krčmy, kde se dosud svítilo, ale v žádné svého sluhu nenašel. Když byl v šesté, začal si uvědomovat, že hledá úplně nazdařbůh. S Planchetem se domluvil na setkání teprve v šest ráno, a ať byl jeho sluha nyní kdekoli, nemohl mu jeho pán nic vyčítat.
Nadto mladého muže napadlo, že když zůstane nablízku místa činu, může se snad dovědět něco k objasnění tohoto

záhadného případu. V šesté krčmě se tedy zastavil, poručil si láhev prvotřídního vína, usadil se v nejtemnějším koutu, opřel se lokty o stůl a rozhodl se čekat tak až do rozednění. Ani tentokrát mu nepřálo štěstí a ačkoli poslouchal velmi napjatě, nezaslechl mezi klením, posměšky a nadávkami, jimiž se častovali dělníci, sluhové a formani, kteří tvořili ctihodnou společnost hostů oné krčmy, vůbec nic, co by ho mohlo uvést na stopu ubohé unesené ženy. Proto byl nucen poté, co z nudy dopil láhev vína, jestliže nechtěl vzbudit podezření, nalézt si ve svém koutku co nejpohodlnější polohu a jakžtakž se vyspat. Bylo mu dvacet let a v tom věku má spánek svá nezadatelná práva, kterých se naléhavě dožaduje i v případech, kdy je člověku nejhůř.
Kolem šesté ráno se d'Artagnan probudil s nepříjemným pocitem, který zpravidla provází procitnutí po špatné noci. S ranní toaletou byl hotov na to tata: ohmatal se, aby zjistil, jestli někdo nevyužil jeho spánku a neokradl ho. Když se přesvědčil, že má briliantový prsten na ruce, měšec v kapse a bambitky za pásem, zvedl se, zaplatil láhev vína a vyšel ven, aby zkusil, zda bude mít za časného jitra při hledání svého sluhy větší štěstí než v noci. Skutečně – tím prvním, koho spatřil v šedé husté mlze, byl počestný Planchet, který na něj čekal s dvěma koňmi před bídnou krčmou, kolem níž d'Artagnan přešel a neměl ani potuchy o její existenci.

XXV Porthos

D'Artagnan nezamířil rovnou domů, ale zastavil se v paláci pana de Tréville a rychle vyběhl po schodech. Tentokrát byl odhodlán povědět kapitánovi mušketýrů všechno, co se událo. Protože se pan de Tréville téměř každý den vídal s královnou, mohl se snad něco dovědět od Jejího Veličenstva o ubohé ženě, která zřejmě draze zaplatila za oddanost své velitelce.
Pan de Tréville vyslechl líčení mladého muže s vážností svědčící o tom, že záležitost nepovažuje za pouhou milostnou pletku, a když d'Artagnan domluvil, řekl:
„Hm – to všechno zavání na míle Jeho Eminencí."
„Co ale mohu dělat?"
„V této chvíli nic, naprosto nic jiného, než co nejdřív zmizet z Paříže, jak už jsem vám řekl. Uvidím se s královnou a povím jí podrobnosti o zmizení té ubohé paní, kterou pravděpodobně ani nezná. Ty informace jí nepochybně poskytnou vodítko a až se vrátíte, budu možná mít pro vás nějakou příznivou zprávu. Spolehněte se na mne."
D'Artagnan věděl, že ač je pan de Tréville Gaskoněc, nemá ve zvyku slibovat, a když už přece jen někdy něco slíbí, tak vždycky víc než dodrží slovo. Proto vděčně poděkoval za všechno, co pro něj ctihodný kapitán udělal a ještě učiní v budoucnu, načež pan de Tréville, který se o tohoto statečného a energického mladého muže živě zajímal, stiskl mu upřímně ruku a popřál šťastnou cestu.
Protože byl d'Artagnan pevně odhodlán neprodleně uposlechnout rady pana de Tréville, zamířil do ulice Hrobařů, aby dohlédl na přípravu svého cestovního vaku. Když přicházel k domu, kde bydlel, spatřil stát ve dveřích pana Bonacieuxe v ranním úboru. V tom okamžiku si vzpomněl na všechno, co mu den předtím řekl o špatném charakteru jejich domácího opatrný Planchet, a podíval se na něj pozorněji než kdykoli dříve. Kromě chorobné bledosti se žlutavým nádechem, která je příznakem pronikání žluči do krve, a ostatně mohla být pouze náhodná, zpozoroval d'Artagnan cosi potměšile zrádného ve způsobu, jakým kramář svrašťoval obličej. Darebák se směje jinak než poctivý člověk, slzy pokrytce se liší od slz, které roní člověk upřímný. Každá faleš je totiž pouhá maska – a sebedokonaleji udělanou masku lze při troše pozornosti vždycky nakonec rozeznat od pravé tváře.
D'Artagnanovi se zdálo, že pan Bonacieux má na obličeji masku – a to masku nesmírně nepříjemnou na pohled. Vzhledem k odporu, který mladý muž ke kramáři pociťoval, chtěl kolem něj přejít beze slova, ale pan Bonacieux ho tak jako předchozího dne zastavil.
„Vida, mladý muži," oslovil pan domácí d'Artagnana. „Vy si ale dáváte v noci co proto! Vždyť už je sedm ráno, čert vás vem! Mám dojem, že obracíte vžitý pořádek naruby a vracíte se domů v době, kdy ostatní lidé vycházejí."
„Vám se něco podobného vytknout nedá, mistře Bonacieuxi," odpověděl mu mladý muž. „Vy jste přece vzor spořádaného člověka. Ovšem, když má někdo mladou hezkou manželku, nemusí se honit za štěstím. Za vámi běhá štěstí samo, že mám pravdu?"
Po těchto d'Artagnanových slovech Bonacieux smrtelně zbledl a se zjevným úsilím se křivě usmál. „Ale, ale, vy jste šprýmař, pane!" řekl a za okamžik pokračoval: „Kde jste se, u všech čertů, dnes v noci potloukal? Zdá se, že cestičky, po kterých jste chodil, nebyly právě v pořádku."
D'Artagnan se podíval na své boty, které byly doslova zavřené v blátě. Současně však utkvěly jeho oči na střevících a punčochách ctihodného kramáře, které vypadaly jako by je protáhl týmž bahnem. Jedny i druhé měly po sobě úplně stejné skvrny. Tehdy d'Artagnana náhle osvítilo poznání. Ten malý, obtloustlý, prošedivělý mužík v tmavém oděvu vypadající jako sluha, s nímž ozbrojení příslušníci doprovodu kočáru jednali velice svrchu, byl sám Bonacieux. Manžel řídil únos vlastní ženy!
D'Artagnan pocítil neodolatelné nutkání chytit kramáře pod krkem a zardousit ho. Byl však velice uvážlivý a proto se ovládl. Změna ve výrazu jeho tváře však byla tak prudká a natolik zjevná, že se jí Bonacieux zděsil a pokusil se o krok couvnout. Protože však stál těsně u křídla zavřených dveří, musel zůstat na místě.
„Ale mně se zdá, pane šprýmaři," řekl d'Artagnan, „že jestli moje boty potřebují houbu, vaše punčochy a střevíce rovněž volají po kartáči. Snad jste se také nehonil za milostnými dobrodružstvími, mistře Bonacieuxi? To by bylo, přisámbůh, neodpustitelné u muže vašeho věku, který nadto má tak pěknou mladou ženu, jako je vaše!"
„Ale ne, Bůh mě chraň, vůbec ne," vymlouval se Bonacieux. „Včera jsem byl v Saint-Mandé poptat se po služce, kterou nutně potřebuji, a protože tam jsou špatné cesty, odnesl jsem si na střevících všechno tohle bláto, které jsem ještě neměl čas odstranit."

Místo, které Bonacieux udal jako cíl svých včerejších pochůzek, bylo dalším dokladem oprávněnosti d'Artagnanova podezření. Saint Mandé totiž leží na zcela opačné straně Paříže než Saint-Cloud.
Pravděpodobnost, že se únosu paní Bonacieuxové účastnil její manžel, d'Artagnana poněkud upokojila. Jestli kramář věděl, kde je jeho žena, bylo vždycky možné přimět ho použitím krajních prostředků, aby promluvil a řekl, co ví. Šlo jen o to zjistit, že nejde o pouhou pravděpodobnost, nýbrž o skutečnost.
„Promiňte mi, milý pane Bonacieuxi, že tak bez okolků zneužívám vaší pohostinnosti," řekl d'Artagnan, „ale nic člověka tak nevysuší, jako nevyspání. Mám přímo strašnou žízeň, a proto mi dovolte, abych se u vás napil vody. To přece soused sousedovi neodepře." S těmi slovy, aniž čekal na souhlas domácího, vešel rychle dovnitř a pohlédl na postel. Nebyla rozestlaná a to znamenalo, že v ní Bonacieux vůbec neležel. Zřejmě se tedy vrátil před jednou či dvěma hodinami poté, co doprovodil manželku až tam, kam ji únosci odvezli, anebo aspoň k místu prvního přepřahání.
„Díky vám, mistře Bonacieuxi," pravil d'Artagnan, když vypil sklenici vody, „to je všechno, co jsem od vás chtěl. Teď jdu domů, Planchet mi vyčistí boty a až skončí, pošlu vám ho – pokud budete chtít – aby vycídil i vaše střevíce." S těmi slovy odešel, zatímco kramář stál jako solný sloup úplně zmatený podivným způsobem, jímž se s ním jeho nájemník rozloučil. Přitom si kladl otázku, zda se nezamotal do své vlastní lži.
Nahoře na schodech čekal na d'Artagnana silně poděšený Planchet a sotva spatřil svého pána, volal na něj:
„Ach, pane, zas je něco nového! Už jsem se vás nemohl dočkat."
„Co se děje?"
„Vsadím se s vámi o sto proti jedné, dokonce o tisíc proti jedné, že neuhodnete, kdo vás přišel navštívit, když jste byl pryč!"
„Kdy?"
„Asi před půlhodinou, když jste byl u pana de Tréville."
„Kdo přišel? Mluv už!"
„Pan de Cavois!"
„Cože? Pan de Cavois?"
„Ano, osobně."
„Kapitán gardistů Jeho Eminence?"
„Ano, ten."
„Přišel mě zatknout?"
„Myslel jsem si to, pane, ačkoli se tvářil úlisně."
„Tak on se tvářil úlisně, říkáš?"
„Mluvil, jako když másla ukrajuje, pane."
„Skutečně?"
„Říkal, že přichází od Jeho Eminence pana kardinála, který je vám prý nakloněn, a že s ním máte jít do Královského paláce."
„Co jsi mu odpověděl?"
„Že to není možné, protože nejste doma, jak se může přesvědčit."
„A co on na to?"
„Abyste k němu určitě přišel během dne, a úplně potichu dodal: ‚Vyřiď svému pánovi, že je mu Jeho Eminence velice nakloněna a že na tom setkání možná závisí jeho štěstí.'"
„Na kardinála je tahle léčka značně nešikovná," podotkl d'Artagnan s úsměvem.
„Já jsem v tom také tušil zradu, a proto jsem mu odpověděl, že až se vrátíte, určitě vás bude hrozně mrzet, že jste nebyl přítomen. Pak se mě pan de Cavois zeptal, kam jste odjel, pane, a já jsem mu odpověděl, že do Troyes v Champagni. Na jeho další dotaz, kdy jste se vydal na cestu, lhal jsem dál, že včera večer."
„Planchete, příteli," přerušil ho d'Artagnan, „ty jsi opravdu pravý poklad!"
„Víte, pane, myslel jsem si, že kdybyste nakrásně chtěl pana de Cavois navštívit, vždycky byste měl možnost moje slova popřít a říci, že jste neodjel. V tom případě bych byl lhářem já, ale já nejsem šlechtic, a proto mohu lhát."
„Buď klidný, Planchete, zachováš si pověst pravdomluvného muže, protože za čtvrt hodiny odjedeme."
„Zrovna jsem to chtěl pánovi doporučit. A nebudete se na mne zlobit pro přílišnou zvědavost, jestliže se zeptám, kam se vydáme?"
„Přesně na opačnou stranu, než jsem odjel podle toho, co jsi řekl panu de Cavois. Copak se nechceš dovědět, co je s Grimaudem, Mousquetonem a Bazinem, stejně jako já se nemohu dočkat novinek o Athosovi, Porthosovi a Aramisovi?"
„To je pravda, pane," odpověděl Planchet. „Odjedu, kdy si budete přát. Mám za to, že teď nám bude svědčit venkovský vzduch lépe než pařížský. A proto…"
„A proto, Planchete, připrav naše tlumoky a vyrazíme. Já půjdu napřed jen tak nalehko s rukama v kapsách, aby nikdo netušil, že odjíždíme. Ty se ke mně připojíš v paláci gardistů. A mimochodem, Planchete, myslím si, že máš pravdu, pokud jde o našeho pana domácího. Je to rozhodně odporný lump."
„Je pane, věřte tomu, co vám říkám! Jsem znalec tváří, víte?"
D'Artagnan odešel z bytu podle ujednání první, a aby si neměl co vyčítat, vydal se ještě naposled k obydlím svých tří přátel. Tam o nich nebyly žádné zprávy, jen pro Aramise přišlo silně navoněné psaní s adresou napsanou úhledným drobným písmem. D'Artagnan vzal dopis k sobě. Deset minut poté se k němu připojil v konírnách paláce gardistů Planchet. Aby neztrácel čas, osedlal si mezitím jeho pán svého koně sám.
„Tak je to v pořádku," řekl Planchetovi, který připjal na koně cestovní vak. „Teď osedlej zbývající tři koně a vyrazíme!"
„Myslíte, že pojedeme rychleji, když budeme mít každý dva koně?" zeptal se Planchet s lišáckým úsměvem.

„Ne, pane nemístný vtipálku," odpověděl d'Artagnan, „ale se čtyřmi koňmi budeme moci přivézt své tři přátele, jestli je ovšem najdeme živé!"
„To by bylo velké štěstí," dodal Planchet. „Člověk však nesmí pochybovat o milosrdenství božím."
„Amen!" uzavřel rozhovor d'Artagnan a pobodl koně. Po vyjetí z brány paláce gardistů dali se oba jezdci každý na jinou stranu. Jeden měl opustit Paříž bránou Villette a druhý Montmartreskou bránou. Setkali se podle úmluvy za městem Saint-Denis. Tento taktický manévr se jim plně vydařil, načež společně vjeli do města Pierrefitte.
Je třeba říci, že ve dne byl Planchet kurážnější než v noci. Přesto ho ani na okamžik neopouštěla přirozená opatrnost. Nezapomněl ani na jedinou z řady příhod, které zažili při minulé cestě, a každého, koho potkávali, považoval za nepřítele. V důsledku toho měl stále klobouk v ruce, což mu d'Artagnan důrazně vytýkal z obavy, aby pro přemíru zdvořilosti nebyl Planchet považován za sluhu málo vznešeného pána.
Ať již byli lidé, které potkávali, ovlivněni Planchetovou zdvořilostí, anebo díky tomu, že tentokrát jim nebyl nikdo záměrně nastrčen do cesty, dorazili oba cestující bez úhony do Chantilly a seskočili s koní před hostincem U Velkého svatého Martina, v němž se zastavili při své první cestě.
Když hostinský spatřil přijíždět mladého muže se sluhou a s dvěma náhradními koňmi, vyšel ho uctivě uvítat před práh. Protože oba jezdci již urazili jedenáct mil (49 km), považoval d'Artagnan za vhodné zastavit se zde, ač již tu Porthos je či není. Také se mu nezdálo moudré hned se vyptávat, co se s jeho přítelem stalo. Proto, aniž by se na kohokoli ptal, odevzdal oba koně Planchetovi a vstoupil do menší místnosti určené pro hosty, kteří chtějí být o samotě. Poručil si láhev toho nejkvalitnějšího vína a rovněž co nejlepší snídani. Tato objednávka jen dále upevnila dobré mínění, které si učinil hostinský o svém hostu na první pohled.
Zřejmě proto byl d'Artagnan obsloužen báječně rychle. Pluk královských gardistů tvořili příslušníci nejvznešenějších šlechtických rodů a d'Artagnan doprovázený sluhou a cestující se čtyřmi skvělými koňmi nutně musel navzdory svému prostému stejnokroji působit silným dojmem. Když d'Artagnan viděl, že ho chce obsluhovat sám hostinský, dal přinést dva poháry a pustil se s ním do řeči.
„Požádal jsem vás, milý pane hostinský, o vaše nejlepší víno," řekl a přitom naléval do dvou sklenic. „Jestli jste mě oklamal, vytrestal jste sám sebe. Nerad totiž piji sám, a proto budete pít se mnou. Vezměte si tenhle pohár a napijeme se. Nač si připijeme, abychom se nikoho nedotkli? Připijme si na zdar vaší živnosti!"
„Vaše Milost mi prokazuje velkou čest," odpověděl hostinský, „a já srdečně děkuji za vyslovené přání."
„Jen se nemylte!" řekl d'Artagnan. „V mém přípitku je víc sobectví než si myslíte. Pouze v prosperujících hostincích je host dobře přijat. V podnicích, které upadají, jde všechno od deseti k pěti a cestující odnáší potíže hostinského. Proto já, který hodně cestuji, a zejména po této cestě, bych si přál, aby se zde všem hostinským dobře dařilo."
„Vskutku mám dojem," řekl hostinský, „že to není ponejprv, co mám tu čest vidět vás, pane."
„To je samozřejmé. Jel jsem tudy snad desetkrát do Chantilly a přitom jsem se nejméně třikrát nebo čtyřikrát zastavil u vás. Počkejte, naposledy jsem tady byl asi před deseti nebo dvanácti dny. Provázel jsem přátele mušketýry a vzpomínám si, že jeden z nich se dostal do sporu s jakýmsi neznámým cizincem, který ho nějak provokoval."
„Ano, máte pravdu," přitakal hostinský. „Dobře se na to pamatuji. Nemá Vaše Milost na mysli pana Porthose?"
„Tak se skutečně jmenoval můj tehdejší spolucestující. Proboha, pane hostinský, povězte mi, nestalo se mu něco zlého?"
„Vaše Milost si určitě všimla, že nemohl pokračovat v cestě."
„Ano, je to tak. Slíbil, že nás dohoní, ale od té doby jsme ho neviděli."
„Pan Porthos nám prokázal tu čest a zůstal tady."
„Cože? Jak to, že vám prokázal tu čest a zůstal zde?"
„Ano, pane, v tomto hostinci. Už jsme z toho silně znepokojení."
„Z čeho?"
„Z toho, co je nám dlužen."
„To, co vám dluží, určitě zaplatí."
„Ach pane, skutečně mi naléváte balzám do rány! Poskytli jsme mu značný úvěr – a navíc dnes ráno oznámil lékař, že jestli mu nezaplatí pan Porthos, bude svůj honorář vymáhat na mně, protože já jsem pro něj poslal."
„Porthos je tedy poraněn?"
„To vám nemohu říci, pane."
„Jak to, že mi to nemůžete říci? Musíte to přece vědět lépe než kdo jiný."
„To ano, ale lidé v našem povolání neříkají všechno, co vědí. Nadto jsme dostali výstrahu, že když budeme mluvit, přijdeme o uši."
„Ach tak! Mohu Porthose navštívit?"
„Zajisté, pane. Vyjděte po schodech do prvního patra a zaklepejte na dveře pokoje číslo jedna. Jen předem ohlaste, že jste to vy."
„Jak to? Proč se mám předem hlásit?"
„Protože jinak by vás mohlo potkat neštěstí."
„Jaké neštěstí by mě podle vás mělo potkat?"
„Pan Porthos by vás mohl považovat za někoho od nás a v návalu zlosti vás probodnout kordem nebo vám vpálit kulku do hlavy."
„Copak jste mu provedli?"
„Chtěli jsme na něm peníze."
„Hm, tak to chápu. Něco takového Porthos velmi nerad slyší, když je bez peněz. Myslím však, že by určitě měl ještě nějaké mít."

„To jsme si také mysleli, pane. Protože náš podnik je velice řádně vedený a každý týden provádíme vyúčtování, předložili jsme panu Porthosovi po osmi dnech účet. Zřejmě jsme však přišli v nevhodnou chvíli, protože při první zmínce o placení nás hnal ke všem čertům. Je ovšem pravda, že den předtím hrál."
„Cože? Den předtím hrál? A s kým?"
„Ach Bože, copak já vím? S nějakým urozeným pánem, který tudy projížděl a pan Porthos ho pozval na partii lancknechtu."
„Tak je to tedy! A on, chudák, všechno prohrál, že?"
„Všechno – a ještě svého koně, protože když se cizinec chystal k odjezdu, všimli jsme si, že jeho sluha osedlává koně pana Porthose. Když jsme dotyčného na to upozornili, odpověděl nám, abychom se nepletli do věcí, po kterých nám nic není – a že kůň patří jemu. Hned jsme to dali vědět panu Porthosovi, ale ten nám vzkázal, že jsme ničemové, když pochybujeme o slovu šlechtice. Když prý dotyčný říká, že kůň patří jemu, musí to být pravda."
„To je celý Porthos!" zamumlal pro sebe d'Artagnan.
„Pak jsem mu vzkázal," pokračoval hostinský, „že jelikož se nemůžeme dohodnout o placení, doufám, že aspoň bude tak laskav a přestěhuje se k mému kolegovi, majiteli hotelu U Zlatého orla. Pan Porthos však odpověděl, že můj hostinec je nejlepší a že zde hodlá zůstat. Jeho odpověď byla příliš lichotivá, než abych na něj dále naléhal. Proto jsem ho jen poprosil, aby uvolnil svůj pokoj, který je nejlepší v celém hostinci, a spokojil se s hezkou malou místností v třetím patře. Na to pan Porthos odpověděl, že každý den čeká návštěvu milenky, která je jednou z nejvznešenějších dam královského dvora, a musím prý uznat, že i pokoj, který mám tu čest mu poskytovat, je pro tak vzácnou osobu příliš skromný.
Ačkoli jsem věřil pravdivosti jeho slov, naléhal jsem na něj dále. On však se vůbec nenamáhal se mnou mluvit, vytáhl bambitku, položil ji na noční stolek a prohlásil, že při první zmínce o nějakém stěhování – ať mimo náš hotel nebo uvnitř něj – vpálí tomu, kdo se opováží strkat nos do věci, která se týká pouze jeho, kulku do hlavy. Od té doby už do jeho pokoje nechodí nikdo kromě jeho sluhy."
„Mousqueton je tedy zde?"
„Ano, pane. Pět dnů poté, co odtud odjel, vrátil se ve velmi špatném rozpoložení – zřejmě i on měl po cestě nějakou nepříjemnost. Naneštěstí je čipernější než jeho pán, pro něhož je ochoten udělat všechno možné i nemožné. Protože se obává, že by nemusel dostat, co žádá, bere si všechno, co potřebuje, bez ptaní."
„Skutečně jsem si už všiml, že je Mousqueton značně inteligentní a mimořádně oddaný," podotkl d'Artagnan.
„To je možné, pane, ale uvažte, že kdybych se setkal s takovou inteligencí a oddaností třebas jen čtyřikrát do roka, přišel bych na mizinu."
„Ale ne, Porthos vám zaplatí."
„Hm!" zabručel pochybovačně hostinský.
„Je oblíbencem velmi vznešené dámy, a ta ho nenechá v tísni kvůli takové maličkosti, kterou vám dluží."
„Smím vám říci, co si o tom myslím…?"
„Co si myslíte?"
„Řekl bych dokonce, co vím."
„Tak co víte?"
„Jsem si tím dokonce jist."
„Když jste si tak jistý, tak už mluvte!"
„Řeknu vám, že tu vznešenou dámu znám."
„Skutečně?"
„Ano, určitě."
„Jak to, že ji znáte?"
„Ach, pane, kdybych věděl, že se mohu spolehnout na vaši mlčenlivost…"
„Jen mluvte. Slibuji vám na svou šlechtickou čest, že své důvěry nebudete muset litovat."
„No dobrá. Jistě chápete, že když má člověk obavy, udělá ledacos."
„Tak co jste udělal?"
„Vlastně nic, nač by neměl právo věřitel."
„Co tedy? Vymáčkněte se konečně!"
„Pan Porthos nám odevzdal pro onu vévodkyni psaní a uložil nám, abychom je dali na poštu. Protože zde ještě nebyl jeho sluha a on sám nemohl odejít z pokoje, museli jsme pro něj obstarávat všechno my."
„No, a co bylo dál?"
„Protože jeden člověk z mé čeledi jel právě do Paříže, rozhodl jsem se využít jeho služeb a místo abych svěřil dopis poště, která nikdy není příliš spolehlivá, uložil jsem mu, aby to psaní doručil oné vévodkyni osobně. Splnil jsem tak přece to, co měl v úmyslu pan Porthos, který nám kladl na srdce, jak je ten dopis důležitý."
„Pokračujte, pane hostinský!"
„Hm, víte pane, co je zač ta vznešená dáma?"
„Nevím, jen jsem o ní slyšel Porthose hovořit."
„Opravdu nevíte, kdo je ta domnělá vévodkyně?"
„Opakuji vám, že ji neznám."
„Je to stará manželka prokurátora z Châteletu. Jmenuje se Coquenardová, je jí přinejmenším padesát, a ještě si hraje na žárlivou. To mi bylo náramně divné – vznešená dáma a bydlí v Medvědí ulici!"
„Jak to víte?"
„Když dostala ten dopis, nesmírně se rozlítila a vykřikovala, že je pan Porthos záletník a že tu ránu beztak utržil kvůli

nějaké ženské.“
„Tak on dostal ránu kordem?“
„Ach, Bože, co jsem to vybreptal!“
„Řekl jste, že Porthos dostal ránu kordem.“
„Ano, ale přísně mi zakázal někomu to říct.“
„A proč?“
„Protože se holedbal, že toho cizince, se kterým jste ho tady zanechal v hádce, probodá skrz naskrz, ale ten ho navzdory jeho vychloubání složil na zem. No – a protože je pan Porthos velice samolibý, nechce se nikomu přiznat, že byl poraněn – s jedinou výjimkou, že to sdělil té své vévodkyni, na kterou zřejmě chtěl vyprávěním o svém dobrodružství zapůsobit.“
„Tak tedy leží kvůli ráně kordem?“
„A byla to mistrovská rána, to mi věřte. Váš přítel musí mít náramně tuhý život.“
„Vy jste byl při tom?“
„Ano, pane. Ze zvědavosti jsem šel za nimi a viděl jsem všechno, aniž mě sokové spatřili.“
„Tak jak se to zběhlo?“
„Můžete mi věřit, že to netrvalo dlouho. Postavili se do střehu, cizinec naznačil klamný pohyb, udělal výpad a než se pan Porthos stačil krýt, měl tři palce čepele v prsou. Zvrátil se naznak a jeho sok mu přitiskl hrot kordu k hrdlu. Pan Porthos viděl, že je mu vydán na milost a nemilost a uznal svou porážku. Cizinec se ho zeptal, jak se jmenuje. Když se dověděl, že Porthos, a ne d’Artagnan, pomohl mu vstát, odvedl ho do hostince, vsedl na koně a zmizel.“
„Ten cizinec měl tedy spadeno na pana d’Artagnana?“
„Vypadá to tak.“
„Víte o tom něco?“
„Ne, nevím. Nikdy předtím ani potom jsem ho nespatřil.“
„Výborně. Teď už vím, co jsem se chtěl dovědět. Říkáte, že je Porthos v pokoji číslo jedna v prvním patře?“
„Ano, pane, je to nejlepší pokoj v celém hostinci a už nejméně desetkrát jsem ho mohl pronajmout.“
„Jen si s tím nedělejte starosti,“ uklidňoval hostinského d’Artagnan. „Porthos vám zaplatí penězi vévodkyně Coquenardové.“
„Ach, pane, ať je to manželka prokurátora anebo vévodkyně, jen kdyby rozvázala tkanice svého měšce! Ona ale rozhodně prohlásila, že už má věčných nároků a nevěr pana Porthose po krk a že mu nepošle ani haléř.“
„Vyřídili jste její odpověď svému hostu?“
„Toho jsme se úzkostlivě vyvarovali, protože by tak zjistil, co jsme provedli s jeho dopisem.“
„To znamená, že pořád ještě čeká na peníze?“
„Ano, je to tak. Zrovna včera zase psal, ale tentokrát donesl jeho sluha psaní na poštu.“
„Říkáte, že je prokurátorova manželka stará a šeredná?“
„Podle toho, co mi o ní pověděl Pathaud, je jí aspoň padesát a není vůbec hezká.“
„V tom případě buďte klidný – ta se dá obměkčit. Ostatně vám Porthos nemůže dlužit nijak velkou částku.“
„Jak to, že ne? Už nejméně dvacet pistolí – a to nepočítám lékaře, neodepře si vůbec nic. Je vidět, že je navyklý dobře si žít.“
„No dobrá. Ubezpečuji vás, že když ho nechá na holičkách milenka, najdou se přátelé. Buďte proto bez obav a pečujte o něj dál tak, jak to vyžaduje jeho stav.“
„Pán mi ale slíbil, že se mu vůbec nezmíní ani o prokurátorově manželce, ani o jeho zranění.“
„To je samozřejmé – dal jsem vám na to čestné slovo.“
„Víte, on by mě zabil!“
„Jen se upokojte! Porthos není tak strašný, jak vypadá.“
S těmi slovy se vydal d’Artagnan vzhůru po schodech. Hostinský zůstal dole částečně uklidněný pokud jde o peníze i o život, na čemž obojím mu zřejmě velice záleželo.
V chodbě nade schody byla nad nejnápadnějšími dveřmi namalována černým inkoustem obrovská jednička.
D’Artagnan na ně zaklepal a na vyzvání, aby šel dál, vstoupil dovnitř.
Porthos ležel, a aby mu nevyšla ruka ze cviku, hrál s Mousquetonem karty. Na ohni se otáčel rožeň s koroptvemi a v rozích velkého krbu bublaly na dvou ohřívadlech dva kastroly, z nichž se šířila a příjemně dráždila čich vůně zvěřiny a ryby. Na sekretáři a mramorové desce prádelníku stály prázdné láhve.
Když spatřil přítele, vykřikl Porthos radostí. Mousqueton se uctivě zvedl ze židle, uvolnil d’Artagnanovi místo a šel dohlédnout na kastroly, kterým zřejmě věnoval obzvláštní pozornost.
„Propána, to jste vy?“ zvolal Porthos. „Buďte vítán a odpusťte, že vás nejdu přivítat. Víte, co se mi přihodilo?“ dodal poněkud nejistě.
„Ne, nevím.“
„Hostinský vám nic neřekl?“
„Jen jsem se na vás zeptal a šel jsem rovnou nahoru.“
Porthosovi se po těch slovech zřejmě ulevilo.
„Co se vám vlastně stalo, milý Porthosi?“ zvídal d’Artagnan.
„Jen si představte – při výpadu proti svému sokovi, jehož jsem už třikrát zasáhl a chtěl jsem ho čtvrtým bodem dorazit, klopýtl jsem o kámen a pohmoždil jsem si koleno.“
„Opravdu?“
„Na mou duši. Ten ničema měl štěstí, protože jinak by to byla jeho smrt, to mi věřte.“

„Co se s ním stalo?“
„To opravdu nevím. Měl toho zřejmě dost, na nic nečekal a ujel. Co ale se dělo s vámi, milý d’Artagnane?“
„A to kvůli tomu pohmoždění, milý Porthosi, ležíte v posteli?“ neodbytně se vyptával d’Artagnan.
„Ano, na mou věru, je to tak. Ale za pár dnů budu zase na nohou.“
„Proč jste se nedal převézt do Paříže? Tady se přece musíte příšerně nudit.“
„Chtěl jsem to udělat, milý příteli, ale musím se vám k něčemu přiznat.“
„K čemu?“
„Jak jste správně řekl, strašně jsem se nudil. V kapse jsem měl pětasedmdesát pistolí, které jste mi dal. Abych se trochu povyrazil, pozval jsem jistého šlechtice, který tudy projížděl, na partii kostek. Dotyčný pozvání přijal a věřte nebo nevěřte, mých pětasedmdesát pistolí se přestěhovalo z mojí do jeho kapsy – nepočítaje mého koně, kterého si odvedl nádavkem. Co se ale dělo s vámi, milý d’Artagnane?“
„Co naplat, milý Porthosi, člověk nemůže mít štěstí ve všem všudy,“ řekl d’Artagnan. „Znáte přece přísloví ‚Neštěstí ve hře, štěstí v lásce.‘ Zřejmě máte příliš štěstí v lásce, než aby se vám to nevymstilo při hře. Co vám ale záleží na vrtoších štěstěny? Copak nemáte, vy šťastný šibale, svou vévodkyni, která vám určitě přispěchá na pomoc?“
„No vidíte, d’Artagnane, jakou já mám smůlu,“ odpověděl Porthos s nejnevinnějším výrazem. „Napsal jsem jí, aby mi poslala asi padesát louisdorů, které v nynější situaci nesmírně nutně potřebuji…“
„No a co?“
„Jen si představte – zřejmě je na svých statcích, protože mi vůbec neodpověděla.“
„Skutečně?“
„Je to tak. Včera jsem jí poslal druhý list, ještě naléhavější než ten první. Teď je ale hlavní, že vy jste tu, a proto mluvme raději o vás. Přiznám se, že už jsem začínal mít o vás strach.“
„Jak vidím, hostinský o vás pečuje náramně dobře, Porthosi,“ řekl d’Artagnan a ukázal na kouřící kastroly a baterii prázdných láhví.
„Co vás nemá!“ odpověděl Porthos. „Před třemi nebo čtyřmi dny mi ten drzoun přinesl účet, já jsem s ním i s jeho účtem vyrazil dveře a teď jsem tu jako vítěz, jako dobyvatel. Proto také, jak vidíte, jsem z obav ze stálé možnosti napadení po zuby ozbrojený.“
„Přesto se mi zdá, že čas od času podnikáte výpady,“ řekl se smíchem d’Artagnan a znovu ukázal na láhve a kastroly.
„Bohužel ne já,“ odvětil Porthos. „ta zlořečená pohmožděnina mě poutá na lůžko. Ale Mousqueton vyráží ven a opatřuje potraviny. Příteli Mousquetone, vidíte, že nám přišla posila – budeme potřebovat víc jídla.“
„Mousquetone,“ ozval se d’Artagnan, „asi vás o něco požádám.“
„Oč, pane?“
„Abyste dal Planchetovi svůj recept. Také bych se mohl ocitnout v obležení a rád bych, aby se v tom případě o mě staral tak, jako vy teď o svého pána.“
„Ale, pane,“ odpověděl skromně Mousqueton, „nic není snadnějšího. Stačí být šikovný, a to je všechno. Já jsem vyrostl na venkově a můj tatík ve volném čase trochu pytlačil.“
„A co dělal jinak?“
„Zabýval se činností, kterou jsem vždy považoval za velice výnosnou.“
„Jaká to byla činnost?“
„Protože to bylo za náboženských válek mezi katolíky a hugenoty a táta viděl, jak ve jménu víry katolíci hubí hugenoty a hugenoti katolíky, vytvořil si smíšené vyznání, které mu umožňovalo být hned katolíkem, a hned zas hugenotem. S hákovnicí na rameni zpravidla číhal za houštím, které lemovalo cesty, a když spatřil přicházet osamělého katolíka, hned ho uchvátilo svaté nadšení pro protestantské náboženství. Namířil na pocestného zbraň, nechal ho přijít na vzdálenost deseti kroků a pustil se s ním do rozhovoru, který téměř pokaždé končil tím, že dotyčný nechal na místě měšec, aby si zachránil holý život. Je samozřejmé, že když otec viděl přicházet hugenota, zmocnila se ho tak horoucí náklonnost ke katolické víře, že naprosto nechápal, jak mohl čtvrt hodiny předtím pochybovat o nadřazenosti našeho svatého náboženství. Proto také já jsem katolík, kdežto z mého staršího bratra udělal otec hugenota.“
„Jak skončil ten ctihodný muž?“ zeptal se d’Artagnan.
„Nesmírně smutně, pane. Jednoho krásného dne se náhodou ocitl v hlubokém úvozu mezi hugenotem a katolíkem, s nimiž oběma se už předtím setkal. Ti dva ho poznali, spojili se proti němu a rukou společnou a nerozdílnou ho oběsili na stromě. Pak se přišli se svým husarským kouskem vychloubat do krčmy v nejbližší vesnici, kde jsme my dva – já a bratr – právě popíjeli.“
„Co jste udělali?“
„Nechali jsme je povídat,“ pokračoval Mousqueton, „a když se pak rozešli opačnými směry, počkal si bratr na katolíka a já na protestanta. Za dvě hodiny bylo po všem. Oba jsme řádně vykonali svou práci a blahořečili jsme předvídavosti nebožtíka otce, který nás prozíravě vychoval každého v jiné víře.“
„Máte pravdu, Mousquetone. Váš tatík zřejmě byl opravdu mazaný chlapík. A říkáte, že ten počestný muž ve volném čase trochu pytlačil?“
„Ano, pane. To on mě naučil klást oka a nahazovat natěžko udice. Když jsem viděl, že nás darebák hostinský krmí jídly z tučného masa, dobrého tak pro nějaké křupany, které je však naprosto nevhodné pro tak oslabené žaludky, jako jsou naše, vrátil jsem se trochu k svému bývalému řemeslu. Začal jsem se toulat v knížecích lesích a klást na stezkách zvěře oka. Také jsem se povaloval na březích rybníků Jeho Výsosti a spouštěl tam udice. Díky tomu, jak pán vidí, máme teď, zaplať pánbůh, dostatek koroptví, králíků, kaprů a úhořů, což jsou vesměs lehká a zdravá jídla vhodná pro nemocné.“
„Jak je to ale s vínem?“ ptal se dál d’Artagnan. „Kdo vám dodává víno? Váš hostinský?“
„Totiž – ano i ne.“

„Jak to?“
„Víno je sice od něj, to je pravda, ale on neví, že má tu čest nám je dodávat.“
„Tak se vymáčkněte, Mousquetone! Rozhovor s vámi je velice poučný.“
„To je tak, pane. Na svých toulkách jsem se setkal s jistým Španělem, který byl v mnoha zemích, mezi jinými také v Novém světě.“
„Co má společného Nový svět s láhvemi, které stojí tady na sekretáři a na tomhle prádelníku?“
„Malé strpení, pane, na všechno dojde.“
„Máte pravdu, Mousquetone. Nechám to na vás a poslouchám.“
„Ten Španěl měl sluhu, který ho provázel na cestě do Mexika. Onen sluha byl můj krajan, takže jsme se brzy spřátelili, tím spíše, že jsme si byli velice blízcí povahově. Protože jsme oba nadevšecko milovali lov, vyprávěl mi, jak na amerických pampách loví domorodci tygry a býky obyčejnou smyčkou, kterou vrhají těmto hrozným zvířatům na krk. Zpočátku jsem nechtěl věřit, že je možné naučit se hodit konec provazu na vzdálenost dvaceti nebo třiceti kroků přesně tam, kam lovec chce, ale tváří v tvář praktickému důkazu jsem musel uznat, že to jde. Přítel postavil ve vzdálenosti třiceti kroků láhev a při každém hodu chytil její hrdlo do smyčky. Začal jsem se v tom cvičit, a protože mám od přírody určité nadání, házím dnes laso stejně dobře jako onen světoběžník. Teď už snad chápete, ne? Náš hostinský má velice dobře zásobený sklep, klíče od něhož nikdy nedá z ruky. Protože vím, kde je dobré víno, lovím větracím otvorem právě tam. Teď vidíte, pane, jak souvisí Nový svět s láhvemi, které jsou na tomhle prádelníku a sekretáři. A nyní račte ochutnat naše víno a nezaujatě nám povězte, co o něm soudíte.“
„Děkuji, příteli, děkuji pěkně. Bohužel jsem už obědval.“
„V tom případě prostři pro nás dva, Mousquetone,“ řekl Porthos. „Budeme obědvat a d’Artagnan nám mezitím poví, co se s ním dělo těch deset dnů od doby, co nás opustil.“
„Velice rád,“ kvitoval d’Artagnan.
Zatímco se Porthos s Mousquetonem živili s chutí rekonvalescentů v bratrské shodě, která sbližuje druhy v neštěstí, d’Artagnan vypravoval, jak musel raněný Aramis zůstat v Crevecoeuru, jak opustil Athose v Amiensu v zuřivé potyčce se čtyřmi muži, kteří ho nařkli z peněžokazectví, a jak on sám byl nucen probít si cestu do Anglie ranou do břicha hraběte de Wardes.
Zde však skončila d’Artagnanova sdílnost. Řekl už jen, že při návratu z Anglie přivedl čtyři skvělé koně – jednoho pro sebe a po jednom pro své tři přátele. Vyprávění ukončil sdělením, že kůň určený pro Porthose už stojí ve stáji hostince. V té chvíli vstoupil Planchet a sdělil svému pánovi, že si koně již dostatečně odpočinuli, takže je možné jet dál a přenocovat v Clermontu.
Protože byl d’Artagnan už téměř zcela klidný pokud jde o Porthose, a naopak nemohl se dočkat zpráv o zbývajících dvou přátelích, podal nemocnému ruku a sdělil mu, že odjíždí pokračovat v pátrání. Nakonec dodal, že se hodlá vracet stejnou cestou a jestli bude přibližně za týden Porthos ještě v hostinci U Velkého svatého Martina, zastaví se pro něj. Porthos odpověděl, že mu do té doby jeho zhmožděnina s největší pravděpodobností nedovolí odtud odjet – nehledě k tomu, že musí v Chantilly zůstat a čekat zde na odpověď své vévodkyně.
D’Artagnan mu popřál, aby se dočkal příznivé odpovědi co nejdříve a znovu připomněl Mousquetonovi, aby o pána co nejsvědomitěji pečoval. Pak zaplatil hostinskému svou útratu a vydal se na další cestu s Planchetem, který už měl o jednoho náhradního koně méně.

XXVI Aramisova disertace

D’Artagnan se Porthosovi ani slovem nezmínil, že ví o jeho zranění a nijak mu nenaznačil, že je mu něco známo o prokurátorově manželce. Přes své mládí byl náš Béarňan velice moudrý. Proto se tvářil, jako by věřil všemu, co mu chvástavý mušketýr napovídal. Byl totiž přesvědčen o tom, že odhalování tajemství neprospívá žádnému přátelství, obzvlášť jde-li o tajemství, které se nějak dotýká hrdosti. Kromě toho cítí člověk vždycky určitou morální převahu nad těmi, o nichž je podrobně zpraven. D’Artagnan byl ve svých intrikánských plánech do budoucna odhodlán využívat svých tří přátel jako nástrojů své úspěšnosti a rád shromažďoval v rukou neviditelné nitky, pomocí nichž hodlal v budoucnosti své druhy ovládat.
Po celou cestu mu však svíral srdce hluboký žal. Neustále myslil na mladou a hezkou paní Bonacieuxovou, která mu dlužila odměnu za jeho oddanost. Hned však je třeba dodat, že žal a smutek nepramenily tolik z lítosti nad ztraceným štěstím, jako z obavy, že se ubohé ženě přihodilo nějaké neštěstí. Ani na okamžik nepochyboval o tom, že se stala obětí kardinálovy pomsty – a bylo přece známo, že se Jeho Eminence mstí strašlivě. O tom, jak je možné, že on sám nalezl v ministrových očích milost, neměl ani ponětí. Zřejmě by mu to byl sdělil kapitán gardistů Jeho Eminence pan de Cavois, kdyby ho byl zastihl doma.
Nikdy neutíká rychleji čas a nezdá se kratší cesta, než když je člověk zaujat myšlenkou, která beze zbytku opanuje jeho nitro. Navenek se existence dotyčného podobá spánku, v němž se ona myšlenka projevuje jako sen. Jejím vlivem se ztrácí smysl pro čas a vzdálenost – člověk prostě odněkud vyjede a někam dorazí. Z cesty, kterou projel, si nic nepamatuje – je to jen jakási mlha, v níž se prolínají neurčité obrazy stromů, kopců a krajin. V takovém stavu halucinace projel d’Artagnan tempem, které si určoval jeho kůň, šest či osm mil z Chantilly do Crevecoeuru. Když tam vjížděl, nepamatoval se na nic, s čím se setkal nebo co viděl cestou.
Teprve v Crevecoeuru se probral ze snění, zatřásl hlavou, aby se vrátil k reálné skutečnosti, a spatřil hostinec, kde zanechal Aramise. Pobídl koně v klus a zastavil před vchodem.
Tentokrát ho neuvítal hostinský, nýbrž jeho manželka. Protože se d’Artagnan vyznal v lidských tvářích, stačil mu jediný pohled na buclatou, usměvavou paní hostinskou, aby mu bylo jasné, že se před ní nemusí nijak přetvařovat a že

mu od tak přívětivě se tvářící paní nehrozí žádné nebezpečí. Proto se jí bez okolků zeptal: „Mohla byste mi říci, milá paní, co se stalo s mým přítelem, kterého jsme tady asi před dvanácti dny musili zanechat?“
„Byl to hezký, asi tak třiadvacetiletý až pětadvacetiletý, pěkně urostlý, pomilováníhodný mladý muž?“
„A byl raněn do ramene.“
„Ano, to souhlasí,“ přitakala hostinská.
„Co je s ním?“
„Ten je, pane, stále ještě u nás.“
„To je výborné, milá paní,“ řekl potěšeně d’Artagnan, seskočil s koně a hodil uzdu Planchetovi. „To mám radost – a kde teď můj milý Aramis je, abych ho obejmul? Víte, nemohu se už dočkat, až ho zase uvidím.“
„Promiňte, pane, ale silně pochybuji, že by vás teď mohl přijmout.“
„Proč by nemohl? Má tam snad nějakou ženu?“
„Co to říkáte, proboha? Ten ubožák, a ženu? Kdepak!“
„Koho tam tedy má?“
„Faráře z Montdidieru a představeného jezuitů z Amiensu.“
„Proč, prokristapána?“ zvolal d’Artagnan. „Snad mu chudákovi není hůř?“
„Vůbec ne, pane, právě naopak. Ale v nemoci se mu dostalo milosti boží, takže se rozhodl vstoupit do církevního řádu.“
„To souhlasí – zapomněl jsem, že je mušketýrem jen dočasně.“
„Přesto si pán přeje navštívit ho?“
„Samozřejmě, víc než kdy předtím.“
„Tak tedy jděte po schodech na dvoře vpravo do druhého patra – je to pokoj číslo pět.“
D’Artagnan se bez meškání vydal udaným směrem a našel venkovní schody, jaké dosud vídáme na dvorech starobylých hospod. Jenže k budoucímu velebnému pánovi nebylo možné jen tak proniknout. Vchod do Aramisova pokoje byl střežen stejně bděle jako bájné zahrady Armidiny. [Zde se autor odvolává na dílo italského renesančního básníka Torquata Tassa Osvobozený Jeruzalém, v němž se hovoří o mladé čarodějce Armidě, která ve svých zahradách věznila křižáka Renauda. Pozn. překl.]
Na chodbě stál na stráži Bazin a neohroženě se pokoušel d’Artagnana zastavit. Byl odhodlán nepustit ho dál, protože teď po letech zkoušek doufal, že se konečně dočká toho, po čem odedávna toužil. Snem chudáka Bazina totiž bylo sloužit církevnímu hodnostáři a nemohl se proto dočkat chvíle, až Aramis svlékne mušketýrský šat a vstoupí do kněžského stavu.
Jedině den co den opakované sliby jeho pána, že k tomu určitě dojde, držely Bazina ve službě mušketýrovi, která podle jeho slov musela skončit zatracením jeho duše.
Proto byl nyní Bazin na vrcholu blaha. Zdálo se zcela jisté, že tentokrát Aramis své rozhodnutí nezmění. Tak dlouho očekávanou změnu způsobila fyzická bolest kombinovaná s trápením duševním. Spojení tělesného i morálního utrpení nakonec přivedlo mladého muže k tomu, že se upjal tělem i duší k náboženství a své dvojí neštěstí, totiž náhlé zmizení milenky a poranění ramene považoval za varování nebes.
Za této situace nemohlo být Bazinovi nic víc proti mysli než příchod d’Artagnanův, který mohl jeho pána znovu uvrhnout do víru světských myšlenek, jež ho tak dlouhý čas sváděly. Proto byl odhodlán statečně bránit nevítanému hostu ke vstupu. Vzhledem k tomu, co již d’Artagnanovi vyzradila hostinská, nemohl mu přítomnost svého pána zapřít, ale pokoušel se návštěvníka umluvit, že by bylo svrchovaně netaktní vyrušit Aramise z nábožné porady, která začala hned ráno a mohla trvat až do večera.
D’Artagnan však nic nedal na Bazinovo kázání a protože se s ním nehodlal přít, jednoduše ho jednou rukou odstrčil a druhou otočil knoflíkem dveří číslo pět. Ty se otevřely a d’Artagnan vstoupil do pokoje.
Aramis byl celý v černém a na hlavě měl jakousi kulatou čapku podobající se kněžské. Seděl u podlouhlého stolu zavaleného svitky papíru a velikými folianty. Po pravici měl představeného jezuitů a z levé strany faráře z Montdidieru. Záclony byly napůl stažené a propouštěly pouze tajemný přísvit vhodný pro nadpozemské blouznění. Všechno světské, co může padnout do oka při vstupu do pokoje mladého muže, a zejména je-li dotyčný muž mušketýrem, jako kouzlem zmizelo. Bazin schoval kord, bambitky i klobouk s péry a odpáral ode všeho veškeré krajky a výšivky z obav, aby pohled na ně nepřiváděl jeho pána na světské myšlenky. Namísto toho měl d’Artagnan dojem, že v temném koutě visí na hřebíku něco jako důtky.
Když Aramis zaslechl zvuk otvíraných dveří, zvedl hlavu a poznal přítele. K velkému d’Artagnanovu údivu však byla mušketýrova mysl natolik vzdálená všemu pozemskému, že na něj přítelův příchod nijak zvlášť nezapůsobil.
„Dobrý den, milý d’Artagnane,“ řekl pouze. „To jsem rád, že vás zase vidím.“
„Já také,“ dodal d’Artagnan, „ačkoli si ještě nejsem zcela jist, že opravdu mluvím s Aramisem.“
„Ovšem, příteli, jsem to já. Proč o tom pochybujete?“
„V první chvíli jsem se obával, že jsem si spletl dveře a vstoupil do pokoje nějakého duchovního. Když jsem vás pak uviděl ve společnosti těchto pánů, ulekl jsem se, zda nejste nějak vážně nemocen.“
Oba muži v černém pochopili, co má příchozí v úmyslu a vrhali na něj téměř hrozivé pohledy. Na d’Artagnana to však nezapůsobilo a pokračoval:
„Snad vás, milý Aramisi, ruším, protože z toho, co vidím, nutně usuzuji, že se tady těm pánům zpovídáte.“
Aramis se téměř znatelně zarděl.
„Jak byste vy mě mohl rušit? Právě naopak, milý příteli, buďte ujištěn. A dovolte mi, abych na důkaz toho vyjádřil potěšení, že vás opět vidím živého a zdravého.“
Konečně na to přišel, řekl si d’Artagnan v duchu. Tak to s ním ještě není tak zlé.

„Totiž, pánové, toto je můj přítel a právě vyvázl z velikého nebezpečí," pokračoval důrazně Aramis a ukázal oběma duchovním na d' Artagnana.
„Chvalte Boha, pane," odpověděli dotyční a jako na povel se uklonili.
„Neopomněl jsem tak učinit, velební pánové," řekl rovněž s úklonou d'Artagnan.
„Přicházíte právě včas, milý d'Artagnane," pokračoval Aramis, „abyste se zúčastnil naší diskuse a přispěl k ní svým rozumem. Pan představený z Amiensu, pan farář z Montdidieru a já máme rozdílná stanoviska k některým teologickým otázkám, které již delší čas poutají naši pozornost. Velice rád bych slyšel váš názor."
„Názor vojáka sotva může být směrodatný," odpověděl d'Artagnan, kterého začal vývoj rozhovoru znepokojovat. „Jsem přesvědčen, že se můžete plně spolehnout na moudrost těchto pánů."
Po jeho slovech se oba muži v černém opět uklonili.
„Nikoli, právě naopak, vaše mínění bude pro nás velmi cenné," odporoval Aramis. „Abyste věděl, oč jde – tady pan představený se domnívá, že moje disertace má být především dogmatická a didaktická."
„Cože? Vaše disertace? Vy píšete nějakou disertaci?"
„Ovšem," odpověděl za Aramise jezuita. „Ke zkoušce před vysvěcením je třeba předložit disertaci."
„Před vysvěcením?" zvolal d'Artagnan, který dosud nemohl uvěřit tomu, co se dověděl od paní hostinské a od Bazina. „O jaké vysvěcení tady jde?" ptal se nevěřícně a bloudil zrakem po trojici mužů, kterou měl před sebou.
Aramis se zavrtěl v křesle a usadil se tak rafinovaně půvabným způsobem, jako by byl v dámské společnosti. Se zalíbením si přitom prohlížel svou bílou buclatou ruku, jež vypadala jako by patřila dámě a kterou držel zvednutou, aby se odkrvovala. Teprve pak odpověděl:
„Víte, d'Artagnane, jak jste slyšel, pan představený jezuitů by chtěl, aby byla moje disertace dogmatická, kdežto já bych si přál disertaci ideovou. Pan představený mi doporučil téma, které dosud nikdo nezpracoval a jež, jak uznávám, poskytuje látku k řadě velkolepých vývodů:
Utraque manus in benedicendo clericis inferioribus necessaria est."
D'Artagnan, jehož znalosti latiny už známe, nehnul při tomto citátu ani brvou – stejně jako když mu pan de Tréville připomínal latinský verš v souvislosti s darem, o němž se domníval, že pochází od vévody z Buckinghamu.
Aby usnadnil d'Artagnanovi pochopení smyslu tématu disertace, Aramis dodal: „To znamená, že příslušníci nižšího duchovenstva musí žehnat oběma rukama."
„To je obdivuhodné téma," nadšeně zvolal jezuita.
„Obdivuhodné a dogmatické," papouškoval farář, který byl na tom s latinou přibližně stejně jako d'Artagnan a proto bedlivě sledoval, co říká jezuita, aby s ním držel krok, a opakoval jeho slova jako ozvěna.
D'Artagnan zůstal k nadšení obou mužů v černém naprosto netečný.
„Ano, je to obdivuhodné téma – prorsus admirabile!" pokračoval Aramis, „ale vyžaduje velice důkladné studium prací církevních Otců a Písma svatého. Já jsem se pánům teologům pokorně přiznal, že v důsledku plnění povinností v gardovém sboru a ve službě králi jsem poněkud zanedbal studium. Proto bych se cítil lépe – facilius natans – kdybych mohl zpracovat téma, které bych si sám zvolil, a jež by bylo k těmto těžkým teologickým problémům v takovém poměru, jako morálka k metafyzice ve filozofii."
D'Artagnan se příšerně nudil – stejně jako farář.
„Podívejte se, jak by mohl vypadat úvod!" zvolal jezuita latinsky.
„Exordium," opakoval farář, aby něco řekl.
„Quemadmodum inter coelorum immensitatem."
Aramis pohlédl na d'Artagnana a viděl, že přítel zívá div si nevykloubí sanice.
„Mluvme francouzsky, otče! Pan d'Artagnan tak bude mít větší požitek z toho, o čem hovoříme."
„Víte, jsem po cestě strašně unavený a z té latiny ničemu nerozumím," připojil se d'Artagnan.
„Budiž," souhlasil poněkud s nevolí jezuita, kdežto farář, jemuž se ulevilo, vrhl na d'Artagnana nesmírně vděčný pohled. „Tak se podívejte, co lze ze zmíněné věty vyvodit. Mojžíš – sluha boží… pamatujte si, že je pouhým služebníkem Páně – Mojžíš žehná rukama. Dává si držet paže, zatímco Židé vítězně bojují s nepřáteli. Žehná tedy oběma rukama. V evangeliu ostatně stojí ‚Imponite manus' ne ‚manum' to jest ‚vztahujte ruce', nikoli ‚ruku'."
„Vztahujte ruce!" opakoval farář a učinil příslušný posunek.
„Svatému Petru, jehož nástupci jsou papežové, bylo naopak řečeno: ‚Porrige digitas!'" pokračoval jezuita, „tedy ‚vztáhni prsty!' Už to chápete?"
„Ovšem," odvětil Aramis, který si v onom rozhovoru zřejmě liboval, „ale je to velice delikátní záležitost."
„Prsty!" pokračoval neodbytně jezuita. „Svatý Petr žehnal prsty. Proto papež rovněž žehná prsty. A kolika prsty žehná? Třemi – jedním za Boha Otce, druhým za Syna božího a třetím za Ducha svatého."
Všichni přítomní se pokřižovali a d'Artagnan považoval za nutné následovat jejich příkladu.
„Papež je nástupcem svatého Petra a zosobňuje Trojici boží. Ostatní duchovní, ordines inferiores – nižší hodnostáři církevní hierarchie žehnají jménem svatých archandělů a andělů. Nejnižší služebníci církve jako jáhnové a kostelníci žehnají kropenkami, které symbolizují nekonečné množství žehnajících prstů. Tak vypadá zjednodušené téma – Argumentum omni denudatum ornamento. Napíšu o tom dva takhle tlusté svazky!" pokračoval jezuita a v nadšení udeřil rukou na foliant Jana Zlatoústého, pod jehož tíží se prohýbala deska stolu.
D'Artagnan sebou leknutím trhl.
„Ovšem," řekl Aramis, „plně uznávám, že je to krásné téma, ale přitom je považuji pro sebe za příliš obtížné. Vybral jsem si jiné – a vy, d'Artagnane, povězte, jestli se vám nelíbí: ‚Non inutile est desiderium in oblatione' nebo lépe řečeno ‚Při obětování se Pánu není na škodu trocha lítosti.'"
„Zadržte!" zvolal jezuita. „Tohle téma zavání kacířstvím! Téměř podobná věta je v díle Augustinus arcikacíře Jansenia,

jehož kniha bude dříve či později spálena rukou kata. Mějte se na pozoru, mladý příteli, sklouzáváte k falešným učením a to vás zavede do zkázy!“
„Budete ztracen!“ dodal farář a soustrastně pokýval hlavou.
„Dotýkáte se pověstného problému svobodné vůle, která je smrtícím úskalím. Přikláníte se k uznávání tezí pelagiánů a polopelagiánů. “[Jde o přívržence učení mnicha Pelagia (asi 360 – 422 n. l.) o vztahu vůle boží a svobodné vůle člověka. Jeho učení církev zamítla jako kacířské. Pozn. překl.]
„Ale, ctihodný otče…,“ skočil mu do řeči Aramis, poněkud poděšený krupobitím námitek, které se mu sneslo na hlavu.
„Jak chcete dokázat,“ nedal Aramisovi domluvit jezuita, „že když se člověk obětuje Bohu, má litovat světa. Poslyšte následující dilema: ‚Bůh je Bůh, a svět je ďábel‘. Projevovat lítost nad světem znamená litovat ďábla! To je můj závěr.“
„To je i můj názor,“ přitakal farář.
„Ale počkejte, proboha…“ znovu se pokusil promluvit Aramis.
„Desideras diabolum, nešťastníku,“ zvolal jezuita.
„On lituje ďábla! Ach, příteli, nelitujte ďábla, snažně vás prosím!“ připojil se naříkavým hlasem farář.
D’Artagnan měl dojem, že přichází o rozum. Zdálo se mu, že je v blázinci a že musí zešílet stejně jako lidé, které vidí kolem sebe. Protože však vůbec nechápal, o čem je řeč, musel mlčet.
„Tak mě přece vyslechněte!“ ozval se znovu Aramis sice zdvořile, ale z hlasu se mu již dalo vycítit, že poněkud ztrácí trpělivost. „Neříkám přece, že lituji – tuto větu, která by nebyla pravověrná, bych nikdy nevyslovil…“
Jezuita zvedl ruce k nebi a farář se opičil po něm.
„Aspoň uznejte,“ naléhal Aramis, „že je málo chvályhodné, jestliže člověk obětuje Bohu jen to, co ho už úplně omrzelo. Mám pravdu, d’Artagnane?“
„Myslím, že máte zatraceně pravdu,“ odvětil tázaný.
Farář i jezuita při jeho zaklení poskočili na židlích.
„Podívejte se,“ vysvětloval Aramis. „Vycházím z následujícího sylogismu: ‚Svět má svůj půvab – já svět opouštím a přináším tedy oběť.‘ V Písmu svatém přece výslovně stojí: Přinášejte oběť Pánu!“
„To je pravda,“ souhlasili oba odpůrci.
Aramis se štípl do ucha, aby mu zrůžovělo a potřásl rukama ve snaze, aby mu zbělely, a pokračoval: „Na toto téma jsem již také složil rondó, které jsem loni přednesl velkému básníkovi panu Vincentu Voitureovi, jemuž se můj výtvor velice líbil.“
„Hm – rondó!“ ulevil si s opovržením jezuita.
„Rondó!“ papouškoval farář.
„Řekněte nám je!“ zvolal d’Artagnan. „Aspoň nás to přivede na trochu jiné myšlenky.“
„To sotva,“ odvětil Aramis. „Je to rondó náboženské – veršovaná teologie.“
„U čerta!“ uklouzlo d’Artagnanovi.
„Tak poslouchejte!“ řekl Aramis skromně, ale z hlasu mu zaznával jistý nádech licoměrnosti:

Vy, kdož se trápíte pro ztracenou svou touhu
a osud s vámi krutou hru si hrál,
soužení vaše navždy zmizí v dál,
když prolité své slzy v oběť dáte Bohu.
Vy, kdož se trápíte…
[Překl. veršů Ing. Ivana Procházková.]

D’Artagnanovi i faráři se to zřejmě zamlouvalo, ale jezuita trval na svém:
„Střežte se světského ducha ve vyjadřování k teologickým tématům! Jak praví svatý Augustin: ‚Severus sit cleicorum sermo‘ – řeč kněží budiž strohá!“
„Tak jest, řeč má být strohá,“ přitakal jako ozvěna farář.
„Jinak se bude vaše disertace líbit dámám – bude mít úspěch jako obhajovací řeč pana Patru.“[Olivier Patru byl známý francouzský advokát a spisovatel. V roce 1640 se stal členem Francouzské akademie. Jeho děkovací řeč za tuto poctu se stala vzorem pro všechny následovníky. Pozn. překl.]
„Kéž by Bůh dal!“ zvolal Aramis vroucně.
„Tady to vidíte!“ vzkřikl jezuita. „Ještě z vás mluví hříšný svět, mluví z vás altissima voce (nesmírně nahlas). Dosud vás vábí svět a mám obavy, aby se milost, která na vás sestoupila, neminula účinkem.“
„Uklidněte se, velebný pane, ručím za sebe.“
„Světská domýšlivost!“
„Znám se, důstojný otče. Moje rozhodnutí je neodvolatelné.“
„Chcete tedy mermomocí pracovat na tomto tématu?“
„Cítím, že jsem povolán zpracovat toto téma a žádné jiné. Budu pokračovat a doufám, že zítra budete spokojen s úpravami, které učiním podle vašich rad.“
„Jen pracujte pomalu,“ řekl farář. „Zanecháváme vás ve velice příhodném rozpoložení.“
„Ano, pole je řádně oseté,“ řečnil jezuita, „a nemusíme se obávat, že jedna část sadby padla na kámen, druhá se vytrousila po cestě a zbytek sezobalo ptactvo nebeské – aves coeli comederunt illam.“
Aby tě už čert vzal s tou tvojí zatracenou latinou! pomyslil si d’Artagnan, který už to nemohl déle vydržet.
„Sbohem, můj synu, a na shledanou zítra,“ loučil se farář.
„Na shledanou zítra, smělý mladý muži,“ dodal jezuita. „Máte naději stát se jedním ze světel církve. Kéž nedopustí

nebesa, aby se ono světlo stalo zkázonosným plamenem!“
D’Artagnan, který si celou hodinu okusoval netrpělivostí nehty, začínal se už hryzat do prstů.
Oba muži v černém se zvedli, pozdravili Aramise i d’Artagnana a zamířili ke dveřím. Bazin, který celý ten čas naslouchal vstoje se zbožnou úctou právě skončené debatě, vyběhl jim horlivě vstříc, vzal farářovi z rukou breviář, jezuitovi misál a poníženě kráčel před nimi. Aramis je doprovodil se schodů, načež se hned vrátil k d’Artagnanovi, který byl ještě celý omámený z toho, co právě zažil.
Když oba přátelé osaměli, nejdříve chvíli rozpačitě mlčeli. Bylo třeba, aby jeden z nich začal hovořit, ale zdálo se, že d’Artagnan je rozhodnut přenechat tuto čest svému druhovi. Nakonec se ozval Aramis:
„Jak vidíte, vrátil jsem se k svému původnímu úmyslu.“
„Ano, jak právě řekl ten pán, zřejmě na vás sestoupila účinná milost.“
„Zanechat světského života jsem měl v úmyslu dávno. Pokud se nemýlím, už jste o tom, příteli, ode mne slyšel.“
„Ovšem, ale přiznám se vám, že jsem si vždycky myslel, že žertujete.“
„Žertovat o takových věcech? Co vás, d’Artagnane, napadá!“
„Vždyť si, hrome, děláme švandu i ze smrti!“ namítl d’Artagnan.
„A to je chyba, d’Artagnane, protože smrt je branou buď k zatracení, anebo k spáse.“
„Souhlasím, Aramisi, ale prosím vás, nechme už teologie! Musíte jí mít pro zbytek dnešního dne až po krk. Já už jsem úplně zapomněl tu trochu latiny, kterou jsem nikdy pořádně neuměl, a kromě toho se vám přiznávám, že jsem od deseti hodin neměl v ústech a mám už příšerný hlad.“
„Hned budeme večeřet, příteli. Jenže dnes je pátek a to je den, kdy nemohu ani vidět, natož jíst maso. Jestli se spokojíte s mou večeří, budeme mít vařený čtyrboč a ovoce.“
„Co je to ten čtyrboč?“ pátral d’Artagnan znepokojeně.
„To je botanický název pro špenát,“ odpověděl Aramis, „ale pro vás do něj přidám několik vajec – i když je to těžký prohřešek. Vajíčko je totiž vlastně maso, jelikož se z něj vylíhne kuře.“
„Hm, nebude to sice nijak přepychová hostina, ale abych mohl být ve vaší přítomnosti, obětuji se.“
„Jsem vám za tu oběť vděčný,“ odvětil Aramis. „Jestli neprospěje tělu, bude určitě užitečná vaší duši.“
„Vy tedy, Aramisi, vskutku vstupujete do kněžského stavu? Co tomu řeknou vaši přátelé, co na to poví pan de Tréville? Varuji vás – budou vás považovat za zběha.“
„Jenže já do kněžského stavu nevstupuji, já se tam vracím. Jestli jsem odněkud zběhl, tedy to bylo z církve, kterou jsem opustil. Víte přece, že jsem oblékl mušketýrský stejnokroj z donucení.“
„Ne, o tom nic nevím.“
„Vám skutečně není známo, jak jsem odešel ze semináře?“
„Opravdu ne.“
„Tak poslouchejte! V Písmu svatém ostatně stojí, že se máme jeden druhému zpovídat – a já se zpovídám vám, d’Artagnane.“
„A já vám předem dávám rozhřešení – vidíte, jaký jsem dobrák!“
„Nedělejte si legraci z posvátných věcí, příteli!“
„Tak už povídejte, poslouchám vás.“
„Od svých devíti let jsem byl v semináři, a když mi bylo bez tří dnů dvacet, bylo všechno připraveno k mému vysvěcení na kněze. Jednou večer jsem byl jako obvykle v jistém domě – to víte, byl jsem mladý a člověk je slabý – kam jsem rád chodíval předčítat paní domu Životy svatých, což s nelibostí viděl jistý žárlivý důstojník. Ten večer jsem recitoval verše ze svého právě dokončeného překladu básně o Juditě. Dámě se verše velice líbily, byl skloněná přes mé rameno a četla se mnou. V té chvíli neohlášeně vstoupil do pokoje onen důstojník, a poněkud důvěrný postoj, v němž nás zastihl, vzbudil jeho hněv. Neřekl nic, ale když jsem odcházel, vyšel za mnou a zeptal se:
‚Máte rád, pane abbé, výprask holí?‘
‚To nemohu říci,‘ odpověděl jsem, ‚protože dosud nikdo se neodvážil mě uhodit.‘
‚Tak si zapište za uši, pane abbé, že jestli se ještě někdy vrátíte do domu, ve kterém jsem se s vámi dnes večer setkal, já se odvážím vám napráskat.‘
Mám dojem, že jsem dostal strach, silně jsem zbledl a cítil jsem, že pode mnou podklesávají nohy. Chtěl jsem odpovědět, a protože jsem nedokázal nalézt vhodná slova, byl jsem zticha. Důstojník čekal, co odpovím, a když jsem mlčel, dal se do smíchu, otočil se ke mně zády a odešel do domu. Já jsem se vrátil do semináře. Jak jste se už mohl přesvědčit, milý d’Artagnane, jsem hrdý šlechtic a mám horkou krev. Byla to hrozná urážka, a i když zůstala utajená před veřejností, v nitru mě stále pálila. Svým představeným jsem oznámil, že se dosud necítím dostatečně připravený k vysvěcení a požádal jsem je o odklad obřadu o rok.
Našel jsem si nejlepšího učitele šermu v celé Paříži, vyjednal jsem si každodenní hodiny výcviku a po celý rok jsem pilně cvičil s kordem. V den prvního výročí oné urážky jsem pověsil kleriku na hřebík, oblékl jsem si oděv kavalíra a šel jsem na ples, který pořádala jedna moje známá dáma. Věděl jsem, že tam určitě bude muž, který mě přesně před rokem urazil. Ples se konal v domě v ulici Francs-Bourgeois hned vedle vězení La Force.
Dotyčný důstojník tam podle očekávání byl. Právě zpíval milostnou píseň a roztouženě se díval na jistou dámu. Zrovna uprostřed druhé sloky jsem ho přerušil slovy:
‚Pane, stále ještě je vám proti mysli, abych se vrátil do jistého domu v ulici Payenne? A pořád ještě mi hodláte napráskat holí, když si usmyslím neuposlechnout vás?‘
Důstojník na mne užasle pohlédl a řekl:
‚Co mi chcete, pane? Já vás neznám.‘
‚Ale já vás znám. Jsem ten mladičký abbé, který předčítal Životy svatých a přeložil Juditu ve verších.‘

‚Aha, už si vzpomínám,' řekl důstojník s posměškem. ‚A copak mi chcete?'
‚Přál bych si, abyste se šel se mnou laskavě projít.'
‚Zítra ráno, když mermomocí chcete, a bude mi to velkým potěšením.'
‚Nikoli zítra ráno, ale hned teď.'
‚No, když na tom bezpodmínečně trváte…'
‚Ano, trvám na tom.'
‚Tak tedy pojďme!' souhlasil nakonec důstojník a obrátil se k svým společnicím: ‚Nedejte se rušit, mé dámy. Jen tohohle pána zabiju a vrátím se, abych vám dozpíval poslední sloku.'
Vyšli jsme ven a já jsem zavedl svého soka do ulice Payenne na místo, kde mi na hodinu a den přesně před rokem učinil poklonu, o níž jsem vám vyprávěl. Byla jasná měsíční noc. Tasili jsme kordy a při prvním výpadu jsem ho na místě zabil."
„Sakra!" ozval se d'Artagnan.
„Protože se dámám nevracel jejich zpěvák a nakonec byl nalezen probodnutý v ulici Payenne, domyslili si přítomní, že ho mám na svědomí já – a vznikl z toho skandál. Proto jsem se musel na nějaký čas zříci kněžského povolání. V té době jsem se seznámil s Athosem a také s Porthosem, který mě navíc k tomu, co jsem získal v hodinách šermu, naučil několika znamenitým bodnutím. Ti dva mě přemluvili, abych požádal o přijetí k mušketýrům. Protože král měl velice rád mého otce, který zahynul při obléhání Arrasu, bylo mé žádosti vyhověno. Chápete tedy, že nyní nadešel čas, abych se vrátil do lůna církve."
„Proč zrovna dnes spíš než včera nebo zítra? Co se vám dnes stalo, že máte tak chmurné myšlenky?"
„Tohle poranění, milý d'Artagnane, považuji za varování nebes."
„Cože? To zranění? Vždyť už je skoro zahojené! Jsem přesvědčen, že dnes vás nejvíc trápí jiná rána."
„A jaká?" zeptal se Aramis a začervenal se.
„Máte ránu v srdci, Aramisi, bolestivější a čerstvější ránu, kterou vám zasadila žena."
Aramisovi se mimoděk zaleskly oči.
„Ale kdepak!" řekl a snažil se zakrýt pohnutí předstíranou lhostejností. „O ničem takovém nemluvte! Na nic podobného nemám ani pomyšlení. Já – a trápit se pro lásku? Vanitas vanitatum! (Marnost nad marnost). To si myslíte, že bych se mohl ještě takhle pobláznit? Pro koho? Pro nějakou švadlenku nebo komornou, které bych se dvořil v některé posádce?"
„Promiňte, milý Aramisi, ale domníval jsem se, že míříte výš."
„Výš? Co jsem zač, abych mohl pomýšlet na něco podobného? Ubohý chudý a bezvýznamný mušketýr, který nenávidí každou podřízenost a cítí se ve světském životě jako vyhnanec!"
„Aramisi, Aramisi!" zvolal d'Artagnan a pohlédl zpytavě na přítele.
„Prach jsem a v prach se obrátím. Život je plný pokořování a bolestí," pokračoval stále chmurněji. „Všechny nitky, které člověka spojují se štěstím, trhají se v ruce – a především ty nejcennější. Ach, milý d'Artagnane," pokračoval Aramis s hořkostí v hlase, „věřte mi, a jestli vás postihne někdy něco zlého, ukrývejte svou bolest. Mlčení je poslední radostí nešťastných. Střežte se zasvěcovat kohokoli do svého trápení, neboť zvědavci sají naše slzy jako mouchy krev raněného daňka."
„Ach, milý Aramisi," odvětil s hlubokým povzdechem d'Artagnan. „To, co mi tady povídáte, je můj vlastní případ."
„Jak to?"
„Je to tak. Žena, kterou jsem měl rád, kterou jsem zbožňoval, mi byla násilně unesena. Nevím kde je, kam ji odvezli. Možná je ve vězení, a třeba už není mezi živými."
„Můžete se ale utěšovat vědomím, že vás neopustila dobrovolně. Jestli o ní nemáte žádné zprávy, je to proto, že jí někdo zabraňuje v každém styku s vámi, kdežto…"
„Co chcete říci tím ‚kdežto'?"
„Ale nic," odvětil Aramis. „Vůbec nic."
„Vy se tedy, Aramisi, zříkáte světa jednou provždy? Jste pevně, nezvratně rozhodnut?"
„Úplně navždycky. Dnes jste mým přítelem, a zítra už pro mne budete pouhým stínem – přesněji řečeno, nebudete pro mne vůbec existovat. Svět je pouhý hrob a nic jiného."
„To, co mi tady říkáte, je – u všech čertů – náramně truchlivé!"
„Nedá se nic dělat. Moje poslání mě vábí, unáší mne!"
D'Artagnan se usmál pod vousy a neodpovídal. Zato Aramis pokračoval:
„Ale teď, dokud se ještě zajímám o světské záležitosti, chtěl bych si pohovořit o vás a o našich přátelích."
„Já jsem zase chtěl mluvit o vás, ale vidím, že jste se už ode všeho odpoutal – k lásce chováte jen opovržení, přátelé jsou pro vás pouhými stíny a svět hrobem."
„Přijdete na to, bohužel, časem sám," dodal Aramis s povzdechem.
„Tak už o tom nemluvme a spalme ten dopis, který vám bezpochyby oznamuje nějakou další nevěru vaší švadlenky nebo komorné."
„Jaký dopis?" zvolal Aramis s náhle probuzeným zájmem.
„Ale dopis, který vám přišel do bytu za vaší nepřítomnosti a který mi pro vás odevzdali."
„Od koho je to psaní?"
„Ale zřejmě od nějaké chudinky služtičky nebo zoufalé švadlenky – možná od komorné paní de Chevreuse, která se musela vrátit se svou paní do Toursu, a aby se udělala zajímavější, sebrala někde navoněný papír a na dopis dala pečeť s vévodskou korunkou."
„Co to povídáte?"

„To je ale smůla! Já jsem snad to psaní někde ztratil," řekl lišácky d'Artagnan a tvářil se, jako když hledá po kapsách.
„Naštěstí je pro vás svět jen hrobem, lidé – a tedy i ženy – pouhými stíny a láska citem, kterým opovrhujete!"
„Ach d'Artagnane, d'Artagnane," vykřikl Aramis. „Ty mě utrápíš!"
„Aha, tady je," ozval se konečně d'Artagnan a vytáhl dopis z kapsy.
Aramis vyskočil jako jelen, popadl psaní, roztrhl je a chvatně četl, lépe řečeno hltal očima jeho obsah. Tvář se mu rozzářila.
„Mám dojem, že ta služtička má hezký sloh!" dal se úplně nevinně slyšet doručitel dopisu.
„Díky, d'Artagnane, díky!" volal Aramis jako u vytržení. „Musela se vrátit do Toursu! Není mi nevěrná, pořád mě miluje. Pojď, příteli, ať tě obejmu! Jsem bez sebe štěstím!"
Po těch slovech se dali přátelé do tance kolem foliantu svatého Jana Zlatoústého, přičemž dupali po listech Aramisovy disertace, které se válely na podlaze.
V tom okamžiku vstoupil Bazin se špenátem a omeletou.
„Zmiz, nešťastníku!" vykřikl na něj Aramis a hodil mu svou kněžskou čapku do tváře. „Vrať se, odkud jsi přišel, odnes tuhle hroznou zeleninu i s tím odporným příkrmem a přines od hostinského špikovaného zajíce, tučného kapouna, skopovou kýtu na česneku a čtyři láhve starého burgundského!"
Bazin kulil na svého pána oči, vůbec nechápal, co se děje, načež apaticky nechal sklouznout omeletu do špenátu a špenát na podlahu.
„Teď nadešel čas," řekl d'Artagnan, „abyste zasvětil život Králi králů, jestli se mu chcete zavděčit: ‚Non inutile desiderium in oblatione.'"
„Dejte pokoj s latinou! Pijme, milý d'Artagnane, pijme víno, dokud nezteplá, pijme co hrdlo ráčí a vy mi povězte něco o tom, co se děje ve světě!"

XXVII Athosova žena

„Teď ještě zbývá dovědět se, co je s Athosem," řekl d'Artagnan rozjařenému Aramisovi, když mu vylíčil, co všechno se událo v Paříži od jejich odjezdu, a když po skvělém obědě jeho posluchač zapomněl na svou disertaci a on sám na to, jak je unavený.
„Myslíte si, že se mu přihodilo něco zlého?" zeptal se Aramis. „Athos je přece tak chladnokrevný, tak statečný a tak skvěle vládne kordem!"
„Ano, ovšem, a nikdo si necení Athosovy statečnosti a šermířského umění víc než já. Jenže vždycky raději odrážím kordem údery čepelí než rány klackem. Obávám se, jestli Athose těžce nezmlátila čeládka, protože sluhové bijí důkladně a hned tak nepřestanou. Proto bych se chtěl vydat na cestu co nejdřív."
„Budu se snažit vás doprovázet," řekl Aramis, „ačkoli se dosud necítím natolik v pořádku, abych mohl vsednout na koně. Včera jsem se zkusil bičovat důtkami, které vidíte tadyhle na stěně, ale bolest mě přinutila tohoto zbožného počínání zanechat."
„Však také, milý příteli, kdo kdy viděl léčit důtkami zranění způsobené kulí z hákovnice? Odpouštím vám však, protože jste byl nemocný a z nemoci slábne i rozum."
„Kdy tedy pojedete?"
„Zítra časně ráno. Co nejlépe se dnes vyspěte a zítra ráno, jestli vám to půjde, vyrazíme společně."
„Na shledanou zítra," řekl Aramis. „Ačkoli jste jako z oceli, také si už nutně potřebujete odpočinout."
Když ráno přišel d'Artagnan k Aramisovi do pokoje, zastihl ho u okna.
„Nač se díváte, příteli?" zeptal se ho.
„Ale obdivuji ty tři nádherné koně, které drží čeledíni za uzdy. Jezdit na takových ořích musí být přímo královský požitek."
„Ten požitek si budete moci dopřát, milý Aramisi," odpověděl mu d'Artagnan, „protože jeden z těch koní je váš."
„To není možné! A který?"
„Ten, kterého si z těch tří vyberete. Nechám to na vás."
„A ta přepychová čabraka na něm je také moje?"
„Samozřejmě."
„Určitě žertujete, d'Artagnane!"
„Nežertuji od chvíle, co mluvíte francouzsky."
„To všechno je tedy moje – ta zlatem zdobená pouzdra na bambitky, ta aksamitová čabraka i sedlo pobité stříbrnými hřeby?"
„Ovšem, to všechno patří vám, tak jako kůň, který hrabe kopytem, je můj a ten, co poskakuje, patří Athosovi."
„To jsou ale tři nádherná zvířata!"
„Těší mě, že se vám líbí."
„To jste je dostal darem od krále?"
„Buďte ujištěn, že určitě ne od kardinála! Nelamte si ale hlavu s tím, odkud pocházejí, a pomýšlejte jen na to, že jeden z nich patří vám."
„Vezmu si toho, kterého drží ryšavý čeledín."
„Výborně."
„Sláva bohu!" zvolal Aramis. „To mi zažene všechnu zbývající bolest. Nasedl bych na něj, i kdybych měl třicet kulí v těle. Ach, to jsou krásné třmeny! Hej, Bazine, pojďte sem honem!"
Na prahu dveří se objevil ztrápený a zasmušilý Bazin.

„Vyciďte mi kord, dejte do pořádku můj klobouk, vykartáčujte plášť a nabijte moje bambitky!“ poroučel Aramis.
„Ten poslední příkaz je zbytečný,“ přerušil ho d’Artagnan. „V sedlových pouzdrech vašeho koně jsou nabité bambitky.“
Bazin si zhluboka povzdechl.
„Ale, mistře Bazine, nebuďte smutný,“ řekl d’Artagnan. „Dostat se do království nebeského je možné ve všech povoláních.“
„Pán už byl tak dobrý teolog!“ dal se slyšet Bazin div ne s pláčem. „Byl by se stal biskupem a možná i kardinálem.“
„Tak se podívej, Bazine, a trochu uvažuj! Co pomůže být knězem, prosím tě? Tím se člověk nevyhne nutnosti jít do války. Uvidíš, že kardinál půjde první do boje s přílbou na hlavě a se zbraní v ruce. Pan de Nogaret de La Valette je přece také kardinálem – a jen se zeptej jeho sluhy, kolikrát mu dělal cupaninu na rány!“
„Bohužel,“ znovu vzdychl Bazin. „Já to vím, pane. Dnes je na tom světě všechno vzhůru nohama.“
Mezitím oba mladí muži a posmutnělý sluha sešli na dvůr.
„Podrž mi třmen, Bazine,“ řekl Aramis a s obvyklou elegancí vyskočil do sedla. Po několika vzepnutích a obratech ušlechtilého koně však pocítil tak nesnesitelnou bolest, že zbledl jako stěna a zakolísal v sedle. D’Artagnan to předvídal, nespustil přítele z očí, přiskočil k němu, zachytil ho do náruče a odvedl do pokoje.
„Tak, milý Aramisi, vy se tady budete hezky léčit a já pojedu pátrat po Athosovi sám.“
„Vy máte železnou náturu!“ řekl s obdivem Aramis.
„To ne, jenom mám štěstí. Ale co vy tady budete dělat než se vrátím? Už žádné učené komentáře o prstech a žehnání, rozumíte?“
„Budu psát verše,“ usmál se Aramis.
„To ano, pište verše navoněné stejným parfémem jako ten lístek od komorné paní de Chevreuse. A naučte psát básně Bazina – to ho utěší. Na koni se projeďte každý den chvilku, abyste si zvykl na sedlo.“
„Nemějte žádné obavy,“ ujistil přítele Aramis. „Až se pro mne vrátíte, budu připravený jet s vámi.“
Rozloučili se, d’Artagnan připomněl Bazinovi i paní hostinské, aby o Aramise řádně pečovali a v několika minutách vyrazil směrem k Amiensu.
Neodbytně se mu stále vnucovala otázka, v jakém stavu asi najde Athose – a jestli ho vůbec zastihne mezi živými. Situace, v níž Athose zanechal, byla vpravdě kritická – snadno mohl podlehnout přesile. Při tom pomyšlení se d’Artagnan zachmuřil, několikrát si povzdechl a v duchu přísahal, že Athose pomstí. Ze všech d’Artagnanových přátel byl Athos nejstarší, a proto by se dalo soudit, že je nejvíce vzdálen zálibám a sympatiím mladého muže. Přesto si ho d’Artagnan vážil nejvíc ze všech. Athosovo noblesní a vybrané vystopování, záblesky vznešenosti, které čas od času zazářily ze stínu, do něhož se z vlastní vůle zahaloval, neotřesitelně vyrovnané rozpoložení, které ho činilo nesmírně příjemným společníkem, násilné a sžíravé veselí a konečně statečnost, kterou by bylo možné nazvat slepou, kdyby nebyla podložena nesmírnou chladnokrevností – to všechno byly vlastnosti, které budily v d’Artagnanovi nejen úctu a přátelství, nýbrž také obdiv.
Když byl Athos v dobré pohodě, mohl úspěšně snést srovnání s tak elegantním a vznešeným dvořanem, jakým byl pan de Tréville. Měl prostřední postavu, ale tak dokonale stavěnou a vyrovnanou, že v zápase nejednou porazil mohutného Porthose, jehož tělesná síla byla mezi mušketýry příslovečná. Athosova hlava s pronikavýma očima, rovným nosem a bradou, kterou připomínal Bruta, působila nedefinovatelným dojmem kombinace vznešenosti a půvabu. Jeho ruce, kterým nevěnoval žádnou zvláštní péči, uváděly v zoufalství Aramise, jenž o své ruce nesmírně pečoval a pěstil si je pomocí mandlového těsta a vonného oleje. K tomu přistupoval zvučný a melodický hlas.
Nejnedostižnějším rysem osobnosti Athose, který se vždycky snažil být nenápadný a skromný, však byla znalost světa i obyčejů nejvybranější společnosti a vytříbené chování, které jakoby bezděčně vyzařovalo z každého jeho činu, ze všeho, co dělal.
Když šlo o nějakou hostinu, nedokázal ji nikdo uspořádat lépe než Athos, který každého účastníka usadil přesně na místo, jež dotyčnému příslušelo podle původu a zásluh jeho předků i jeho samého. Hovořilo-li se o heraldice, znal všechny vznešené rody v celém království, jejich rodokmeny, příbuzenské svazky, jakož i erby a jejich původ. V pravidlech vybraného chování neexistovalo nic, o čem by nevěděl. Znal práva vlastníků velkých pozemků, dokonale se vyznal v myslivosti a v sokolnictví. Když jednou hovořil o tomto vzácném umění, udivil dokonce samotného krále Ludvíka XIII., který byl v tomto oboru uznávaným mistrem.
Jako všichni velmoži oné doby dokonale jezdil na koni a skvěle šermoval. Nadto byl tak vzdělaný – dokonce i v scholastických disciplinách, jejichž znalosti tehdy byly u příslušníků šlechty velice vzácné – že se usmíval nad drobty latiny, které občas utrousil Aramis a při nichž se Porthos tvářil, že jim rozumí. Dvakrát nebo třikrát se stalo, že když se Aramis dopustil nějaké zásadní chyby, dal Athos sloveso do správného času a podstatné jméno do příslušného pádu. Navíc byl skálopevně čestný, což bylo vzácným zjevem v oné době, kdy se vojáci s velice lehkým srdcem prohřešovali proti svému náboženství i svědomí, milenci proti přísným zásadám mravnosti a chudí proti sedmému božímu přikázání. Athos byl prostě nevšední muž.
Přitom všem bylo vidět, že tato ušlechtilá povaha, tato krásná bytost s tak vytříbenou inteligencí pomalu sklouzává k přízemnosti, jako starci propadají tělesné i duševní slabosti. V Athosových těžkých chvílích, které byly poměrně časté, pohasínalo všechno světlé v jeho osobnosti a jeho oduševnělost jako by se propadala do hluboké temnoty. Tehdy mizel polobůh a zůstával sotva člověk. Se sklopenou hlavou, kalným zrakem a ztěžklým jazykem vydržel Athos zírat celé hodiny buď na svou láhev a sklenici nebo na Grimauda, který byl zvyklý poslouchat svého pána na pouhý pokyn a dokázal vyčíst mu z očí sebemenší přání a neprodleně je vyplnit. Když byli za podobné situace všichni čtyři přátelé pospolu, bývalo Athosovým příspěvkem k rozhovoru jediné, s velkým úsilím obtížně pronesené slovo. Naproti tomu pil za čtyři, ale projevovalo se to u něj jen výraznějším svraštěním obočí a hlubší zádumčivostí.

D'Artagnan, jehož zvídavou povahu a bystrost ducha známe, dosud přes veškerou snahu nedokázal ani zjistit příčinu přítelova marasmu, ani se dopátrat něčeho, co by s tím souviselo. Athos nedostával žádné dopisy ani nepodnikal nic, o čem by všichni jeho přátelé nevěděli.
Nedalo se říci, že příčinou jeho smutku je víno, protože naopak pil hlavně proto, aby zahnal chmury. Přitom však, jak víme, víno jen prohlubovalo ponurost jeho nálady. Přemíru jeho trudnomyslnosti nebylo možné přičítat ani smůle ve hře. Na rozdíl od Porthose, který všechny obraty štěstěny provázel buď radostným popěvováním nebo klením, Athos zůstával naprosto netečný ať vyhrával nebo prohrával. Bylo známo, že jednou večer v partě mušketýrů vyhrál tisíc pistolí, pak je všechny prohrál a k tomu zlatem zdobený opasek od slavnostního stejnokroje, všechno zase vyhrál nazpět a sto louisdorů k tomu, a při tom všem se jeho krásné černé obočí nezvedlo či nekleslo ani o milimetr, jeho ruce neztratily obvyklý perlový nádech a jeho vyjadřování, které bylo v onen večer přívětivé, zůstalo klidné a laskavé.
Na jeho zádumčivosti nenesly vinu ani povětrnostní podmínky, jak tomu bývá u našich sousedů Angličanů, protože Athosova trudnomyslnost se stupňovala právě v době, kdy bylo nejkrásnější počasí. Jeho nejhoršími měsíci byly červen a červenec.
Přítomnost ho netrápila a při hovoru o budoucnosti krčil rameny. Podle nejasného náznaku, který d'Artagnan zjistil, tkvěla Athosova záhada kdesi v minulosti.
Tento nádech tajemnosti, který obestíral celou Athosovu bytost, jen přidával na zajímavostí muži, jehož oči a ústa ani v největší opilosti nic neprozradily, ať mu byly kladeny sebeobratnější otázky.
„Ten chudák Athos je už možná mrtvý, a to mojí vinou, protože já jsem ho zatáhl do případu, jehož původ a podstatu neznal, nedoví se, jak skončil, a který mu nesliboval vůbec žádný zisk," přemýšlel za jízdy nahlas d'Artagnan.
„Nehledě na to, pane, že mu pravděpodobně vděčíme za životy," dodal Planchet. „Jen si vzpomeňte, jak volal: ‚D'Artagnane, uháněj! Já jsem v pasti!' Pak vystřelil z obou bambitek a zuřivě se bil kordem. Byl to hluk, jako by šermovalo dvacet mužů či spíše dvě desítky rozzuřených ďáblů."
Planchetova slova jen podnítila d'Artagnana k ještě většímu spěchu. Pobodl koně, ačkoli nemusel, protože jeho oř se i bez pobízení hnal tryskem.
Kolem jedenácté hodiny dopoledne spatřili jezdci před sebou Amiens a o půl dvanácté zastavili před vraty prokletého hostince.
D'Artagnan často uvažoval, jak nejlépe by se pomstil proradnému hostinskému – a už jen pouhé pomyšlení na to mu dělalo dobře. Proto si před vstupem do hostince stáhl klobouk do čela, levou ruku se chopil jílce kordu a pravicí švihal bičíkem.
„Poznáváte mě?" oslovil hostinského, který mu přicházel vstříc.
„Nemám tu čest, vážený pane," odpověděl hospodský dosud oslněný skvělou d'Artagnanovou výstrojí.
„Tak vy mě tedy neznáte?"
„Neznám, pane."
„No dobrá. Pomohu vaší paměti několika slovy. Co jste provedl se šlechticem, kterého jste se odvážil asi před dvěma týdny nařknout z penězokazectví?"
Hostinský zbledl, protože d'Artagnan zaujal hrozivý postoj a Planchet následoval svého pána.
„Ach, vážený pane, ani mi o tom nehovořte," zvolal hostinský nesmírně žalostným hlasem. „Panebože, za ten omyl jsem já, ubožák, draze zaplatil!"
„Ptám se vás, co se stalo s tím šlechticem?"
„Račte mě vyslechnout, vzácný pane, a buďte shovívavý. Posaďte se laskavě."
D'Artagnan nebyl hněvem a starostí schopen slova. Usadil se jako přísný soudce a Planchet se důstojně opřel o jeho křeslo.
„Bylo to takhle, vzácný pane," začal hostinský a celý se třásl. „Teď vás poznávám. Vy jste odjel právě ve chvíli, když jsem měl ten neblahý spor se šlechticem, o kterém mluvíte."
„Ano, jsem to já. Vidíte tedy, že se ode mne nemůžete nadít milosti, jestli mi neřeknete čistou pravdu."
„Račte mě tedy vyslechnout a všechno se dovíte."
„Poslouchám vás."
„Úřady mě upozornily, že do mého hostince pravděpodobně přijede známý penězokaz s několika druhy, a že všichni budou přestrojeni za gardisty nebo mušketýry. Dostal jsem popis vašich koní, vašich sloužících i vašich tváří, pánové."
„A co dál, co bylo dál?" pobízel hostinského d'Artagnan, který hned poznal, odkud ten přesný popis pocházel.
„Podle příkazu úřadů, které mi poslaly jako posilu šest mužů, učinil jsem opatření, jež jsem uznal za nutná, abych se údajných penězokazů zmocnil."
„Pokračujte!" pobídl hostinského d'Artagnan, jemuž slovo penězokaz děsivě dráždilo sluch.
„Promiňte mi, vzácný pane, že takhle hovořím, ale to, co říkám, je zároveň mojí omluvou. Vrchnost mě vystrašila – a víte přece, že hostinský musí vrchnost poslouchat."
„Znovu se vás ptám, kde je ten šlechtic? Co se s ním stalo? Je mrtvý nebo živý?"
„Mějte ještě okamžik strpení, vzácný pane, už jsme u toho. Stalo se to, o čem víte a váš překotný odjezd zdánlivě utvrdil oprávněnost podezření," dodal hostinský zvláštním tónem, který d'Artagnanovi neunikl. „Váš přítel se zoufale bránil. Jeho sluha, který se naneštěstí popral s muži, které sem poslala vrchnost a byli převlečeni za čeledíny…"
„Ach, ty bídáku!" nedal hostinskému domluvit d'Artagnan. „Tak vy jste se všichni smluvili! Opravdu nevím, proč vás všechny nepobiju!"
„Ach, bože! Ne, vzácný pane, nebyli jsme všichni domluveni, hned se o tom přesvědčíte. Když váš přítel – odpusťte, že neuvádím jeho ctěné jméno, které neznáme – když váš pan přítel vyřadil z boje dvěma výstřely dva muže, dal se na

ústup, přičemž se bránil kordem. Zmrzačil ještě jednoho mého člověka a mě omráčil úderem naplocho.“
„Tak skončíš už, darebáku?“ vykřikl netrpělivě. „Co se stalo s Athosem?“
„Jak už jsem vám řekl, pane, ustupoval až ke schodům vedoucím do sklepa a protože byly otevřené dveře, skočil dovnitř, vytáhl klíč, zamkl se tam a zatarasil vchod. Protože jsme si byli jisti, že nám odtamtud neuteče, nechali jsme ho na pokoji.“
„Aha, tak vám tedy nešlo o to, zabít ho, ale hlavně ho uvěznit?“
„Spravedlivý bože, my že jsme ho chtěli uvěznit, vzácný pane? Přísahám vám, že se uvěznil sám. Nejdřív tady hrozně řádil – jednoho člověka zabil na místě a další dva těžce poranil. Toho mrtvého a oba raněné si jejich druhové odnesli a už jsem o jedněch ani druhých neslyšel. Když jsem přišel k vědomí, šel jsem za panem guvernérem, pověděl jsem mu, co se stalo a žádal jsem ho, aby mi pověděl, co si mám počít s vězněm. Pan guvernér se však tvářil, jako by spadl z nebe. Řekl mi, že vůbec nechápe, co mu to povídám, že příkaz, který jsem dostal, nebyl od něj, a jestli se opovážím komukoli říci, že měl s celou záležitostí něco společného, dá prý mě pověsit. Podle všeho jsem se zmýlil a zadržel někoho jiného, kdežto ten, kdo měl být zatčen, uprchl.“
„Ale co je s Athosem?“ vykřikl d’Artagnan, jehož neklid byl dále vybičován zjištěním, jak se k případu postavila vrchnost. „Co se stalo s Athosem?“
„Protože jsem spěchal, abych napravil křivdu, které jsem se na uvězněném dopustil, vydal jsem se do sklepa, abych pustil pána na svobodu. Ach, vzácný pane, to nebyl člověk, ale hotový ďábel! Když jsem mu řekl, že je volný, odpověděl mi, že je to léčka a že nevyjde ven, dokud nesplníme jeho podmínky. Byl jsem si vědom, že když jsem vztáhl ruku na mušketýra Jeho Veličenstva, dostal jsem se do choulostivé situace, a proto jsem mu velmi uctivě řekl, že jsem ochoten na jeho podmínky přistoupit.
‚Především chci, abyste mi vrátili mého sluhu i s jeho výzbrojí,‘ řekl mi.
Jistě chápete, pane, že jsme byli ochotni splnit všechna přání vašeho přítele, a proto jsme jeho požadavku bez odkladu vyhověli. Zraněného pana Grimauda, který je sice nemluvný, ale řekl nám, jak se jmenuje, jsme tedy spustili ke sklepu, jeho pán si ho vzal dovnitř, načež opět zatarasil dveře a nám nařídil, abychom se klidili do své hospody.“
„A co dál?“ vykřikl d’Artagnan. „Kde je teď? Kde je Athos?“
„Ve sklepě, pane.“
„Cože? Vy ho, bídáku, od té doby věznite ve sklepě?“
„Chraň bůh, pane! My – a držet ho ve sklepě! To ještě nevíte, co tam provádí! Kdybyste ho tak dokázal přimět, aby odtamtud vyšel, byl bych vám nadosmrti vděčný a modlil bych se za vás.“
„Tak on je pořád ve sklepě? Najdu ho tam?“
„Ovšem, docela určitě, pane. Umínil si, že tam zůstane. Každý den mu okénkem podáváme na vidlích chleba, a když chce, i maso. Není to však, bohužel maso a chleba, čeho nejvíc spotřebuje. Jednou jsem se tam pokusil jít se dvěma sloužícími, ale on se strašně rozzuřil. Slyšel jsem, jak nabíjí bambitky a jeho sluha mušketu. Když jsme se zeptali, co mají v úmyslu, odpověděl nám, že se svým sluhou mohou vypálit celkem čtyřicet ran a že je raději všechny vystřílejí, než by komukoli z nás dovolili vejít do sklepa. Šel jsem si stěžovat ke guvernérovi, a ten mi řekl, že si nic jiného nezasluhuji a že mě to aspoň odnaučí urážet vzácné hosty, kteří ke mně zavítají.“
„To tedy znamená, že od té doby…?“ řekl d’Artagnan, který se nedokázal ubránit smíchu nad ztrápenou tváří hostinského.
„To znamená, pane, že od té doby jsme na tom nesmírně zle,“ odpověděl hostinský. „V tom sklepě jsou totiž všechny naše zásoby – víno v láhvích i v sudech, pivo, olej i koření, slanina i salámy. Protože tam nesmíme vstoupit, nemůžeme dát najíst a napít hostům, kteří k nám přijíždějí, takže náš hostinec den po dni upadá. Jestli váš přítel zůstane ještě týden ve sklepě, přijdeme na mizinu.“
„Dobře vám tak, vy hlupáku! Copak jste nemohli na první pohled poznat, že jsme řádní lidé a žádní falšovatelé?“
„Ano, pane, máte zajisté pravdu,“ odpověděl hostinský. „Ale slyšíte? Už zase řádí.“
„To ho asi někdo dráždí,“ odvětil d’Artagnan.
„Musíme ho znepokojovat,“ vykřikl hostinský. „Zrovna k nám přijeli dva angličtí šlechtici.“
„A co má být?“
„Co má být? Víte přece, že si Angličané potrpí na dobré víno, a tihle si poručili to nejlepší. Manželka zřejmě šla požádat pana Athose, aby ji pustil do sklepa a umožnil jí ty pány obsloužit, a on ji asi jako obvykle odmítl. Ach, bože, ten randál je pořád větší!“
D’Artagnan skutečně slyšel od sklepa silný rámus. Zvedl se ze židle a šel za hostinským, který lomil rukama. Za nimi následoval Planchet s mušketou připravenou k výstřelu.
Oba angličtí šlechtici zuřili. Byli dlouho na cestě a měli nesmírný hlad a žízeň.
„To je přece neslýchané,“ překřikovali se navzájem velmi dobrou francouzštinou se slabým cizím přízvukem. „Proč ten blázen nechce pustit tyhle dobré lidi k jejich vínu? Tak tedy vyrazíme dveře, a když bude příliš zuřit, jednoduše ho zabijeme.“
„Jen pomalu, pánové!“ ozval se d’Artagnan a vytáhl z opasku bambitky. „Nikoho nezabijete, vezměte to laskavě na vědomí!“
„Dobrá, dobrá,“ ozval se za dveřmi klidný Athosův hlas. „Jen je sem pusťte, ty kanibaly, a uvidíme!“
Oba angličtí šlechtici sice působili dojmem velice energických mužů, ale přesto zaváhali a tázavě na sebe pohlédli. Zdálo se, že ve sklepě je nějaký vyhladovělý obr či bájný hrdina z lidových pohádek, do jehož jeskyně nemůže nikdo beztrestně vstoupit.
Na okamžik zavládlo ticho. Pak si Angličané zřejmě řekli, že by byla hanba, kdyby couvnuli, načež ten vzteklejší sestoupil po pěti či šesti schodech ke sklepu a kopl do dveří tak silně, že div nezbořil zeď.

„Planchete," řekl d'Artagnan a natáhl kohoutky bambitek, „já si beru na starost toho nahoře a ty se postarej o toho dole. Vy tedy, pánové, chcete boj? Dobrá, máte ho mít!"
„Proboha!" ozval se ze sklepa silný hlas Athosův. „Zdá se mi, že slyším d'Artagnana."
„Slyšíš dobře, skutečně jsem to já, příteli," odpověděl mu rovněž hlasitěji d'Artagnan.
„Tak dobrá. Dáme těm chvastounům co proto."
Angličané měli vytasené kordy, ale když viděli, že jsou mezi dvěma ohni, ještě okamžik váhali. Opět však nabyla vrchu jejich pýcha a ozvalo se nové kopnutí, pod nímž zapraskaly dveře odshora až dolů.
„Ustup stranou, d'Artagnane, kryj se! Budu střílet!" vykřikl Athos.
„Pánové," řekl d'Artagnan, kterého nikdy neopouštěla rozvaha, „rozmyslete si to. A ty, Athosi, měj chvíli strpení! Mícháte se do nepěkné záležitostí a špatně to s vámi dopadne. Můj sluha a já na vás vystřelíme třikrát a stejný počet ran bude vypálen ze sklepa. Kromě toho ještě máme kordy a ujišťuji vás, že jimi já i můj přítel obstojně vládneme. Nechte na mně, abych se postaral o vás i o sebe, a já vám slibuji na čestné slovo, že hned dostanete jídlo i pití."
„Jen jestli něco zbude," ozval se výsměšný Athosův hlas.
Hostinskému přeběhl mráz po zádech.
„Co to má znamenat – jestli něco zbude?" vykoktal.
„Jen se nebojte a buďte klidní," ozval se d'Artagnan. „To víte, že zbude. Ti dva přece nemohli vypít celý sklep. Tak, pánové, dejte laskavě kordy do pochev."
„Ano, a vy zastrčte bambitky za pás!"
„Velice rád," řekl d'Artagnan a šel příkladem. Současně pokynul Planchetovi, aby spustil kohoutek muškety.
Angličané si dali říci, s bručením zarazili kordy do pochev a d'Artagnan je seznámil s historií Athosova uvěznění. Protože oba byli dobří šlechtici, uznali, že za všechno může hostinský.
„A teď, pánové," řekl d'Artagnan, „jděte do svých pokojů a já vám slibuji, že během deseti minut vám donesou všechno, co si budete přát."
Angličané pozdravili a odešli.
„Tak, teď už jsem sám, milý Athosi. Otevřete mi dveře, prosím vás."
„Hned to bude," odpověděl Athos. Pak bylo slyšet hluk odhazovaných otepí a praskání trámů – to Athos bořil hradby a bašty svého opevnění. Po chvilce se rozlétly dveře a v nich se objevila bledá tvář Athose, který se pátravě rozhlížel. D'Artagnan se mu vrhl kolem krku a srdečně ho objal. Když ho však chtěl vyvést z jeho vlhkého vězení, zjistil, že Athos vrávorá.
„Vy jste raněn?" zeptal se ho.
„Ale kdepak, vůbec ne. Jsem jen namol opilý – a nikdo ještě nikdy se o to nesnažil tak usilovně jako já. Přisámbůh, pane hostinský, já sám jsem určitě vypil sto padesát láhví."
„Pro smilování boží!" zvolal hostinský. „Jestli sluha vypil jen polovinu toho, co jeho pán, jsem žebrák!"
„Grimaud je dobře vychovaný a nedovolil by si pít totéž víno co já. Pil jen rovnou ze sudu. Podívejte se, mám dojem, že zapomněl zarazit zátku. Slyšíte, jak to teče?"
D'Artagnan propukl ve smích, přičemž hostinského mrazení v těle se změnilo v horečku. V té chvíli se za svým pánem objevil Grimaud s mušketou na rameni. Hlava se mu kývala ze strany na stranu jako opilým satyrům na Rubensových plátnech. Zepředu i zezadu byl potřísněný mastnou tekutinou, v níž hostinský poznal svůj nejlepší olivový olej. Podivný průvod prošel velkým lokálem do nejlepšího pokoje, který d'Artagnan bez ptaní zabral.
Mezitím se hostinský a jeho manželka vřítili s lucernami v rukou do sklepa, kam tak dlouho neměli přístup a kde na ně čekala příšerná podívaná.
Zátarasy, v nichž Athos utvořil průchod, aby mohl vyjít ven, skládaly se z otepí, prken a prázdných sudů a byly narovnány podle všech pravidel opevňování. Za nimi se v kalužích oleje a vína tu a tam válely ohlodané kosti ze snědených šunek. Levý kout sklepa byl celý zavalený spoustou rozbitých láhví a z jednoho sudu, jehož kohoutek zůstal nezavřený, vytékaly poslední kapky vína. Byl to obraz zpustošení a zkázy jako po boji. Z padesáti klobás, které původně visely na stropních trámech, zbývalo sotva deset.
Pod klenbou sklepa se ozýval takový nářek hostinského a jeho manželky, že jím byl i d'Artagnan dojat. Athos naopak ani neotočil hlavu. Zármutek však brzy přešel v zuřivost. Hostinský se chopil rožně a v zoufalství se vřítil do pokoje, kam se uchýlili oba přátelé. Když ho Athos spatřil, chladně poručil: „Přines víno!"
„Víno?" vykřikl úplně ohromený hostinský. „Vy chcete víno? Vždyť jste mi ho vypil za víc než sto pistolí. Jsem na mizině, ožebračený, úplně zničený!"
„Měli jsme stále žízeň," odpověděl mu Athos.
„Kdybyste se aspoň spokojili jen s pitím, budiž. Ale vy jste navíc rozbili všechny láhve!"
„Když jste do mne strčil, upadl jsem na hromadu láhví, která se sesula. To je vaše vina."
„Všechen olej je tentam!"
„Olej je velice účinný lék na rány – a chudák Grimaud si musel mazat zranění, která jste mu způsobili."
„Všechny salámy jsou ohryzané!"
„Ve sklepě máte spoustu krys."
„To všechno mi zaplatíte!" vykřikl zoufale hostinský.
„Ty korunovaný blázne!" řekl Athos a vstal ze židle. Hned však klesl zpět, protože ho opustily síly. D'Artagnan mu přiskočil na pomoc a napřáhl bičík. Hostinský o krok ucouvl a začal hořce plakat.
„To vás naučí zdvořileji se chovat k hostům, které vám posílá pánbůh," domlouval mu d'Artagnan.
„Jaký pánbůh? To spíš sám ďábel!"
„Tak poslouchejte, milý příteli. Jestli nepřestanete s tím křikem, zavřeme se vám do sklepa všichni čtyři a přesvědčíme

se, jestli je škoda skutečně tak veliká, jak říkáte," pohrozil hostinskému d'Artagnan.
„Dobrá, pánové," začal mírnějším tónem hostinský, „uznávám, že jsem chybil, ale buďte milosrdní! Vy jste urození pánové, a já ubohý krčmář. Slitujte se nade mnou!"
„To je jiná," ozval se Athos. „Když budeš mluvit takhle, utrhne mi to srdce a z očí mi budou kanout slzy jako víno z tvých sudů. Nejsem tak hrozný, jak vypadám. Pojď sem a pohovoříme si."
Hostinský váhavě přistoupil blíž, a zůstal v uctivé vzdálenosti.
„Pojď sem, říkám ti, a neboj se," pokračoval Athos. „Když jsem ti tehdy šel platit útratu, položil jsem na stůl měšec."
„Ano, pane."
„Bylo v něm šedesát pistolí. Co je s ním?"
„Je uložený u soudu, pane. Řekli mi, že jsou to falešné peníze."
„Tak ať ti ten měšec vydají a těch šedesát pistolí si nech."
„Vždyť přece, urozený pane, určitě víte, že co soud jednou sebere, nikdy už nevrátí. Kdyby to byly falešné peníze, tak snad, ale naneštěstí jsou pravé."
„To si, můj milý, nějak zařiď – to už není moje věc. Nadto nemám ani vindry."
„A co Athosův starý kůň? Kde je?" vmísil se do hovoru d'Artagnan.
„Ve stáji."
„Jakou má cenu?"
„Nanejvýš padesát pistolí," řekl krčmář.
„To přidej! Stojí nejméně za osmdesát. Vezmi si ho a tím bude všechno vyrovnáno."
„Co to povídáš?" zaprotestoval Athos. „Ty prodáváš mého koně, mého Bucefala? A na čem pojedu do pole? Na Grimaudovi?"
„Přivádím ti jiného," odpověděl d'Artagnan.
„Jiného?"
„A skvělého!" přidal se hostinský.
„No, když je tady jiný lepší a mladší, vezmi si starého a přines nám něco k pití!"
„Jaké víno si přejete?" zeptal se už zcela uklidněný hostinský.
„To, co je docela vzadu, u té laťové příčky. Je ho tam ještě pětadvacet láhví. Všechny ostatní se rozbily při mém pádu. Přineste jich šest!"
„To je ale bezedný sud," řekl si hostinský. „Jestli tady zůstane aspoň čtrnáct dní a zaplatí, co vypije, postavím se zase na nohy."
„Nezapomeň," dodal d'Artagnan, „donést čtyři láhve onoho vína těm dvěma anglickým šlechticům!"
„A teď, než nám přinesou víno, pověz mi, d'Artagnane, co se stalo s ostatními."
D'Artagnan mu tedy líčil, jak nalezl Porthose upoutaného na lůžko s podvrtnutou nohou a Aramise za stolem ve společnosti dvou teologů. Právě když končil, vstoupil hostinský s objednanými láhvemi a se šunkou, která naštěstí nebyla uložená ve sklepě.
„Dobrá," řekl Athos a naléval sobě i d'Artagnanovi. „Teď už vím o Porthosovi a Aramisovi. Co ale bylo s vámi, jak se vám daří a co vás potkalo? Vypadáte nějak posmutněle."
„Bohužel, jsem totiž z nás všech nejnešťastnější."
„Ty a nešťastný, d'Artagnane?" zvolal Athos. „Jak je to možné? Povídej!"
„Až později," odpověděl d'Artagnan.
„A proč později? Proč ne hned teď? Snad proto, že jsem opilý? Pamatuj si, že mi to nikdy nemyslí tak jasně, jako když mám v hlavě. A mluv už, napjatě tě poslouchám."
Po této výzvě mu d'Artagnan vyprávěl svůj příběh s paní Bonacieuxovou. Athos nehnul ani brvou, a když d'Artagnan domluvil, řekl pouze: „To jsou hlouposti, samé hlouposti!" Byl to oblíbený Athosův výrok.
„Vy říkáte vždycky ‚hlouposti', milý Athosi, ale neměl byste takhle mluvit, když jste nikdy nemiloval."
Při těchto slovech Athosův kalný zrak náhle zaplál. Byl to však jen kratičký záblesk a jeho pohled byl opět bezvýrazný a prázdný jako předtím.
„To je pravda," řekl docela klidně, „já jsem nikdy nemiloval!"
„Tak vidíte, člověče se srdcem z kamene, že nemáte pravdu, když nám ostatním vytýkáte, že máme srdce měkká."
„Měkká srdce se dají snadno probodnout!" suše poznamenal Athos.
„Co to říkáte?"
„Říkám, že láska je loterie, ve které čekává na výherce smrt. Buďte rád, že jste prohrál, věřte mi, milý d'Artagnane. A mohu-li vám poradit, prohrávejte vždycky!"
„Vždyť se ale zdálo, že mě tolik miluje!"
„To se jen tak tvářila."
„Ne, opravdu mě milovala."
„Jste dětina. Neexistuje muž, který by nevěřil, že ho jeho milenka miluje, a právě tak neexistuje muž, kterého by jeho milenka nezklamala."
„Jedinou výjimkou jste vy, Athosi, který jste nikdy žádnou milenku neměl."
„To máte pravdu," řekl Athos po chvilce ticha. „Máte pravdu, já jsem nikdy žádnou neměl. Na zdraví!"
„Tak mě tedy, vy filozofe, poučte a pomozte mi! Potřebuji, aby mě někdo poučil a poskytl útěchu."
„Útěchu? A v čem?"
„V mém neštěstí."
„Vaše neštěstí je k smíchu," řekl Athos s pokrčením ramen. „Rád bych věděl, co byste řekl, kdybych vám vyprávěl jistý

milostný příběh.“
„Příběh, který se stal vám?“
„Mně nebo mému příteli – na tom přece nezáleží.“
„Tak už, Athosi, vyprávějte!“
„Raději se napijme!“
„Pijte a přitom povídejte!“
„Máte pravdu, to jde,“ řekl Athos, když vypil číši a znovu si naléval. „To jde bezvadně dohromady.“
„Poslouchám vás,“ řekl d’Artagnan.
Athos se zamyslel a přitom každým okamžikem vůčihledě bledl. Byl ve stadiu opilosti, kdy normální pijáci odpadají a usínají. On však snil nahlas, aniž spal. Toto náměsíčnictví v opilosti bylo svým způsobem děsivé.
„Opravdu to chcete slyšet?“ zeptal se.
„Snažně vás o to prosím,“ odpověděl d’Artagnan.
„Budiž tedy po vašem. Jeden můj přítel – rozumíte, jeden můj přítel, ne já,“ začal Athos vyprávět s trpkým úsměvem na rtech, „jistý hrabě z mého kraje, to je z Berry – vznešený jako Dandolo nebo Montmorency [Narážka na starý benátský rod Dandolo, z něhož vzešlo několik dóžů, kteří se proslavili zejména ve 12. a 14. století. Montmorencyové byl vévodský rod, jehož příslušníci hráli od 12. do 17. století významnou úlohu v dějinách Francie. Pozn. překl.] – zamiloval se v pětadvaceti letech do šestnáctileté dívky krásné jako obrázek. Naivitou jejího mládí probleskovala duchaplnost, horoucí duše nikoli ženy, nýbrž básníka. Nejenže se líbila – ona přímo opájela. Bydlela v jednom městyse s bratrem, který tam byl farářem. Přistěhovali se neznámo odkud, ale protože ona byla tak krásná a její bratr velice zbožný, nikoho nenapadlo ptát se jich, odkud přišli. Kromě toho se říkalo, že pocházejí z dobré rodiny. Můj přítel, kterému patřilo ono panství, by ji byl mohl svést, zmocnit se jí násilím – jak by se mu zlíbilo, protože byl pánem. Kdo by se byl zastal dvou cizích neznámých lidí? Naneštěstí to byl čestný muž a oženil se s ní – ten hlupák, pošetilec, blázen!“
„Proč hlupák, když ji měl rád?“ zeptal se d’Artagnan.
„Jen počkejte,“ pokračoval Athos. „Uvedl ji na svůj zámek a učinil z ní první dámu celého panství. Popravdě je třeba uznat, že v tom dokázala výborně chodit.“
„Co bylo dál?“
„Co bylo dál?“ pokračoval Athos, přičemž mluvil stále rychleji a tišším hlasem. „Když si jednou vyjela s manželem na lov, spadla s koně a omdlela. Hrabě jí přiskočil na pomoc, a protože se v těsných šatech dusila, rozpáral jí je dýkou a přitom jí obnažil rameno. A hádejte, d’Artagnane, co na tom rameni měla?“ zeptal se Athos a propukl ve smích.
„Jak bych to mohl vědět?“ ohradil se d’Artagnan.
„Lilii![Stylizovaná lilie byla heraldickým znakem francouzského královského rodu Bourbonů a francouzského království. Usvědčeným zločincům se vypalovala rozžhaveným železem do ramene. Pozn. překl.] Měla vypálené znamení,“ odpověděl Athos a jedním douškem vypil do dna pohár, který držel v ruce.
„To je strašné! Co mi to povídáte?“
„Jen čistou pravdu, můj milý. Z anděla se vyklubal zloduch. Byla to podvodnice.“
„Co udělal hrabě?“
„Hrabě byl velmož a měl na svém panství nižší i hrdelní soudní pravomoc. Roztrhal na hraběnce šaty, svázal jí ruce za zády a oběsil ji na stromě.“
„Nebesa, Athosi! To přece byla vražda!“ zvolal d’Artagnan.
„Ano, byla to pouhá vražda,“ přitakal na smrt bledý Athos. „Mám ale dojem, že mi dochází víno.“
Po těch slovech uchopil za hrdlo poslední láhev, přiložil ji ke rtům a vypil jedním tahem jako by to byla pouhá sklenice. Pak spustil hlavu do dlaní, zatímco d’Artagnan na něj s hrůzou pohlížel.
Za několik okamžiků zvedl Athos hlavu se slovy: „To mě navždycky vyléčilo z náklonnosti ke krásným, poetickým a milujícím ženám.“ Bylo vidět, že už nehodlá pokračovat ve vyprávění příběhu hraběte, protože dodal: „A vám přeju, aby Bůh dal a prohlédl jste stejně jako já.“
„Je tedy mrtvá?“ zašeptal v hrůze d’Artagnan.
„To bych prosil!“ odpověděl Athos. „Ale dejte sem svůj pohár! Přines šunku, hlupáku!“ vykřikl na hostinského. „Už nemůžeme víc pít.“
„A co se stalo s jejím bratrem?“ zeptal se nesměle d’Artagnan.
„S jejím bratrem?“
„Ano, s tím farářem.“
„Sháněl jsem se po něm, abych ho také dal oběsit, ale dostal vítr a zmizel.“
„Zjistilo se aspoň, co byl ten darebák zač?“
„Bezpochyby první milenec a pomahač té krásky, chlap, který si dokázal zahrát na faráře, aby dostal svou milenku pod čepec a zabezpečil jí budoucnost. Doufám, že skončil v rukou kata.“
„Ach, bože, bože můj, to je hrůza!“ vzdychl d’Artagnan, jehož to, co právě vyslechl, úplně ohromilo.
„Vemte si přece šunku, d’Artagnane, je výtečná!“ řekl Athos, ukrojil plátek a položil ho mladému muži na talíř. „Škoda, že ve sklepě nebyly aspoň čtyři takové – byl bych vypil o padesát láhví víc.“
D’Artagnan už nemohl snést pokračování tohoto rozhovoru, který ho přiváděl k šílenství. Položil si hlavu na ruce a předstíral, že spí.
„Ti mladí už nedovedou pít – nic nesnesou,“ řekl na d’Artagnanovu adresu Athos se soustrastným pohledem. „A přitom tenhle patří k nejlepším.“

XXVIII Návrat

Athosovým hrůzným sdělením byl d'Artagnan otřesen, avšak řada okolností v tomto neúplném odhalení mu zůstávala ještě nejasná – především proto, že to říkal člověk na mol opilý druhému, který byl rovněž silně podroušený. Když se ráno d'Artagnan probudil, vzpomínal si přes neurčitý pocit prázdna vyvolaný dvěma či třemi láhvemi burgundského na každé Athosovo slovo tak živě a přesně, jako by se mu bylo vskutku vrylo do paměti. Zbývající pochybnosti a nejasnosti jen podněcovaly jeho snahu dopátrat se jistoty. Proto šel za svým přítelem s pevným odhodláním navázat na předchozí rozhovor a pokračovat v něm. Našel ho však úplně střízlivého – opět to byl ten nesmírně bystrý a naprosto nepřístupný Athos.
Přítel však d'Artagnana předešel a když se s ním pozdravil podáním ruky, sám začal:
„Včera jsem musel být řádně namazaný, milý d'Artagnane. Poznal jsem to dnes ráno podle toho, že jsem měl ještě ztuhlý jazyk a silně zrychlený tep. Určitě jsem vykládal strašné nesmysly." Při těch slovech pohlížel tak upřeně na d'Artagnana, že ho tím uváděl do rozpaků.
„Vůbec ne," odpověděl mladý muž. „Pokud se pamatuji, neříkal jste nic zvláštního."
„To se opravdu divím! Myslel jsem si, že jsem vám vyprávěl hrozně pochmurný příběh," pátral dál Athos a zdálo se, že chce zrakem proniknout až na dno přítelovy duše.
„No ne! To jsem asi byl ještě víc namazaný než vy, protože si na nic nevzpomínám," trval na svém d'Artagnan.
Athos však nedal na jeho ujišťování a pokračoval:
„Určitě jste už zjistil, milý příteli, že každý má jinou opici – jeden smutnou a druhý veselou. Já mívám smutnou, a když se opiju, obvykle vykládám truchlivé historky, které mi nasadila do hlavy hloupá chůva. Uznávám, že je to chyba, velká vada, ale zato pít umím dobře."
To všechno řekl Athos tak přirozeně, že tím d'Artagnana poněkud zviklal v jeho přesvědčení.
„Počkejte, něco se mi rýsuje," řekl mladý muž ve snaze dopídit se pravdy. „Už si vzpomínám – vybavuje se mi to tak, jak se člověk upamatovává na to, co se mu zdálo ve snu. Mluvili jsme o oběšencích."
„Tak to vidíte," přisvědčil Athos, který při posledních d'Artagnanových slovech zbledl, a přesto se pokusil o úsměv.
„Jak by ne – oběšenci jsou moje noční můra!"
„Ano, ano," pokračoval chytráčky d'Artagnan, „už se mi to jasní, počkejte… šlo o nějakou ženu."
„To jsem si mohl myslet," odpověděl Athos a téměř zesinal. „Můj oblíbený příběh světlovlasé ženy. Když ten začnu vyprávět, je to znamení, že jsem úplně namol."
„Ano, máte pravdu," přitakal d'Artagnan. „Šlo o nějakou vysokou, plavovlasou krásnou ženu s modrýma očima."
„Tak je – a byla oběšená, že?" dodal Athos.
„A oběsil ji její manžel, váš známý šlechtic," pokračoval d'Artagnan a upřeně přitom hleděl na Athose.
„Vidíte, jak je snadné někoho zkompromitovat, když člověk neví, co mluví," řekl s pokrčením ramen Athos, jako by sám sebe litoval. „Rozhodně se už nechci opíjet, je to hrozný zlozvyk."
D'Artagnan mlčel a Athos po chvilce změnil předmět hovoru:
„Abych nezapomněl, děkuji vám za toho koně, kterého jste mi přivedl."
„Líbí se vám?" ptal se d'Artagnan.
„Ano, ale příliš nevydrží."
„To jste na omylu. Ujel jsem s ním deset mil za půldruhé hodiny a vypadal, jako bych s ním pouze objel náměstí Saint-Sulpice."
„Opravdu? To mě ale mrzí!"
„Co vás mrzí?"
„Že jsem ho dal pryč."
„Jak to?"
„Jen si představte – dnes ráno jsem se vzbudil v šest hodin. Vy jste ještě spal jako zabitý a já jsem nevěděl, co si počít. Byl jsem dosud celý zpitomělý z včerejšího pití, sešel jsem do sálu a spatřil jsem, že jeden náš Angličan se dohaduje s handlířem o koupi koně, protože mu jeho vlastní včera pošel na mozkovou mrtvici. Přistoupil jsem k němu, a když jsem viděl, že nabízí za tmavého ryzáka sto pistolí, řekl jsem mu, že i já mám koně na prodej.
‚Je to velice pěkný kůň,' odpověděl Angličan, ‚včera jsem ho viděl, když ho držel za uzdu sluha vašeho přítele.'
‚Domníváte se, že stojí za sto pistolí?'
‚Ano, a jste ochoten mi ho za tu cenu prodat?'
‚Ne, ale zahrál bych si s vámi o něj.'
‚Vy ho vsadíte do hry?'
‚Ano.'
‚Jak si o něj chcete zahrát?'
‚V kostky.'
Stalo se – a já jsem koně prohrál. Ale abych nezapomněl, postroj jsem zase vyhrál nazpět."
D'Artagnan se zatvářil velice nevrle.
„Snad vás to nemrzí?" ozval se znovu Athos.
„Ano, musím se přiznat, že mě to mrzí," odpověděl d'Artagnan. „Podle toho koně jsme se měli poznat v boji – byl to dar na památku. To jste neměl dělat, Athosi!"
„Ale, milý příteli! Vžijte se do mé situace," pokračoval mušketýr, „za prvé jsem se k smrti nudil, a za druhé nemám rád anglické koně. A podívejte se – k tomu, aby nás někdo poznal, stačí sedlo. Je dost nápadné. Pokud jde o koně, vždycky dokážeme jeho zmizení nějak vysvětlit. Kůň je tvor smrtelný – řekneme prostě, že dostal vozhřivku nebo nějakou kožní nemoc."

D'Artagnan se pořád mračil.
„Mrzí mě," pokračoval Athos, „že vám tolik záleží na těch zvířatech, protože jsem ještě neskončil."
„Co jste ještě provedl?"
„Když jsem prohrál svého koně – devět proti deseti, jen si to představte – dostal jsem nápad zahrát si také o vašeho."
„Pevně doufám, že zůstalo u pouhého nápadu," vyhrkl poděšeně d'Artagnan.
„To se mýlíte, hned jsem to zkusil."
„No a co?" vykřikl d'Artagnan.
„Prohrál jsem."
„Mého koně?"
„Ano, vašeho koně – sedm proti osmi, zase o jedno oko. Znáte přece to přísloví, d'Artagnane, ne?"
„Athosi, vy jste určitě zešílel!"
„To jste mi měl říci včera, milý d'Artagnane, když jsem vám vyprávěl ty hloupé příhody, a ne dnes. Prostě jsem prohrál vašeho koně s celou výstrojí, se vším všudy."
„To je ale hrůza!"
„Jen počkejte, pořád ještě nejsme hotovi. Víte, byl bych výtečný hráč, nebýt mé paličatosti. Jenže já jsem tvrdohlavý, a když si postavím hlavu, je to jak s pitím. Tak jsem si tedy postavil hlavu…"
„Oč jste ale ještě mohl hrát, když vám už nic nezbývalo?"
„Ale zbývalo, příteli, zbývalo. Ještě tady byl tenhle briliant, který se vám třpytí na prstě a jehož jsem si včera všiml."
„Tenhle briliant?" vykřikl poděšeně d'Artagnan a rychle si sáhl na prsten.
„Protože briliantům rozumím," pokračoval nemilosrdně Athos, „měl jsem totiž kdysi také několik podobných, odhadl jsem jeho cenu na tisíc pistolí."
„Doufám ale," řekl d'Artagnan polomrtvý hrůzou, „že jste se o mém briliantu nezmínil."
„Právě naopak, milý příteli. Pochopte, že ten prsten byla naše jediná záchrana. Pomocí něj jsem mohl získat nazpět postroje i naše koně a navíc vyhrát nějaké peníze na cestu."
„Jímá mě z vás hrůza, Athosi!" znovu zvolal d'Artagnan.
„Zmínil jsem se tedy o vašem briliantu svému partnerovi, který si ho už včera rovněž všiml. Co se divíte, můj milý? Když nosíte na prstě tak zářící hvězdu, nemůžete chtít, aby nebudila pozornost. To není možné."
„Tak už skončete, můj milý, skončete už!" vyhrkl d'Artagnan. „Vaše chladnokrevnost mě opravdu přivede do hrobu."
„Rozdělili jsme briliant na deset partií po stu pistolí."
„Vy zřejmě žertujete nebo mě zkoušíte, že?" vypravil ze sebe s potížemi d'Artagnan, kterého začínala chytat zlost za vlasy jako bájná Minerva Achilla v Iliadě. (Homérova Ílias, přel. O. Vaňorný, zpěv 1. s. 10. Praha 1942 – pozn. překl.).
„Ne, vůbec nežertuji. Rád bych věděl, jak byste si na mém místě počínal vy. Čtrnáct dní jsem nespatřil lidskou tvář a z těch láhví ve sklepě jsem úplně otupěl."
„To přece není důvod k tomu, abyste dával v sázku můj briliant!" odpověděl d'Artagnan a křečovitě svíral ruku v pěst.
„Počkejte a vyslechněte si, jak to dopadlo. Domluvili jsme se, že to bude deset partií po stu pistolí, každá o deseti vrzích bez možnosti další hry. V třinácti vrzích jsem všechno prohrál – víte, třináctka je odjakživa moje nešťastné číslo… bylo to právě třináctého července, když…"
„U sta hromů!" vykřikl d'Artagnan a vyskočil od stolu. Pro dnešní případ úplně zapomněl na to, co slyšel od Athose včera.
„Zachovejte klid," řekl Athos. „V té chvíli mě něco napadlo. Ten Angličan je zvláštní člověk. Ráno jsem ho viděl mluvit s Grimaudem a ten mě upozornil, že ho Angličan lákal k sobě do služby. Tak jsem se rozhodl zahrát si v deseti partiích o Grimauda, o svého mlčenlivého Grimauda."
„To snad není možné!" rozesmál se proti své vůli d'Artagnan.
„Tak jsem tedy vsadil Grimauda – a v deseti partiích jsem díky jemu, který celý nestojí ani za denár, získal nazpět váš briliant. No řekněte, nepřináší trpělivost růže?"
„To je skutečně k popukání!" zvolal d'Artagnan už klidněji a smál se, až se za břicho popadal.
„Jistě uznáte, že když mi začalo přát štěstí, musel jsem znovu začít hrát o váš briliant."
„Ach, u čerta!" ulekl se d'Artagnan a tvář se mu opět zachmuřila.
„Dostal jsem nazpět váš postroj, pak vašeho koně, potom svůj postroj i svého koně, ale pak jsem to všechno zase prohrál. Abych vás dlouho nenapínal – nakonec jsem získal váš postroj a pak i svůj. To jsem považoval za úspěch a přestal jsem hrát."
D'Artagnan si oddechl, jako by se mu svalil kámen z prsou.
„A co briliant? Ten mi zůstává?" řekl s bázní v hlase.
„Úplně nedotčený, milý příteli – a k tomu postroj vašeho Bucefala i mého oře."
„Co si ale počneme s postroji bez koní?"
„Mám nápad, co s nimi udělat," začal znovu pokoušet Athos.
„Z vás jde hrůza, Athosi."
„Poslyšte, d'Artagnane, vy už jste přece dlouho nehrál, že?"
„Jenže já nemám žádnou chuť do hry."
„Nesmíme se ničeho odříkat. Protože jste už delší čas nehrál, určitě budete mít šťastnou ruku."
„No a co?"
„Co? Ten Angličan a jeho druh jsou dosud zde. Zjistil jsem, že je mu náramně líto, že nemá ke koním také postroje. Kdybych byl vámi, vsadil bych postroj proti vašemu koni."
„Jenže on nebude chtít vsadit koně proti jedinému postroji," namítl d'Artagnan.

„Tak klidně vsaďte oba! Já nejsem tak sobecký jako vy.“
„Vy byste to opravdu udělal?“ řekl d’Artagnan nerozhodně, protože Athosova víra začínala zviklávat i jeho odpor ke hře.
„Mé čestné slovo, že bych to učinil – na jedinou hru.“
„Jenže když jsem přišel o koně, nesmírně mi záleží na tom, aby mi zůstal aspoň postroj.“
„Tak vsaďte svůj briliant!“
„To je něco úplně jiného, to neudělám. Nikdy!“
„Vem to čert,“ řekl Athos. „Navrhl bych vám zahrát si o Plancheta, ale protože to už tady bylo, Angličan by na to asi nepřistoupil.“
„Rozhodně ne, milý Athosi,“ dodal d’Artagnan. „Raději nebudu nic riskovat.“
„To je škoda,“ řekl chladně Athos. „Ten Angličan neví co s penězi. Tak to, proboha, zkuste – na jeden jediný hod, bude to hned odbyté.“
„A co když prohraju?“
„Určitě vyhrajete.“
„Ale jestli přece jen prohraju?“
„Tak přijdete o postroje.“
„Budiž tedy, zkusím jeden jediný hod,“ dal si nakonec říci d’Artagnan.
Athos šel shánět Angličana a našel ho ve stáji, kde si právě žádostivě prohlížel postroje. Byla to vhodná příležitost. Athos nabídl v sázku oba postroje proti jednomu koni nebo částce sto pistolí. Angličan rychle počítal, a protože dva postroje měly cenu nejméně tří set pistolí, plácl si.
D’Artagnan, silně rozechvělý, vrhl kostky – padly pouze tři. Zbledl tak, že se Athos polekal, ale řekl jen:
„To je žalostný hod, kamaráde. A vy, pane, budete mít koně i s postroji.“
Angličan byl celý šťastný. Ani se nenamáhal kostkami zatřepat a prostě je hodil na stůl. Byl si tak jistý výhrou, že se vůbec nepodíval, kolik padlo. D’Artagnan se odvrátil, aby skryl zklamání.
„No ne, jen se podívejte!“ ozval se Athos s obvyklým klidem. „Tohle je prazvláštní hod! Takový jsem viděl jen čtyřikrát v životě – dvě jedničky!“
Angličan pohlédl na stůl a strnul údivem, kdežto d’Artagnanova tvář se rozzářila radostí.
„Ano,“ pokračoval Athos, „jen čtyřikrát – jednou u pana de Créquy, podruhé u mne na zámku – když jsem ještě měl zámek, potřetí u pana de Tréville, který nás tím všechny překvapil, a konečně počtvrté v jedné krčmě, kde se to stalo mně samotnému. Tehdy mě to stálo sto louisdorů a večeři.“
„Pán si tedy vezme nazpět svého koně,“ zeptal se Angličan.
„Ovšem,“ odpověděl d’Artagnan.
„Už si tedy nezahrajeme?“
„Ne, dohodli jsme se přece jen na jedné hře.“
„To je pravda. Kůň bude odevzdán vašemu sluhovi, pane.“
„Ještě okamžik strpení. Dovolte, pane, abych si krátce promluvil s přítelem,“ vmísil se do vyjednávání Athos.
„Prosím, pane.“
Athos odvedl d’Artagnana stranou.
„Tak co mi ještě chceš, ty pokušiteli?“ řekl mu d’Artagnan, „Chceš, abych hrál dál, viď?“
„Ne, chci jen, abyste si to rozmyslel.“
„Co si mám rozmyslet?“
„Chcete si vzít koně, že?“
„Samozřejmě.“
„To je ale chyba. Já na vašem místě bych vzal sto pistolí.“
„Ale já si vezmu koně.“
„Opakuji vám, že nejednáte správně. K čemu bude jeden kůň nám dvěma? Nemohu si přece sednout na koně za vás – vypadali bychom jako dva synové Aymonovi, kteří ztratili své bratry.[Podle francouzské lidové báje jezdili čtyři synové Aymona de Dordone na jediném koni jménem Bayard. Pozn. překl.] Také mě nemůžete tak ponížit, abyste jel vedle mě na koni – a na tak nádherném k tomu. Já bych ani na okamžik neváhal a bral bych sto pistolí. K návratu do Paříže přece potřebujeme peníze.“
„Já ale trvám na tom koni, Athosi.“
„Děláte chybu, příteli. Kůň může špatně šlápnout, klopýtnout nebo poranit si koleno, může něco sežrat ze žlabu, kde před ním byl kůň postižený vozhřivkou a nakazit se. V každém případě to znamená přijít o koně, jinak řečeno, o sto pistolí. Kromě toho musí koně živit jeho pán, kdežto sto pistolí živí svého pána.“
„Jak se ale dostaneme domů?“
„No bože, pojedeme na koních sluhů. Pořád bude na nás vidět, že jsme urození pánové.“
„To bude krása, až se poneseme na těch herkách, zatímco Aramis s Porthosem budou trůnit na svých krásných koních!“
„Cože? Aramis a Porthos?“ zvolal Athos a dal se do smíchu.
„Co má být?“ zeptal se d’Artagnan, který vůbec nechápal, proč se přítel směje.
„Ale to nic, nechme to být,“ odvětil Athos.
„Jaký je tedy váš názor?“
„Jsem pro to, abyste vzal sto pistolí, d’Artagnane. Za sto pistolí se budeme mít dobře až do konce měsíce. Jsme přece unavení a přijde nám vhod trochu si odpočinout.“

„Co vás napadá, Athosi! Já a odpočívat? Jakmile se vrátím do Paříže, začnu pátrat po té ubohé ženě.“
„No dobrá. Myslíte si snad, že vám při tom bude platnější kůň než hotové peníze? Berte raději peníze, vezměte si sto pistolí!“
D’Artagnan už potřeboval jen nějaký důvod k tomu, aby ustoupil, a Athosův argument se mu zdál přesvědčivý. Tak jako tak se už obával, že kdyby dál odporoval, mohl by ho Athos považovat za sobce. Proto se rozhodl pro sto pistolí, které mu Angličan hned vysázel.
Pak už pomýšleli jen na odjezd. S hostinským se dohodli tak, že mu nechali Athosova starého koně a doplatili šest pistolí. Pak nasedli na Planchetova a Grimaudova koně, kdežto sluhové se vydali na cestu pěšky, každý s jedním sedlem na hlavě.
Ačkoli Athos i d’Artagnan měli nepříliš dobré koně, zakrátko získali značný náskok před sluhy a brzy dojeli do Crevecoeuru. Už zdáli spatřili Aramise, jak se melancholicky opírá o okenní rám a dívá se za sloupem prachu mizícím na obzoru.
„Hola, Aramisi, co to u všech čertů provádíte?“ zvolali oba přátelé.
„Ach, to jste vy, d’Artagnane a vy, Athosi?“ ozval se Aramis. „Zrovna jsem přemýšlel o tom, jak pomíjející jsou pozemské statky. Můj anglický kůň, který odjíždí a právě zmizel v oblaku prachu, mi připadá jako přesvědčivé podobenství všeho pozemského. Sám život se dá vyjádřit třemi slovy – erat, est, fuit – bývalo, je, pominulo.“
„Co tím chcete říci?“ zeptal se d’Artagnan, který začínal tušit, oč jde.
„Chci tím říci, že jsem se dal oblafnout. Šedesát louisdorů za koně, který podle toho, jak běží, dokáže urazit klusem pět mil za hodinu!“
D’Artagnan i Athos propukli v smích.
„Nezlobte se na mě, milý d’Artagnane,“ řekl Aramis. „To víte – nouze láme železo. Jsem už tak dost potrestán, protože ten mizera handlíř mě okradl nejméně o padesát pistolí. To vy dovedete jinak hospodařit! Přijíždíte na koních sluhů a ty vaše vedou za vámi – hezky zvolna, aby se neuhnali, že?“
Právě v té chvíli zastavil před hostincem povoz, který se krátce předtím objevil na amienské silnici, a vylezli z něj Planchet a Grimaud se sedly na hlavách. Vůz se vracel prázdný do Paříže a oba sluhové se dohodli s kočím, že za svezení ho budou celou cestu napájet.
„Co to má znamenat?“ podivil se Aramis, když to viděl. „Jenom sedla?“
„Už chápete?“ odpověděl mu otázkou Athos.
„Dopadli jste stejně jako já, přátelé. Já také, jako bych to tušil, ponechal jsem si postroj. Poslyšte, Bazine, zaneste můj nový postroj k sedlům těchto pánů!“
„Jak jste to provedl se svými faráři?“ zvídal d’Artagnan.
„Pozval jsem je příští den na oběd, milý příteli. Musím předeslat, že tady mají výtečné víno. No, a pak jsem je tak opil, že mi farář zakázal svléknout stejnokroj a jezuita mě dokonce prosil, abych mu pomohl stát se mušketýrem.“
„A to bez disertace!“ zvolal d’Artagnan, „bez disertace! Trvám na zrušení disertace.“
„Od toho dne si žiju náramně. Začal jsem psát báseň o jednoslabičných verších. Je to velice těžké, ale čím je to nesnadnější, tím to má větší cenu. Báseň má milostný námět. Přednesu vám první zpěv, který má čtyři sta veršů, a trvá pouhou minutu.“
„Na mou věru, milý Aramisi,“ řekl d’Artagnan, který nenáviděl verše skoro stejně jako latinu, „jestli k nesnadnosti přidáte stručnost, můžete být jistý, že vaše báseň bude mít dvojnásob větší cenu.“
„Dodávám, že moje báseň doslova dýchá šlechetnými vášněmi,“ řekl Aramis. „Tak se tedy, přátelé, vracíme do Paříže? Výborně, jsem připraven. A setkáme se s Porthosem? To je bezvadné. Nedovedete si představit, jak se mi po tom naivním hromotlukovi stýská! Ten by určitě neprodal svého koně ani za celé království. Už bych ho chtěl vidět, jak trůní v sedle. Určitě bude vypadat jako Velký Mogul.“
D’Artagnan s Athosem se zdrželi asi hodinu, aby si koně odpočinuli. Aramis zatím zaplatil svou útratu, posadil Bazina na vůz k jeho druhům, načež se vydali za Porthosem.
Už neležel v posteli a měl zdravější barvu, než když ho d’Artagnan navštívil poprvé. Seděl za stolem, na němž – ačkoli byl sám – bylo prostřeno k obědu pro čtyři osoby. Oběd se skládal ze skvěle upravených masitých jídel, výborných vín a krásného ovoce.
„Jdete, pánové, jako na zavolanou,“ uvítal Porthos příchozí a povstal. „Zrovna jsem začal s polévkou a tak poobědváte se mnou.“
„Ale, ale,“ d’Artagnan „tyhle láhve určitě nevylovil Mousqueton lasem – a co tohle špikované dušené telecí a hovězí roštěná…“
„Potřebuji se spravit,“ řekl Porthos, „a proto se snažím. Víte, nic tak člověka neoslabí jako tahle zatracená podvrtnutí. Už jste někdy měl něco vykloubeného, Athosi?“
„Dosud nikdy, ale vzpomínám si, že při té naší potyčce v ulici Férou jsem utržil ránu kordem, která mě na čtrnáct či osmnáct dnů potrápila přesně tak.“
„Ten oběd ale nebyl přichystán jen pro vás, viďte milý Porthosi?“ zeptal se Aramis.
„Ne, opravdu nebyl. Očekával jsem několik šlechticů ze sousedství, ale ti mi právě vzkázali, že nepřijdou. Vy je nahradíte, takže se nic nestalo. Poslyš, Mousquetone, podej nějaké židle a dej přinést dvakrát tolik láhví!“
Asi po deseti minutách se Athos z ničeho nic zeptal: „Jestlipak víte, co to jíme?“
„No, já jím špikované telecí na morku s artyčoky,“ odpověděl d’Artagnan.
„Já zase jehněčí řízky,“ připojil Porthos.
„A já drůbeží prsa,“ dodal Aramis.
„Všichni jste na omylu, pánové,“ řekl s vážnou tváří Athos. „Jíte totiž koně.“

„Ale jděte, to není možné," odporoval d'Artagnan.
„Cože? Koně?" zatvářil se znechuceně Aramis.
Jediný Porthos byl tiše jako pěna.
„Ano, pánové, koně. Že mám pravdu, Porthosi. Jíme koně – možná i s postrojem."
„Ne, pánové, postroj jsem si uchoval," zasáhl konečně do rozhovoru Porthos.
„Na mou věru, pánové, my si navzájem opravdu v ničem nezadáme," zvolal Aramis. „Vypadá to, jako bychom se domluvili."
„Co jsem měl dělat?" začal vykládat Porthos. „Ten kůň byl tak vynikající, že to mé návštěvníky zahanbovalo – a já jsem je nechtěl ponižovat."
„Kromě toho je vaše vévodkyně pořád ještě v lázních, že?" dodal nevinně d'Artagnan.
„Pořád," přitakal Porthos. „A když jsem viděl, jak po tom koni touží guvernér zdejšího kraje – jeden z těch, které jsem dnes očekával k obědu – věnoval jsem mu ho."
„Cože? Věnoval?" zvolal d'Artagnan.
„Ano, Bůh mě netrestej, daroval jsem mu ho – jinak se to nedá nazvat, protože kůň měl určitě cenu sto padesáti louisdorů, a ten skrblík mi za něj nechtěl dát víc než osmdesát."
„Bez postroje?" zeptal se Aramis.
„Ano, bez sedla."
„Tak se podívejte, pánové," řekl Athos, „že Porthos udělal nejlepší obchod z nás všech."
Po těch slovech se ozval výbuch smíchu, který vyvedl chudáka Porthose úplně z míry. Když mu vysvětlili, co je tak rozesmálo, přidal se podle svého zvyku hlučně k všeobecnému veselí.
„To ale znamená, že jsme všichni při penězích, že?" řekl d'Artagnan.
„Já vůbec ne," odtušil Athos. „To španělské víno u Aramise mi tak zachutnalo, že jsem si ho dal naložit šedesát láhví do povozu, kterým cestují naši sluhové. To mě finančně značně vyčerpalo."
„Já zase – jen si představte," řekl Aramis, „já jsem věnoval všechno do posledního haléře montdidierskému kostelu a amienským jezuitům. Kromě toho jsem musel splnit, co jsem předtím slíbil, mj. zaplatit za mše, které jsem dal sloužit za sebe i za vás, pánové, a které nám docela určitě velice prospějí."
„A co já?" ujal se slova Porthos. „Myslíte si snad, že mě moje pohmožděnina nic nestála? To nehovořím o Mousquetonovi, k němuž musel chodit dvakrát denně doktor, který si tyhle návštěvy účtoval dvojnásobně, protože ten hlupák Mousqueton se dal strefit do části těla, která se zpravidla ukazuje jen apatykářům. Však už jsem mu důrazně nakázal, aby se tam už nikdy nedal poranit."
„No ne," ozval se Athos a pokradmu pohlédl s úsměvem na d'Artagnana a Aramise, kteří jeho pohled opětovali. „Jak vidím, zachoval jste se k chudákovi Mousquetonovi skutečně velkodušně, jako opravdu dobrý pán."
„Zkrátka a dobře," pokračoval Porthos, „až zaplatím všechno, co jsem tady dlužen, zbude mi asi třicet dukátů."
„Mně takových deset pistolí," přidal se Aramis.
„Tak se mi zdá," dodal Athos, „že jsme ve srovnání s vámi hotoví boháči. Kolik vám zbývá z vašeho sta pistolí, d'Artagnane?"
„Z mého sta pistolí? Především jsem z nich dal padesát vám, Athosi."
„Opravdu?"
„Samozřejmě!"
„Aha, už si vzpomínám."
„Pak jsem zaplatil šest pistolí hostinskému."
„To je ale mezulán, ten hostinský! Proč jste mu těch šest pistolí dával?"
„Vy sám jste mi přece řekl, abych mu je zaplatil!"
„Máte pravdu – já jsem příliš velký dobrák. Tak zkrátka a dobře, co nám zbývá?"
„Pětadvacet pistolí," řekl d'Artagnan.
„A já," dodal Athos a vytáhl z kapsy nějaké drobné, „já…"
„Vy nemáte nic!"
„To je pravda. Je toho tak málo, že nestojí za to vůbec o tom mluvit."
„Teď spočítejme, kolik máme dohromady," vyzval d'Artagnan. „Co Porthos?"
„Třicet dukátů."
„Kolik zbývá Aramisovi?"
„Deset pistolí."
„A vy, d'Artagnane?"
„Pětadvacet."
„Kolik je to dohromady?" zeptal se Athos.
„Čtyři sta sedmdesát pět livrů," bleskově odpověděl d'Artagnan, který počítal jako Archimedes.
„Po příjezdu do Paříže nám budou zbývat dobré čtyři stovky," řekl Porthos, „a k tomu postroje."
„Jak to uděláme s našimi služebními koňmi, které nemáme?" zeptal se Aramis.
„Hm – za čtyři koně sluhů dostaneme dva pro nás – a o ty budeme mezi sebou losovat. Těch čtyři sta livrů stačí na zaplacení polovice koně pro jednoho ze dvou zbývajících. Potom vytřeseme kapsy a dáme všechno d'Artagnanovi, který má šťastnou ruku, aby s tím šel hrát do první krčmy, která se nám namane," uzavřel debatu Athos.
„A teď už jezme, sice nám to vystydne," poznamenal Porthos. Po těch slovech čtyři přátelé, už poněkud klidnější pokud jde o budoucnost, dali se s chutí do jídla, o jehož zbytky se svorně postarali pánové Mousqueton, Bazin, Planchet a Grimaud.

V Paříži čekal d'Artagnana dopis, jímž mu pan de Tréville avizoval, že na jeho žádost král milostivě svolí k jeho přijetí za mušketýra.
To bylo všechno, po čem d'Artagnan nejvíce dychtil – samozřejmě kromě toho, že toužil nalézt paní Bonacieuxovou – a proto hned běžel s touto čerstvou novinou celý rozradostněný k přátelům, od nichž sotva před půlhodinou odešel. Nalezl je značně posmutnělé a velice ustarané. Všichni byli u Athose na poradě, a to vždycky znamenalo, že jde o něco závažného. Pan de Tréville jim totiž vzkázal, že se Jeho Veličenstvo pevně rozhodlo zahájit 1. května válečné tažení a že si proto mají neprodleně připravit výstroj.
Naše čtyři filozofy tato zvěst zaskočila a úplně vyvedla z míry, protože věděli, že pokud jde o kázeň, nezná pan de Tréville žerty.
„Co stojí taková výstroj?" zeptal se d'Artagnan.
„To je těžko říct," odpověděl Aramis. „I když počítám se spartánskou šetrností, vychází mi, že budeme každý potřebovat půldruhého tisíce livrů."
„Čtyřikrát patnáct set je šest tisíc livrů," řekl Athos.
„Já mám dojem," ozval se d'Artagnan, „že bychom to pořídili s tisícem livrů na každého. Je pravda, že teď nemluvím po spartánsku, nýbrž po prokurátorsku."
Zmínka o prokurátorovi probudila Porthose.
„Počkejte, něco mě napadá," řekl.
„Aspoň něco! Já nemám ani sebemenší nápad," odtušil chladně Athos a dodal: „Ale d'Artagnan se zřejmě pomátl z radosti, že bude jedním z nás. Prý tisíc livrů! Já prohlašuji, že jen pro sebe musím mít dva tisíce!"
„Čtyřikrát dva je osm," ozval se Aramis. „To znamená, že na výstroj potřebujeme osm tisíc livrů. Postroje ovšem máme."
Athos počkal, než zapadly dveře za d'Artagnanem, který šel poděkovat panu de Tréville, a řekl: „Pak je tu ještě ten nádherný briliant, který se třpytí na prstě našeho přítele. D'Artagnan je přece příliš dobrý kamarád, než aby nechal své přátele v nesnázích, když nosí na prostředníku takový královský poklad!"

XXIX Honba za výstrojí

Největší starosti s opatřením výstroje si docela určitě připouštěl d'Artagnan, ačkoli jako příslušník královské gardy to měl značně jednodušší než urození páni mušketýři. Jak jsme již mohli poznat, byl mladý gaskoňský kadet velmi obezřetný, až téměř lakomý, a naproti tomu – ač je to podivné – tak samolibý, že mohl v tom ohledu soupeřit s Porthosem. Kromě starostí vyplývajících ze zmíněné samolibosti ho v té době opanovával nepokoj méně sobeckého rázu. Z několika informací, které získal o paní Bonacieuxové, nedověděl se fakticky nic nového. Pan de Tréville o ní hovořil s královnou, ale ta vůbec nevěděla, kde mladá kramářova manželka je, a slíbila, že ji dá hledat. Byl to však slib velice neurčitý a d'Artagnana příliš neuklidnil.
Athos nevycházel z bytu; byl pevně rozhodnut neučinit kvůli opatření výstroje ani jediný krok.
„Zbývají nám ještě dva týdny," říkal přátelům. „Jestli do té doby nic nenajdu, lépe řečeno jestli něco nenajde mne, neproženu si sice hlavu kulí z bambitky, protože jsem příliš dobrý katolík, ale vyprovokuji bitku se čtyřmi gardisty Jeho Eminence nebo s osmi Angličany a budu bojovat tak dlouho, než mě některý zabije. Při takové přesile k tomu určitě dojde a bude se říkat, že jsem zemřel pro krále. Tak splním svou povinnost, aniž bych byl nucen shánět výstroj."
Porthos pořád přecházel sem a tam s rukama za zády, přičemž střídavě klopil a opět zvedal hlavu se slovy: „Já půjdu za svým nápadem."
Aramis byl ustaraný, nedbale učesaný a neříkal nic.
Z těchto příznaků je zřejmé, že ve čtveřici přátel vládlo čiré zoufalství.
Sluhové sdíleli těžký úděl svých pánů jako bájní Hippolytovi koně. Mousqueton sbíral a sušil kůrky. Bazin, který byl vždycky velice pobožný, teď chodil z jednoho kostela do druhého. Planchet koukal pánubohu do oken a Grimaud, jehož ani tato všeobecná tesknota nedokázala přimět k porušení mlčení vnuceného mu jeho pánem, vzdychal, že by se nad ním kámen ustrnul.
Tři přátelé – jen tři, protože Athos se zapřisáhl, jak víme, že neudělá kvůli výstroji ani krok – vycházeli ven časně ráno a vraceli se domů teprve pozdě večer. Bloudili po ulicích a hledali, jestli někdo náhodou nevytrousil na dlažbu měšec nebo tobolku. Pátrali tak soustředěně, že se zdálo, jako by sledovali něčí stopu. Když se potkávali, vyměňovali si tázavé pohledy s nevyřčenou otázkou: „Našel jsi něco?"
Porthos, který první ze všech dostal nápad a vytrvale se ho držel, začal také první jednat. Statečný Porthos byl vskutku mužem činu.
Když ho jednou d'Artagnan spatřil, jak míří ke kostelu Saint-Leu, vydal se instinktivně za ním. Než Porthos vstoupil do chrámu, nakroutil si knír a uhladil bradku, což vždycky znamenalo, že má silně dobyvatelské úmysly. Protože se d'Artagnan snažil zůstat nepozorován, domníval se Porthos, že ho nikdo nevidí. Vešel do chrámu a d'Artagnan za ním. Uvnitř se Porthos opřel o sloup a d' Artagnan se ukryl za vedlejší.
Kněz právě kázal a kostel byl plný. Toho využil Porthos a začal významně pošilhávat po ženách. Mousquetonovou zásluhou mušketýrův vzhled dosud nijak neprozrazoval jeho chmurné rozpoložení a starosti. Porthosův klobouk sice byl poněkud ošumělý a péro na něm trochu vybledlé, výšivky částečně vyrudlé a krajky značně roztřepené, ale v přítmí kostela všechny tyto drobné nedostatky zanikaly a Porthos byl pořád krasavcem jako vždycky.
V lavici nejblíž u sloupu, o nějž se opíral Porthos, spatřil d'Artagnan ženu zralé krásy, poněkud nažloutlé pleti a pohublou. Na hlavě měla černý čepec, seděla zpříma a tvářila se pánovitě. Porthos na ni občas letmo pohlédl, ale hned začal znovu bloudit zrakem po chrámové lodi.

Dáma se každou chvíli začervenala a vrhala bleskurychlé pohledy na Porthose, který neustále těkal očima po celém chrámu. Bylo zřejmé, že ji tato hra nesmírně dráždí. Kousala si rty až do krve, šimrala se na špičce nosu a zoufale se vrtěla. Když to zpozoroval Porthos, znovu si nakroutil knír, podruhé si uhladil bradku a začal koketovat s krasavicí, která klečela u kůru před oltářem. Byla nejen krásná, ale zřejmě také urozená, protože měla s sebou černouška, který jí nosil polštářek, a byla doprovázena komornou, jež měla v rukou kabelku s erbem na modlitební knížku.
Paní v černém čepci bedlivě sledovala, kam míří Porthosovy pohledy a zjistila, že nejčastěji zalétají k oné mladé dámě. Porthos mezitím rafinovaně pokračoval ve hře. Mrkal, přikládal si prsty ke rtům a vysílal roztoužené úsměvy, které dámu v černém čepci doslova ubíjely. Ta nakonec, když se při slovech mea culpa bila v prsa, vzdychla tak hlasitě, že se na ni ohlédli všichni kolem, včetně vznešené krásky.
Na ženu v čepci učinila dotyčná šlechtična silný dojem, protože byla skutečně půvabná a představovala opravdu nebezpečnou sokyni. Hluboce zapůsobila i na Porthose, který zjistil, že je mnohem hezčí než paní v černém čepci. Nesmírně zaujala také d'Artagnana, jenž v ní poznal dámu z Meungu a z Doveru, kterou jeho věčný zlý přízrak – muž s jizvou – oslovoval jako milady.
D'Artagnan nespustil dámu s rudým polštářkem z očí, ale přitom dál sledoval počínání Porthosovo a velice dobře se bavil. Usoudil, že dáma v černém čepci je manželka prokurátora z Medvědí ulice. Nasvědčovala tomu i okolnost, že kostel Saint-Leu stojí nedaleko oné ulice. Další úvahou dospěl k závěru, že se Porthos chce pomstít za nezdar z Chantilly, kdy mu dotyčná paní tak rezolutně odmítla peněžní výpomoc.
Při tom všem si d'Artagnan také dobře povšiml, že žádná z přítomných dam nereaguje na Porthosovo koketování. Všechno to byly pouhé přeludy a iluze. Nezakládá se však jak opravdová láska, tak skutečná žárlivost jen na přeludech a iluzích?
Když kázání skončilo, zamířila paní prokurátorová ke kropence. Porthos ji předešel a místo prstu ponořil do svěcené vody celou ruku. Usmála se v domnění, že to dělá kvůli ní, ale vzápětí se dočkala krutého zklamání. Když byla od něj pouhé tři kroky, Porthos se odvrátil a upřel zrak na dámu s rudým polštářkem, která se zvedla a provázena černouškem a komornou přicházela k východu. Jakmile došla až k Porthosovi, vytáhl mušketýr mokrou ruku z kropenky a nastavil ji zbožné krásce. Ta se dotkla útlou ručkou mohutné Porthosovy dlaně, s úsměvem se pokřižovala a vyšla z kostela.
To už bylo na paní prokurátorovou příliš. Teď již nepochybovala, že ona dáma a Porthos mají spolu nějaké milostné pletky. Kdyby byla urozenou paní, byla by omdlela. Protože však byla jen obyčejnou manželkou prokurátora, spokojila se s tím, že se vztekle obrátila na mušketýra se slovy:
„Tak co, pane Porthosi? Mně svěcenou vodu nenabídnete?"
Když Porthos zaslechl její hlas, trhl sebou, jako by se právě probudil ze stoletého spánku.
„Ach, ma…, madame!" zvolal. „Jste to opravdu vy? Jak se daří vašemu manželovi, milému panu Coquenardovi? Je pořád stejný skrblík jako býval? Kam jen jsem to dal oči, že jsem vás nezahlédl za celé dvě hodiny kázání?"
„Byla jsem pouhé dva kroky od vás, pane, ale vy jste mě neviděl, protože jste neměl oči pro nikoho jiného než pro tu krasavici, které jste právě podal svěcenou vodu."
Porthos se snažil vypadat rozpačitě.
„Ale – vy jste si toho všimla?"
„Musela bych být slepá, abych to neviděla."
„Víte, paní," vysvětloval s předstíranou nedbalostí Porthos, „je to moje známá vévodkyně. Má velice žárlivého manžela, a proto se s ní mohu scházet jen s velkými obtížemi. Vzkázala mi, že jen proto, aby mě viděla, přijde dnes do tohoto ubohého kostela v téhle zapadlé čtvrti."
„Pane Porthosi," řekla na to paní Coquenardová, „nabídl byste mi na chvilku rámě? Ráda bych si s vámi pohovořila."
„To se podívejme, paní!" poznamenal Porthos a mimoděk se zatvářil jako hráč při zdařilém lišáckém tahu.
Právě tehdy prošel kolem nich d'Artagnan, který sledoval milady. Pohlédl úkosem na Porthose a zachytil triumfující výraz jeho tváře.
„Tak se mi zdá," řekl si v duchu podivuhodně lehké morálky té doby, „že Porthos se pravděpodobně zmůže na výstroj včas."
Porthos se podvoloval stisku paže paní prokurátorové jako loďka kormidlu, až došli ke klášteru Saint-Magloire. Byla to málo frekventovaná cesta uzavřená na obou koncích zábradlím. Ve dne tam bývalo vidět jen žebráky, kteří si přišli do těchto míst sednout a něco sníst, a hrající si děti.
Když se paní Coquenardová ujistila, že kromě těchto obvyklých návštěvníků je nemůže nikdo vidět ani slyšet, zvolala:
„Ach, pane Porthosi! Vy jste velký dobyvatel ženských srdcí!"
„Já, paní?" odpověděl Porthos a vypjal prsa. „Proč si to myslíte?"
„Co ta výmluvná znamení před chvílí? A ta svěcená voda? Ta dáma s černouškem a komornou musí být nejméně princezna."
„Můj bože, ne, to se mýlíte. Je to jen vévodkyně."
„A co ten lokaj, který ji očekával u dveří, a ten kočár s kočím v parádní livreji, co na ni čekal?"
Porthos neviděl ani lokaje, ani kočár, zato zraku žárlící paní Coquenardové nic neuniklo. V té chvíli zalitoval, že neudělal z dámy s rudým polštářkem zrovna princeznu.
„Jste zkrátka miláček krasavic, pane Porthosi!" opakovala s povzdechem paní Coquenardová.
„Ale, to víte, že díky postavě, kterou mě obdařila příroda, nemohu si stěžovat na nedostatek štěstí u žen."
„Ach, Bože můj, jak rychle muži zapomínají!" zvolala paní Coquenardová a zvedla oči k nebi.
„Mám za to, že ne tak rychle jako ženy," odpověděl Porthos. „Vždyť nakonec já mohu říci, že jsem se stal vaší obětí, když mě raněného a málem umírajícího opustili lékaři! Já, potomek slavného rodu, který jsem se spoléhal na vaše přátelství, jsem málem zemřel nejprve na své poranění a potom hladem v bídné krčmě v Chantilly – a vy jste se

neuráčila ani jedenkrát odpovědět na moje úpěnlivé dopisy.“
„Ale, pane Porthosi,“ šeptala paní Coquenardová, která cítila, že v porovnání se zvyklostmi tehdejších vznešených dam si nepočínala správně.
„Já, který jsem pro vás obětoval baronku de…“
„Já vím.“
„A hraběnku de…“
„Pane Porthosi, netrapte mě!“
„A také vévodkyni de…“
„Slitujte se pane Porthosi!“
„Máte pravdu, paní, nechám toho.“
„Víte, můj manžel nechce o žádné půjčce ani slyšet.“
„Vzpomeňte si, paní Coquenardová, na první dopis, který jste mi poslala a který se mi hluboko vryl do paměti!“
Manželka prokurátora si povzdechla:
„Však také částka, kterou jste si chtěl vypůjčit, byla příliš vysoká!“
„Víte, paní Coquenardová, já jsem dal přednost vám. Byl bych mohl jen napsat vévodkyni de… Raději ji nebudu jmenovat, protože vím, co to znamená kompromitovat dámu. Opakuji jen, že kdybych jí byl napsal, byla by mi poslala třeba patnáct set.“
Paní Coquenardové ukápla slza.
„Pane Porthosi,“ řekla, „zapřísahám vás, že jste mě jaksepatří vytrestal. Kdybyste se v budoucnu ocitl v podobných nesnázích, můžete se na mne s důvěrou obrátit.“
„Nechme toho, paní,“ zaprotestoval Porthos s předstíranou nevolí. „Nemluvme už o penězích, prosím vás, je to pokořující.“
„Vy mě tedy už nemilujete!“ vypravila ze sebe zvolna a smutně paní Coquenardová.
Porthos zachoval důstojné mlčení.
„Tak tohle je vaše odpověď? Rozumím vám, bohužel.“
„Uvědomte si, paní, jak jste mě ponížila. Ten pocit urážky zůstal tady,“ řekl pateticky Porthos a rázně si položil ruku na srdce.
„Já to napravím, buďte ujištěn, milý Porthosi!“
„Co jsem ostatně od vás chtěl, paní?“ pokračoval Porthos s dobromyslným gestem. „Žádal jsem vás o pouhou půjčku a nic víc. Mám přece rozum a vím, že nejste nijak bohatá, paní Coquenardová, a že váš manžel musí řádně pouštět chudákům klientům žilou, aby z nich dostal nějaký ten mizerný dukát. Kdybyste ovšem byla hraběnka, markýza nebo vévodkyně, bylo by to něco úplně jiného a vaše jednání by bylo neomluvitelné.“
Tato slova ťala paní Coquenardovou do živého:
„Věřte, pane Porthosi,“ vyhrkla nakvašeně, „moje pokladna, ač patří pouhé manželce prokurátora, je možná bohatší než truhlice vašich zruinovaných křehotinek!“
„V tom případě se musím cítit dvojnásob dotčený, paní Coquenardová,“ řekl Porthos a vyvinul ruku z podpaží své průvodkyně. „Jestliže jste bohatá, je vaše jednání neodpustitelné.“
„Když říkám, že jsem bohatá,“ snažila se paní prokurátorova zeslabit účinek toho, co právě řekla, „nesmíte to brát doslova a do písmene. Nejsem zrovna bohatá, ale dobře se mi daří.“
„Nechte toho, paní,“ zarazil ji Porthos. „Už o tom nemluvte, prosím vás. Zachovala jste se ke mně macešsky a všechny sympatie mezi námi pohasly.“
„Jste nevděčník!“
„Vy si tak máte nač stěžovat!“ odsekl Porthos.
„Tak si jen běžte za svou krásnou vévodkyní! Já vás nedržím!“
„Věřím, že ta není zruinovaná!“
„Poslyšte, pane Porthosi, ptám se vás ještě jednou a naposled – máte mě ještě rád?“
„Ach, paní,“ odpověděl Porthos nejzádumčivějším tónem, jaký dokázal naladit, „jdeme do války, ve které – jak tuším – budu zabit…“
„Tak nemluvte, proboha,“ rozvzlykala se paní Coquenardová.
„Něco mi říká, že padnu,“ pokračoval Porthos stále smutněji.
„Raději se přiznejte, že máte nějakou novou lásku!“
„Ne, vůbec ne, říkám vám to upřímně. Žádnou novou lásku nemám, a dokonce tady, v hloubi srdce, cítím jistou náklonnost k vám. Jenže za dva týdny, jak víte či nevíte, začne to osudné válečné tažení a já teď budu strašlivě zaneprázdněný sháněním výzbroje a výstroje. Kromě toho musím zajet k příbuzným do daleké Bretaně opatřit si peníze, které budu na tu válečnou výpravu potřebovat.“
Při těch slovech si Porthos všiml, že paní Coquenardová svádí poslední boj mezi láskou a lakotou. Za okamžik pokračoval: „A protože panství té vévodkyně, kterou jste viděla v kostele, leží v sousedství mých statků, pojedeme tam spolu. Jak víte, ve dvou cesta mnohem lépe utíká.“
„Copak nemáte žádné přátele v Paříži, pane Porthosi?“ zeptala se paní Coquenardová.
„Domníval jsem se, že mám,“ odpověděl Porthos a znovu se zatvářil melancholicky, „ale zjistil jsem, že se mýlím.“
„Ale máte, pane Porthosi, máte takové přátele,“ zaprotestovala paní Coquenardová tak zaníceně, že ji to samotnou udivilo. „Přijďte zítra k nám. Budete vystupovat jako syn mé tety, tedy jako můj bratranec. Přijíždíte do Paříže z Noyonu v Pikardii, čeká vás zde několik soudních sporů a nemáte právního zástupce. Zapamatujete si to?“
„Dokonale, paní.“

„Přijďte k obědu.“
„Výborně.“
„Ale dejte si pozor před mým mužem. Je mu sice šestasedmdesát, ale je velice mazaný.“
„Šestasedmdesát let! Hrome, to už je krásný věk!“ poznamenal Porthos.
„Chtěl jste říci, že je to vysoký věk, pane Porthosi, ne? Však také mě ten chudáček může tady každou chvíli zanechat jako vdovu,“ pokračovala paní Coquenardová a vrhla na Porthose výmluvný pohled. „Naštěstí podle manželské smlouvy připadne všechen majetek tomu z nás, kdo druhého přežije.“
„Opravdu všechno?“ zeptal se pro jistotu Porthos.
„Ano, všechno.“
„Vidím, paní Coquenardová, že jste prozíravá,“ řekl Porthos a vřele jí stiskl ruku.
„Jsme tedy usmířeni, milý pane Porthosi?“ zeptala se paní Coquenardová sladkým hlasem.
„Nadosmrti,“ odvětil Porthos stejným tónem.
„Tak tedy na shledanou, vy nevěrníku!“
„Na shledanou, moje zapomnětlivá krásko!“
„Na viděnou zítra, můj anděli!“
„Na shledanou, vy hvězdo mého života!“

XXX Milady

D’Artagnan sledoval milady, aniž ho spatřila. Viděl ji nastoupit do kočáru a slyšel, jak nařizuje kočímu jet do Saint-Germainu.
Pokoušet se pěšky stačit vozu taženému párem klusajících statných koní bylo beznadějné. Proto d’Artagnan zamířil zpět do ulice Férou. V Seinské ulici uviděl Plancheta stojícího před výlohou pekařství a zálibně okukujícího nesmírně lákavě vyhlížející pečivo. Nařídil mu, aby šel do stájí pana de Tréville osedlat dva koně – jednoho pro svého pána a druhého pro sebe – a přijel s nimi za ním k Athosovi. Pan de Tréville totiž d’Artagnanovi dovolil kdykoli používat koní ze stáje paláce.
Planchet se proto vydal do ulice U Starého holubníku a d’Artagnan pokračoval v cestě do ulice Férou. Athos byl doma a v pochmurné náladě likvidoval další z baterie láhví výborného španělského vína, které si přivezl z Pikardie. Pokynul Grimaudovi, aby donesl pohár pro d’Artagnana a mlčenlivý sluha jako vždy příkaz beze slova splnil.
Pak d’Artagnan Athosovi vyprávěl, co se dělo v kostele mezi Porthosem a paní prokurátorovou a skončil konstatováním, že jejich přítel je už pravděpodobně na nejlepší cestě k získání výzbroje a výstroje.
Na d’Artagnanovo líčení reagoval Athos konstatováním, že on sám zůstává naprosto klidný, a že jemu určitě nezaplatí výstroj a výzbroj žádná žena.
„A přitom tak hezkému, uhlazenému a urozenému muži jako jste vy by neodolala žádná kněžna, ba ani královna!“
Na přítelova slova odpověděl Athos káravým povzdechem: „Ten d’Artagnan je ale ještě mládě!“ a pokrčil rameny.
Hned pak dal Grimaudovi znamení, aby přinesl další láhev.
Právě tehdy skromně strčil do pootevřených dveří hlavu Planchet a ohlásil svému pánovi, že je tu se dvěma koňmi.
„Co je to za koně?“ zeptal se Athos.
„Jsou to dva koně, které mi půjčil na projížďku pan de Tréville. Pojedu s nimi do Saint-Germainu.“
Na dotaz, proč jede do Saint-Germainu, d’Artagnan Athosovi pověděl, jak se setkal v kostele s dámou, která se mu spolu s mužem v černém plášti a s jizvou na skráni věčně plete do cesty.
„To tedy znamená, že jste se do ní zamiloval tak jako do paní Bonacieuxové,“ řekl Athos s pohrdlivým pokrčením ramen, jako by vyjadřoval politování nad lidskou slabostí.
„Ale, kdepak,“ protestoval d’Artagnan. „Chci jen přijít na kloub tajemství, které ji zahaluje. Nevím proč, ale mám pocit, že ta žena – ačkoli ji neznám a ona nezná mne – hraje v mém životě osudovou roli.“
„Snad máte pravdu,“ řekl Athos. „Já však neznám ženu, která by stála za to, aby ji člověk hledal, když se ztratila. No co? Paní Bonacieuxová se ztratila – dobře jí tak. Ať se zase sama najde!“
„Ne, Athosi, nemáte pravdu, mýlíte se,“ odporoval d’Artagnan. „Mám svou ubohou Constance raději než kdy dříve, a kdybych věděl, kde je, šel bych třeba na kraj světa, abych ji vyrval z rukou nepřátel. Já to ale nevím, všechno mé pátrání bylo marné. A to víte, člověk se potřebuje nějak rozptýlit.“
„Tak jen se rozptylujte s tou milady, milý d’Artagnane. Ze srdce vám to přeji, když vás to baví.“
„Poslyšte, Athosi, než byste tu seděl zavřený jako ve vězení, nasedněte raději na koně a pojeďte se mnou do Saint-Germainu!“
„Hleďte, můj milý, já jezdím na koni, jen když ho mám. Jinak chodím pěšky.“
Od někoho jiného než od Athose by se tato odpověď d’Artagnana určitě dotkla. Teď se však přítelově trudnomyslnosti jen usmál a řekl: „Já ale nejsem tak hrdý jako vy a nasednu na koně, který se mi zrovna naskytne. Tak na shledanou!“
„Na shledanou,“ odpověděl Athos a pokynul Grimaudovi, aby otevřel další láhev, kterou právě přinesl.
D’Artagnan s Planchetem vyskočili na koně a zamířili k Saint Germainu.
Po cestě nešla d’Artagnanovi z mysli Athosova slova o paní Bonacieuxové. Ačkoli nebyl nijak zvlášť citově založený, do hezké kramářovy manželky se doopravdy zamiloval a skutečně byl odhodlán jít ji hledat až na kraj světa, jak říkal. Svět však je kulatý – a tak mladý muž nevěděl, kam se vydat.
Současně si umínil vyzvědět, co je zač ona milady. Hovořila s mužem v černém plášti, a to znamená, že ho zná. Podle d’Artagnanova přesvědčení muž v černém plášti unesl paní Bonacieuxovou jak poprvé, tak podruhé. Proto když

d'Artagnan říkal, že pátrá-li po milady, hledá současně paní Bonacieuxovou, lhal jen napůl (a to už není skoro žádná lež).
Ponořen v podobných myšlenkách pobodl čas od času mimoděk svého koně a než se nadál, dorazil do Saint-Germainu. Právě projel kolem pavilonu, kde se měl o deset let později narodit Ludvík XIV. Teď klusal značně pustou ulicí a rozhlížel se nalevo i napravo, zda někde neobjeví nějakou stopu po krásné Angličance. V přízemí pěkného domu, který neměl podle tehdejších zvyklostí ani jediné okno na ulici, pojednou spatřil povědomou postavu. Dotyčný muž se procházel po jakési květinové terase. První ho poznal Planchet.
„Nevzpomínáte si, pane, na tamhletoho zevlouna?" obrátil se Planchet na svého pána.
„Ne, nevzpomínám si, ale určitě jsem ho už někdy viděl."
„To bych prosil," řekl Planchet. „Je to chudák Lubin, sluha hraběte de Wardes, kterého jste před měsícem tak zřídil na cestě ke guvernérově vile v Calais."
„Máš pravdu," přisvědčil d'Artagnan. „Teď už je mi to jasné. Myslíš, že by tě poznal?"
„Pochybuji, pane. Byl tenkrát příliš vyplašený, než aby si mě zapamatoval."
„Tak víš co? Zkus dát se s ním do řeči a snaž se vyzvědět, jestli je jeho pán mrtvý."
Planchet seskočil s koně a zamířil rovnou k Lubinovi. Ten ho skutečně nepoznal a oba se začali náramně dobře bavit. D'Artagnan s oběma koňmi zamířil do postranní uličky, objel dům a vrátil se, aby za lískovými keři mohl vyslechnout jejich rozhovor. Po chvilce uslyšel přijíždět kočár, který za několik okamžiků zastavil přímo proti němu. Byl to kočár milady a ona seděla v něm. D'Artagnan se položil na šíji koně, aby všechno slyšel a sám nebyl spatřen. Milady vyklonila půvabnou hlavu z dvířek a cosi nařizovala hezké dvacetileté až dvaadvacetileté, svižné a čilé komorné. Ta seskočila se stupátka, na němž podle tehdejšího zvyku seděla, a zamířila k terase, kde d'Artagnan chvíli předtím spatřil Lubina.
D'Artagnan nespouštěl komornou z očí a sledoval ji, jak jde k terase. Náhodou však v té chvíli kdosi zavolal Lubina dovnitř, takže Planchet zůstal sám a rozhlížel se, kam asi mohl zmizet jeho pán.
Komorná přiběhla k Planchetovi a v domnění, že je to Lubin, podala mu jakýsi lístek se slovy: „Pro vašeho pána."
„Pro mého pána?" zeptal se udiveně Planchet.
„Ano, a moc to spěchá. Rychle si to vezměte!" dodala a běžela ke kočáru, který se mezitím otočil do směru, odkud přijel, načež vyskočila na stupátko a kočár odjel.
Planchet si prohlížel lístek ze všech stran a jak byl navyklý bezvýhradně poslouchat, seskočil s terasy, vběhl do uličky a po dvaceti krocích se setkal se svým pánem, který všechno viděl a už mu šel naproti.
„To je pro vás, pane," ohlásil Planchet a podával d'Artagnanovi lístek.
„Pro mne?" podivil se mladý muž. „Víš to jistě?"
„To se rozumí, docela určitě. Komorná mi řekla: ‚Pro vašeho pána!' A protože nemám jiného pána než vás… Ale ta komorná je děvče jako květ!"
D'Artagnan otevřel psaníčko a četl:
„Osoba, která se o vás nevýslovně zajímá, přála by si vědět, kterého dne si budete moci vyjet na projížďku do lesa. Na vaši odpověď bude zítra čekat v hostinci U zlatohlavu lokaj v černočervené livreji."
„Ale, ale, ta jde na to zostra!" řekl si d'Artagnan. „Jak se zdá, Planchete, zajímáme se já i milady o jednu a tutéž osobu. A jak se daří, Planchete, milému panu de Wardes? Snad neumřel?"
„Ne, pane, je naživu a vede se mu tak, jak se může dařit člověku, který utržil čtyři rány kordem. Vy jste tomu kavalírovi přece uštědřil čtyři bodnutí. Protože tehdy skoro vykrvácel, je dosud velmi slabý. Jak už jsem vám řekl, pane, Lubin mě nepoznal a celou tu příhodu mi dopodrobna vylíčil."
„Výborně, Planchete, ty jsi perla mezi sluhy. Teď ale naskoč na koně a pustíme se za kočárem!"
Nejeli dlouho. V pěti minutách zahlédli kočár stát na okraji cesty a u něj bohatě oděného jezdce. Milady se bavila s kavalírem tak živě, že se d'Artagnan dokázal přiblížit až těsně k opačné straně kočáru, a kromě komorné ho nikdo nezpozoroval.
Protože oba hovořili anglicky, d'Artagnan jim sice nerozuměl, ale podle hlasu poznal, že je krásná Angličanka do krajnosti rozzlobená. Přesvědčivým dokladem toho bylo gesto, jímž zakončila rozhovor – udeřila tak silně vějířem, že se rozlétl na kusy. Kavalír se tomu dal do smíchu, což milady zřejmě ještě více popudilo.
D'Artagnan usoudil, že nadešla chvíle, aby zasáhl. Přiblížil se s koněm ke dvířkům na opačné straně kočáru, uctivě smekl klobouk a řekl:
„Dovolíte, paní, abych vám nabídl své služby? Mám dojem, že vás tady ten šlechtic rozhněval. Na jediné vaše slovo jsem ochoten potrestat ho za nedostatek zdvořilosti."
Při prvních d'Artagnanových slovech se milady prudce otočila a užasle na něj pohlédla. Když domluvil, odpověděla mu velmi dobrou francouzštinou:
„S velkým potěšením bych přijala vaši ochranu, pane, kdyby ten pán, který se tady se mnou hádá, nebyl můj bratr."
„V tom případě mi promiňte, paní," omlouval se d'Artagnan, „to jsem pochopitelně nevěděl."
Cizinec, kterého milady označila za svého příbuzného, se naklonil k dvířkám kočáru se slovy: „Co se do toho plete tady ten potřeštěnec? Proč netáhne po svých?"
„Sám jste potřeštěnec, pane," odpověděl d'Artagnan. Rovněž se sklonil k šíji koně a hovořil do okna kočáru. „Po svých nepotáhnu, protože se mi zlíbilo zastavit se zde."
Cizí šlechtic řekl své sestře několik slov anglicky.
„Když s vámi mluvím francouzsky, pane," ozval se znovu d'Artagnan, „odpovídejte mi laskavě toutéž řečí. Jste sice bratrem této dámy, ale mým naštěstí nikoli!"
Dalo by se čekat, že milady do začínající hádky zasáhne, jak by učinila většina žen z obav, aby spor nezašel příliš

daleko. Ona se však naopak odtáhla od dvířek, usadila se do hloubi kočáru a chladně nařídila kočímu, aby jel do paláce.
Hezká komorná pohlédla neklidně na d'Artagnana, jehož příjemná tvář na ni zřejmě udělala dojem. Kočár odjel a oba muži zůstali proti sobě tváří v tvář. Teď už mezi sebou neměli žádnou překážku.
Cizí šlechtic se zřejmě chtěl rozjet za kočárem, ale d'Artagnan chytil jeho koně za uzdu a zabránil mu v odjezdu. Byl již beztak rozlícen a jeho zlobu dále prohloubilo zjištění, že dotyčný je oním Angličanem, který ho v Amiensu obehrál o koně a málem vyhrál na Athosovi jeho, d'Artagnanův briliant.
„Zdá se mi, pane, že jste ztřeštěnější než já," řekl mu, „protože to vypadá, jako byste zapomněl, že máme spolu nějaký nevyřízený účet."
„Ach tak, to jste vy, pane?" odpověděl Angličan. „To pořád musíte o něco hrát?"
„Ano, a to mi připomíná, že vám ještě dlužím odvetu. Uvidíme, jestli dovedete stejně šikovně zacházet s rapírem jako s kalíškem na vrhání kostek!"
„Vždyť přece vidíte, že jsem bez kordu," namítl Angličan. „Chcete si snad hrát na hrdinu proti bezbrannému člověku?"
„Doufám, že doma nějaký kord máte," odpověděl d'Artagnan. „Já mám ostatně dva, a jestli chcete, o jeden si s vámi zahraji."
„To není zapotřebí," odmítl nabídku Angličan. „Nástroji tohoto druhu jsem dostatečně zásobený."
„Výborně, urozený pane," souhlasil d'Artagnan. „Vyberte si ten nejdelší a přijďte mi ho dnes večer ukázat."
„A kam, prosím?"
„Za Lucemburský palác – to je končina jako stvořená pro takové procházky, na jakou vás zvu."
„V pořádku, přijdu tam."
„Zvolte si čas!"
„O šesté."
„Abych nezapomněl, máte jednoho či dva přátele?"
„Mám dokonce tři přátele, kteří se s potěšením zúčastní souboje po mém boku."
„Tři přátele? To je skvělé a výborně se to hodí. Já mám totiž také tři."
„A teď, jaké je vaše jméno, pane?" zeptal se Angličan.
„Jmenuji se d'Artagnan, jsem gaskoňský šlechtic a sloužím jako gardista v setnině pana des Essarts. A vy?"
„Já jsem lord Winter, baron ze Sheffieldu."
„Dobrá, děkuji. Jsem vám k službám, pane barone – promiňte, ale vaše jméno se obtížně pamatuje," ukončil rozhovor d'Artagnan, pobodl koně a vyrazil směrem do Paříže.
Jak měl za podobných okolností ve zvyku, zastavil se nejdříve u Athose. Ten ležel na pohovce a čekal, jak předem oznámil, že za ním přijde jeho výstroj sama. D'Artagnan mu pověděl o všem, co se událo – jen o psaníčku pro hraběte de Wardes se ani slovem nezmínil. Když se Athos dověděl, že se má bít s Angličanem, byl doslova unesen. Již jsme se zmínili, že po takové příležitosti prahl. Oba přátelé hned poslali sluhy pro Porthose a Aramise, a když mušketýři přišli, seznámili je s tím, co se bude dít.
Porthos tasil kord a začal šermovat proti stěně – cvičil výpady, podřepy a obraty jako při tanci. Aramis stále ještě psal svou báseň. Zavřel se do Athosovy pracovny a požádal, aby ho nikdo nevyrušoval až do chvíle, než bude třeba vyrazit. Athos vyzval pokynem Grimauda, aby přinesl další láhev.
D'Artagnan si už v mysli osnoval do budoucna plán, od jehož uskutečnění si zřejmě sliboval nějaké galantní dobrodružství, jehož představa mu už teď vyvolávala co chvíli zasněný úsměv na tváři.

ALEXANDRE DUMAS
TŘI MUŠKETÝŘI

Z francouzského originálu Les Trois Mousquetaires přeložil ing. Miroslav Brož
Ilustroval Maurice Leloir
Návrh přebalu Pavel Hrach
Na přebalu použité fotografie Pavla Štolla
Grafická úprava a technická redakce Václav Jedlička
Vydala nakladatelství PAPYRUS ve Vimperku a JEVA Rudná u Prahy v roce 1995
PAPYRUS jako svou 78. publikaci, JEVA jako svou 43. publikaci
Z dodané fotosazby vytiskly Tiskárny Vimperk, spol. s r. o.
Cena váz. 164 Kč (včetně DPH)

Scan: ACL
OCR, obrázky, formát a korektury: TomasT